။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

အင်္ဂုတ္တရနိကာယော

သတ္တကနိပါတပါဠိ

ပဌမပဏ္ဏာသကံ

၁. ဓနဝဂ္ဂေါ

၁. ပဌမပိယသုတ္တံ

၁. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တတြ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''ဘိက္ခဝေါ''တိ။ ''ဘဒန္တေ''တိ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

''သတ္တဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု သဗ္ရဟ္မစာရီနံ အပ္ပိယော စ ဟောတိ အမနာပေါ စ အဂရု စ အဘာဝနီယော စ။ ကတမေဟိ သတ္တဟိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု လာဘကာမော စ ဟောတိ, သက္ကာရကာမော စ ဟောတိ, အနဝညတ္တိကာမော စ ဟောတိ, အဟိရိကော စ ဟောတိ, အနောတ္တပ္ပီ စ, ပာပိစ္ဆော စ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ စ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု သဗ္ရဟ္မစာရီနံ အပ္ပိယော စ ဟောတိ အမနာပေါ စ အဂရု စ အဘာဝနီယော စ။

''သတ္တဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု သဗ္ရဟ္မစာရီနံ ပိယော စ ဟောတိ, မနာပေါ စ ဂရု စ ဘာဝနီယော စ။ ကတမေဟိ သတ္တဟိ? ဣဓ , ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု န လာဘကာမော စ ဟောတိ, န သက္ကာရကာမော စ ဟောတိ, န အနဝညတ္တိကာမော စ ဟောတိ, ဟိရိမာ စ ဟောတိ, ဩတ္တပ္ပီ စ, အပ္ပိစ္ဆော စ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ စ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု သဗ္ရဟ္မစာရီနံ ပိယော စ ဟောတိ မနာပေါ စ ဂရု စ ဘာဝနီယော စာ''တိ။ ပဌမံ။

၂. ဒုတိယပိယသုတ္တံ

၂. ''သတ္တဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု သဗ္ရဟ္မစာရီနံ အပ္ပိယော စ ဟောတိ အမနာပေါ စ အဂရု စ အဘာဝနီယော စ။ ကတမေဟိ သတ္တဟိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု လာဘကာမော စ ဟောတိ, သက္ကာရကာမော စ ဟောတိ, အနဝညတ္တိကာမော စ ဟောတိ, အဟိရိကော စ ဟောတိ, အနောတ္တပ္ပီ စ, ဣဿုကီ စ, မစ္ဆရီ စ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု သဗ္ရဟ္မစာရီနံ အပ္ပိယော စ ဟောတိ အမနာပေါ စ အဂရု စ အဘာဝနီယော စ။

''သတ္တဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု+? သဗ္ရဟ္မစာရီနံ ပိယော စ ဟောတိ မနာပေါ စ ဂရု စ ဘာဝနီယော စ။ ကတမေဟိ သတ္တဟိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု န လာဘကာမော စ ဟောတိ, န သက္ကာရကာမော စ ဟောတိ, န အနဝညတ္တိကာမော စ ဟောတိ, ဟိရိမာ စ ဟောတိ, ဩတ္တပ္ပီ စ, အနိဿုကီ စ, အမစ္ဆရီ စ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု သဗ္ရဟ္မစာရီနံ ပိယော စ ဟောတိ မနာပေါ စ ဂရု စ ဘာဝနီယော စာ''တိ။ ဒုတိယံ။

၃. သံခိတ္တဗလသုတ္တံ

၃. ဇဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ပေ.။ သတ္တိမာနိ , ဘိက္ခဝေ, ဗလာနိ။ ကတမာနိ သတ္တ? သဒ္ဓါဗလံ, ဝီရိယဗလံ, ဟိရီဗလံ , ဩတ္တပ္ပဗလံ, သတိဗလံ, သမာဓိဗလံ, ပညာဗလံ။ ဣမာနိ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တ ဗလာနီတိ။

"သဒ္ဓါဗလံ ဝီရိယဉ္စ, ဟိရီ [ဟိရိ (သီ. ပီ. က.)] ဩတ္တပ္ပိယံ ဗလံ။
သတိဗလံ သမာဓိ စ, ပညာ ဝေ သတ္တမံ ဗလံ။
ဧတေဟိ ဗလဝါ ဘိက္ခု, သုခံ ဇီဝတိ ပဏ္ဍိတော။

"ယောနိသော ဝိစိနေ ဓမ္မံ, ပညာယတ္ထံ ဝိပဿတိ။
ပဇ္ဇောတဿေဝ နိဗ္ဗာနံ, ဝိမောက္ခော ဟောတိ စေတသော"တိ။ တတိယံ။

၄. ဝိတ္ထတဗလသုတ္တံ

၄. "သတ္တိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, ဗလာနိ။ ကတမာနိ သတ္တ? သဒ္ဓါဗလ, ဝီရိယဗလံ, ဟိရီဗလံ, ဩတ္တပ္ပဗလံ, သတိဗလံ, သမာဓိဗလံ, ပညာဗလံ။

"ကတမဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သဒ္ဓါဗလံ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော သဒ္ဓေါ ဟောတိ, သဒ္ဒဟတိ တထာဂတဿ ဗောဓိံ – 'ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ပေ.။ သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ'တိ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, သဒ္ဓါဗလံ။

"ကတမဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဝီရိယဗလံ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော အာရဒ္ဓဝီရိယော ဝိဟရတိ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ, ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပသမ္ပဒါယ, ထာမဝါ ဒဠှပရက္ကမော အနိက္ခိတ္တဓုရော ကုသလေသု ဓမ္မေသု။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဝီရိယဗလံ။

"ကတမဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဟိရီဗလံ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ဟိရိမာ ဟောတိ, ဟိရီယတိ ကာယဒုစ္စရိတေန ဝစီဒုစ္စရိတေန မနောဒုစ္စရိတေန, ဟိရီယတိ ပာပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ သမာပတ္တိယာ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဟိရီဗလံ။

"ကတမဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဩတ္တပ္ပဗလံ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ဩတ္တပ္ပီ ဟောတိ, ဩတ္တပ္ပတိ ကာယဒုစ္စရိတေန ဝစီဒုစ္စရိတေန မနောဒုစ္စရိတေန, ဩတ္တပ္ပတိ ပာပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ သမာပတ္တိယာ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဩတ္တပ္ပဗလံ။

"ကတမဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သတိဗလံ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော သတိမာ ဟောတိ ပရမေန သတိနေပက္ကေန သမန္နာဂတော စိရကတမ္ပိ စိရဘာသိတမ္ပိ သရိတာ အနုဿရိတာ။ ဣဒံ, ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, သတိဗလံ။

"ကတမဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သမာဓိဗလံ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ.။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, သမာဓိဗလံ။

"ကတမဉ္စ , ဘိက္ခဝေ, ပညာဗလံ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ပညဝါ ဟောတိ ဥဒယတ္ထဂါမိနိယာ ပညာယ သမန္နာဂတော အရိယာယ နိဗ္ဗေဓိကာယ သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယဂါမိနိယာ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ပညာဗလံ။ ဣမာနိ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တ ဗလာနီတိ။

"သဒ္ဓါဗလံ ဝီရိယဉ္စ, ဟိရီ ဩတ္တပ္ပိယံ ဗလံ။
သတိဗလံ သမာဓိ စ, ပညာ ဝေ သတ္တမံ ဗလံ။
ဧတေဟိ ဗလဝါ ဘိက္ခု, သုခံ ဇီဝတိ ပဏ္ဍိတော။

‘‘ယောနိသော ဝိစိနေ ဓမ္မံ၊ ပညာယတ္ထံ ဝိပဿတိ။
ပဇ္ဇောတဿေဝ နိဗ္ဗာနံ၊ ဝိမောက္ခော ဟောတိ စေတသော’’တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. သံခိတ္တဓနသုတ္တံ

၅. ‘‘သတ္တိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, ဓနာနိ။ ကတမာနိ သတ္တ? သဒ္ဓာဓနံ, သီလဓနံ, ဟိရီဓနံ, ဩတ္တပ္ပဓနံ, သုတဓနံ, စာဂဓနံ, ပညာဓနံ။ ဣမာနိ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တ ဓနානီတိ။

‘‘သဒ္ဓာဓနံ သီလဓနံ, ဟိရီ ဩတ္တပ္ပိယံ ဓနံ။
သုတဓနဉ္စ စာဂေါ စ, ပညာ ဝေ သတ္တမံ ဓနံ။

‘‘ယဿ ဧတေ ဓနာ အတ္ထိ၊ ဣတ္ထိယာ ပုရိသဿ ဝါ။
အဒလိဒ္ဒောတိ တံ အာဟု၊ အမောဃံ တဿ ဇီဝိတံ။

‘‘တသ္မာ သဒ္ဓဉ္စ သီလဉ္စ၊ ပသာဒံ ဓမ္မဒဿနံ။
အနုယုဉ္ဇေထ မေဓာဝီ၊ သရံ [ဝရံ (က.)] ဗုဒ္ဓာန သာသန’’န္တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. ဝိတ္ထတဓနသုတ္တံ

၆. ‘‘သတ္တိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, ဓနာနိ။ ကတမာနိ သတ္တ? သဒ္ဓာဓနံ, သီလဓနံ, ဟိရီဓနံ, ဩတ္တပ္ပဓနံ, သုတဓနံ, စာဂဓနံ, ပညာဓနံ။

‘‘ကတမဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သဒ္ဓာဓနံ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော သဒ္ဓော ဟောတိ, သဒ္ဒဟတိ တထာဂတဿ ဗောဓိံ – ‘ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ပေ.။ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ’တိ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, သဒ္ဓာဓနံ။

‘‘ကတမဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သီလဓနံ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ပေ.။ သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, သီလဓနံ။

‘‘ကတမဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဟိရီဓနံ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ဟိရီမာ ဟောတိ, ဟိရီယတိ ကာယဒုစ္စရိတေန ဝစီဒုစ္စရိတေန မနောဒုစ္စရိတေန, ဟိရီယတိ ပါပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ သမာပတ္တိယာ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဟိရီဓနံ။

‘‘ကတမဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဩတ္တပ္ပဓနံ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ဩတ္တပ္ပီ ဟောတိ, ဩတ္တပ္ပတိ ကာယဒုစ္စရိတေန ဝစီဒုစ္စရိတေန မနောဒုစ္စရိတေန, ဩတ္တပ္ပတိ ပါပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ သမာပတ္တိယာ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဩတ္တပ္ပဓနံ။

‘‘ကတမဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သုတဓနံ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ဗဟုဿုတော ဟောတိ သုတဓရော သုတသန္နိစယော။ ယေ တေ ဓမ္မာ အာဒိကလျာဏာ မဇ္ဈေကလျာဏာ ပရိယောသာနကလျာဏာ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ, ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ အဘိဝဒန္တိ၊ တထာရူပါဿ ဓမ္မာ ဗဟုဿုတာ ဟောန္တိ ဓာတာ ဝစသာ ပရိစိတာ မနသာနုပေက္ခိတာ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, သုတဓနံ။

‘‘ကတမဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, စာဂဓနံ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ဝိဂတမလမစ္ဆေရေန စေတသာ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသတိ မုတ္တစာဂေါ ပယတပါဏိ ဝေါဿဂ္ဂရတော ယာစယောဂေါ ဒါနသံဝိဘာဂရတော။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, စာဂဓနံ။

“කතමඤ්ච, භික්ඛවෙ, පඤ්ඤාබලං? ඉධ, භික්ඛවෙ, අරියසාවකො පඤ්ඤවා හොති…පෙ… සම්මා දුක්ඛක්ඛයගාමිනියා. ඉදං වුච්චති, භික්ඛවෙ, පඤ්ඤාබලං. ඉමානි ඛො, භික්ඛවෙ, සත්ත බලානීති.

“සද්ධාබලං සීලබලං, හිරී ඔත්තප්පියං බලං.
සුතබලං චාගබලං, පඤ්ඤා වෙ සත්තමං බලං.

“යස්ස එතෙ බලා අත්ථි, ඉත්ථියා පුරිසස්ස වා.
අදලිද්දොති තං ආහු, අමොඝං තස්ස ජීවිතං.

“තස්මා සද්ධඤ්ච සීලඤ්ච, පසාදං ධම්මදස්සනං.
අනුයුඤ්ජෙථ මෙධාවී, සරං බුද්ධාන සාසන”න්ති. ඡට්ඨං.

෭. උග්ගසුත්තං

෭. අථ ඛො උග්ගො රාජමහාමත්තො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි; උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො උග්ගො රාජමහාමත්තො භගවන්තං එතදවොච –

“අච්ඡරියං , භන්තෙ, අබ්භුතං, භන්තෙ! යාව අඩ්ඪො චායං, භන්තෙ, මිගාරො රොහණෙය්‍යො යාව මහද්ධනො යාව මහාභොගො”ති. “කීව අඩ්ඪො පනුග්ග, මිගාරො රොහණෙය්‍යො, කීව මහද්ධනො, කීව මහාභොගො”ති? “සතං, භන්තෙ, සතසහස්සානං [සහස්සානං (සී.), සහස්සානි (ස්‍යා.), සතසහස්සානි (?)] හිරඤ්ඤස්ස, කො පන වාදො රූපියස්සා”ති! “අත්ථි ඛො එතං, උග්ග, ධනං නෙතං ‘නත්ථී’ති වදාමි. තඤ්ච ඛො එතං, උග්ග, ධනං සාධාරණං අග්ගිනා උදකෙන රාජූහි චොරෙහි අප්පියෙහි දායාදෙහි. සත්ත ඛො ඉමානි, උග්ග, ධනානි අසාධාරණානි අග්ගිනා උදකෙන රාජූහි චොරෙහි අප්පියෙහි දායාදෙහි. කතමානි සත්ත? සද්ධාධනං, සීලධනං, හිරීධනං, ඔත්තප්පධනං, සුතධනං, චාගධනං, පඤ්ඤාධනං. ඉමානි ඛො, උග්ග, සත්ත ධනානි අසාධාරණානි අග්ගිනා උදකෙන රාජූහි චොරෙහි අප්පියෙහි දායාදෙහීති.

“සද්ධාධනං සීලධනං, හිරී ඔත්තප්පියං ධනං.
සුතධනඤ්ච චාගො ච, පඤ්ඤා වෙ සත්තමං ධනං.

“යස්ස එතෙ ධනා අත්ථි, ඉත්ථියා පුරිසස්ස වා.
ස වෙ මහද්ධනො ලොකෙ, අජෙය්‍යො දෙවමානුසෙ.

“තස්මා සද්ධඤ්ච සීලඤ්ච, පසාදං ධම්මදස්සනං.
අනුයුඤ්ජෙථ මෙධාවී, සරං බුද්ධාන සාසන”න්ති. සත්තමං.

෮. සංයොජනසුත්තං

෮. “සත්තිමානි, භික්ඛවෙ, සංයොජනානි. කතමානි සත්ත? අනුනයසංයොජනං, පටිඝසංයොජනං, දිට්ඨිසංයොජනං, විචිකිච්ඡාසංයොජනං, මානසංයොජනං, භවරාගසංයොජනං, අවිජ්ජාසංයොජනං. ඉමානි ඛො, භික්ඛවෙ, සත්ත සංයොජනානී”ති. අට්ඨමං.

෯. පහානසුත්තං

෯. “සත්තන්නං , භික්ඛවෙ, සංයොජනානං පහානාය සමුච්ඡෙදාය බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති. කතමෙසං සත්තන්නං? අනුනයසංයොජනස්ස පහානාය සමුච්ඡෙදාය බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති, පටිඝසංයොජනස්ස…පෙ… දිට්ඨිසංයොජනස්ස. විචිකිච්ඡාසංයොජනස්ස. මානසංයොජනස්ස. භවරාගසංයොජනස්ස . අවිජ්ජාසංයොජනස්ස පහා

နာယ သမုစ္ဆေဒာယ ဗြဟ္မစရိယံ ဝုဿတိ။ ဣမေသံ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တန္နံ သံယောဇနာနံ ပဟာနာယ သမုစ္ဆေဒာယ ဗြဟ္မစရိယံ ဝုဿတိ။ ယတော စ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော အနုနယသံယောဇနံ ပဟီနံ ဟောတိ ဥစ္ဆိန္နမူလံ တာလာဝတ္ထုကတံ အနဘာဝံ ကတံ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မံ။ ပဋိဃသံယောဇနံ။ပေ.။ ဒိဋ္ဌိသံယောဇနံ။ ဝိစိကိစ္ဆာသံယောဇနံ။ မာနသံယောဇနံ။ ဘဝရာဂသံယောဇနံ။ အဝိဇ္ဇာသံယောဇနံ ပဟီနံ ဟောတိ ဥစ္ဆိန္နမူလံ တာလာဝတ္ထုကတံ အနဘာဝံ ကတံ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မံ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အစ္ဆေစ္ဆိ တဏှံ, ဝိဝတ္တယိ သံယောဇနံ, သမ္မာ မာနာဘိသမယာ အန္တမကာသိ ဒုက္ခဿာ''တိ။ နဝမံ။

၁၀. မစ္ဆရိယသုတ္တံ

၁၀. ''သတ္တိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, သံယောဇနာနိ။ ကတမာနိ သတ္တ? အနုနယသံယောဇနံ, ပဋိဃသံယောဇနံ, ဒိဋ္ဌိသံယောဇနံ, ဝိစိကိစ္ဆာသံယောဇနံ, မာနသံယောဇနံ, ဣဿာသံယောဇနံ, မစ္ဆရိယသံယောဇနံ။ ဣမာနိ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တ သံယောဇနာနီ''တိ။ ဒသမံ။

ဓနဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

တဿုဒ္ဒာနံ –

ဒွေ ပိယာနိ ဗလံ ဓနံ၊ သံခိတ္တဉ္စေဝ ဝိတ္ထတံ။
ဥဂ္ဂံ သံယောဇနဉ္စေဝ၊ ပဟာနံ မစ္ဆရိယေန စာတိ။

၂. အနုသယဝဂ္ဂေါ

၁. ပဌမအနုသယသုတ္တံ

၁၁. ‘‘သတ္တိမေ , ဘိက္ခဝေ, အနုသယာ။ ကတမေ သတ္တ? ကာမရာဂါနုသယော, ပဋိဃာနုသယော , ဒိဋ္ဌာနုသယော, ဝိစိကိစ္ဆာနုသယော, မာနာနုသယော, ဘဝရာဂါနုသယော , အဝိဇ္ဇာနုသယော။ ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တ အနုသယာ’’တိ။ ပဌမံ။

၂. ဒုတိယအနုသယသုတ္တံ

၁၂. ‘‘သတ္တန္နံ, ဘိက္ခဝေ, အနုသယာနံ ပဟာနာယ သမုစ္ဆေဒာယ ဗြဟ္မစရိယံ ဝုသ္သတိ။ ကတမေသံ သတ္တန္နံ? ကာမရာဂါနုသယဿ ပဟာနာယ သမုစ္ဆေဒာယ ဗြဟ္မစရိယံ ဝုသ္သတိ, ပဋိဃာနုသယဿ။ပေ.။ ဒိဋ္ဌာနုသယဿ။ ဝိစိကိစ္ဆာနုသယဿ။ မာနာနုသယဿ။ ဘဝရာဂါနုသယဿ။ အဝိဇ္ဇာနုသယဿ ပဟာနာယ သမုစ္ဆေဒာယ ဗြဟ္မစရိယံ ဝုသ္သတိ။ ဣမေသံ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တန္နံ အနုသယာနံ ပဟာနာယ သမုစ္ဆေဒာယ ဗြဟ္မစရိယံ ဝုသ္သတိ။

‘‘ယတော စ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ကာမရာဂါနုသယော ပဟီနော ဟောတိ ဥစ္ဆိန္နမူလော တာလာဝတ္ထုကတော အနဘာဝံကတော အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မော။ ပဋိဃာနုသယော။ပေ.။ ဒိဋ္ဌာနုသယော။ ဝိစိကိစ္ဆာနုသယော။ မာနာနုသယော။ ဘဝရာဂါနုသယော။ အဝိဇ္ဇာနုသယော ပဟီနော ဟောတိ ဥစ္ဆိန္နမူလော တာလာဝတ္ထုကတော အနဘာဝံကတော အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မော။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အစ္ဆေစ္ဆိ တဏှံ, ဝိဝတ္တယိ သံယောဇနံ, သမ္မာ မာနာဘိသမယာ အန္တမကာသိ ဒုက္ခဿာ’’တိ။ ဒုတိယံ။

၃. ကုလသုတ္တံ

၁၃. ‘‘သတ္တဟိ , ဘိက္ခဝေ, အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ ကုလံ အနုပဂန္တွာ ဝါ နာလံ ဥပဂန္တုံ, ဥပဂန္တွာ ဝါ နာလံ ဥပနိသီဒိတုံ။ ကတမေဟိ သတ္တဟိ? န မနာပေန ပစ္စုဋ္ဌေန္တိ, န မနာပေန အဘိဝါဒေန္တိ, န မနာပေန အာသနံ ဒေန္တိ, သန္တမဿ ပရိဂုဟန္တိ, ဗဟုကမ္ပိ ထောကံ ဒေန္တိ, ပဏီတမ္ပိ လူခံ ဒေန္တိ, အသက္ကစ္စံ ဒေန္တိ နော သက္ကစ္စံ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ ကုလံ အနုပဂန္တွာ ဝါ နာလံ ဥပဂန္တုံ, ဥပဂန္တွာ ဝါ နာလံ ဥပနိသီဒိတုံ။

‘‘သတ္တဟိ, ဘိက္ခဝေ, အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ ကုလံ အနုပဂန္တွာ ဝါ အလံ ဥပဂန္တုံ, ဥပဂန္တွာ ဝါ အလံ ဥပနိသီဒိတုံ။ ကတမေဟိ သတ္တဟိ? မနာပေန ပစ္စုဋ္ဌေန္တိ, မနာပေန အဘိဝါဒေန္တိ, မနာပေန အာသနံ ဒေန္တိ, သန္တမဿ န ပရိဂုဟန္တိ, ဗဟုကမ္ပိ ဗဟုကံ ဒေန္တိ, ပဏီတမ္ပိ ပဏီတံ ဒေန္တိ, သက္ကစ္စံ ဒေန္တိ နော အသက္ကစ္စံ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ ကုလံ အနုပဂန္တွာ ဝါ အလံ ဥပဂန္တုံ, ဥပဂန္တွာ ဝါ အလံ ဥပနိသီဒိတု’’န္တိ။ တတိယံ။

၄. ပုဂ္ဂလသုတ္တံ

၁၄. ‘‘သတ္တိမေ , ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလာ အာဟုနေယျာ ပါဟုနေယျာ ဒက္ခိဏေယျာ အဉ္ဇလိကရဏီယာ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။ ကတမေ သတ္တ? ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော, ပညာဝိမုတ္တော, ကာယသက္ခိ, ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တော [ဒိဋ္ဌပ္ပတ္တော (က.)] , သဒ္ဓာဝိမုတ္တော, ဓမ္မာနုသာရီ, သဒ္ဓါနုသာရီ။ ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တ ပုဂ္ဂလာ အာဟုနေယျာ ပါဟုနေယျာ ဒက္ခိဏေယျာ အဉ္ဇလိကရဏီယာ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿာ’’တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ဥဒကူပမာသုတ္တံ

၁၅. “သတ္တိမေ, ဘိက္ခဝေ, ဥဒကူပမာ ပုဂ္ဂလာ သန္တော သံဝိဇ္ဇမာနာ လောကသ္မိံ။ ကတမေ သတ္တ? [ပု. ပ. ၂၀၃; ကထာ. ၈၅၂] ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော သကိံ နိမုဂ္ဂော နိမုဂ္ဂောဝ ဟောတိ; ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ဥမ္မုဇ္ဇိတွာ နိမုဇ္ဇတိ; ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ဥမ္မုဇ္ဇိတွာ ဌိတော ဟောတိ; ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ဥမ္မုဇ္ဇိတွာ ဝိပဿတိ ဝိလောကေတိ; ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ဥမ္မုဇ္ဇိတွာ ပတရတိ; ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ဥမ္မုဇ္ဇိတွာ ပတိဂါဓပ္ပတ္တော ဟောတိ; ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ဥမ္မုဇ္ဇိတွာ တိဏ္ဏော ဟောတိ ပါရင်္ဂတော [ပါရဂတော (သီ. သျာ. ကံ.)] ထလေ တိဋ္ဌတိ ဗြာဟ္မဏော။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော သကိံ နိမုဂ္ဂော နိမုဂ္ဂောဝ ဟောတိ? ဣဓ ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော သမန္နာဂတော ဟောတိ ဧကန္တကာဠကေဟိ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော သကိံ နိမုဂ္ဂော နိမုဂ္ဂောဝ ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော ဥမ္မုဇ္ဇိတွာ နိမုဇ္ဇတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ဥမ္မုဇ္ဇတိ သာဓု သဒ္ဓါ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, သာဓု ဟိရီ။ပေ.။ သာဓု ဩတ္တပ္ပံ။ သာဓု ဝီရိယံ [ဝိရိယံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ။ သာဓု ပညာ ကုသလေသု ဓမ္မေသူတိ။ တဿ သာ သဒ္ဓါ နေဝ တိဋ္ဌတိ နော ဝဍ္ဎတိ ဟာယတိယေဝ, တဿ သာ ဟိရီ။ပေ.။ တဿ တံ ဩတ္တပ္ပံ။ တဿ တံ ဝီရိယံ။ တဿ သာ ပညာ နေဝ တိဋ္ဌတိ နော ဝဍ္ဎတိ ဟာယတိယေဝ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော ဥမ္မုဇ္ဇိတွာ နိမုဇ္ဇတိ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော ဥမ္မုဇ္ဇိတွာ ဌိတော ဟောတိ? ဣဓ , ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ဥမ္မုဇ္ဇတိ သာဓု သဒ္ဓါ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, သာဓု ဟိရီ။ပေ.။ သာဓု ဩတ္တပ္ပံ။ သာဓု ဝီရိယံ။ သာဓု ပညာ ကုသလေသု ဓမ္မေသူတိ။ တဿ သာ သဒ္ဓါ နေဝ ဟာယတိ နော ဝဍ္ဎတိ ဌိတာ ဟောတိ။ တဿ သာ ဟိရီ။ပေ.။ တဿ တံ ဩတ္တပ္ပံ။ တဿ တံ ဝီရိယံ။ တဿ သာ ပညာ နေဝ ဟာယတိ နော ဝဍ္ဎတိ ဌိတာ ဟောတိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော ဥမ္မုဇ္ဇိတွာ ဌိတော ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော ဥမ္မုဇ္ဇိတွာ ဝိပဿတိ ဝိလောကေတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ဥမ္မုဇ္ဇတိ သာဓု သဒ္ဓါ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, သာဓု ဟိရီ။ပေ.။ သာဓု ဩတ္တပ္ပံ။ သာဓု ဝီရိယံ။ သာဓု ပညာ ကုသလေသု ဓမ္မေသူတိ။ သော တိဏ္ဏံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ သောတာပန္နော ဟောတိ အဝိနိပါတဓမ္မော နိယတော သမ္ဗောဓိပရာယဏော။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော ဥမ္မုဇ္ဇိတွာ ဝိပဿတိ ဝိလောကေတိ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော ဥမ္မုဇ္ဇိတွာ ပတရတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ဥမ္မုဇ္ဇတိ သာဓု သဒ္ဓါ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, သာဓု ဟိရီ။ပေ.။ သာဓု ဩတ္တပ္ပံ။ သာဓု ဝီရိယံ။ သာဓု ပညာ ကုသလေသု ဓမ္မေသူတိ။ သော တိဏ္ဏံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ရာဂဒောသမောဟာနံ တနုတ္တာ သကဒာဂါမီ ဟောတိ, သကိဒေဝ [သကိံဒေဝ (က.)] ဣမံ လောကံ အာဂန္တွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရောတိ [ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ (က.)] ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော ဥမ္မုဇ္ဇိတွာ ပတရတိ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော ဥမ္မုဇ္ဇိတွာ ပတိဂါဓပ္ပတ္တော ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ဥမ္မုဇ္ဇတိ သာဓု သဒ္ဓါ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, သာဓု ဟိရီ။ပေ.။ သာဓု ဩတ္တပ္ပံ။ သာဓု ဝီရိယံ။ သာဓု ပညာ ကုသလေသု ဓမ္မေသူတိ။ သော ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ဩပပါတိကော ဟောတိ တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယီ အနာဝတ္တိဓမ္မော တသ္မာ လောကာ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော ဥမ္မုဇ္ဇိတွာ ပတိဂါဓပ္ပတ္တော ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော ဥမ္မုဇ္ဇိတွာ တိဏ္ဏော ဟောတိ ပါရင်္ဂတော ထလေ တိဋ္ဌတိ ဗြာဟ္မဏော။ ဣဓ , ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ဥမ္မုဇ္ဇတိ သာဓု သဒ္ဓါ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, သာဓု ဟိရီ။ပေ.။ သာဓု ဩတ္တပ္ပံ။ သာဓု ဝီရိယံ။ သာဓု ပညာ ကုသလေသု ဓမ္မေသူတိ။ သော အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ

ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော ဟောတိ ဟာရင်္ဂတော ထလေ တိဋ္ဌတိ ဗြာဟ္မဏော။

"ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တ ဥဒကူပမာ ပုဂ္ဂလာ သန္တော သံဝိဇ္ဇမာနာ လောကသ္မိ"န္တိ။ ပဌမံ။

၆. အနိစ္စာနုပဿီသုတ္တံ

၁၆. "သတ္တိမေ , ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလာ အာဟုနေယျာ ပာဟုနေယျာ ဒက္ခိဏေယျာ အဉ္ဇလိကရဏီယာ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။ ကတမေ သတ္တ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော သဗ္ဗသင်္ခါရေသု အနိစ္စာနုပဿီ ဝိဟရတိ, အနိစ္စသညီ, အနိစ္စပဋိသံဝေဒီ သတတံ သမိတံ အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ စေတသာ အဓိမုစ္စမာနော ပညာယ ပရိယောဂါဟမာနော။ သော အာသဝါနံ ခယာ။ပေ.။ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, ပဌမော ပုဂ္ဂလော အာဟုနေယျော ပာဟုနေယျော ဒက္ခိဏေယျော အဉ္ဇလိကရဏီယော အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။

"ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဣဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော သဗ္ဗသင်္ခါရေသု အနိစ္စာနုပဿီ ဝိဟရတိ, အနိစ္စသညီ, အနိစ္စပဋိသံဝေဒီ သတတံ သမိတံ အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ စေတသာ အဓိမုစ္စမာနော ပညာယ ပရိယောဂါဟမာနော။ တဿ အပုဗ္ဗံ အစရိမံ အာသဝပရိယာဒါနဉ္စ ဟောတိ ဇီဝိတပရိယာဒါနဉ္စ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုတိယော ပုဂ္ဂလော အာဟုနေယျော။ပေ.။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။

"ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဣဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော သဗ္ဗသင်္ခါရေသု အနိစ္စာနုပဿီ ဝိဟရတိ, အနိစ္စသညီ, အနိစ္စပဋိသံဝေဒီ သတတံ သမိတံ အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ စေတသာ အဓိမုစ္စမာနော ပညာယ ပရိယောဂါဟမာနော။ သော ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယီ ဟောတိ။ပေ.။ ဥပဟစ္စပရိနိဗ္ဗာယီ ဟောတိ။ပေ.။ အသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယီ ဟောတိ။ပေ.။ သသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယီ ဟောတိ။ပေ.။ ဥဒ္ဓံသောတော ဟောတိ အကနိဋ္ဌဂါမီ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တမော ပုဂ္ဂလော အာဟုနေယျော ပာဟုနေယျော ဒက္ခိဏေယျော အဉ္ဇလိကရဏီယော အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တ ပုဂ္ဂလာ အာဟုနေယျာ ပာဟုနေယျာ ဒက္ခိဏေယျာ အဉ္ဇလိကရဏီယာ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿာ"တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ဒုက္ခာနုပဿီသုတ္တံ

၁၇. သတ္တိမေ , ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလာ အာဟုနေယျာ။ပေ.။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။ ကတမေ သတ္တ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော သဗ္ဗသင်္ခါရေသု ဒုက္ခာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ပေ.။။ သတ္တမံ။

၈. အနတ္တာနုပဿီသုတ္တံ

၁၈. သဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု အနတ္တာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ပေ.။။ အဋ္ဌမံ။

၉. နိဗ္ဗာနသုတ္တံ

၁၉. [ကထာ. ၅၄၇-၅၄၈] "နိဗ္ဗာနေ သုခါနုပဿီ ဝိဟရတိ သုခသညီ သုခပဋိသံဝေဒီ သတတံ သမိတံ အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ စေတသာ အဓိမုစ္စမာနော ပညာယ ပရိယောဂါဟမာနော။ သော အာသဝါနံ ခယာ။ပေ.။ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ အယံ ဘိက္ခဝေ, ပဌမော ပုဂ္ဂလော အာဟုနေယျော။ပေ.။ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။

"ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဣဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော နိဗ္ဗာနေ သုခါနုပဿီ ဝိဟရတိ သုခသညီ သုခပဋိသံဝေဒီ သတတံ သမိတံ အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ စေတသာ အဓိမုစ္စမာနော ပညာယ ပရိယောဂါဟမာနော။ တဿ အပုဗ္ဗံ အစရိမံ အာသဝပရိယာဒါနဉ္စ ဟောတိ ဇီဝိတပရိယာဒါနဉ္စ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုတိယော ပုဂ္ဂလော အာဟုနေယျော။ပေ.။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဣဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော နိဗ္ဗာနေ သုခာနုပဿီ ဝိဟရတိ သုခသညီ သုခပဋိသံဝေဒီ သတတံ သမိတံ အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ စေတသာ အဓိမုစ္စမာနော ပညာယ ပရိယောဂာဟမာနော။ သော ပဉ္စန္နံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယီ ဟောတိ။ပေ.။ ဥပဟစ္စပရိနိဗ္ဗာယီ ဟောတိ။ပေ.။ အသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယီ ဟောတိ။ပေ.။ သသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယီ ဟောတိ။ပေ.။ ဥဒ္ဓံသောတော ဟောတိ အကနိဋ္ဌဂါမီ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တမော ပုဂ္ဂလော အာဟုနေယျော။ပေ.။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ ။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တ ပုဂ္ဂလာ အာဟုနေယျာ။ပေ.။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿာ”တိ။ နဝမံ။

၁၀. နိဒ္ဒသဝတ္ထုသုတ္တံ

၂၀. “သတ္တိမာနိ , ဘိက္ခဝေ, နိဒ္ဒသဝတ္ထူနိ။ ကတမာနိ သတ္တ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သိက္ခာသမာဒါနေ တိဗ္ဗစ္ဆန္ဒော ဟောတိ အာယတိဉ္စ သိက္ခာသမာဒါနေ အဝိဂတပေမော [အဓိဂတပေမော (သျာ.) အ. နိ. ၇.၄၂; ဒီ. နိ. ၃.၃၃၁] , ဓမ္မနိသန္တိယာ တိဗ္ဗစ္ဆန္ဒော ဟောတိ အာယတိဉ္စ ဓမ္မနိသန္တိယာ အဝိဂတပေမော, ဣစ္ဆာဝိနယေ တိဗ္ဗစ္ဆန္ဒော ဟောတိ အာယတိဉ္စ ဣစ္ဆာဝိနယေ အဝိဂတပေမော, ပဋိသလ္လာနေ တိဗ္ဗစ္ဆန္ဒော ဟောတိ အာယတိဉ္စ ပဋိသလ္လာနေ အဝိဂတပေမော, ဝီရိယာရမ္ဘေ [ဝီရိယာရဗ္ဘေ (က.)] တိဗ္ဗစ္ဆန္ဒော ဟောတိ အာယတိဉ္စ ဝီရိယာရမ္ဘေ အဝိဂတပေမော, သတိနေပက္ကေ တိဗ္ဗစ္ဆန္ဒော ဟောတိ အာယတိဉ္စ သတိနေပက္ကေ အဝိဂတပေမော, ဒိဋ္ဌိပဋိဝေဓေ တိဗ္ဗစ္ဆန္ဒော ဟောတိ အာယတိဉ္စ ဒိဋ္ဌိပဋိဝေဓေ အဝိဂတပေမော။ ဣမာနိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တ နိဒ္ဒသဝတ္ထူနီ”တိ။ ဒသမံ။

အနုသယဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

တဿုဒ္ဒာနံ –

ဒုဝေ အနုသယာ ကုလံ, ပုဂ္ဂလံ ဥဒကူပမံ။
အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာ စ, နိဗ္ဗာနံ နိဒ္ဒသဝတ္ထု စာတိ။

၃. ဝဇ္ဇိသတ္တကဝဂ္ဂော

၁. သာရန္ဒဒသုတ္တံ

၂၁. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ဝေသာလိယံ ဝိဟရတိ သာရန္ဒဒေ စေတိယေ။ အထ ခော သမ္ဗဟုလာ လိစ္ဆဝီ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နေ ခော တေ လိစ္ဆဝီ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – “သတ္တ ဝော, လိစ္ဆဝီ, အပရိဟာနိယေ [အပရိဟာနီယေ (က.)] ဓမ္မေ ဒေသေဿာမိ။ တံ သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ ကရောထ; ဘာသိဿာမီ”တိ။ “ဧဝံ, ဘန္တေ”တိ ခော တေ လိစ္ဆဝီ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

“ကတမေ စ, လိစ္ဆဝီ, သတ္တ အပရိဟာနိယာ ဓမ္မာ? ယာဝကီဝဉ္စ, လိစ္ဆဝီ, ဝဇ္ဇီ အဘိဏှံ သန္နိပါတာ ဘဝိဿန္တိ သန္နိပါတဗဟုလာ; ဝုဒ္ဓိယေဝ, လိစ္ဆဝီ, ဝဇ္ဇီနံ ပါဋိကင်္ခါ, နော ပရိဟာနိ။

“ယာဝကီဝဉ္စ, လိစ္ဆဝီ, ဝဇ္ဇီ သမဂ္ဂါ သန္နိပတိဿန္တိ, သမဂ္ဂါ ဝုဋ္ဌဟိဿန္တိ, သမဂ္ဂါ ဝဇ္ဇိကရဏီယာနိ ကရိဿန္တိ; ဝုဒ္ဓိယေဝ, လိစ္ဆဝီ, ဝဇ္ဇီနံ ပါဋိကင်္ခါ, နော ပရိဟာနိ။

“ယာဝကီဝဉ္စ, လိစ္ဆဝီ, ဝဇ္ဇီ အပညတ္တံ န ပညာပေဿန္တိ, ပညတ္တံ န သမုစ္ဆိန္ဒိဿန္တိ, ယထာပညတ္တေ ပေါရာဏေ ဝဇ္ဇိဓမ္မေ သမာဒါယ ဝတ္တိဿန္တိ; ဝုဒ္ဓိယေဝ, လိစ္ဆဝီ, ဝဇ္ဇီနံ ပါဋိကင်္ခါ, နော ပရိဟာနိ။

“ယာဝကီဝဉ္စ, လိစ္ဆဝီ, ဝဇ္ဇီ ယေ တေ ဝဇ္ဇီနံ ဝဇ္ဇိမဟလ္လကာ တေ သက္ကရိဿန္တိ ဂရုံ ကရိဿန္တိ မာနေဿန္တိ ပူဇေဿန္တိ, တေသဉ္စ သောတဗ္ဗံ မညိဿန္တိ; ဝုဒ္ဓိယေဝ, လိစ္ဆဝီ, ဝဇ္ဇီနံ ပါဋိကင်္ခါ, နော ပရိဟာနိ။

“ယာဝကီဝဉ္စ, လိစ္ဆဝီ, ဝဇ္ဇီ ယာ တာ ကုလိတ္ထိယော ကုလကုမာရိယော တာ န ဩက္ကဿ ပသယှ ဝါသေဿန္တိ; ဝုဒ္ဓိယေဝ, လိစ္ဆဝီ, ဝဇ္ဇီနံ ပါဋိကင်္ခါ, နော ပရိဟာနိ။

“ယာဝကီဝဉ္စ, လိစ္ဆဝီ, ဝဇ္ဇီ ယာနိ တာနိ ဝဇ္ဇီနံ ဝဇ္ဇိစေတိယာနိ အဗ္ဘန္တရာနိ စေဝ ဗာဟိရာနိ စ တာနိ သက္ကရိဿန္တိ ဂရုံ ကရိဿန္တိ မာနေဿန္တိ ပူဇေဿန္တိ, တေသဉ္စ ဒိန္နပုဗ္ဗံ ကတပုဗ္ဗံ ဓမ္မိကံ ဗလိံ နော ပရိဟာပေဿန္တိ; ဝုဒ္ဓိယေဝ, လိစ္ဆဝီ, ဝဇ္ဇီနံ ပါဋိကင်္ခါ, နော ပရိဟာနိ။

“ယာဝကီဝဉ္စ, လိစ္ဆဝီ, ဝဇ္ဇီနံ အရဟန္တေသု ဓမ္မိကာ ရက္ခါဝရဏဂုတ္တိ သုသံဝိဟိတာ ဘဝိဿတိ – ‘ကိန္တိ အနာဂတာ စ အရဟန္တော ဝိဇိတံ အာဂစ္ဆေယျုံ, အာဂတာ စ အရဟန္တော ဝိဇိတေ ဖာသုံ ဝိဟရေယျု’န္တိ; ဝုဒ္ဓိယေဝ, လိစ္ဆဝီ, ဝဇ္ဇီနံ ပါဋိကင်္ခါ, နော ပရိဟာနိ။

“ယာဝကီဝဉ္စ, လိစ္ဆဝီ, ဣမေ သတ္တ အပရိဟာနိယာ ဓမ္မာ ဝဇ္ဇီသု ဌဿန္တိ [ဝတ္တိဿန္တိ (က.)], ဣမေသု စ သတ္တသု အပရိဟာနိယေသု ဓမ္မေသု ဝဇ္ဇီ သန္ဒိဿိဿန္တိ [သန္ဒိဿန္တိ (သီ. ပီ. က.)]; ဝုဒ္ဓိယေဝ, လိစ္ဆဝီ, ဝဇ္ဇီနံ ပါဋိကင်္ခါ, နော ပရိဟာနီ”တိ။ ပဌမံ။

၂. ဝဿကာရသုတ္တံ

၂၂. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဂိဇ္ဈကူဋေ ပဗ္ဗတေ။ တေန ခော ပန သမယေန ရာဇာ မာဂဓော အဇာတသတ္တု ဝေဒေဟိပုတ္တော ဝဇ္ဇီ အဘိယာတုကာမော ဟောတိ။ သော ဧဝမာဟ – “အဟံ ဟိမေ ဝဇ္ဇီ ဧဝံမဟိဒ္ဓိကေ ဧဝံမဟာနုဘာဝေ ဥစ္ဆေစ္ဆာမိ [ဥစ္ဆေဇ္ဇိဿာမိ (သျာ.), ဥစ္ဆိဇ္ဇိဿာမိ (က.)], ဝဇ္ဇီ ဝိနာသေဿာမိ, ဝဇ္ဇီ အနယဗျသနံ အာပါဒေဿာမီ”တိ [အာပါဒေဿာမိ ဝဇ္ဇီတိ (က.) ဒီ. နိ. ၂.၁၃၁]။

အထ ခေါ ရာဇာ မာဂဓော အဇာတသတ္တု ဝေဒေဟိပုတ္တော ဝဿကာရံ ဗြာဟ္မဏံ မာဂဓမဟာမတ္တံ အာမန္တေသိ – "ဧဟိ တွံ, ဗြာဟ္မဏ, ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမ; ဥပသင်္ကမိတွာ မမ ဝစနေန ဘဂဝတော ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒာဟိ, အပ္ပာဗာဓံ အပ္ပာတင်္ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရံ ပုစ္ဆ – 'ရာဇာ, ဘန္တေ, မာဂဓော အဇာတသတ္တု ဝေဒေဟိပုတ္တော ဘဂဝတော ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒတိ, အပ္ပာဗာဓံ အပ္ပာတင်္ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရံ ပုစ္ဆတီ'တိ။ ဧဝဉ္စ ဝဒေဟိ – 'ရာဇာ, ဘန္တေ, မာဂဓော အဇာတသတ္တု ဝေဒေဟိပုတ္တော ဝဇ္ဇီ အဘိယာတုကာမော။ သော ဧဝမာဟ – 'အဟံ ဟိမေ ဝဇ္ဇီ ဧဝံမဟိဒ္ဓိကေ ဧဝံမဟာနုဘာဝေ ဥစ္ဆေစ္ဆာမိ, ဝဇ္ဇီ ဝိနာသေဿာမိ, ဝဇ္ဇီ အနယဗျသနံ အာပါဒေဿာမီ'တိ ။ ယထာ တေ ဘဂဝါ ဗျာကရောတိ, တံ သာဓုကံ ဥဂ္ဂဟေတွာ မမ အာရောစေယျာသိ။ န ဟိ တထာဂတာ ဝိတထံ ဘဏန္တီ"တိ။

"ဧဝံ, ဘော"တိ ခေါ ဝဿကာရော ဗြာဟ္မဏော မာဂဓမဟာမတ္တော ရညော မာဂဓဿ အဇာတသတ္တုဿ ဝေဒေဟိပုတ္တဿ ပဋိဿုတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ ဝဿကာရော ဗြာဟ္မဏော မာဂဓမဟာမတ္တော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – "ရာဇာ, ဘော ဂောတမ, မာဂဓော အဇာတသတ္တု ဝေဒေဟိပုတ္တော ဘောတော ဂေါတမဿ ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒတိ, အပ္ပာဗာဓံ အပ္ပာတင်္ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရံ ပုစ္ဆတိ။ ရာဇာ [ဧဝဉ္စ ဝဒေတိ ရာဇာ (သီ. က.)], ဘော ဂေါတမ, မာဂဓော အဇာတသတ္တု ဝေဒေဟိပုတ္တော ဝဇ္ဇီ အဘိယာတုကာမော။ သော ဧဝမာဟ – 'အဟံ ဟိမေ ဝဇ္ဇီ ဧဝံမဟိဒ္ဓိကေ ဧဝံမဟာနုဘာဝေ ဥစ္ဆေစ္ဆာမိ, ဝဇ္ဇီ ဝိနာသေဿာမိ, ဝဇ္ဇီ အနယဗျသနံ အာပါဒေဿာမီ'"တိ။

တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတော ပိဋ္ဌိတော ဌိတော ဟောတိ ဘဂဝန္တံ ဗီဇယမာနော [ဝီဇမာနော (သီ. ဿာ.)]။ အထ ခေါ ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ – "ကိန္တိ တေ, အာနန္ဒ, သုတံ – 'ဝဇ္ဇီ အဘိဏှံ သန္နိပါတာ သန္နိပါတဗဟုလာ'"တိ? "သုတံ မေတံ, ဘန္တေ – 'ဝဇ္ဇီ အဘိဏှံ သန္နိပါတာ သန္နိပါတဗဟုလာ'"တိ။ "ယာဝကီဝဉ္စ, အာနန္ဒ, ဝဇ္ဇီ အဘိဏှံ သန္နိပါတာ ဘဝိဿန္တိ သန္နိပါတဗဟုလာ; ဝုဒ္ဓိယေဝ, အာနန္ဒ, ဝဇ္ဇီနံ ပါဋိကင်္ခါ, နော ပရိဟာနိ။

"ကိန္တိ တေ, အာနန္ဒ, သုတံ – 'ဝဇ္ဇီ သမဂ္ဂါ သန္နိပတန္တိ, သမဂ္ဂါ ဝုဋ္ဌဟန္တိ, သမဂ္ဂါ ဝဇ္ဇိကရဏီယာနိ ကရောန္တီ'"တိ? "သုတံ မေတံ, ဘန္တေ – 'ဝဇ္ဇီ သမဂ္ဂါ သန္နိပတန္တိ, သမဂ္ဂါ ဝုဋ္ဌဟန္တိ, သမဂ္ဂါ ဝဇ္ဇိကရဏီယာနိ ကရောန္တီ'"တိ ။ "ယာဝကီဝဉ္စ, အာနန္ဒ, ဝဇ္ဇီ သမဂ္ဂါ သန္နိပတိဿန္တိ, သမဂ္ဂါ ဝုဋ္ဌဟိဿန္တိ, သမဂ္ဂါ ဝဇ္ဇိကရဏီယာနိ ကရိဿန္တိ; ဝုဒ္ဓိယေဝ, အာနန္ဒ, ဝဇ္ဇီနံ ပါဋိကင်္ခါ, နော ပရိဟာနိ။

"ကိန္တိ တေ, အာနန္ဒ, သုတံ – 'ဝဇ္ဇီ အပညတ္တံ န ပညာပေန္တိ, ပညတ္တံ န သမုစ္ဆိန္ဒန္တိ, ယထာပညတ္တေ ပေါရာဏေ ဝဇ္ဇိဓမ္မေ သမာဒါယ ဝတ္တန္တီ'"တိ? "သုတံ မေတံ, ဘန္တေ – 'ဝဇ္ဇီ အပညတ္တံ န ပညာပေန္တိ, ပညတ္တံ န သမုစ္ဆိန္ဒန္တိ, ယထာပညတ္တေ ပေါရာဏေ ဝဇ္ဇိဓမ္မေ သမာဒါယ ဝတ္တန္တီ'"တိ။ "ယာဝကီဝဉ္စ, အာနန္ဒ, ဝဇ္ဇီ အပညတ္တံ န ပညာပေဿန္တိ, ပညတ္တံ န သမုစ္ဆိန္ဒိဿန္တိ, ယထာပညတ္တေ ပေါရာဏေ ဝဇ္ဇိဓမ္မေ သမာဒါယ ဝတ္တိဿန္တိ; ဝုဒ္ဓိယေဝ, အာနန္ဒ, ဝဇ္ဇီနံ ပါဋိကင်္ခါ, နော ပရိဟာနိ။

"ကိန္တိ တေ, အာနန္ဒ, သုတံ – 'ဝဇ္ဇီ ယေ တေ ဝဇ္ဇီနံ ဝဇ္ဇိမဟလ္လကာ တေ သက္ကရောန္တိ ဂရုံ ကရောန္တိ မာနေန္တိ ပူဇေန္တိ, တေသဉ္စ သောတဗ္ဗံ မညန္တီ'"တိ? "သုတံ မေတံ, ဘန္တေ – 'ဝဇ္ဇီ ယေ တေ ဝဇ္ဇီနံ ဝဇ္ဇိမဟလ္လကာ တေ သက္ကရောန္တိ ဂရုံ ကရောန္တိ မာနေန္တိ ပူဇေန္တိ, တေသဉ္စ သောတဗ္ဗံ မညန္တီ'"တိ။ "ယာဝကီဝဉ္စ, အာနန္ဒ, ဝဇ္ဇီ ယေ တေ ဝဇ္ဇီနံ ဝဇ္ဇိမဟလ္လကာ တေ သက္ကရိဿန္တိ ဂရုံ ကရိဿန္တိ မာနေဿန္တိ ပူဇေဿန္တိ, တေသဉ္စ သောတဗ္ဗံ မညိဿန္တိ; ဝုဒ္ဓိယေဝ, အာနန္ဒ, ဝဇ္ဇီနံ ပါဋိကင်္ခါ, နော ပရိဟာနိ။

"ကိန္တိ တေ, အာနန္ဒ, သုတံ – 'ဝဇ္ဇီ ယာ တာ ကုလိတ္ထိယော ကုလကုမာရိယော တာ န ဩက္ကဿ ပသယှ ဝါသေန္တီ'"တိ? "သုတံ မေတံ, ဘန္တေ – 'ဝဇ္ဇီ ယာ တာ ကုလိတ္ထိယော ကုလကုမာရိယော တာ န ဩက္ကဿ ပသယှ

တသေန္တိ’’’တိ။ ‘‘ယာဝကီဝဉ္စ, အာနန္ဒ, ဝဇ္ဇီ ယာ တာ ကုလိတ္ထိယော ကုလကုမာရိယော တာ န ဩကဿ ပသယှ ဝါသေဿန္တိ; ဝုဒ္ဓိယေဝ, အာနန္ဒ, ဝဇ္ဇီနံ ပာဋိကင်္ခာ, နော ပရိဟာနိ။

‘‘ကိန္တိ တေ, အာနန္ဒ, သုတံ – ‘ဝဇ္ဇီ ယာနိ တာနိ ဝဇ္ဇီနံ ဝဇ္ဇိစေတိယာနိ အဗ္ဘန္တရာနိ စေဝ ဗာဟိရာနိ စ တာနိ သက္ကရောန္တိ ဂရုံ ကရောန္တိ မာနေန္တိ ပူဇေန္တိ, တေသဉ္စ ဒိန္နပုဗ္ဗံ ကတပုဗ္ဗံ ဓမ္မိကံ ဗလိံ နော ပရိဟာပေန္တီ’’’တိ? ‘‘သုတံ မေတံ, ဘန္တေ – ‘ဝဇ္ဇီ ယာနိ တာနိ ဝဇ္ဇီနံ ဝဇ္ဇိစေတိယာနိ အဗ္ဘန္တရာနိ စေဝ ဗာဟိရာနိ စ တာနိ သက္ကရောန္တိ ဂရုံ ကရောန္တိ မာနေန္တိ ပူဇေန္တိ, တေသဉ္စ ဒိန္နပုဗ္ဗံ ကတပုဗ္ဗံ ဓမ္မိကံ ဗလိံ နော ပရိဟာပေန္တီ’’’တိ။ ‘‘ယာဝကီဝဉ္စ, အာနန္ဒ, ဝဇ္ဇီ ယာနိ တာနိ ဝဇ္ဇီနံ ဝဇ္ဇိစေတိယာနိ အဗ္ဘန္တရာနိ စေဝ ဗာဟိရာနိ စ တာနိ သက္ကရိဿန္တိ ဂရုံ ကရိဿန္တိ မာနေဿန္တိ ပူဇေဿန္တိ, တေသဉ္စ ဒိန္နပုဗ္ဗံ ကတပုဗ္ဗံ ဓမ္မိကံ ဗလိံ နော ပရိဟာပေဿန္တိ; ဝုဒ္ဓိယေဝ, အာနန္ဒ, ဝဇ္ဇီနံ ပာဋိကင်္ခာ, နော ပရိဟာနိ။

‘‘ကိန္တိ တေ, အာနန္ဒ, သုတံ – ‘ဝဇ္ဇီနံ အရဟန္တေသု ဓမ္မိကာ ရက္ခာဝရဏဂုတ္တိ သုသံဝိဟိတာ – ကိန္တိ အနာဂတာ စ အရဟန္တော ဝိဇိတံ အာဂစ္ဆေယျုံ, အာဂတာ စ အရဟန္တော ဝိဇိတေ ဖာသုံ ဝိဟရေယျု’’’န္တိ? ‘‘သုတံ မေတံ, ဘန္တေ – ‘ဝဇ္ဇီနံ အရဟန္တေသု ဓမ္မိကာ ရက္ခာဝရဏဂုတ္တိ သုသံဝိဟိတာ ဘဝိဿတိ – ကိန္တိ အနာဂတာ စ အရဟန္တော ဝိဇိတံ အာဂစ္ဆေယျုံ, အာဂတာ စ အရဟန္တော ဝိဇိတေ ဖာသုံ ဝိဟရေယျု’’’န္တိ။ ‘‘ယာဝကီဝဉ္စ, အာနန္ဒ, ဝဇ္ဇီနံ အရဟန္တေသု ဓမ္မိကာ ရက္ခာဝရဏဂုတ္တိ သုသံဝိဟိတာ ဘဝိဿတိ – ‘ကိန္တိ အနာဂတာ စ အရဟန္တော ဝိဇိတံ အာဂစ္ဆေယျုံ, အာဂတာ စ အရဟန္တော ဝိဇိတေ ဖာသုံ ဝိဟရေယျု’န္တိ; ဝုဒ္ဓိယေဝ, အာနန္ဒ, ဝဇ္ဇီနံ ပာဋိကင်္ခာ, နော ပရိဟာနီ’’တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဝဿကာရံ ဗြာဟ္မဏံ မာဂဓမဟာမတ္တံ အာမန္တေသိ – ‘‘ဧကမိဒါဟံ, ဗြာဟ္မဏ, သမယံ ဝေသာလိယံ ဝိဟရာမိ သာရန္ဒဒေ စေတိယေ။ တတြာဟံ, ဗြာဟ္မဏ, ဝဇ္ဇီနံ ဣမေ သတ္တ အပရိဟာနိယေ ဓမ္မေ ဒေသေသိံ။ ယာဝကီဝဉ္စ, ဗြာဟ္မဏ, ဣမေ သတ္တ အပရိဟာနိယာ ဓမ္မာ ဝဇ္ဇီသု ဌဿန္တိ, ဣမေသု စ သတ္တသု အပရိဟာနိယေသု ဓမ္မေသု ဝဇ္ဇီ သန္ဒိဿိဿန္တိ; ဝုဒ္ဓိယေဝ, ဗြာဟ္မဏ, ဝဇ္ဇီနံ ပာဋိကင်္ခာ, နော ပရိဟာနီ’’တိ။

‘‘ဧကမေကေနပိ [ဧကမေကေနပိ တေန ခေါ (က.) ဒီ. နိ. ၂.၁၃၅] ဘော, ဂောတမ, အပရိဟာနိယေန ဓမ္မေန သမန္နာဂတာနံ ဝဇ္ဇီနံ ဝုဒ္ဓိယေဝ ပာဋိကင်္ခာ, နော ပရိဟာနိ; ကော ပန ဝါဒော သတ္တဟိ အပရိဟာနိယေဟိ ဓမ္မေဟိ! အကရဏီယာ စ, ဘော ဂောတမ, ဝဇ္ဇီ ရညာ မာဂဓေန အဇာတသတ္တုနာ ဝေဒေဟိပုတ္တေန ယဒိဒံ ယုဒ္ဓဿ, အညတြ ဥပလာပနာယ [ဥပလာပနာ (က. သီ. က.)], အညတြ မိထုဘေဒါ။ ဟန္ဒ စ ဒါနိ မယံ, ဘော ဂောတမ, ဂစ္ဆာမ, ဗဟုကိစ္စာ မယံ ဗဟုကရဏီယာ’’တိ။ ‘‘ယဿဒါနိ တွံ, ဗြာဟ္မဏ, ကာလံ မညသီ’’တိ။ အထ ခေါ ဝဿကာရော ဗြာဟ္မဏော မာဂဓမဟာမတ္တော ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမီတိ။ ဒုတိယံ။

၃. ပဌမသတ္တကသုတ္တံ

၂၃. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဂိဇ္ဈကူဋေ ပဗ္ဗတေ။ တတြ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ‘‘သတ္တ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, အပရိဟာနိယေ ဓမ္မေ ဒေသေဿာမိ။ တံ သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ ကရောထ; ဘာသိဿာမီ’’တိ။ ‘‘ဧဝံ, ဘန္တေ’’တိ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

‘‘ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တ အပရိဟာနိယာ ဓမ္မာ? ယာဝကီဝဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ အဘိဏှံ သန္နိပာတာ ဘဝိဿန္တိ သန္နိပာတဗဟုလာ; ဝုဒ္ဓိယေဝ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူနံ ပာဋိကင်္ခာ, နော ပရိဟာနိ။

‘‘ယာဝကီဝဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ သမဂ္ဂါ သန္နိပတိဿန္တိ, သမဂ္ဂါ ဝုဋ္ဌဟိဿန္တိ, သမဂ္ဂါ သင်္ဃကရဏီယာနိ ကရိဿန္တိ; ဝုဒ္ဓိယေဝ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူနံ ပာဋိကင်္ခာ, နော ပရိဟာနိ။

‘‘ယာဝကီဝဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ အပညတ္တံ န ပညာပေဿန္တိ, ပညတ္တံ န သမုစ္ဆိန္ဒိဿန္တိ, ယထာပညတ္တေသု သိက္ခာပဒေသု သမာဒာယ ဝတ္တိဿန္တိ; ဝုဒ္ဓိယေဝ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူနံ ပာဋိကင်္ခာ, နော ပရိဟာနိ။

“ယာဝကီဝဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ ယေ တေ ဘိက္ခူ ထေရာ ရတ္တညူ စိရပဗ္ဗဇိတာ သင်္ဃပိတရော သင်္ဃပရိဏာယကာ တေ သက္ကရိဿန္တိ ဂရုံ ကရိဿန္တိ မာနေဿန္တိ ပူဇေဿန္တိ, တေသဉ္စ သောတဗ္ဗံ မညိဿန္တိ; ဝုဒ္ဓိယေဝ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူနံ ပါဋိကင်္ခါ, နော ပရိဟာနိ။

“ယာဝကီဝဉ္စ , ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ ဥပ္ပန္နာယ တဏှာယ ပေါနောဗ္ဘဝိကာယ န ဝသံ ဂစ္ဆိဿန္တိ; ဝုဒ္ဓိယေဝ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူနံ ပါဋိကင်္ခါ, နော ပရိဟာနိ။

“ယာဝကီဝဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ အာရညကေသု သေနာသနေသု သာပေက္ခာ ဘဝိဿန္တိ ; ဝုဒ္ဓိယေဝ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူနံ ပါဋိကင်္ခါ, နော ပရိဟာနိ။

“ယာဝကီဝဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ ပစ္စတ္တညေဝ သတိံ ဥပဋ္ဌပေဿန္တိ – ‘ကိန္တိ အနာဂတာ စ ပေသလာ သဗြဟ္မစာရီ အာဂစ္ဆေယျုံ, အာဂတာ စ ပေသလာ သဗြဟ္မစာရီ ဖာသုံ ဝိဟရေယျု’န္တိ; ဝုဒ္ဓိယေဝ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူနံ ပါဋိကင်္ခါ, နော ပရိဟာနိ။

“ယာဝကီဝဉ္စ , ဘိက္ခဝေ, ဣမေ သတ္တ အပရိဟာနိယာ ဓမ္မာ ဘိက္ခူသု ဌဿန္တိ, ဣမေသု စ သတ္တသု အပရိဟာနိယေသု ဓမ္မေသု ဘိက္ခူ သန္ဒိဿိဿန္တိ; ဝုဒ္ဓိယေဝ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူနံ ပါဋိကင်္ခါ, နော ပရိဟာနီ”တိ။ တတိယံ။

၄. ဒုတိယသတ္တကသုတ္တံ

၂၄. [ဒီ. နိ. ၂.၁၃၈] “သတ္တ တေ, ဘိက္ခဝေ, အပရိဟာနိယေ ဓမ္မေ ဒေသေဿာမိ။ တံ သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ ကရောထ။ပေ.။ ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တ အပရိဟာနိယာ ဓမ္မာ?

ယာဝကီဝဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ န ကမ္မာရာမာ ဘဝိဿန္တိ, န ကမ္မရတာ, န ကမ္မာရာမတံ အနုယုတ္တာ; ဝုဒ္ဓိယေဝ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူနံ ပါဋိကင်္ခါ, နော ပရိဟာနိ။

“ယာဝကီဝဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ န ဘဿာရာမာ ဘဝိဿန္တိ။ပေ.။ န နိဒ္ဒါရာမာ ဘဝိဿန္တိ။ န သင်္ဂဏိကာရာမာ ဘဝိဿန္တိ။ န ပါပိစ္ဆာ ဘဝိဿန္တိ န ပါပိကာနံ ဣစ္ဆာနံ ဝသံ ဂတာ။ န ပါပမိတ္တာ ဘဝိဿန္တိ န ပါပသဟာယာ န ပါပသမ္ပဝင်္ကာ။ န ဩရမတ္တကေန ဝိသေသာဓိဂမေန အန္တရာဝေါသာနံ အာပဇ္ဇိဿန္တိ; ဝုဒ္ဓိယေဝ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူနံ ပါဋိကင်္ခါ, နော ပရိဟာနိ။

“ယာဝကီဝဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဣမေ သတ္တ အပရိဟာနိယာ ဓမ္မာ ဘိက္ခူသု ဌဿန္တိ, ဣမေသု စ သတ္တသု အပရိဟာနိယေသု ဓမ္မေသု ဘိက္ခူ သန္ဒိဿိဿန္တိ; ဝုဒ္ဓိယေဝ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူနံ ပါဋိကင်္ခါ, နော ပရိဟာနီ”တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. တတိယသတ္တကသုတ္တံ

၂၅. “သတ္တ တေ, ဘိက္ခဝေ, အပရိဟာနိယေ ဓမ္မေ ဒေသေဿာမိ။ တံ သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ ကရောထ။ပေ.။ ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တ အပရိဟာနိယာ ဓမ္မာ? ယာဝကီဝဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ သဒ္ဓါ ဘဝိဿန္တိ; ဝုဒ္ဓိယေဝ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူနံ ပါဋိကင်္ခါ, နော ပရိဟာနိ။

“ယာဝကီဝဉ္စ , ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ ဟိရိမနာ [ဟိရိမာ (သီ.), ဟိရိမနာ (ဒီ. နိ. ၂.၁၃၈)] ဘဝိဿန္တိ။ပေ.။ ဩတ္တပ္ပိနော [ဩတ္တာပီနော (သီ.)] ဘဝိဿန္တိ။ ဗဟုဿုတာ ဘဝိဿန္တိ။ အာရဒ္ဓဝီရိယာ ဘဝိဿန္တိ။ သတိမန္တော ဘဝိဿန္တိ။ ပညဝန္တော ဘဝိဿန္တိ; ဝုဒ္ဓိယေဝ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူနံ ပါဋိကင်္ခါ, နော ပရိဟာနိ။ “ယာဝကီဝဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဣမေ သတ္တ အပရိဟာနိယာ ဓမ္မာ ဘိက္ခူသု ဌဿန္တိ, ဣမေသု စ သတ္တသု အပရိဟာနိယေသု ဓမ္မေသု ဘိက္ခူ သန္ဒိဿိဿန္တိ; ဝုဒ္ဓိယေဝ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူနံ ပါဋိကင်္ခါ, နော ပရိဟာနီ”တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. ဗောဇ္ဈင်္ဂသုတ္တံ

၂၆. ‘‘သတ္တ တေ, ဘိက္ခဝေ, အပရိဟာနိယေ ဓမ္မေ ဒေသေဿာမိ။ တံ သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ ကရောထ။ပေ.။ ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တ အပရိဟာနိယာ ဓမ္မာ? ယာဝကီဝဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေဿန္တိ; ဝုဒ္ဓိယေဝ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူနံ ပာဋိကင်္ခာ, နော ပရိဟာနိ။

‘‘ယာဝကီဝဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေဿန္တိ။ပေ.။ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေဿန္တိ။ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေဿန္တိ။ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေဿန္တိ။ သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေဿန္တိ။ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေဿန္တိ; ဝုဒ္ဓိယေဝ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူနံ ပာဋိကင်္ခာ, နော ပရိဟာနိ။ ‘‘ယာဝကီဝဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဣမေ သတ္တ အပရိဟာနိယာ ဓမ္မာ ဘိက္ခူသု ဌဿန္တိ, ဣမေသု စ သတ္တသု အပရိဟာနိယေသု ဓမ္မေသု ဘိက္ခူ သန္ဒိဿိဿန္တိ; ဝုဒ္ဓိယေဝ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူနံ ပာဋိကင်္ခာ, နော ပရိဟာနီ’’တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. သညာသုတ္တံ

၂၇. ‘‘သတ္တ တေ, ဘိက္ခဝေ, အပရိဟာနိယေ ဓမ္မေ ဒေသေဿာမိ။ တံ သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ ကရောထ။ပေ.။။ ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တ အပရိဟာနိယာ ဓမ္မာ? ယာဝကီဝဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ အနိစ္စသညံ ဘာဝေဿန္တိ; ဝုဒ္ဓိယေဝ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူနံ ပာဋိကင်္ခာ, နော ပရိဟာနိ။

‘‘ယာဝကီဝဉ္စ , ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ အနတ္တသညံ ဘာဝေဿန္တိ။ပေ.။ အသုဘသညံ ဘာဝေဿန္တိ။ အာဒီနဝသညံ ဘာဝေဿန္တိ။ ပဟာနသညံ ဘာဝေဿန္တိ။ ဝိရာဂသညံ ဘာဝေဿန္တိ။ နိရောဓသညံ ဘာဝေဿန္တိ ; ဝုဒ္ဓိယေဝ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူနံ ပာဋိကင်္ခာ, နော ပရိဟာနိ။ ‘‘ယာဝကီဝဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဣမေ သတ္တ အပရိဟာနိယာ ဓမ္မာ ဘိက္ခူသု ဌဿန္တိ, ဣမေသု စ သတ္တသု အပရိဟာနိယေသု ဓမ္မေသု, ဘိက္ခူ သန္ဒိဿိဿန္တိ; ဝုဒ္ဓိယေဝ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူနံ ပာဋိကင်္ခာ, နော ပရိဟာနီ’’တိ [ဒီ. နိ. ၂.၁၃၈]။ သတ္တမံ။

၈. ပဌမပရိဟာနိသုတ္တံ

၂၈. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တတြ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ‘‘သတ္တိမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ သေခဿ ဘိက္ခုနော ပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ။ ကတမေ သတ္တ? ကမ္မာရာမတာ, ဘဿာရာမတာ, နိဒ္ဒါရာမတာ, သင်္ဂဏိကာရာမတာ, ဣန္ဒြိယေသု အဂုတ္တဒွါရတာ, ဘောဇနေ အမတ္တညုတာ, သန္တိ ခေါ ပန သင်္ဃေ သင်္ဃကရဏီယာနိ; တတြ သေခေါ ဘိက္ခု [တတြ ဘိက္ခု (သီ. သျာ.)] ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘သန္တိ ခေါ ပန သင်္ဃေ ထေရာ [ခေါ သံဃတ္ထေရာ (က.)] ရတ္တညူ စိရပဗ္ဗဇိတာ ဘာရဝါဟိနော, တေ [န တေ (က.)] တေန ပညာယိဿန္တီ’တိ အတ္တနာ တေသု ယောဂံ [အတ္တနာ တေယောဂံ (သီ. သျာ.)] အာပဇ္ဇတိ။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တ ဓမ္မာ သေခဿ ဘိက္ခုနော ပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ။

‘‘သတ္တိမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ သေခဿ ဘိက္ခုနော အပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ။ ကတမေ သတ္တ? န ကမ္မာရာမတာ, န ဘဿာရာမတာ, န နိဒ္ဒါရာမတာ, န သင်္ဂဏိကာရာမတာ, ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရတာ, ဘောဇနေ မတ္တညုတာ, သန္တိ ခေါ ပန သင်္ဃေ သင်္ဃကရဏီယာနိ; တတြ သေခေါ ဘိက္ခု ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘သန္တိ ခေါ ပန သင်္ဃေ ထေရာ ရတ္တညူ စိရပဗ္ဗဇိတာ ဘာရဝါဟိနော, တေ တေန ပညာယိဿန္တီ’တိ အတ္တနာ န တေသု ယောဂံ အာပဇ္ဇတိ။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တ ဓမ္မာ သေခဿ ဘိက္ခုနော အပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ’’တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ဒုတိယပရိဟာနိသုတ္တံ

၂၉. ‘‘သတ္တိမေ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ ဥပာသကဿ ပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ ။ ကတမေ သတ္တ? ဘိက္ခုဒဿနံ ဟာပေတိ, သဒ္ဓမ္မဿဝနံ ပမဇ္ဇတိ, အဓိသီလေ န သိက္ခတိ, အပ္ပသာဒဗဟုလော ဟောတိ , ဘိက္ခူသု ထေရေသု စေဝ နဝေ

သု စ မဇ္ဈိမေသု စ ဥပာဟနူပကမ္မစိတ္တော ဓမ္မံ သုဏာတိ ရန္ဓဂဝေသီ, ဣတော ဗဟိဒ္ဓာ ဒက္ခိဏေယျံ ဂဝေသတိ, တတ္ထ စ ပုဗ္ဗကာရံ ကရောတိ။ ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တ ဓမ္မာ ဥပာသကဿ ပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ။

“သတ္တိမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ ဥပာသကဿ အပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ။ ကတမေ သတ္တ? ဘိက္ခုဒဿနံ န ဟာပေတိ, သဒ္ဓမ္မဿဝနံ နပ္ပမဇ္ဇတိ, အဓိသီလေ သိက္ခတိ, ပသာဒဗဟုလော ဟောတိ, ဘိက္ခူသု ထေရေသု စေဝ နဝေသု စ မဇ္ဈိမေသု စ အနုပာရမ္ဘစိတ္တော ဓမ္မံ သုဏာတိ န ရန္ဓဂဝေသီ, န ဣတော ဗဟိဒ္ဓာ ဒက္ခိဏေယျံ ဂဝေသတိ, ဣဓ စ ပုဗ္ဗကာရံ ကရောတိ။ ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တ ဓမ္မာ ဥပာသကဿ အပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ”တိ။ ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ ဣဒံ ဝတွာန သုဂတော အထာပရံ ဧတဒဝေါစ သတ္ထာ –

“ဒဿနံ ဘာဝိတတ္တာနံ၊ ယော ဟာပေတိ ဥပာသကော။
သဝနဉ္စ အရိယဓမ္မာနံ၊ အဓိသီလေ န သိက္ခတိ။

“အပ္ပသာဒော စ ဘိက္ခူသု၊ ဘိယျော ဘိယျော ပဝဍ္ဎတိ။
ဥပာရမ္ဘစိတ္တော စ၊ သဒ္ဓမ္မံ သောတုမိစ္ဆတိ။

“ဣတော စ ဗဟိဒ္ဓာ အညံ၊ ဒက္ခိဏေယျံ ဂဝေသတိ။
တတ္ထေဝ စ ပုဗ္ဗကာရံ၊ ယော ကရောတိ ဥပာသကော။

“ဧတေ ခော ပရိဟာနိယေ၊ သတ္တ ဓမ္မေ သုဒေသိတေ။
ဥပာသကော သေဝမာနော၊ သဒ္ဓမ္မာ ပရိဟာယတိ။

“ဒဿနံ ဘာဝိတတ္တာနံ၊ ယော န ဟာပေတိ ဥပာသကော။
သဝနဉ္စ အရိယဓမ္မာနံ၊ အဓိသီလေ စ သိက္ခတိ။

“ပသာဒော စဿ ဘိက္ခူသု၊ ဘိယျော ဘိယျော ပဝဍ္ဎတိ။
အနုပာရမ္ဘစိတ္တော စ၊ သဒ္ဓမ္မံ သောတုမိစ္ဆတိ။

“န ဣတော ဗဟိဒ္ဓာ အညံ၊ ဒက္ခိဏေယျံ ဂဝေသတိ။
ဣဓေဝ စ ပုဗ္ဗကာရံ၊ ယော ကရောတိ ဥပာသကော။

“ဧတေ ခော အပရိဟာနိယေ၊ သတ္တ ဓမ္မေ သုဒေသိတေ။
ဥပာသကော သေဝမာနော၊ သဒ္ဓမ္မာ န ပရိဟာယတီ”တိ။ နဝမံ။

၁၀. ဝိပတ္တိသုတ္တံ

၃၀. သတ္တိမာ, ဘိက္ခဝေ, ဥပာသကဿ ဝိပတ္တိယော။ပေ.။ သတ္တိမာ, ဘိက္ခဝေ, ဥပာသကဿ သမ္ပဒါ။ပေ.။။ ဒသမံ။

၁၁. ပရာဘဝသုတ္တံ

၃၁. “သတ္တိမေ, ဘိက္ခဝေ, ဥပာသကဿ ပရာဘဝါ။ပေ.။ သတ္တိမေ, ဘိက္ခဝေ, ဥပာသကဿ သမ္ဘဝါ။ ကတမေ သတ္တ? ဘိက္ခုဒဿနံ န ဟာပေတိ, သဒ္ဓမ္မဿဝနံ နပ္ပမဇ္ဇတိ, အဓိသီလေ သိက္ခတိ, ပသာဒဗဟုလော ဟောတိ, ဘိက္ခူသု ထေရေသု စေဝ နဝေသု စ မဇ္ဈိမေသု စ အနုပာရမ္ဘစိတ္တော ဓမ္မံ သုဏာတိ န ရန္ဓဂဝေသီ, န ဣတော ဗဟိဒ္ဓာ ဒက္ခိဏေယျံ ဂဝေသတိ, ဣဓ စ ပုဗ္ဗကာရံ ကရောတိ။ ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တ ဥပာသကဿ သမ္ဘဝါတိ။

“ဒဿနံ ဘာဝိတတ္တာနံ၊ ယော ဟာပေတိ ဥပာသကော။

သဝနၟ္စ အရိယဓမ္မာနံ၊ အဓိသီလေ န သိက္ခတိ။

“အပ္ပဿာဒေ စ ဘိက္ခူသု၊ ဘိယ္ယော ဘိယ္ယော ပဝမှတိ။
ဥပာရမ္ဘကစိတ္တော စ၊ သဒ္ဓမ္မံ သောတုမိစ္ဆတိ။

“ကုလတော စ ဗဟိဒ္ဓာ အညံ၊ ဒက္ခိဏေယျံ ဂဝေသတိ။
တတ္ထေဝ စ ပုဗ္ဗကာရံ၊ ယော ကရောတိ ဥပာသကော။

“ဧတေ ခော ပရိဟာနိယေ၊ သတ္တ ဓမ္မေ သုဒေသိတေ။
ဥပာသကော သေဝမာနော၊ သဒ္ဓမ္မာ ပရိဟာယတိ။

“ဒဿနံ ဘာဝိတတ္တာနံ၊ ယော န ဟာပေတိ ဥပာသကော။
သဝနၟ္စ အရိယဓမ္မာနံ၊ အဓိသီလေ စ သိက္ခတိ။

“ပသာဒေ စဿ ဘိက္ခူသု၊ ဘိယ္ယော ဘိယ္ယော ပဝမှတိ။
အနုပာရမ္ဘစိတ္တော စ၊ သဒ္ဓမ္မံ သောတုမိစ္ဆတိ။

“န ကုလတော ဗဟိဒ္ဓာ အညံ၊ ဒက္ခိဏေယျံ ဂဝေသတိ။
ဣဓေဝ စ ပုဗ္ဗကာရံ၊ ယော ကရောတိ ဥပာသကော။

“ဧတေ ခော အပရိဟာနိယေ၊ သတ္တ ဓမ္မေ သုဒေသိတေ။
ဥပာသကော သေဝမာနော၊ သဒ္ဓမ္မာ န ပရိဟာယတီ”တိ။ ဧကာဒသမံ။

ဝဇ္ဇိသတ္တကဝဂ္ဂေါ [ဝဇ္ဇိဝဂ္ဂေါ (သျာ.)] တတိယော။

တဿုဒ္ဒာနံ –

သာရန္ဒ-ဝဿကာရော စ၊ တိသတ္တကာနိ ဘိက္ခုကာ။
ဗောဓိသညာ ဒွေ စ ဟာနိ၊ ဝိပတ္တိ စ ပရာဘဝေတိ။

၄. ဒေဝတာဝဂ္ဂေါ

၁. အပ္ပမာဒဂါရဝသုတ္တံ

၃၂. အထ ခေါ အညတရာ ဒေဝတာ အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာ ကေဝလကပ္ပံ ဇေတဝနံ ဩဘာသေတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတာ ခေါ သာ ဒေဝတာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

''သတ္တိမေ, ဘန္တေ, ဓမ္မာ ဘိက္ခုနော အပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ။ ကတမေ သတ္တ? သတ္ထုဂါရဝတာ, ဓမ္မဂါရဝတာ, သင်္ဃဂါရဝတာ, သိက္ခာဂါရဝတာ, သမာဓိဂါရဝတာ, အပ္ပမာဒဂါရဝတာ, ပဋိသန္ထာရဂါရဝတာ။ ဣမေ ခေါ, ဘန္တေ, သတ္တ ဓမ္မာ ဘိက္ခုနော အပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ''တိ။ ဣဒမဝေါစ သာ ဒေဝတာ။ သမနုညော သတ္ထာ အဟောသိ။ အထ ခေါ သာ ဒေဝတာ ''သမနုညော မေ သတ္ထာ''တိ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ တတ္ထေဝန္တရဓာယိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''ဣမံ, ဘိက္ခဝေ, ရတ္တိံ အညတရာ ဒေဝတာ အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာ ကေဝလကပ္ပံ ဇေတဝနံ ဩဘာသေတွာ ယေနာဟံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ မံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတာ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သာ ဒေဝတာ မံ ဧတဒဝေါစ – 'သတ္တိမေ, ဘန္တေ, ဓမ္မာ ဘိက္ခုနော အပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ။ ကတမေ သတ္တ? သတ္ထုဂါရဝတာ, ဓမ္မဂါရဝတာ, သင်္ဃဂါရဝတာ, သိက္ခာဂါရဝတာ, သမာဓိဂါရဝတာ, အပ္ပမာဒဂါရဝတာ, ပဋိသန္ထာရဂါရဝတာ – ဣမေ ခေါ, ဘန္တေ, သတ္တ ဓမ္မာ ဘိက္ခုနော အပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ'တိ။ ဣဒမဝေါစ, ဘိက္ခဝေ, သာ ဒေဝတာ။ ဣဒံ ဝတွာ မံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ တတ္ထေဝန္တရဓာယီ''တိ။

''သတ္ထုဂရု ဓမ္မဂရု၊ သင်္ဃေ စ တိဗ္ဗဂါရဝေါ။
သမာဓိဂရု အာတာပီ [သမာဓိဂါရဝတာပိ စ (က.)]၊ သိက္ခာယ တိဗ္ဗဂါရဝေါ။

''အပ္ပမာဒဂရု ဘိက္ခု၊ ပဋိသန္ထာရဂါရဝေါ။
အဘဗ္ဗော ပရိဟာနာယ၊ နိဗ္ဗာနဿေဝ သန္တိကေ''တိ။ ပဌမံ။

၂. ဟိရီဂါရဝသုတ္တံ

၃၃. ''ဣမံ, ဘိက္ခဝေ, ရတ္တိံ အညတရာ ဒေဝတာ အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာ ကေဝလကပ္ပံ ဇေတဝနံ ဩဘာသေတွာ ယေနာဟံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ မံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတာ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သာ ဒေဝတာ မံ ဧတဒဝေါစ – 'သတ္တိမေ, ဘန္တေ, ဓမ္မာ ဘိက္ခုနော အပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ။ ကတမေ သတ္တ? သတ္ထုဂါရဝတာ, ဓမ္မဂါရဝတာ, သင်္ဃဂါရဝတာ, သိက္ခာဂါရဝတာ, သမာဓိဂါရဝတာ, ဟိရိဂါရဝတာ, ဩတ္တပ္ပဂါရဝတာ။ ဣမေ ခေါ, ဘန္တေ, သတ္တ ဓမ္မာ ဘိက္ခုနော အပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ'တိ။ ဣဒမဝေါစ, ဘိက္ခဝေ, သာ ဒေဝတာ။ ဣဒံ ဝတွာ မံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ တတ္ထေဝန္တရဓာယီ''တိ။

''သတ္ထုဂရု ဓမ္မဂရု၊ သင်္ဃေ စ တိဗ္ဗဂါရဝေါ။
သမာဓိဂရု အာတာပီ၊ သိက္ခာယ တိဗ္ဗဂါရဝေါ။

''ဟိရိ ဩတ္တပ္ပသမ္ပန္နော၊ သပ္ပတိဿော သဂါရဝေါ။
အဘဗ္ဗော ပရိဟာနာယ၊ နိဗ္ဗာနဿေဝ သန္တိကေ''တိ။ ဒုတိယံ။

၃. ပဌမသောဝစဿတာသုတ္တံ

၃၄. ‘‘ဣမံ , ဘိက္ခဝေ, ရတ္တိံ အညတရာ ဒေဝတာ။ပေ.။ မံ ဧတဒဝေါစ – ‘သတ္တိမေ, ဘန္တေ, ဓမ္မာ ဘိက္ခုနော အပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ။ ကတမေ သတ္တ? သတ္ထုဂါရဝတာ, ဓမ္မဂါရဝတာ, သင်္ဃဂါရဝတာ, သိက္ခာဂါရဝတာ, သမာဓိဂါရဝတာ, သောဝစဿတာ, ကလျာဏမိတ္တတာ။ ဣမေ ခေါ, ဘန္တေ, သတ္တ ဓမ္မာ ဘိက္ခုနော အပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ’တိ။ ဣဒမဝေါစ, ဘိက္ခဝေ , သာ ဒေဝတာ။ ဣဒံ ဝတွာ မံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ တတ္ထေဝ န္တရဓာယီ’’တိ။

‘‘သတ္ထုဂရု ဓမ္မဂရု၊ သင်္ဃေ စ တိဗ္ဗဂါရဝေါ။
သမာဓိဂရု အာတာပီ၊ သိက္ခာယ တိဗ္ဗဂါရဝေါ။

‘‘ကလျာဏမိတ္တော သုဝစော၊ သပ္ပတိဿော သဂါရဝေါ။
အဘဗ္ဗော ပရိဟာနာယ၊ နိဗ္ဗာနဿေဝ သန္တိကေ’’တိ။ တတိယံ။

၄. ဒုတိယသောဝစဿတာသုတ္တံ

၃၅. ‘‘ဣမံ , ဘိက္ခဝေ, ရတ္တိံ အညတရာ ဒေဝတာ အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာ။ပေ.။ ‘သတ္တိမေ, ဘန္တေ, ဓမ္မာ ဘိက္ခုနော အပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ။ ကတမေ သတ္တ? သတ္ထုဂါရဝတာ, ဓမ္မဂါရဝတာ, သင်္ဃဂါရဝတာ, သိက္ခာဂါရဝတာ, သမာဓိဂါရဝတာ, သောဝစဿတာ, ကလျာဏမိတ္တတာ။ ဣမေ ခေါ, ဘန္တေ, သတ္တ ဓမ္မာ ဘိက္ခုနော အပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ’တိ။ ဣဒမဝေါစ, ဘိက္ခဝေ, သာ ဒေဝတာ။ ဣဒံ ဝတွာ မံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ တတ္ထေဝန္တရဓာယီ’’တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘ဣမဿ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဧဝံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အာဇာနာမိ။ ဣဓ, ဘန္တေ, ဘိက္ခု အတ္တနာ စ သတ္ထုဂါရဝေါ ဟောတိ, သတ္ထုဂါရဝတာယ စ ဝဏ္ဏဝါဒီ။ ယေ စညေ ဘိက္ခူ န သတ္ထုဂါရဝါ တေ စ သတ္ထုဂါရဝတာယ သမာဒပေတိ။ ယေ စညေ ဘိက္ခူ သတ္ထုဂါရဝါ တေသဉ္စ ဝဏ္ဏံ ဘဏတိ ဘူတံ တစ္ဆံ ကာလေန။ အတ္တနာ စ ဓမ္မဂါရဝေါ ဟောတိ။ပေ.။ သင်္ဃဂါရဝေါ ဟောတိ။ သိက္ခာဂါရဝေါ ဟောတိ။ သမာဓိဂါရဝေါ ဟောတိ။ သုဝစော ဟောတိ။ ကလျာဏမိတ္တော ဟောတိ, ကလျာဏမိတ္တတာယ စ ဝဏ္ဏဝါဒီ။ ယေ စညေ ဘိက္ခူ န ကလျာဏမိတ္တာ တေ စ ကလျာဏမိတ္တတာယ သမာဒပေတိ ။ ယေ စညေ ဘိက္ခူ ကလျာဏမိတ္တာ တေသဉ္စ ဝဏ္ဏံ ဘဏတိ ဘူတံ တစ္ဆံ ကာလေနာတိ။ ဣမဿ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဧဝံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အာဇာနာမီ’’တိ။

‘‘သာဓု သာဓု, သာရိပုတ္တ! သာဓု ခေါ တွံ, သာရိပုတ္တ, ဣမဿ မယာ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဧဝံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အာဇာနာသိ။ ဣဓ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု အတ္တနာ စ သတ္ထုဂါရဝေါ ဟောတိ, သတ္ထုဂါရဝတာယ စ ဝဏ္ဏဝါဒီ။ ယေ စညေ ဘိက္ခူ န သတ္ထုဂါရဝါ တေ စ သတ္ထုဂါရဝတာယ သမာဒပေတိ ။ ယေ စညေ ဘိက္ခူ သတ္ထုဂါရဝါ တေသဉ္စ ဝဏ္ဏံ ဘဏတိ ဘူတံ တစ္ဆံ ကာလေန။ အတ္တနာ စ ဓမ္မဂါရဝေါ ဟောတိ။ပေ.။ သင်္ဃဂါရဝေါ ဟောတိ။ သိက္ခာဂါရဝေါ ဟောတိ။ သမာဓိဂါရဝေါ ဟောတိ။ သုဝစော ဟောတိ။ ကလျာဏမိတ္တော ဟောတိ, ကလျာဏမိတ္တတာယ စ ဝဏ္ဏဝါဒီ။ ယေ စညေ ဘိက္ခူ န ကလျာဏမိတ္တာ တေ စ ကလျာဏမိတ္တတာယ သမာဒပေတိ။ ယေ စညေ ဘိက္ခူ ကလျာဏမိတ္တာ တေသဉ္စ ဝဏ္ဏံ ဘဏတိ ဘူတံ တစ္ဆံ ကာလေနာတိ။ ဣမဿ ခေါ, သာရိပုတ္တ, မယာ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဧဝံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော’’တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ပဌမမိတ္တသုတ္တံ

၃၆. ‘‘သတ္တဟိ, ဘိက္ခဝေ, အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော မိတ္တော သေဝိတဗ္ဗော။ ကတမေဟိ သတ္တဟိ? ဒုဒ္ဒဒံ ဒဒါတိ, ဒုက္ကရံ ကရောတိ, ဒုက္ခမံ ခမတိ, ဂုယှဿ [ဂုယှဿ (က.)] အာဝိ ကရောတိ, ဂုယှဿ [ဂုယှံ အဿ (သီ.), ဂုယှဿ (က.)] ပရိဂုဟတိ [ပရိဂူဟတိ (သီ. ဿျာ.), ပရိဂုယှတိ (က.)] , အာပဒာသု န ဇဟတိ, ခီဏေန [ခီဏေ (က.)] နာတိမညတိ။ ဣမေဟိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော မိတ္တော သေဝိတဗ္ဗော’’တိ ။

“ဒုဒ္ဒဒံ ဒဒာတိ မိတ္တော၊ ဒုက္ကရဉ္စာပိ ကုဗ္ဗတိ။
အထောပိဿ ဒုရုတ္တာနိ၊ ခမတိ ဒုက္ခမာနိ စ [ဒုက္ခမာနိပိ (သီ. သျာ.)] ။

“ဂုယှဉ္စ တဿ [ဂုယှမဿ စ (သျာ.)] အက္ခာတိ၊ ဂုယှဿ ပရိဂူဟတိ။
အာပဒါသု န ဇဟာတိ၊ ခီဏေန နာတိမညတိ။

“ယမှိ ဧတာနိ ဌာနာနိ၊ သံဝိဇ္ဇန္တီဓ [သံဝိဇ္ဇန္တိ စ (က.)] ပုဂ္ဂလေ။
သော မိတ္တော မိတ္တကာမေန၊ ဘဇိတဗ္ဗော တထာဝိဓော”တိ။ ပဌမံ။

၆. ဒုတိယမိတ္တသုတ္တံ

၃၇. “သတ္တဟိ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု မိတ္တော သေဝိတဗ္ဗော ဘဇိတဗ္ဗော ပယိရုပါသိတဗ္ဗော အပိ ပနုဇ္ဇမာနေနပိ [ပဏုဇ္ဇမာနေနပိ (သီ.)] ။ ကတမေဟိ သတ္တဟိ? ပိယော စ ဟောတိ မနာပော စ ဂရု စ ဘာဝနီယော စ ဝတ္တာ စ ဝစနက္ခမော စ ဂမ္ဘီရဉ္စ ကထံ ကတ္တာ ဟောတိ, နော စ အဋ္ဌာနေ နိယောဇေတိ ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု မိတ္တော သေဝိတဗ္ဗော ဘဇိတဗ္ဗော ပယိရုပါသိတဗ္ဗော အပိ ပနုဇ္ဇမာနေနပီ”တိ။

“ပိယော ဂရု ဘာဝနီယော၊ ဝတ္တာ စ ဝစနက္ခမော။
ဂမ္ဘီရဉ္စ ကထံ ကတ္တာ၊ နော စဋ္ဌာနေ နိယောဇကော [နိယောဇယေ (သီ. သျာ.)] ။

“ယမှိ ဧတာနိ ဌာနာနိ၊ သံဝိဇ္ဇန္တီဓ ပုဂ္ဂလေ။
သော မိတ္တော မိတ္တကာမေန၊ အတ္ထကာမာနုကမ္ပတော။
အပိ နာသိယမာနေန၊ ဘဇိတဗ္ဗော တထာဝိဓော”တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ပဌမပဋိသမ္ဘိဒါသုတ္တံ

၃၈. “သတ္တဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု နစိရဿေဝ စတဿော ပဋိသမ္ဘိဒါ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျ။ ကတမေဟိ သတ္တဟိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ‘ဣဒံ မေ စေတသော လီနတ္တ’န္တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ; အဇ္ဈတ္တံ သံခိတ္တံ ဝါ စိတ္တံ ‘အဇ္ဈတ္တံ မေ သံခိတ္တံ စိတ္တ’န္တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ; ဗဟိဒ္ဓါ ဝိက္ခိတ္တံ ဝါ စိတ္တံ ‘ဗဟိဒ္ဓါ မေ ဝိက္ခိတ္တံ စိတ္တ’န္တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ; တဿ ဝိဒိတာ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဝိဒိတာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ဝိဒိတာ အဗ္ဘတ္ထံ ဂစ္ဆန္တိ; ဝိဒိတာ သညာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဝိဒိတာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ဝိဒိတာ အဗ္ဘတ္ထံ ဂစ္ဆန္တိ; ဝိဒိတာ ဝိတက္ကာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဝိဒိတာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ဝိဒိတာ အဗ္ဘတ္ထံ ဂစ္ဆန္တိ; သပ္ပာယာသပ္ပာယေသု ခော ပနဿ ဓမ္မေသု ဟီနပ္ပဏီတေသု ကဏှသုက္ကသပ္ပဋိဘာဂေသု နိမိတ္တံ သုဂ္ဂဟိတံ ဟောတိ သုမနသိကတံ သူပဓာရိတံ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓံ ပညာယ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု နစိရဿေဝ စတဿော ပဋိသမ္ဘိဒါ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျာ”တိ။ သတ္တမံ။

၈. ဒုတိယပဋိသမ္ဘိဒါသုတ္တံ

၃၉. “သတ္တဟိ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော သာရိပုတ္တော စတဿော ပဋိသမ္ဘိဒါ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ကတမေဟိ သတ္တဟိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော ‘ဣဒံ မေ စေတသော လီနတ္တ’န္တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ; အဇ္ဈတ္တံ သံခိတ္တံ ဝါ စိတ္တံ ‘အဇ္ဈတ္တံ မေ သံခိတ္တံ စိတ္တ’န္တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ; ဗဟိဒ္ဓါ ဝိက္ခိတ္တံ ဝါ စိတ္တံ ‘ဗဟိဒ္ဓါ မေ ဝိက္ခိတ္တံ စိတ္တ’န္တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ; တဿ ဝိဒိတာ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဝိဒိတာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ဝိဒိတာ အဗ္ဘတ္ထံ ဂစ္ဆန္တိ; ဝိဒိတာ သညာ။ပေ.။ ဝိတက္ကာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဝိဒိတာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ဝိဒိတာ အဗ္ဘတ္ထံ ဂစ္ဆန္တိ; သပ္ပာယာသပ္ပာယေသု ခော ပနဿ ဓမ္မေသု ဟီနပ္ပဏီတေသု

ကဏ္ဍဟာသုက္ကာသပ္ပတိဘာဂေသု နိမိတ္တံ သုဂ္ဂဟိတံ သုမနသိကတံ သူပဓာရိတံ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓံ ပညာယ။ ဧဝမေဟိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော သာရိပုတ္တော စတသ္သော ပဋိသမ္ဘိဒါ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီ''တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ပဌမဝသသုတ္တံ

၄၀. ''သတ္တဟိ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု စိတ္တံ ဝသေ [ဝသံ (က.)] ဝတ္တေတိ, နော စ ဘိက္ခု စိတ္တဿ ဝသေန ဝတ္တတိ။ ကတမေဟိ သတ္တဟိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သမာဓိကုသလော ဟောတိ, သမာဓိဿ သမာပတ္တိကုသလော ဟောတိ, သမာဓိဿ ဌိတိကုသလော ဟောတိ, သမာဓိဿ ဝုဋ္ဌာနကုသလော ဟောတိ, သမာဓိဿ ကလ္လတာကုသလော ဟောတိ, သမာဓိဿ ဂောစရကုသလော ဟောတိ, သမာဓိဿ အဘိနီဟာရကုသလော ဟောတိ။ ဣမေဟိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု စိတ္တံ ဝသေ ဝတ္တေတိ, နော စ ဘိက္ခု စိတ္တဿ ဝသေန ဝတ္တတီ''တိ။ နဝမံ။

၁၀. ဒုတိယဝသသုတ္တံ

၄၁. ''သတ္တဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော သာရိပုတ္တော စိတ္တံ ဝသေ ဝတ္တေတိ, နော စ သာရိပုတ္တော စိတ္တဿ ဝသေန ဝတ္တတိ။ ကတမေဟိ သတ္တဟိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော သမာဓိကုသလော ဟောတိ, သမာဓိဿ သမာပတ္တိကုသလော, သမာဓိဿ ဌိတိကုသလော, သမာဓိဿ ဝုဋ္ဌာနကုသလော, သမာဓိဿ ကလ္လတာကုသလော, သမာဓိဿ ဂောစရကုသလော, သမာဓိဿ အဘိနီဟာရကုသလော ဟောတိ။ ဣမေဟိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ , သတ္တဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော သာရိပုတ္တော စိတ္တံ ဝသေ ဝတ္တေတိ, နော စ သာရိပုတ္တော စိတ္တဿ ဝသေန ဝတ္တတီ''တိ။ ဒသမံ။

၁၁. ပဌမနိဒ္ဒသသုတ္တံ

၄၂. အထ ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ သာဝတ္ထိံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ အထ ခေါ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ ဧတဒဟောသိ – ''အတိပ္ပဂေါ ခေါ တာဝ သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတုံ။ ယံနူနာဟံ ယေန အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ အာရာမော တေနုပသင်္ကမေယျ''န္တိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ယေန အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ အာရာမော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ တေဟိ အညတိတ္ထိယေဟိ ပရိဗ္ဗာဇကေဟိ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ တေန ခေါ ပန သမယေန တေသံ အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ သန္နိသိန္နာနံ သန္နိပတိတာနံ အယမန္တရာကထာ ဥဒပါဒိ – ''ယော ဟိ ကောစိ, အာဝုသော, ဒွါဒသဝဿာနိ ပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ စရတိ, 'နိဒ္ဒသော ဘိက္ခူ'တိ အလံ ဝစနာယာ''တိ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော တေသံ အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ ဘာသိတံ နေဝ အဘိနန္ဒိ နပ္ပဋိက္ကောသိ။ အနဘိနန္ဒိတွာ အပ္ပဋိက္ကောသိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမိ – ''ဘဂဝတော သန္တိကေ ဧတဿ ဘာသိတဿ အတ္ထံ အာဇာနိဿာမီ''တိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

''ဣဓာဟံ, ဘန္တေ, ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ သာဝတ္ထိံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိံ။ တဿ မယှံ, ဘန္တေ, ဧတဒဟောသိ – 'အတိပ္ပဂေါ ခေါ တာဝ သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတုံ။ ယံနူနာဟံ ယေန အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ အာရာမော တေနုပသင်္ကမေယျ'န္တိ။ အထ ခွါဟံ, ဘန္တေ, ယေန အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ အာရာမော တေနုပသင်္ကမိံ; ဥပသင်္ကမိတွာ တေဟိ အညတိတ္ထိယေဟိ ပရိဗ္ဗာဇကေဟိ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိံ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံ။ တေန ခေါ ပန, ဘန္တေ, သမယေန တေသံ အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ သန္နိသိန္နာနံ သန္နိပတိတာနံ အယမန္တရာကထာ ဥဒပါဒိ – 'ယော ဟိ ကောစိ, အာဝုသော, ဒွါဒသဝဿာနိ ပရိ

ပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ စရတိ, နိဒ္ဒသော ဘိက္ခူတိ အလံ ဝစနာယာ’တိ။ အထ ခွာဟံ, ဘန္တေ, တေသံ အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ ဘာသိတံ နေဝ အဘိနန္ဒိံ နပ္ပဋိက္ကောသိံ။ အနဘိနန္ဒိတွာ အပ္ပဋိက္ကောသိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမိံ [ပက္ကာမိံ (သီ. သျာ.)] – ‘ဘဂဝတော သန္တိကေ ဧတဿ အတ္ထံ အာဇာနိဿာမီ’တိ။ သက္ကာ နု ခော, ဘန္တေ, ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ကေဝလံ ဝဿဂဏနမတ္တေန နိဒ္ဒသော ဘိက္ခု ပညာပေတု”န္တိ?

“န ခော, သာရိပုတ္တ, သက္ကာ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ကေဝလံ ဝဿဂဏနမတ္တေန နိဒ္ဒသော ဘိက္ခု ပညာပေတုံ။ သတ္တ ခော ဣမာနိ, သာရိပုတ္တ, နိဒ္ဒသဝတ္ထူနိ မယာ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒိတာနိ။

[အ. နိ. ၇.၂၀; ဒီ. နိ. ၃.၃၃၁] “ကတမာနိ သတ္တ? ဣဓ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု သိက္ခာသမာဒာနေ တိဗ္ဗစ္ဆန္ဒော ဟောတိ အာယတိဉ္စ သိက္ခာသမာဒာနေ အဝိဂတပေမော, ဓမ္မနိသန္တိယာ တိဗ္ဗစ္ဆန္ဒော ဟောတိ အာယတိဉ္စ ဓမ္မနိသန္တိယာ အဝိဂတပေမော, ဣစ္ဆာဝိနယေ တိဗ္ဗစ္ဆန္ဒော ဟောတိ အာယတိဉ္စ ဣစ္ဆာဝိနယေ အဝိဂတပေမော, ပဋိသလ္လာနေ တိဗ္ဗစ္ဆန္ဒော ဟောတိ အာယတိဉ္စ ပဋိသလ္လာနေ အဝိဂတပေမော, ဝီရိယာရမ္ဘေ တိဗ္ဗစ္ဆန္ဒော ဟောတိ အာယတိဉ္စ ဝီရိယာရမ္ဘေ အဝိဂတပေမော, သတိနေပက္ကေ တိဗ္ဗစ္ဆန္ဒော ဟောတိ အာယတိဉ္စ သတိနေပက္ကေ အဝိဂတပေမော, ဒိဋ္ဌိပဋိဝေဓေ တိဗ္ဗစ္ဆန္ဒော ဟောတိ အာယတိဉ္စ ဒိဋ္ဌိပဋိဝေဓေ အဝိဂတပေမော။ ဣမာနိ ခော, သာရိပုတ္တ, သတ္တ နိဒ္ဒသဝတ္ထူနိ မယာ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒိတာနိ။ ဣမေဟိ ခော, သာရိပုတ္တ, သတ္တဟိ နိဒ္ဒသဝတ္ထူဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဒွါဒသ စေပိ ဝဿာနိ ပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ စရတိ, ‘နိဒ္ဒသော ဘိက္ခူ’တိ အလံ ဝစနာယ; စတုဗ္ဗီသတိ စေပိ ဝဿာနိ ပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ စရတိ, ‘နိဒ္ဒသော ဘိက္ခူ’တိ အလံ ဝစနာယ; ဆတ္တိံသတိ စေပိ ဝဿာနိ ပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ စရတိ, ‘နိဒ္ဒသော ဘိက္ခူ’တိ အလံ ဝစနာယ, အဋ္ဌစတ္တာရီသံ စေပိ ဝဿာနိ ပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ စရတိ, ‘နိဒ္ဒသော ဘိက္ခူ’တိ အလံ ဝစနာယာ”တိ။ ဇကောဒသမံ။

၁၂. ဒုတိယနိဒ္ဒသသုတ္တံ

၄၃. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ကောသမ္ဗိယံ ဝိဟရတိ ဃောသိတာရာမေ။ အထ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝာသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒာယ ကောသမ္ဗိံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ အထ ခော အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ဧတဒဟောသိ – “အတိပ္ပဂေ ခော တာဝ ကောသမ္ဗိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတုံ။ ယံနူနာဟံ ယေန အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ အာရာမော တေနုပသင်္ကမေယျ”န္တိ။ အထ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ယေန အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ အာရာမော တေနုပသင်္ကမိ ; ဥပသင်္ကမိတွာ တေဟိ အညတိတ္ထိယေဟိ ပရိဗ္ဗာဇကေဟိ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။

တေန ခော ပန သမယေန တေသံ အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ သန္နိသိန္နာနံ သန္နိပတိတာနံ အယမန္တရာကထာ ဥဒပါဒိ – “ယော ဟိ ကောစိ, အာဝုသော, ဒွါဒသ ဝဿာနိ ပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ စရတိ, ‘နိဒ္ဒသော ဘိက္ခူ’တိ အလံ ဝစနာယာ”တိ။

အထ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော တေသံ အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ ဘာသိတံ နေဝ အဘိနန္ဒိ နပ္ပဋိက္ကောသိ။ အနဘိနန္ဒိတွာ အပ္ပဋိက္ကောသိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမိ – “ဘဂဝတော သန္တိကေ ဧတဿ ဘာသိတဿ အတ္ထံ အာဇာနိဿာမီ”တိ။ အထ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ကောသမ္ဗိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

“ဣဓာဟံ, ဘန္တေ, ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝာသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒာယ ကောသမ္ဗိံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိံ။ တဿ မယှံ, ဘန္တေ, ဧတဒဟောသိ – ‘အတိပ္ပဂေ ခော တာဝ ကောသမ္ဗိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတုံ။ ယံနူနာဟံ ယေန အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ အာရာမော တေနုပသင်္ကမေယျ’န္တိ။ပေ.။ တေဟိ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိံ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံ။

‘‘တေန ခော ပန, ဘန္တေ, သမယေန တေသံ အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ သန္ဒိသိန္နာနံ သန္နိပတိတာနံ အယမန္တရာကထာ ဥဒပါဒိ – ‘ယော ဟိ ကောစိ, အာဝုသော, ဒွါဒသဝဿာနိ ပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ စရတိ, နိဒ္ဒသော ဘိက္ခူတိ အလံ ဝစနာယာ’တိ။ အထ ခွါဟံ, ဘန္တေ, တေသံ အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ ဘာသိတံ နေဝ အဘိနန္ဒိံ နပ္ပဋိက္ကောသိံ။ အနဘိနန္ဒိတွာ, အပ္ပဋိက္ကောသိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကမိံ – ‘ဘဂဝတော သန္တိကေ ဧတဿ ဘာသိတဿ အတ္ထံ အာဇာနိဿာမီ’တိ။ သက္ကာ နု ခော, ဘန္တေ, ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ကေဝလံ ဝဿဂဏနမတ္တေန နိဒ္ဒသော ဘိက္ခု ပညာပေတု’’န္တိ?

‘‘န ခော, အာနန္ဒ, သက္ကာ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ကေဝလံ ဝဿဂဏနမတ္တေန နိဒ္ဒသော ဘိက္ခု ပညာပေတုံ။ သတ္တ ခော ဣမာနိ, အာနန္ဒ, နိဒ္ဒသဝတ္ထူနိ မယာ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒိတာနိ။

‘‘ကတမာနိ သတ္တ? ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခု, သဒ္ဓော ဟောတိ, ဟိရိမာ ဟောတိ, ဩတ္တပ္ပီ ဟောတိ, ဗဟုဿုတော ဟောတိ, အာရဒ္ဓဝီရိယော ဟောတိ, သတိမာ ဟောတိ, ပညဝါ ဟောတိ။ ဣမာနိ ခော, အာနန္ဒ, သတ္တ နိဒ္ဒသဝတ္ထူနိ မယာ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒိတာနိ။ ဣမေဟိ ခော, အာနန္ဒ, သတ္တဟိ နိဒ္ဒသဝတ္ထူဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဒွါဒသ စေပိ ဝဿာနိ ပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ စရတိ, ‘နိဒ္ဒသော ဘိက္ခူ’တိ အလံ ဝစနာယ; စတုဗ္ဗီသတိ စေပိ ဝဿာနိ ပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ စရတိ, ‘နိဒ္ဒသော ဘိက္ခူ’တိ အလံ ဝစနာယ; ဆတ္တိံသတိ စေပိ ဝဿာနိ ပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ စရတိ, ‘နိဒ္ဒသော ဘိက္ခူ’တိ အလံ ဝစနာယ, အဋ္ဌစတ္တာရီသံ စေပိ ဝဿာနိ ပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ စရတိ, ‘နိဒ္ဒသော ဘိက္ခူ’တိ အလံ ဝစနာယာ’’တိ။ ဒွါဒသမံ။

ဒေဝတာဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

တဿုဒ္ဒာနံ –

အပ္ပမာဒော ဟိရီ စေဝ၊ ဒွေ သုဝစာ ဒုဝေ မိတ္တာ။
ဒွေ ပဋိသမ္ဘိဒာ ဒွေ ဝသာ၊ ဒုဝေ နိဒ္ဒသဝတ္ထုနာတိ။

၅. မဟာယညဝဂ္ဂော

၁. သတ္တဝိညာဏဋ္ဌိတိသုတ္တံ

၄၄. [ဒီ. နိ. ၃.၃၃၂; စူဠနိ. ပောသာလမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ ၈၃] “သတ္တိမာ , ဘိက္ခဝေ, ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော။ ကတမာ သတ္တ? သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ နာနတ္တကာယာ နာနတ္တသညိနော, သေယျထာပိ မနုဿာ, ဧကစ္စေ စ ဒေဝါ, ဧကစ္စေ စ ဝိနိပာတိကာ။ အယံ ပဌမာ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ။

“သန္တိ , ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ နာနတ္တကာယာ ဧကတ္တသညိနော, သေယျထာပိ ဒေဝါ ဗြဟ္မကာယိကာ ပဌမာဘိနိဗ္ဗတ္တာ။ အယံ ဒုတိယာ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ။

“သန္တိ , ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ ဧကတ္တကာယာ နာနတ္တသညိနော, သေယျထာပိ ဒေဝါ အာဘဿရာ။ အယံ တတိယာ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ။

“သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ ဧကတ္တကာယာ ဧကတ္တသညိနော, သေယျထာပိ ဒေဝါ သုဘကိဏှာ။ အယံ စတုတ္ထာ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ။

“သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ ပဋိဃသညာနံ အတ္ထင်္ဂမာ နာနတ္တသညာနံ အမနသိကာရာ ‘အနန္တော အာကာသော’တိ အာကာသာနဉ္စာယတနူပဂါ။ အယံ ပဉ္စမာ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ။

“သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ သဗ္ဗသော အာကာသာနဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ ‘အနန္တံ ဝိညာဏ’န္တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနူပဂါ ။ အယံ ဆဋ္ဌာ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ။

“သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ သဗ္ဗသော ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ ‘နတ္ထိ ကိဉ္စီ’တိ အာကိဉ္စညာယတနူပဂါ ။ အယံ သတ္တမာ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ။ ဣမာ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တ ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော”တိ။ ပဌမံ။

၂. သမာဓိပရိက္ခာရသုတ္တံ

၄၅. “သတ္တိမေ, ဘိက္ခဝေ, သမာဓိပရိက္ခာရာ။ ကတမေ သတ္တ? သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပော, သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တော, သမ္မာအာဇီဝေါ, သမ္မာဝါယာမော, သမ္မာသတိ။ ယာ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဣမေဟိ သတ္တဟင်္ဂေဟိ စိတ္တဿေကဂ္ဂတာ ပရိက္ခတာ [‘သပရိက္ခာရတာ’တိပိ, ‘သပရိက္ခတာ’တိပိ (သံ. နိ. ၅.၂၈)] , အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အရိယော သမ္မာသမာဓိ [သမာဓိ (သျာ.)] သဉပနိသော ဣတိပိ သပရိက္ခာရော ဣတိပီ”တိ။ ဒုတိယံ။

၃. ပဌမအဂ္ဂိသုတ္တံ

၄၆. “သတ္တိမေ , ဘိက္ခဝေ, အဂ္ဂီ။ ကတမေ သတ္တ? ရာဂဂ္ဂိ, ဒောသဂ္ဂိ, မောဟဂ္ဂိ, အာဟုနေယျဂ္ဂိ, ဂဟပတဂ္ဂိ, ဒက္ခိဏေယျဂ္ဂိ, ကဋ္ဌဂ္ဂိ – ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တ အဂ္ဂီ”တိ။ တတိယံ။

၄. ဒုတိယအဂ္ဂိသုတ္တံ

၄၇. တေန ခော ပန သမယေန ဥဂ္ဂတသရီရဿ ဗြာဟ္မဏဿ မဟာယညော ဥပက္ခဋော ဟောတိ။ ပဉ္စ ဥသဘသတာနိ ထူဏူပနီတာနိ ဟောန္တိ ယညတ္ထာယ , ပဉ္စ ဝစ္ဆတရသတာနိ ထူဏူပနီတာနိ ဟောန္တိ ယညတ္ထာယ, ပဉ္စ ဝစ္ဆတရိသတာနိ ထူဏူပနီတာနိ ဟောန္တိ ယညတ္ထာယ, ပဉ္စ အဇသတာနိ ထူဏူပနီတာနိ ဟောန္တိ ယညတ္ထာယ, ပဉ္စ ဥရဗ္ဘသတာနိ ထူဏူပနီတာနိ ဟောန္တိ ယညတ္ထာယ။ အထ ခော ဥဂ္ဂတသရီရော ဗြာဟ္မဏော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသ

ဌက္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ ဥဂ္ဂတသရီရော ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

"သုတံ မေတံ, ဘော ဂေါတမ, အဂ္ဂိဿ အာဓာနံ [အာဓာနံ (သီ. သျာ.)] ယူပဿ ဥဿာပနံ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ မဟာနိသံသ"န္တိ။ "မယာပိ ခေါ ဧတံ, ဗြာဟ္မဏ, သုတံ အဂ္ဂိဿ အာဓာနံ ယူပဿ ဥဿာပနံ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ မဟာနိသံသ"န္တိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခေါ ဥဂ္ဂတသရီရော ဗြာဟ္မဏော။ပေ.။ တတိယမ္ပိ ခေါ ဥဂ္ဂတသရီရော ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – "သုတံ မေတံ, ဘော ဂေါတမ, အဂ္ဂိဿ အာဓာနံ ယူပဿ ဥဿာပနံ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ မဟာနိသံသ"န္တိ။ "မယာပိ ခေါ ဧတံ, ဗြာဟ္မဏ, သုတံ အဂ္ဂိဿ အာဓာနံ ယူပဿ ဥဿာပနံ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ မဟာနိသံသ"န္တိ။ "တယိဒံ, ဘော ဂေါတမ , သမေတိ ဘောတော စေဝ ဂေါတမဿ အမှာကဉ္စ, ယဒိဒံ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ"။

ဧဝံ ဝုတ္တေ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဥဂ္ဂတသရီရံ ဗြာဟ္မဏံ ဧတဒဝေါစ – "န ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, တထာဂတာ ဧဝံ ပုစ္ဆိတဗ္ဗာ – 'သုတံ မေတံ, ဘော ဂေါတမ, အဂ္ဂိဿ အာဓာနံ ယူပဿ ဥဿာပနံ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ မဟာနိသံသ'န္တိ။ ဧဝံ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, တထာဂတာ ပုစ္ဆိတဗ္ဗာ – 'အဟဉှိ, ဘန္တေ, အဂ္ဂိံ [အဂ္ဂိဿ (က.)] အာဒာတုကာမော, [အာဓာတုကာမော (သီ. သျာ.)] ယူပံ ဥဿာပေတုကာမော။ ဩဝဒတု မံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ။ အနုသာသတု မံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ယံ မမ အဿ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယာ'"တိ။

အထ ခေါ ဥဂ္ဂတသရီရော ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – "အဟဉှိ, ဘော ဂေါတမ, အဂ္ဂိံ အာဒာတုကာမော ယူပံ ဥဿာပေတုကာမော။ ဩဝဒတု မံ ဘဝံ ဂေါတမော။ အနုသာသတု မံ ဘဝံ ဂေါတမော ယံ မမ အဿ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယာ"တိ။

"အဂ္ဂိံ, ဗြာဟ္မဏ, အာဒေန္တော [အာဓေန္တော (သီ. သျာ.)] ယူပံ ဥဿာပေန္တော ပုဗ္ဗေဝ ယညာ တီဏိ သတ္ထာနိ ဥဿာပေတိ အကုသလာနိ ဒုက္ခုဒြယာနိ [ဒုက္ခုဒြယာနိ (သီ.)] ဒုက္ခဝိပါကာနိ။ ကတမာနိ တီဏိ ? ကာယသတ္ထံ, ဝစီသတ္ထံ, မနောသတ္ထံ။ အဂ္ဂိံ, ဗြာဟ္မဏ, အာဒေန္တော ယူပံ ဥဿာပေန္တော ပုဗ္ဗေဝ ယညာ ဧဝံ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေသိ – 'ဧတ္တကာ ဥသဘာ ဟညန္တု ယညတ္ထာယ, ဧတ္တကာ ဝစ္ဆတရာ ဟညန္တု ယညတ္ထာယ, ဧတ္တကာ ဝစ္ဆတရိယော ဟညန္တု ယညတ္ထာယ, ဧတ္တကာ အဇာ ဟညန္တု ယညတ္ထာယ, ဧတ္တကာ ဥရဗ္ဘာ ဟညန္တု ယညတ္ထာယာ'တိ။ သော 'ပုညံ ကရောမီ'တိ အပုညံ ကရောတိ, 'ကုသလံ ကရောမီ'တိ အကုသလံ ကရောတိ, 'သုဂတိယာ မဂ္ဂံ ပရိယေသာမီ'တိ ဒုဂ္ဂတိယာ မဂ္ဂံ ပရိယေသတိ။ အဂ္ဂိံ, ဗြာဟ္မဏ, အာဒေန္တော ယူပံ ဥဿာပေန္တော ပုဗ္ဗေဝ ယညာ ဣဒံ ပဌမံ မနောသတ္ထံ ဥဿာပေတိ အကုသလံ ဒုက္ခုဒြယံ ဒုက္ခဝိပါကံ။

"ပုန စပရံ, ဗြာဟ္မဏ, အဂ္ဂိံ အာဒေန္တော ယူပံ ဥဿာပေန္တော ပုဗ္ဗေဝ ယညာ ဧဝံ ဝါစံ ဘာသတိ – 'ဧတ္တကာ ဥသဘာ ဟညန္တု ယညတ္ထာယ, ဧတ္တကာ ဝစ္ဆတရာ ဟညန္တု ယညတ္ထာယ, ဧတ္တကာ ဝစ္ဆတရိယော ဟညန္တု ယညတ္ထာယ, ဧတ္တကာ အဇာ ဟညန္တု ယညတ္ထာယ, ဧတ္တကာ ဥရဗ္ဘာ ဟညန္တု ယညတ္ထာယာ'တိ။ သော 'ပုညံ ကရောမီ'တိ အပုညံ ကရောတိ, 'ကုသလံ ကရောမီ'တိ အကုသလံ ကရောတိ, 'သုဂတိယာ မဂ္ဂံ ပရိယေသာမီ'တိ ဒုဂ္ဂတိယာ မဂ္ဂံ ပရိယေသတိ။ အဂ္ဂိံ, ဗြာဟ္မဏ, အာဒေန္တော ယူပံ ဥဿာပေန္တော ပုဗ္ဗေဝ ယညာ ဣဒံ ဒုတိယံ ဝစီသတ္ထံ ဥဿာပေတိ အကုသလံ ဒုက္ခုဒြယံ ဒုက္ခဝိပါကံ။

"ပုန စပရံ, ဗြာဟ္မဏ, အဂ္ဂိံ အာဒေန္တော ယူပံ ဥဿာပေန္တော ပုဗ္ဗေဝ ယညာ သယံ ပဌမံ သမာရမ္ဘတိ [သမာရဗ္ဘတိ (သီ. က.), သမာရဘတိ (သျာ.)] ဥသဘာ ဟန္တုံ [ဟညန္တု (သီ. သျာ.)] ယညတ္ထာယ, သယံ ပဌမံ သမာရမ္ဘတိ ဝစ္ဆတရာ ဟန္တုံ ယညတ္ထာယ, သယံ ပဌမံ သမာရမ္ဘတိ ဝစ္ဆတရိယော ဟန္တုံ ယညတ္ထာယ, သယံ ပဌမံ သမာရမ္ဘတိ အဇာ ဟန္တုံ ယညတ္ထာယ, သယံ ပဌမံ သမာရမ္ဘတိ ဥရဗ္ဘာ ဟန္တုံ ယညတ္ထာယ [ဟညန္တု ယညတ္ထာယာတိ (သီ. သျာ.)]။ သော 'ပုညံ ကရောမီ'တိ အပုညံ ကရောတိ, 'ကုသလံ ကရောမီ'တိ အကုသလံ ကရောတိ, 'သုဂတိယာ မဂ္ဂံ ပရိယေသာမီ'တိ ဒုဂ္ဂတိယာ မဂ္ဂံ ပရိယေသတိ။ အဂ္ဂိံ, ဗြာဟ္မဏ, အာဒေန္တော ယူပံ ဥဿာပေန္တော ပုဗ္ဗေဝ ယညာ ဣဒံ တတိယံ ကာယသတ္ထံ ဥဿာပေတိ အကုသလံ ဒုက္ခုဒြယံ ဒုက္ခဝိပါကံ။ အဂ္ဂိံ, ဗြာဟ္မဏ,

အာဒေဒန္တော ယူပံ ဥဒ္ဒသာပေန္တော ပုဗ္ဗေ ယညာ ကမ္မာနိ တီဏိ သတ္တာနိ ဥဒ္ဒသာပေတိ အကုသလာနိ ဒုက္ခုဒြယာနိ ဒုက္ခဝိပါကာနိ။

“တယောမေ , ဗြာဟ္မဏ, အဂ္ဂီ ပဟာတဗ္ဗာ ပရိဝဇ္ဇေတဗ္ဗာ, န သေဝိတဗ္ဗာ။ ကတမေ တယော? ရာဂဂ္ဂိ , ဒောသဂ္ဂိ, မောဟဂ္ဂိ။

“ကသ္မာ စာယံ, ဗြာဟ္မဏ, ရာဂဂ္ဂိ ပဟာတဗ္ဗော ပရိဝဇ္ဇေတဗ္ဗော, န သေဝိတဗ္ဗော? ရတ္တော ခော, ဗြာဟ္မဏ, ရာဂေန အဘိဘူတော ပရိယာဒိန္နစိတ္တော ကာယေန ဒုစ္စရိတံ စရတိ, ဝါစာယ ဒုစ္စရိတံ စရတိ, မနသာ ဒုစ္စရိတံ စရတိ။ သော ကာယေန ဒုစ္စရိတံ စရိတွာ, ဝါစာယ ဒုစ္စရိတံ စရိတွာ, မနသာ ဒုစ္စရိတံ စရိတွာ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။ တသ္မာယံ ရာဂဂ္ဂိ ပဟာတဗ္ဗော ပရိဝဇ္ဇေတဗ္ဗော, န သေဝိတဗ္ဗော။

“ကသ္မာ စာယံ, ဗြာဟ္မဏ, ဒောသဂ္ဂိ ပဟာတဗ္ဗော ပရိဝဇ္ဇေတဗ္ဗော, န သေဝိတဗ္ဗော? ဒုဋ္ဌော ခော, ဗြာဟ္မဏ, ဒောသေန အဘိဘူတော ပရိယာဒိန္နစိတ္တော ကာယေန ဒုစ္စရိတံ စရတိ, ဝါစာယ ဒုစ္စရိတံ စရတိ, မနသာ ဒုစ္စရိတံ စရတိ။ သော ကာယေန ဒုစ္စရိတံ စရိတွာ, ဝါစာယ ဒုစ္စရိတံ စရိတွာ, မနသာ ဒုစ္စရိတံ စရိတွာ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။ တသ္မာယံ ဒောသဂ္ဂိ ပဟာတဗ္ဗော ပရိဝဇ္ဇေတဗ္ဗော, န သေဝိတဗ္ဗော။

“ကသ္မာ စာယံ, ဗြာဟ္မဏ, မောဟဂ္ဂိ ပဟာတဗ္ဗော ပရိဝဇ္ဇေတဗ္ဗော, န သေဝိတဗ္ဗော? မူဠှော ခော, ဗြာဟ္မဏ, မောဟေန အဘိဘူတော ပရိယာဒိန္နစိတ္တော ကာယေန ဒုစ္စရိတံ စရတိ, ဝါစာယ ဒုစ္စရိတံ စရတိ, မနသာ ဒုစ္စရိတံ စရတိ။ သော ကာယေန ဒုစ္စရိတံ စရိတွာ, ဝါစာယ ဒုစ္စရိတံ စရိတွာ, မနသာ ဒုစ္စရိတံ စရိတွာ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။ တသ္မာယံ မောဟဂ္ဂိ ပဟာတဗ္ဗော ပရိဝဇ္ဇေတဗ္ဗော, န သေဝိတဗ္ဗော။ ဣမေ ခော တယော, ဗြာဟ္မဏ, အဂ္ဂီ ပဟာတဗ္ဗာ ပရိဝဇ္ဇေတဗ္ဗာ, န သေဝိတဗ္ဗာ။

“တယော ခော, ဗြာဟ္မဏ, အဂ္ဂီ သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ မာနေတွာ ပူဇေတွာ သမ္မာ သုခံ ပရိဟာတဗ္ဗာ။ ကတမေ တယော? အာဟုနေယျဂ္ဂိ , ဂဟပတဂ္ဂိ, ဒက္ခိဏေယျဂ္ဂိ။

“ကတမော စ, ဗြာဟ္မဏ, အာဟုနေယျဂ္ဂိ? ဣဓ, ဗြာဟ္မဏ, ယဿ တေ ဟောန္တိ မာတာတိ ဝါ ပိတာတိ ဝါ, အယံ ဝုစ္စတိ, ဗြာဟ္မဏ, အာဟုနေယျဂ္ဂိ။ တံ ကိဿ ဟေတု ? အတောဟာယံ [ကုတောဟာယံ (က.)], ဗြာဟ္မဏ, အာဟုတော သမ္ဘူတော, တသ္မာယံ အာဟုနေယျဂ္ဂိ သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ မာနေတွာ ပူဇေတွာ သမ္မာ သုခံ ပရိဟာတဗ္ဗော။

“ကတမော စ, ဗြာဟ္မဏ, ဂဟပတဂ္ဂိ? ဣဓ, ဗြာဟ္မဏ, ယဿ တေ ဟောန္တိ ပုတ္တာတိ ဝါ ဒါရာတိ ဝါ ဒါသာတိ ဝါ ပေဿာတိ ဝါ ကမ္မကရာတိ ဝါ, အယံ ဝုစ္စတိ, ဗြာဟ္မဏ , ဂဟပတဂ္ဂိ။ တသ္မာယံ ဂဟပတဂ္ဂိ သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ မာနေတွာ ပူဇေတွာ သမ္မာ သုခံ ပရိဟာတဗ္ဗော။

“ကတမော စ, ဗြာဟ္မဏ, ဒက္ခိဏေယျဂ္ဂိ? ဣဓ, ဗြာဟ္မဏ, ယေ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ မဒပ္ပမာဒါ ပဋိဝိရတာ ခန္တိသောရစ္စေ နိဝိဋ္ဌာ ဧကမတ္တာနံ ဒမေန္တိ, ဧကမတ္တာနံ သမေန္တိ, ဧကမတ္တာနံ ပရိနိဗ္ဗာပေန္တိ, အယံ ဝုစ္စတိ, ဗြာဟ္မဏ, ဒက္ခိဏေယျဂ္ဂိ။ တသ္မာယံ ဒက္ခိဏေယျဂ္ဂိ သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ မာနေတွာ ပူဇေတွာ သမ္မာ သုခံ ပရိဟာတဗ္ဗော။ ဣမေ ခော, ဗြာဟ္မဏ, တယော အဂ္ဂီ သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ မာနေတွာ ပူဇေတွာ သမ္မာ သုခံ ပရိဟာတဗ္ဗာ။

“အယံ ခော ပန, ဗြာဟ္မဏ, ကဋ္ဌဂ္ဂိ ကာလေန ကာလံ ဥဇ္ဇလေတဗ္ဗော, ကာလေန ကာလံ အဇ္ဈုပေက္ခိတဗ္ဗော, ကာလေန ကာလံ နိဗ္ဗာပေတဗ္ဗော, ကာလေန ကာလံ နိက္ခိပိတဗ္ဗော”တိ။

ဇဝံ ဝုတ္တေ ဥဂ္ဂတသရီရော ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂောတမ; အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂောတမ။ပေ.။ ဥပာသကံ မံ ဘဝံ ဂောတမော ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတံ။ ဧသာဟံ, ဘော ဂောတမ, ပဉ္စ ဥသဘသတာနိ မုဉ္စာမိ ဇီဝိတံ ဒေမိ, ပဉ္စ ဝစ္ဆတရသတာနိ မုဉ္စာမိ ဇီဝိတံ ဒေမိ, ပဉ္စ ဝစ္ဆတရိသတာနိ မုဉ္စာမိ ဇီဝိတံ ဒေမိ, ပဉ္စ အဇသတာနိ မုဉ္စာမိ ဇီဝိတံ ဒေမိ, ပဉ္စ ဥရဗ္ဘသတာနိ မုဉ္စာမိ ဇီဝိတံ ဒေမိ။ ဟရိတာနိ စေဝ တိဏာနိ ခါဒန္တု, သီတာနိ စ ပါနီယာနိ ပိဝန္တု, သီတော စ နေသံ ဝါတော ဥပဝါယတူ’’တိ [ဥပဝါယတုတိ (က.)]။ ဧကာဒသမံ။

၅. ပဌမသညာသုတ္တံ

၄၈. ‘‘သတ္တိမာ, ဘိက္ခဝေ, သညာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောန္တိ မဟာနိသံသာ အမတောဂဓာ အမတပရိယောသာနာ။

‘‘ကတမာ သတ္တ? အသုဘသညာ , မရဏသညာ, အာဟာရေ ပဋိကူလသညာ, သဗ္ဗလောကေ အနဘိရတသညာ, အနိစ္စသညာ, အနိစ္စေ ဒုက္ခသညာ, ဒုက္ခေ အနတ္တသညာ။ ဣမာ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တ သညာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောန္တိ မဟာနိသံသာ အမတောဂဓာ အမတပရိယောသာနာ’’တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. ဒုတိယသညာသုတ္တံ

၄၉. ‘‘သတ္တိမာ, ဘိက္ခဝေ, သညာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောန္တိ မဟာနိသံသာ အမတောဂဓာ အမတပရိယောသာနာ။ ကတမာ သတ္တ? အသုဘသညာ, မရဏသညာ, အာဟာရေ ပဋိကူလသညာ, သဗ္ဗလောကေ အနဘိရတသညာ, အနိစ္စသညာ, အနိစ္စေ ဒုက္ခသညာ, ဒုက္ခေ အနတ္တသညာ။ ဣမာ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တ သညာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောန္တိ မဟာနိသံသာ အမတောဂဓာ အမတပရိယောသာနာတိ။

‘‘‘အသုဘသညာ , ဘိက္ခဝေ, ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာ အမတောဂဓာ အမတပရိယောသာနာ’တိ။ ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? အသုဘသညာပရိစိတေန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတော မေထုနဓမ္မသမာပတ္တိယာ စိတ္တံ ပတိလီယတိ ပတိကုဋတိ ပတိဝတ္တတိ, န သမ္ပသာရိယတိ ဥပေက္ခာ ဝါ ပါဋိကုလျတာ ဝါ သဏ္ဌာတိ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ကုက္ကုဋပတ္တံ ဝါ နှာရုဒဒ္ဒုလံ ဝါ အဂ္ဂိမှိ ပက္ခိတ္တံ ပတိလီယတိ ပတိကုဋတိ ပတိဝတ္တတိ, န သမ္ပသာရိယတိ။ ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော အသုဘသညာပရိစိတေန စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတော မေထုနဓမ္မသမာပတ္တိယာ စိတ္တံ ပတိလီယတိ ပတိကုဋတိ ပတိဝတ္တတိ, န သမ္ပသာရိယတိ ဥပေက္ခာ ဝါ ပါဋိကုလျတာ ဝါ သဏ္ဌာတိ။

‘‘သစေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော အသုဘသညာပရိစိတေန စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတော မေထုနဓမ္မသမာပတ္တိယာ စိတ္တံ အနုသန္ဒဟတိ [အနုသဏ္ဌာတိ (သီ.)] အပ္ပဋိကုလျတာ သဏ္ဌာတိ; ဝေဒိတဗ္ဗမေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ ‘အဘာဝိတာ မေ အသုဘသညာ, နတ္ထိ မေ ပုဗ္ဗေနာပရံ ဝိသေသော, အပ္ပတ္တံ မေ ဘာဝနာဖလ’န္တိ။ ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော ဟောတိ။ သစေ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော အသုဘသညာပရိစိတေန စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတော မေထုနဓမ္မသမာပတ္တိယာ စိတ္တံ ပတိလီယတိ ပတိကုဋတိ ပတိဝတ္တတိ, န သမ္ပသာရိယတိ ဥပေက္ခာ ဝါ ပါဋိကုလျတာ ဝါ သဏ္ဌာတိ; ဝေဒိတဗ္ဗမေတံ , ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ ‘သုဘာဝိတာ မေ အသုဘသညာ, အတ္ထိ မေ ပုဗ္ဗေနာပရံ ဝိသေသော, ပတ္တံ မေ ဘာဝနာဖလ’န္တိ။ ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော ဟောတိ။ ‘အသုဘသညာ, ဘိက္ခဝေ, ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာ အမတောဂဓာ အမတပရိယောသာနာ’တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

‘‘‘မရဏသညာ, ဘိက္ခဝေ, ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာ အမတောဂဓာ အမတပရိယောသာနာ’တိ, ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? မရဏသညာပရိစိတေန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတော ဇီဝိတနိကန္တိယာ စိတ္တံ ပတိလီယတိ ပတိကုဋတိ ပတိဝတ္တတိ, န သမ္ပသာရိယတိ ဥပေက္ခာ ဝါ ပါဋိကုလျတာ ဝါ သဏ္ဌာတိ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ကုက္ကုဋပတ္တံ ဝါ နှာရုဒဒ္ဒုလံ ဝါ အဂ္ဂိမှိ ပက္ခိတ္တံ ပတိလီယတိ ပတိကုဋတိ ပတိဝတ္တတိ, န သမ္ပသာရိယတိ။ ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော မရဏသညာပရိစိ

တေန စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတော ဇီဝိတနိကန္တိယာ စိတ္တံ ပတိလီယတိ ပတိကုဋတိ ပတိဝတ္တတိ, န သမ္ပသာရိယတိ ဥပေက္ခာ ဝါ ပဋိကူလတာ ဝါ သဏ္ဌာတိ။

‘‘သစေ , ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော မရဏသညာပရိစိတေန စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတော ဇီဝိတနိကန္တိယာ စိတ္တံ အနုသန္ဒဟတိ အပ္ပဋိကူလတာ သဏ္ဌာတိ; ဝေဒိတဗ္ဗမေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ ‘အဘာဝိတာ မေ မရဏသညာ, နတ္ထိ မေ ပုဗ္ဗေနာပရံ ဝိသေသော, အပ္ပတ္တံ မေ ဘာဝနာဖလ’န္တိ။ ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော ဟောတိ။ သစေ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော မရဏသညာပရိစိတေန စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတော ဇီဝိတနိကန္တိယာ စိတ္တံ ပတိလီယတိ ပတိကုဋတိ ပတိဝတ္တတိ, န သမ္ပသာရိယတိ ဥပေက္ခာ ဝါ ပဋိကူလတာ ဝါ သဏ္ဌာတိ; ဝေဒိတဗ္ဗမေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ ‘သုဘာဝိတာ မေ မရဏသညာ, အတ္ထိ မေ ပုဗ္ဗေနာပရံ ဝိသေသော, ပတ္တံ မေ ဘာဝနာဖလ’န္တိ။ ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော ဟောတိ။ ‘မရဏသညာ, ဘိက္ခဝေ, ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာ အမတောဂဓာ အမတပရိယောသာနာ’တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

‘‘‘အာဟာရေ ပဋိကူလသညာ, ဘိက္ခဝေ, ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာ အမတောဂဓာ အမတပရိယောသာနာ’တိ, ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ, ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? အာဟာရေ ပဋိကူလသညာပရိစိတေန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတော ရသတဏှာယ စိတ္တံ ပတိလီယတိ ။ပေ.။ ဥပေက္ခာ ဝါ ပဋိကူလတာ ဝါ သဏ္ဌာတိ။ သေယ္ယထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ကုက္ကုဋပတ္တံ ဝါ နှာရုဒဒ္ဒုလံ ဝါ အဂ္ဂိမှိ ပက္ခိတ္တံ ပတိလီယတိ ပတိကုဋတိ ပတိဝတ္တတိ, န သမ္ပသာရိယတိ။ ဧဝမေဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော အာဟာရေ ပဋိကူလသညာပရိစိတေန စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတော ရသတဏှာယ စိတ္တံ ပတိလီယတိ။ပေ.။ ဥပေက္ခာ ဝါ ပဋိကူလတာ ဝါ သဏ္ဌာတိ ။

‘‘သစေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော အာဟာရေ ပဋိကူလသညာပရိစိတေန စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတော ရသတဏှာယ စိတ္တံ အနုသန္ဒဟတိ အပ္ပဋိကူလတာ သဏ္ဌာတိ; ဝေဒိတဗ္ဗမေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ ‘အဘာဝိတာ မေ အာဟာရေ ပဋိကူလသညာ, နတ္ထိ မေ ပုဗ္ဗေနာပရံ ဝိသေသော, အပ္ပတ္တံ မေ ဘာဝနာဖလ’န္တိ။ ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော ဟောတိ။ သစေ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော အာဟာရေ ပဋိကူလသညာပရိစိတေန စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတော ရသတဏှာယ စိတ္တံ ပတိလီယတိ။ပေ.။ ဥပေက္ခာ ဝါ ပဋိကူလတာ ဝါ သဏ္ဌာတိ; ဝေဒိတဗ္ဗမေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ ‘သုဘာဝိတာ မေ အာဟာရေ ပဋိကူလသညာ, အတ္ထိ မေ ပုဗ္ဗေနာပရံ ဝိသေသော, ပတ္တံ မေ ဘာဝနာဖလ’န္တိ။ ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော ဟောတိ။ ‘အာဟာရေ ပဋိကူလသညာ , ဘိက္ခဝေ, ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာ အမတောဂဓာ အမတပရိယောသာနာ’တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

‘‘‘သဗ္ဗလောကေ အနဘိရတသညာ, ဘိက္ခဝေ, ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာ အမတောဂဓာ အမတပရိယောသာနာ’တိ, ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? သဗ္ဗလောကေ အနဘိရတသညာပရိစိတေန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတော လောကစိတ္တေသု စိတ္တံ ပတိလီယတိ။ပေ.။ သေယ္ယထာပိ ဘိက္ခဝေ။ပေ.။ ပတိလီယတိ ပတိကုဋတိ ပတိဝတ္တတိ, န သမ္ပသာရိယတိ။ ဧဝမေဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော သဗ္ဗလောကေ အနဘိရတသညာပရိစိတေန စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတော လောကစိတ္တေသု စိတ္တံ ပတိလီယတိ ပတိကုဋတိ ပတိဝတ္တတိ, န သမ္ပသာရိယတိ ဥပေက္ခာ ဝါ ပဋိကူလတာ ဝါ သဏ္ဌာတိ။

‘‘သစေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော သဗ္ဗလောကေ အနဘိရတသညာပရိစိတေန စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတော လောကစိတ္တေသု စိတ္တံ အနုသန္ဒဟတိ အပ္ပဋိကူလတာ သဏ္ဌာတိ; ဝေဒိတဗ္ဗမေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ ‘အဘာဝိတာ မေ သဗ္ဗလောကေ အနဘိရတသညာ, နတ္ထိ မေ ပုဗ္ဗေနာပရံ ဝိသေသော, အပ္ပတ္တံ မေ ဘာဝနာဖလ’န္တိ။ ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော ဟောတိ။ သစေ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော သဗ္ဗလောကေ အနဘိရတသညာပရိစိတေန စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတော လောကစိတ္တေသု စိတ္တံ ပတိလီယတိ။ပေ.။ ဥပေက္ခာ ဝါ ပဋိကူလတာ ဝါ သဏ္ဌာတိ; ဝေဒိတဗ္ဗမေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ ‘သုဘာဝိတာ မေ သဗ္ဗလောကေ အနဘိရတသညာ, အတ္ထိ မေ ပုဗ္ဗေနာပရံ ဝိသေသော, ပတ္တံ မေ ဘာဝနာဖလ’န္တိ။ ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော ဟောတိ။ ‘သဗ္ဗလောကေ အနဘိရတသညာ, ဘိက္ခဝေ, ဘာဝိတာ ဗဟု

လီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာ အမတောဂဓာ အမတပရိယောသာနာ’တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

‘‘‘အနိစ္စသညာ, ဘိက္ခဝေ, ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာ အမတောဂဓာ အမတပရိယောသာနာ’တိ, ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? အနိစ္စသညာပရိစိတေန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတော လာဘသက္ကာရသိလောကေ စိတ္တံ ပတိလီယတိ။ပေ.။ ဥပေက္ခာ ဝါ ပါဋိကုလျတာ ဝါ သဏ္ဌာတိ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ကုက္ကုဋပတ္တံ ဝါ နှာရုဒဒ္ဒုလံ ဝါ အဂ္ဂိမှိ ပက္ခိတ္တံ ပတိလီယတိ ပတိကုဋတိ ပတိဝတ္တတိ န သမ္ပသာရိယတိ။ ဧဝမေဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော အနိစ္စသညာပရိစိတေန စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတော လာဘသက္ကာရသိလောကေ စိတ္တံ ပတိလီယတိ။ပေ.။ ဥပေက္ခာ ဝါ ပါဋိကုလျတာ ဝါ သဏ္ဌာတိ။

‘‘သစေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော အနိစ္စသညာပရိစိတေန စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတော လာဘသက္ကာရသိလောကေ စိတ္တံ အနုသန္ဒဟတိ အပ္ပဋိကုလျတာ သဏ္ဌာတိ; ဝေဒိတဗ္ဗမေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ ‘အဘာဝိတာ မေ အနိစ္စသညာ, နတ္ထိ မေ ပုဗ္ဗေနာပရံ ဝိသေသော, အပ္ပတ္တံ မေ ဘာဝနာဖလ’န္တိ။ ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော ဟောတိ။ သစေ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော အနိစ္စသညာပရိစိတေန စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတော လာဘသက္ကာရသိလောကေ စိတ္တံ ပတိလီယတိ ပတိကုဋတိ ပတိဝတ္တတိ, န သမ္ပသာရိယတိ ဥပေက္ခာ ဝါ ပါဋိကုလျတာ ဝါ သဏ္ဌာတိ; ဝေဒိတဗ္ဗမေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ ‘သုဘာဝိတာ မေ အနိစ္စသညာ, အတ္ထိ မေ ပုဗ္ဗေနာပရံ ဝိသေသော, ပတ္တံ မေ ဘာဝနာဖလ’န္တိ။ ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော ဟောတိ။ ‘အနိစ္စသညာ, ဘိက္ခဝေ, ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာ အမတောဂဓာ အမတပရိယောသာနာ’တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

‘‘‘အနိစ္စေ ဒုက္ခသညာ, ဘိက္ခဝေ, ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာ အမတောဂဓာ အမတပရိယောသာနာ’တိ, ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? အနိစ္စေ ဒုက္ခသညာပရိစိတေန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတော အာလဿေ ကောသဇ္ဇေ ဝိဿဋ္ဌိယေ ပမာဒေ အနနုယောဂေ အပစ္စဝေက္ခဏာယ တိဗ္ဗာ ဘယသညာ ပစ္စုပဋ္ဌိတာ ဟောတိ, သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဥက္ခိတ္တာသိကေ ဝဓကေ။

‘‘သစေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော အနိစ္စေ ဒုက္ခသညာပရိစိတေန စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတော အာလဿေ ကောသဇ္ဇေ ဝိဿဋ္ဌိယေ ပမာဒေ အနနုယောဂေ အပစ္စဝေက္ခဏာယ တိဗ္ဗာ ဘယသညာ, န ပစ္စုပဋ္ဌိတာ ဟောတိ, သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဥက္ခိတ္တာသိကေ ဝဓကေ။ ဝေဒိတဗ္ဗမေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ ‘အဘာဝိတာ မေ အနိစ္စေ ဒုက္ခသညာ, နတ္ထိ မေ ပုဗ္ဗေနာပရံ ဝိသေသော, အပ္ပတ္တံ မေ ဘာဝနာဖလ’န္တိ။ ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော ဟောတိ။ သစေ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော အနိစ္စေ ဒုက္ခသညာပရိစိတေန စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတော အာလဿေ ကောသဇ္ဇေ ဝိဿဋ္ဌိယေ ပမာဒေ အနနုယောဂေ အပစ္စဝေက္ခဏာယ တိဗ္ဗာ ဘယသညာ ပစ္စုပဋ္ဌိတာ ဟောတိ, သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဥက္ခိတ္တာသိကေ ဝဓကေ။ ဝေဒိတဗ္ဗမေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ ‘သုဘာဝိတာ မေ အနိစ္စေ ဒုက္ခသညာ, အတ္ထိ မေ ပုဗ္ဗေနာပရံ ဝိသေသော, ပတ္တံ မေ ဘာဝနာဖလ’န္တိ။ ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော ဟောတိ။ ‘အနိစ္စေ ဒုက္ခသညာ, ဘိက္ခဝေ, ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာ အမတောဂဓာ အမတပရိယောသာနာ’တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

‘‘‘ဒုက္ခေ အနတ္တသညာ, ဘိက္ခဝေ, ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာ အမတောဂဓာ အမတပရိယောသာနာ’တိ, ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ဒုက္ခေ အနတ္တသညာပရိစိတေန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတော ဣမသ္မိဉ္စ သဝိညာဏကေ ကာယေ ဗဟိဒ္ဓါ စ သဗ္ဗနိမိတ္တေသု အဟင်္ကာရမမင်္ကာရမာနာပဂတံ မာနသံ ဟောတိ ဝိဓာသမတိက္ကန္တံ သန္တံ သုဝိမုတ္တံ။

‘‘သစေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ဒုက္ခေ အနတ္တသညာပရိစိတေန စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတော ဣမသ္မိဉ္စ သဝိညာဏကေ ကာယေ ဗဟိဒ္ဓါ စ သဗ္ဗနိမိတ္တေသု န အဟင်္ကာရမမင်္ကာရမာနာပဂတံ မာနသံ ဟောတိ ဝိဓာသမတိက္ကန္တံ သန္တံ သုဝိမုတ္တံ။ ဝေဒိတဗ္ဗမေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ ‘အဘာဝိတာ မေ ဒုက္ခေ အနတ္တသညာ , နတ္ထိ မေ ပုဗ္ဗေနာပရံ ဝိသေသော, အပ္ပတ္တံ မေ ဘာဝနာဖလ’န္တိ။ ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော ဟောတိ။

“သစေ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ဒုက္ခေ အနတ္တသညာပရိစိတေန စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတော ဣမသ္မိဉ္စ သဝိညာဏကေ ကာယေ ဗဟိဒ္ဓာ စ သဗ္ဗနိမိတ္တေသု အဟင်္ကာရမမင်္ကာရမာနာပဂတံ မာနသံ ဟောတိ ဝိဓာသမတိက္ကန္တံ သန္တံ သုဝိမုတ္တံ။ ဝေဒိတဗ္ဗမေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ ‘သုဘာဝိတာ မေ ဒုက္ခေ အနတ္တသညာ, အတ္ထိ မေ ပုဗ္ဗေနာပရံ ဝိသေသော, ပတ္တံ မေ ဘာဝနာဖလ’န္တိ။ ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော ဟောတိ။ ‘ဒုက္ခေ အနတ္တသညာ, ဘိက္ခဝေ, ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာ အမတောဂဓာ အမတပရိယောသာနာ’တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

“ဣမာ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တ သညာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောန္တိ မဟာနိသံသာ အမတောဂဓာ အမတပရိယောသာနာ”တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. မေထုနသုတ္တံ

၅၀. အထ ခော ဇာဏုဿောဏိ ဗြာဟ္မဏော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော ဇာဏုဿောဏိ ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ဘဝမ္ပိ နော ဂေါတမော ဗြဟ္မစာရီ ပဋိဇာနာတီ”တိ? “ယဉှိ တံ, ဗြာဟ္မဏ, သမ္မာ ဝဒမာနော ဝဒေယျ – ‘အခဏ္ဍံ အစ္ဆိဒ္ဒံ အသဗလံ အကမ္မာသံ ပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ စရတီ’တိ, မမေဝ တံ, ဗြာဟ္မဏ, သမ္မာ ဝဒမာနော ဝဒေယျ – ‘အဟဉှိ, ဗြာဟ္မဏ, အခဏ္ဍံ အစ္ဆိဒ္ဒံ အသဗလံ အကမ္မာသံ ပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ စရာမီ’”တိ။ “ကိံ ပန, ဘော ဂေါတမ, ဗြဟ္မစရိယဿ ခဏ္ဍမ္ပိ ဆိဒ္ဒမ္ပိ သဗလမ္ပိ ကမ္မာသမ္ပီ”တိ?

“ဣဓ, ဗြာဟ္မဏ, ဧကစ္စော သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ သမ္မာ ဗြဟ္မစာရီ ပဋိဇာနမာနော န ဟေဝ ခော မာတုဂါမေန သဒ္ဓိံ ဒွယံဒွယသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇတိ; အပိ စ ခော မာတုဂါမဿ ဥစ္ဆာဒနပရိမဒ္ဒနနှာပနသမ္ဗာဟနံ သာဒိယတိ။ သော တံ အဿာဒေတိ [သော တဒဿာဒေတိ (သီ.)] , တံ နိကာမေတိ, တေန စ ဝိတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ။ ဣဒမ္ပိ ခော, ဗြာဟ္မဏ, ဗြဟ္မစရိယဿ ခဏ္ဍမ္ပိ ဆိဒ္ဒမ္ပိ သဗလမ္ပိ ကမ္မာသမ္ပိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဗြာဟ္မဏ, အပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ စရတိ, သံယုတ္တော မေထုနေန သံယောဂေန န ပရိမုစ္စတိ ဇာတိယာ ဇရာယ မရဏေန [ဇရာမရဏေန (သီ. ဿျာ.)] သောကေဟိ ပရိဒေဝေဟိ ဒုက္ခေဟိ ဒောမနဿေဟိ ဥပါယာသေဟိ, န ပရိမုစ္စတိ ဒုက္ခသ္မာတိ ဝဒာမိ။

“ပုန စပရံ, ဗြာဟ္မဏ, ဣဓေကစ္စော သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ သမ္မာ ဗြဟ္မစာရီ ပဋိဇာနမာနော န ဟေဝ ခော မာတုဂါမေန သဒ္ဓိံ ဒွယံဒွယသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇတိ, နပိ မာတုဂါမဿ ဥစ္ဆာဒနပရိမဒ္ဒနနှာပနသမ္ဗာဟနံ သာဒိယတိ; အပိ စ ခော မာတုဂါမေန သဒ္ဓိံ သဉ္ဇဂ္ဃတိ သံကီဠတိ သံကေလာယတိ။ပေ.။ နပိ မာတုဂါမေန သဒ္ဓိံ သဉ္ဇဂ္ဃတိ သံကီဠတိ သံကေလာယတိ; အပိ စ ခော မာတုဂါမဿ စက္ခုနာ စက္ခုံ ဥပနိဇ္ဈာယတိ ပေက္ခတိ။ပေ.။ နပိ မာတုဂါမဿ စက္ခုနာ စက္ခုံ ဥပနိဇ္ဈာယတိ ပေက္ခတိ; အပိ စ ခော မာတုဂါမဿ သဒ္ဒံ သုဏာတိ တိရောကုဋ္ဋံ ဝါ တိရောပါကာရံ ဝါ ဟသန္တိယာ ဝါ ဘဏန္တိယာ ဝါ ဂါယန္တိယာ ဝါ ရောဒန္တိယာ ဝါ။ပေ.။ နပိ မာတုဂါမဿ သဒ္ဒံ သုဏာတိ တိရောကုဋ္ဋံ ဝါ တိရောပါကာရံ ဝါ ဟသန္တိယာ ဝါ ဘဏန္တိယာ ဝါ ဂါယန္တိယာ ဝါ ရောဒန္တိယာ ဝါ; အပိ စ ခော ယာနိဿ တာနိ ပုဗ္ဗေ မာတုဂါမေန သဒ္ဓိံ ဟသိတလပိတကီဠိတာနိ တာနိ အနုဿရတိ။ပေ.။ နပိ ယာနိဿ တာနိ ပုဗ္ဗေ မာတုဂါမေန သဒ္ဓိံ ဟသိတလပိတကီဠိတာနိ တာနိ အနုဿရတိ; အပိ စ ခော ပဿတိ ဂဟပတိံ ဝါ ဂဟပတိပုတ္တံ ဝါ ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ သမပ္ပိတံ သမင်္ဂီဘူတံ ပရိစာရယမာနံ။ပေ.။ နပိ ပဿတိ ဂဟပတိံ ဝါ ဂဟပတိပုတ္တံ ဝါ ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ သမပ္ပိတံ သမင်္ဂီဘူတံ ပရိစာရယမာနံ; အပိ စ ခော အညတရံ ဒေဝနိကာယံ ပဏိဓာယ ဗြဟ္မစရိယံ စရတိ ဣမိနာဟံ သီလေန ဝါ ဝတေန ဝါ တပေန ဝါ ဗြဟ္မစရိယေန ဝါ ဒေဝေါ ဝါ ဘဝိဿာမိ ဒေဝညတရော ဝါတိ။ သော တံ အဿာဒေတိ, တံ နိကာမေတိ, တေန စ ဝိတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ။ ဣဒမ္ပိ ခော, ဗြာဟ္မဏ, ဗြဟ္မစရိယဿ ခဏ္ဍမ္ပိ ဆိဒ္ဒမ္ပိ သဗလမ္ပိ ကမ္မာသမ္ပိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဗြာဟ္မဏ, အပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ စရတိ သံယုတ္တော မေထုနေန သံယောဂေန, န ပရိမုစ္စတိ ဇာတိယာ ဇရာယ မရဏေန သောကေဟိ ပရိဒေဝေဟိ ဒုက္ခေဟိ ဒောမနဿေဟိ ဥပါယာသေဟိ, န ပရိမုစ္စတိ ဒုက္ခသ္မာတိ ဝဒာမိ။

“ယာဝကီဝဉ္စာဟံ, ဗြာဟ္မဏ, ဣမေသံ သတ္တန္နံ မေထုနသံယောဂါနံ အညတရညတရမေထုနသံယောဂံ [အည
တရံ မေထုနသံယောဂံ (သီ. သျာ.)] အတ္တနိ အပ္ပဟီနံ သမနုပဿိံ, နေဝ တာတဟံ, ဗြာဟ္မဏ, သဒေဝကေ လောကေ
သမာရကေ သဗ္ရဟ္မကေ သဿမဏဗြာဟ္မဏိယာ ပဇာယ သဒေဝမနုဿာယ အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗု
ဒ္ဓောတိ ပစ္စညာသိံ [အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ပစ္စညာသိံ (သီ. သျာ.)] ။

“ယတော စ ခေါဟံ, ဗြာဟ္မဏ, ဣမေသံ သတ္တန္နံ မေထုနသံယောဂါနံ အညတရညတရမေထုနသံယောဂံ အတ္တနိ
အပ္ပဟီနံ န သမနုပဿိံ, အထာဟံ, ဗြာဟ္မဏ, သဒေဝကေ လောကေ သမာရကေ သဗ္ရဟ္မကေ သဿမဏဗြာဟ္
မဏိယာ ပဇာယ သဒေဝမနုဿာယ အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓောတိ ပစ္စညာသိံ။ ‘ဉာဏဉ္စ ပန မေ ဒဿ
နံ ဥဒပါဒိ, အကုပ္ပာ မေ ဝိမုတ္တိ [စေတောဝိမုတ္တိ (သီ. က.)], အယမန္တိမာ ဇာတိ, နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ’”တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ ဇာဏုဿောဏိ ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂေါတမ; အဘိက္ကန္
တံ, ဘော ဂေါတမ။ပေ.။ ဥပာသကံ မံ ဘဝံ ဂေါတမော ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတ”န္တိ။ သတ္တမံ။

၈. သံယောဂသုတ္တံ

၅၁. “သံယောဂဝိသံယောဂံ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မပရိယာယံ ဒေသေဿာမိ။ တံ သုဏာထ။ပေ.။ ကတမော စ သော,
ဘိက္ခဝေ, သံယောဂေါ ဝိသံယောဂေါ ဓမ္မပရိယာယော?

“ဣတ္ထီ, ဘိက္ခဝေ, အဇ္ဈတ္တံ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ မနသိ ကရောတိ – ဣတ္ထိကုတ္တံ ဣတ္ထာကပ္ပံ ဣတ္ထိဝိဓံ
ဣတ္ထိစ္ဆန္ဒံ ဣတ္ထိဿရံ ဣတ္ထာလင်္ကာရံ။ သာ တတ္ထ ရဇ္ဇတိ တတြာဘိရမတိ။ သာ တတ္ထ ရတ္တာ တတြ
ာဘိရတာ ဗဟိဒ္ဓါ ပုရိသိန္ဒြိယံ မနသိ ကရောတိ – ပုရိသကုတ္တံ ပုရိသာကပ္ပံ ပုရိသဝိဓံ ပုရိသစ္ဆန္ဒံ ပုရိသဿရံ ပုရိ
သာလင်္ကာရံ။ သာ တတ္ထ ရဇ္ဇတိ တတြာဘိရမတိ။ သာ တတ္ထ ရတ္တာ တတြာဘိရတာ ဗဟိဒ္ဓါ သံယောဂံ အာကင်္
ခတိ။ ယဉ္စဿာ သံယောဂပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သုခံ သောမနဿံ တဉ္စ အာကင်္ခတိ။ ဣတ္ထတ္တေ, ဘိက္ခဝေ, အဘိ
ရတာ သတ္တာ ပုရိသေသု သံယောဂံ ဂတာ။ ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဣတ္ထီ ဣတ္ထတ္တံ နာတိဝတ္တတိ။

“ပုရိသော, ဘိက္ခဝေ, အဇ္ဈတ္တံ ပုရိသိန္ဒြိယံ မနသိ ကရောတိ – ပုရိသကုတ္တံ ပုရိသာကပ္ပံ ပုရိသဝိဓံ ပုရိသစ္ဆ
န္ဒံ ပုရိသဿရံ ပုရိသာလင်္ကာရံ။ သော တတ္ထ ရဇ္ဇတိ တတြာဘိရမတိ။ သော တတ္ထ ရတ္တော တတြာဘိရတော
ဗဟိဒ္ဓါ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ မနသိ ကရောတိ – ဣတ္ထိကုတ္တံ ဣတ္ထာကပ္ပံ ဣတ္ထိဝိဓံ ဣတ္ထိစ္ဆန္ဒံ ဣတ္ထိဿရံ
ဣတ္ထာလင်္ကာရံ။ သော တတ္ထ ရဇ္ဇတိ တတြာဘိရမတိ။ သော တတ္ထ ရတ္တော တတြာဘိရတော ဗဟိဒ္ဓါ သံ
ယောဂံ အာကင်္ခတိ။ ယဉ္စဿ သံယောဂပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သုခံ သောမနဿံ တဉ္စ အာကင်္ခတိ။ ပုရိသတ္တေ, ဘိက္
ခဝေ, အဘိရတာ သတ္တာ ဣတ္ထီသု သံယောဂံ ဂတာ။ ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ပုရိသော ပုရိသတ္တံ နာတိဝတ္တတိ။ ဧဝံ
ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သံယောဂေါ ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဝိသံယောဂေါ ဟောတိ? ဣတ္ထီ, ဘိက္ခဝေ, အဇ္ဈတ္တံ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ န မနသိ ကရောတိ
– ဣတ္ထိကုတ္တံ ဣတ္ထာကပ္ပံ ဣတ္ထိဝိဓံ ဣတ္ထိစ္ဆန္ဒံ ဣတ္ထိဿရံ ဣတ္ထာလင်္ကာရံ။ သာ တတ္ထ န ရဇ္ဇ
တိ, သာ တတြ နာဘိရမတိ။ သာ တတ္ထ အရတ္တာ တတြ အနဘိရတာ ဗဟိဒ္ဓါ ပုရိသိန္ဒြိယံ န မနသိ ကရောတိ – ပုရိ
သကုတ္တံ ပုရိသာကပ္ပံ ပုရိသဝိဓံ ပုရိသစ္ဆန္ဒံ ပုရိသဿရံ ပုရိသာလင်္ကာရံ။ သာ တတ္ထ န ရဇ္ဇတိ, တတြ နာဘိရမ
တိ။ သာ တတ္ထ အရတ္တာ တတြ အနဘိရတာ ဗဟိဒ္ဓါ သံယောဂံ နာကင်္ခတိ။ ယဉ္စဿာ သံယောဂပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇ
တိ သုခံ သောမနဿံ တဉ္စ နာကင်္ခတိ။ ဣတ္ထတ္တေ, ဘိက္ခဝေ , အနဘိရတာ သတ္တာ ပုရိသေသု ဝိသံယောဂံ
ဂတာ။ ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဣတ္ထီ ဣတ္ထတ္တံ အတိဝတ္တတိ။

“ပုရိသော, ဘိက္ခဝေ, အဇ္ဈတ္တံ ပုရိသိန္ဒြိယံ န မနသိ ကရောတိ – ပုရိသကုတ္တံ ပုရိသာကပ္ပံ ပုရိသဝိဓံ ပုရိသစ္
ဆန္ဒံ ပုရိသဿရံ ပုရိသာလင်္ကာရံ။ သော တတ္ထ န ရဇ္ဇတိ, သော တတြ နာဘိရမတိ။ သော တတ္ထ အရတ္တော တ
တြ အနဘိရတော ဗဟိဒ္ဓါ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ န မနသိ ကရောတိ – ဣတ္ထိကုတ္တံ ဣတ္ထာကပ္ပံ ဣတ္ထိဝိဓံ ဣတ္ထိစ္
ဆန္ဒံ ဣတ္ထိဿရံ ဣတ္ထာလင်္ကာရံ။ သော တတ္ထ န ရဇ္ဇတိ, တတြ နာဘိရမတိ။ သော တတ္ထ အရတ္တော တ

တရှ အနဘိရတော ဗဟိဒ္ဓာ သံယောဂံ နာကင်္ခတိ။ ယဋ္ဌသ္သ သံယောဂပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သုခံ သောမနဿံ တဋ္ဌ နာကင်္ခတိ။ ပုရိသတ္တေ, ဘိက္ခဝေ, အနဘိရတာ သတ္တာ ဣတ္ထိသု ဝိသံယောဂံ ဂတာ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပုရိသော ပုရိသတ္တံ အတိဝတ္တတိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဝိသံယောဂေ ဟောတိ။ အယံ ခော, ဘိက္ခဝေ, သံယောဂေ ဝိသံယောဂေ ဓမ္မပရိယာယော''တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. အနမဟပ္ဖလသုတ္တံ

၅၂. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ စမ္ပာယံ ဝိဟရတိ ဂဂ္ဂရာယ ပေါက္ခရဏိယာ တီရေ။ အထ ခော သမ္ဗဟုလာ စမ္ပေယျကာ ဥပာသကာ ယေန အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခော စမ္ပေယျကာ ဥပာသကာ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ ဧတဒဝေါစုံ – ''စိရဿုတာ နော, ဘန္တေ [ဘန္တေ သာရိပုတ္တ (သီ.)], ဘဂဝတော သမ္မုခါ ဓမ္မီကထာ။ သာဓု မယံ, ဘန္တေ, လဘေယျာမ ဘဂဝတော သမ္မုခါ ဓမ္မိံ ကထံ [ဘဂဝတော သန္တိကာ ဓမ္မိံ ကထံ (သီ.), ဘဂဝတော ဓမ္မိံ ကထံ (သျာ.)] သဝနာယာ''တိ။ ''တေနဟာဝုသော, တဒဟုပေါသထေ အာဂစ္ဆေယျာထ, အပ္ပေဝ နာမ လဘေယျာထ ဘဂဝတော သမ္မုခါ [ဘဂဝတော သန္တိကေ (သျာ.)] ဓမ္မိံ ကထံ သဝနာယာ''တိ။ ''ဧဝံ, ဘန္တေ''တိ ခော စမ္ပေယျကာ ဥပာသကာ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ ပဋိဿုတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကမိံသု။

အထ ခော စမ္ပေယျကာ ဥပာသကာ တဒဟုပေါသထေ ယေနာယသ္မာ သာရိပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌံသု။ အထ ခော အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော တေဟိ စမ္ပေယျကေဟိ ဥပာသကေဟိ သဒ္ဓိံ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

''သိယာ နု ခော, ဘန္တေ, ဣဓေကစ္စဿ တာဒိသံယေဝ ဒါနံ ဒိန္နံ န မဟပ္ဖလံ ဟောတိ န မဟာနိသံသံ; သိယာ ပန, ဘန္တေ, ဣဓေကစ္စဿ တာဒိသံယေဝ ဒါနံ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ မဟာနိသံသ''န္တိ? ''သိယာ, သာရိပုတ္တ, ဣဓေကစ္စဿ တာဒိသံယေဝ ဒါနံ ဒိန္နံ န မဟပ္ဖလံ ဟောတိ န မဟာနိသံသံ; သိယာ ပန, သာရိပုတ္တ, ဣဓေကစ္စဿ တာဒိသံယေဝ ဒါနံ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ မဟာနိသံသ''န္တိ။ ''ကော နု ခော, ဘန္တေ, ဟေတု ကော ပစ္စယော ယေန မိဓေကစ္စဿ တာဒိသံယေဝ ဒါနံ ဒိန္နံ န မဟပ္ဖလံ ဟောတိ န မဟာနိသံသံ; ကော နု ခော, ဘန္တေ, ဟေတု ကော ပစ္စယော ယေန မိဓေကစ္စဿ တာဒိသံယေဝ ဒါနံ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ မဟာနိသံသ''န္တိ?

''ဣဓ, သာရိပုတ္တ, ဧကစ္စော သာပေက္ခော [သာပေက္ခော (သျာ.)] ဒါနံ ဒေတိ, ပတိဗဒ္ဓစိတ္တော [ပတိဗန္ဓစိတ္တော (က.)] ဒါနံ ဒေတိ, သန္နိဓိပေက္ခော ဒါနံ ဒေတိ, 'ဣမံ ပေစ္စ ပရိဘုဉ္ဇိဿာမီ'တိ ဒါနံ ဒေတိ။ သော တံ ဒါနံ ဒေတိ သမဏဿ ဝါ ဗြာဟ္မဏဿ ဝါ အန္နံ ပါနံ ဝတ္ထံ ယာနံ မာလာဂန္ဓဝိလေပနံ သေယျာဝသထပဒီပေယျံ။ တံ ကိံ မညသိ, သာရိပုတ္တ, ဒဒေယျ ဣဓေကစ္စော ဧဝရူပံ ဒါန''န္တိ? ''ဧဝံ, ဘန္တေ''။

''တတြ, သာရိပုတ္တ, ယွာယံ သာပေက္ခော ဒါနံ ဒေတိ, ပတိဗဒ္ဓစိတ္တော ဒါနံ ဒေတိ, သန္နိဓိပေက္ခော ဒါနံ ဒေတိ, 'ဣမံ ပေစ္စ ပရိဘုဉ္ဇိဿာမီ'တိ ဒါနံ ဒေတိ။ သော တံ ဒါနံ ဒတွာ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ စာတုမဟာရာဇိကာနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတိ။ သော တံ ကမ္မံ ခေပေတွာ တံ ဣဒ္ဓိံ တံ ယသံ တံ အာဓိပစ္စံ အာဂါမီ ဟောတိ အာဂန္တာ ဣတ္ထတ္တံ။

''ဣဓ ပန, သာရိပုတ္တ, ဧကစ္စော န ဟေဝ ခော သာပေက္ခော ဒါနံ ဒေတိ, န ပတိဗဒ္ဓစိတ္တော ဒါနံ ဒေတိ, န သန္နိဓိပေက္ခော ဒါနံ ဒေတိ, န 'ဣမံ ပေစ္စ ပရိဘုဉ္ဇိဿာမီ'တိ ဒါနံ ဒေတိ; အပိ စ ခော 'သာဟု ဒါန'န္တိ ဒါနံ ဒေတိ။ပေ.။ နပိ 'သာဟု ဒါန'န္တိ ဒါနံ ဒေတိ; အပိ စ ခော 'ဒိန္နပုဗ္ဗံ ကတပုဗ္ဗံ ပိတုပိတာမဟေဟိ န အရဟာမိ ပေါရာဏံ ကုလဝံသံ ဟာပေတု'န္တိ ဒါနံ ဒေတိ။ပေ.။ နပိ 'ဒိန္နပုဗ္ဗံ ကတပုဗ္ဗံ ပိတုပိတာမဟေဟိ န အရဟာမိ ပေါရာဏံ ကုလဝံသံ ဟာပေတု'န္တိ ဒါနံ ဒေတိ; အပိ စ ခော 'အဟံ ပစာမိ, ဣမေ န ပစန္တိ, နာရဟာမိ ပစန္တော အပစန္တာနံ ဒါနံ အဒါတု'န္တိ ဒါနံ ဒေတိ။ ပေ.။ နပိ 'အဟံ ပစာမိ, ဣမေ န ပစန္တိ, နာရဟာမိ ပစန္တော အပစန္တာနံ ဒါနံ အဒါတု'န္တိ ဒါနံ ဒေတိ; အပိ စ ခော

‘ယထာ တေသံ ပုဗ္ဗကာနံ ဣသီနံ တာနိ မဟာယညာနိ အဟေသုံ, သေယျထိဒံ – အဋ္ဌကဿ တမကဿ တမဒေဝဿ ဝေဿာမိတ္တဿ ယမဒဂ္ဂိနော အင်္ဂီရသဿ ဘာရဒွာဇဿ တသေဋ္ဌဿ ကဿပဿ ဘဂုနော, ဧဝံ မေ အယံ အနသံဝိဘာဂေ ဘဝိဿတီ’တိ အနံ ဒေတိ။ပေ။ နပိ ‘ယထာ တေသံ ပုဗ္ဗကာနံ ဣသီနံ တာနိ မဟာယညာနိ အဟေသုံ, သေယျထိဒံ – အဋ္ဌကဿ တမကဿ တမဒေဝဿ ဝေဿာမိတ္တဿ ယမဒဂ္ဂိနော အင်္ဂီရသဿ ဘာရဒွာဇဿ တသေဋ္ဌဿ ကဿပဿ ဘဂုနော, ဧဝံ မေ အယံ အနသံဝိဘာဂေ ဘဝိဿတီ’တိ အနံ ဒေတိ; အပိ စ ခော ‘ဣမံ မေ အနံ ဒဒတော စိတ္တံ ပသီဒတိ, အတ္တမနတာ သောမနဿံ ဥပဇာယတီ’တိ အနံ ဒေတိ။ပေ။ နပိ ‘ဣမံ မေ အနံ ဒဒတော စိတ္တံ ပသီဒတိ, အတ္တမနတာ သောမနဿံ ဥပဇာယတီ’တိ အနံ ဒေတိ; အပိ စ ခော စိတ္တာလင်္ကာရစိတ္တပရိက္ခာရံ အနံ ဒေတိ။ သော တံ အနံ ဒေတိ သမဏဿ တ ဗ္ရာဟ္မဏဿ တ အန္နံ ပာနံ ဝတ္ထံ ယာနံ မာလာဂန္ဓဝိလေပနံ သေယျာဝသထပဒီပေယျံ။ တံ ကိံ မညသိ, သာရိပုတ္တ, ဒဒေယျ ဣဓေကစ္စော ဧဝရူပံ အန”န္တိ? “ဧဝံ, ဘန္တေ”။

“တတြ, သာရိပုတ္တ, ယတယံ န ဟေဝ [နဟေဝ ခော (သီ. သျာ.)] သာပေခေါ အနံ ဒေတိ; န ပတိဗဒ္ဓစိတ္တော အနံ ဒေတိ; န သန္နိဓိပေခေါ အနံ ဒေတိ; န ‘ဣမံ ပေစ္စ ပရိဘုဉ္ဇိဿာမီ’တိ အနံ ဒေတိ; နပိ ‘သာဟု အန’န္တိ အနံ ဒေတိ; နပိ ‘ဒိန္နပုဗ္ဗံ ကတပုဗ္ဗံ ပိတုပိတာမဟေဟိ န အရဟာမိ ပောရာဏံ ကုလဝံသံ ဟာပေတု’န္တိ အနံ ဒေတိ; နပိ ‘အဟံ ပစာမိ, ဣမေ န ပစန္တိ, နာရဟာမိ ပစန္တော အပစန္တာနံ အနံ အဒာတု’န္တိ အနံ ဒေတိ; နပိ ‘ယထာ တေသံ ပုဗ္ဗကာနံ ဣသီနံ တာနိ မဟာယညာနိ အဟေသုံ, သေယျထိဒံ – အဋ္ဌကဿ တမကဿ တမဒေဝဿ ဝေဿာမိတ္တဿ ယမဒဂ္ဂိနော အင်္ဂီရသဿ ဘာရဒွာဇဿ တသေဋ္ဌဿ ကဿပဿ ဘဂုနော, ဧဝံ မေ အယံ အနသံဝိဘာဂေ ဘဝိဿတီ’တိ အနံ ဒေတိ; နပိ ‘ဣမံ မေ အနံ ဒဒတော စိတ္တံ ပသီဒတိ, အတ္တမနတာ သောမနဿံ ဥပဇာယတီ’တိ အနံ ဒေတိ; အပိ စ ခော စိတ္တာလင်္ကာရစိတ္တပရိက္ခာရံ အနံ ဒေတိ။ သော တံ အနံ ဒတွာ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ဗြဟ္မကာယိကာနံ ဒေဝာနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတိ။ သော တံ ကမ္မံ ခေပေတွာ တံ ဣဒ္ဓိံ တံ ယသံ တံ အာဓိပစ္စံ အနာဂါမီ ဟောတိ အနာဂန္တာ ဣတ္ထတ္တံ။ အယံ ခော, သာရိပုတ္တ, ဟေတု အယံ ပစ္စယော ယေန မိဓေကစ္စဿ တာဒိသံယေဝ အနံ ဒိန္နံ န မဟပ္ဖလံ ဟောတိ န မဟာနိသံသံ။ အယံ ပန, သာရိပုတ္တ, ဟေတု အယံ ပစ္စယော ယေန မိဓေကစ္စဿ တာဒိသံယေဝ အနံ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ မဟာနိသံသ”န္တိ။ နဝမံ။

၁၀. နန္ဒမာတာသုတ္တံ

၅၃. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ အာယသ္မာ စ သာရိပုတ္တော အာယသ္မာ စ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ဒက္ခိဏာဂိရိသ္မိံ စာရိကံ စရန္တိ မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ။ တေန ခော ပန သမယေန ဝေဠုကဏ္ဍကီ [ဝေဠုကဏ္ဍကီ (သျာ.) အ. နိ. ၆.၃၇; ၂.၁၃၄; သံ. နိ. ၂.၁၇၃ ပဿိတဗ္ဗံ] နန္ဒမာတာ ဥပါသိကာ ရတ္တိယာ ပစ္စူသသမယံ ပစ္စုဋ္ဌာယ ပာရာယနံ [စူဠနိ. ပာရာယနဝဂ္ဂ, ဝတ္ထုဂါထာ] သရေန ဘာသတိ။

တေန ခော ပန သမယေန ဝေဿဝဏော မဟာရာဇာ ဥတ္တရာယ ဒိသာယ ဒက္ခိဏံ ဒိသံ ဂစ္ဆတိ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန။ အဿောသိ ခော ဝေဿဝဏော မဟာရာဇာ နန္ဒမာတာယ ဥပါသိကာယ ပာရာယနံ သရေန ဘာသန္တိယာ, သုတွာ ကထာပရိယောသာနံ အာဂမယမာနော အဋ္ဌာသိ။

အထ ခော နန္ဒမာတာ ဥပါသိကာ ပာရာယနံ သရေန ဘာသိတွာ တုဏှီ အဟောသိ။ အထ ခော ဝေဿဝဏော မဟာရာဇာ နန္ဒမာတာယ ဥပါသိကာယ ကထာပရိယောသာနံ ဝိဒိတွာ အဗ္ဘာနုမောဒိ – “သာဓု ဘဂိနိ, သာဓု ဘဂိနီ”တိ! “ကော ပနေသော, ဘဒ္ဒမုခါ”တိ? “အဟံ တေ, ဘဂိနိ, ဘာတာ ဝေဿဝဏော, မဟာရာဇာ”တိ။ “သာဓု, ဘဒ္ဒမုခ, တေန ဟိ ယော မေ အယံ ဓမ္မပရိယာယော ဘဏိတော ဣဒံ တေ ဟောတု အာတိထေယျ”န္တိ။ “သာဓု, ဘဂိနိ, တေဉ္စေဝ မေ ဟောတု အာတိထေယျံ။ သွေဝ [သွေ စ (သီ.)] သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနပ္ပမုခေါ ဘိက္ခုသင်္ဃော အကတပါတရာသော ဝေဠုကဏ္ဍကံ အာဂမိဿတိ, တဉ္စ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပရိဝိသိတွာ မမ ဒက္ခိဏံ အာဒိသေယျာသိ။ တေဉ္စေဝ [ဧတဉ္စ (သီ. သျာ.), တေဉ္စ (?)] မေ ဘဝိဿတိ အာတိထေယျ”န္တိ။

အထ ခော နန္ဒမာတာ ဥပာသိကာ တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန သကေ နိဝေသနေ ပဏီတံ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ ပဋိယာဒါပေသိ။ အထ ခော သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနပ္ပမုခော ဘိက္ခုသင်္ဃော အကတပါတရာသော ယေန ဝေဠုကဏ္ဍကော တဒဝသရိ။ အထ ခော နန္ဒမာတာ ဥပာသိကာ အညတရံ ပုရိသံ အာမန္တေသိ – “ဧဟိ တွံ, အမ္ဘော ပုရိသ, အာရာမံ ဂန္တွာ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ကာလံ အာရောစေဟိ – ‘ကာလော, ဘန္တေ, အယျာယ နန္ဒမာတုယာ နိဝေသနေ နိဋ္ဌိတံ ဘတ္တ’”န္တိ။ “ဧဝံ, အယျေ”တိ ခော သော ပုရိသော နန္ဒမာတာယ ဥပာသိကာယ ပဋိဿုတွာ အာရာမံ ဂန္တွာ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ကာလံ အာရောစေသိ – “ကာလော, ဘန္တေ, အယျာယ နန္ဒမာတုယာ နိဝေသနေ နိဋ္ဌိတံ ဘတ္တ”န္တိ။ အထ ခော သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနပ္ပမုခော ဘိက္ခုသင်္ဃော ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒာယ ယေန နန္ဒမာတာယ ဥပာသိကာယ နိဝေသနံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ အထ ခော နန္ဒမာတာ ဥပာသိကာ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပဏီတေန ခါဒနီယေန ဘောဇနီယေန သဟတ္ထာ သန္တပ္ပေသိ သမ္ပဝါရေသိ။

အထ ခော နန္ဒမာတာ ဥပာသိကာ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ ဘုတ္တာဝိံ ဩနီတပတ္တပါဏိံ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခော နန္ဒမာတရံ ဥပာသိကံ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဧတဒဝေါစ – “ကော ပန တေ, နန္ဒမာတေ, ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အဗ္ဘာဂမနံ အာရောစေသီ”တိ?

“ဣဓာဟံ, ဘန္တေ , ရတ္တိယာ ပစ္စူသသမယံ ပစ္စုဋ္ဌာယ ပါရာယနံ သရေန ဘာသိတွာ တုဏှီ အဟောသိံ။ အထ ခော, ဘန္တေ, ဝေဿဝဏော မဟာရာဇာ မမ ကထာပရိယောသာနံ ဝိဒိတွာ အဗ္ဘာနုမောဒိ – ‘သာဓု, ဘဂိနိ, သာဓု, ဘဂိနီ’တိ! ‘ကော ပနေသော, ဘဒ္ဒမုခါ’တိ? ‘အဟံ တေ, ဘဂိနိ, ဘာတာ ဝေဿဝဏော, မဟာရာဇာ’တိ။ ‘သာဓု, ဘဒ္ဒမုခ, တေန ဟိ ယော မေ အယံ ဓမ္မပရိယာယော ဘဏိတော ဣဒံ တေ ဟောတု အာတိထေယျ’န္တိ။ ‘သာဓု, ဘဂိနိ, ဧတဉ္စေဝ မေ ဟောတု အာတိထေယျံ။ သွေဝ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနပ္ပမုခော ဘိက္ခုသင်္ဃော အကတပါတရာသော ဝေဠုကဏ္ဍကံ အာဂမိဿတိ, တဉ္စ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပရိဝိသိတွာ မမ ဒက္ခိဏံ အာဒိသေယျာသိ။ ဧတဉ္စေဝ [ဧတဉ္စ (သီ.), ဧဝဉ္စ (သျာ.)] မေ ဘဝိဿတိ အာတိထေယျ’န္တိ။ ယဒိဒံ [ယမိဒံ (မ. နိ. ၁.၃၆၃)], ဘန္တေ, ဒါနေ [ပုညံ ဟိ တံ (သီ.), ပုညံ ပုညမဟိတံ (သျာ.), ပုညံ တ ပုညမဟံ တ (ပီ.), ပုညံ တ ပုညမဟီ တ (က.)] ပုညဉ္စ ပုညမဟီ စ တံ [ပုညံ ဟိ တံ (သီ.), ပုညံ ပုညမဟိတံ (သျာ.), ပုညံ တ ပုညမဟံ တ (ပီ.), ပုညံ တ ပုညမဟီ တ (က.)] ဝေဿဝဏဿ မဟာရာဇဿ သုခါယ ဟောတူ”တိ။

“အစ္ဆရိယံ, နန္ဒမာတေ, အဗ္ဘုတံ, နန္ဒမာတေ! ယတြ ဟိ နာမ ဝေဿဝဏေန မဟာရာဇေန ဧဝံမဟိဒ္ဓိကေန ဧဝံမဟေသက္ခေန ဒေဝပုတ္တေန သမ္မုခါ သလ္လပိဿသီ”တိ။

“န ခော မေ, ဘန္တေ, ဧသေဝ အစ္ဆရိယော အဗ္ဘုတော ဓမ္မော။ အတ္ထိ မေ အညောပိ အစ္ဆရိယော အဗ္ဘုတော ဓမ္မော။ ဣဓ မေ, ဘန္တေ, နန္ဒော နာမ ဧကပုတ္တကော ပိယော မနာပေါ။ တံ ရာဇာနော ကိသ္မိဉ္စိဒေဝ ပကရဏေ ဩကဿ ပသယှ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေသုံ။ တသ္မိံ ခော ပနာဟံ, ဘန္တေ, ဒါရကေ ဂဟိတေ ဝါ ဂယှမာနေ ဝါ ဝဓေ ဝါ ဝဇ္ဈမာနေ ဝါ ဟတေ ဝါ ဟညမာနေ ဝါ နာဘိဇာနာမိ စိတ္တဿ အညထတ္တ”န္တိ။ “အစ္ဆရိယံ, နန္ဒမာတေ, အဗ္ဘုတံ နန္ဒမာတေ! ယတြ ဟိ နာမ စိတ္တုပ္ပါဒမ္ပိ [စိတ္တုပ္ပါဒမတ္တမ္ပိ (သျာ.)] ပရိသောဓေဿသီ”တိ။

“န ခော မေ, ဘန္တေ , ဧသေဝ အစ္ဆရိယော အဗ္ဘုတော ဓမ္မော။ အတ္ထိ မေ အညောပိ အစ္ဆရိယော အဗ္ဘုတော ဓမ္မော။ ဣဓ မေ, ဘန္တေ, သာမိကော ကာလင်္ကတော အညတရံ ယက္ခယောနိံ ဥပပန္နော။ သော မေ တေနေဝ ပုရိမေန အတ္တဘာဝေန ဥဒ္ဒဿေသိ။ န ခော ပနာဟံ, ဘန္တေ, အဘိဇာနာမိ တတောနိဒါနံ စိတ္တဿ အညထတ္တ”န္တိ။ “အစ္ဆရိယံ, နန္ဒမာတေ, အဗ္ဘုတံ, နန္ဒမာတေ! ယတြ ဟိ နာမ စိတ္တုပ္ပါဒမ္ပိ ပရိသောဓေဿသီ”တိ။

“န ခော မေ, ဘန္တေ, ဧသေဝ အစ္ဆရိယော အဗ္ဘုတော ဓမ္မော။ အတ္ထိ မေ အညောပိ အစ္ဆရိယော အဗ္ဘုတော ဓမ္မော။ ယတောဟံ, ဘန္တေ, သာမိကဿ ဒဟရဿေဝ ဒဟရာ အာနီတာ နာဘိဇာနာမိ သာမိကံ မနသာပိ အတိစရိတာ [အတိစရိတုံ (သျာ.), အတိစာရိတ္တံ (က.)] , ကုတော ပန ကာယေနာ”တိ! “အစ္ဆရိယံ, နန္ဒမာတေ, အဗ္ဘုတံ, နန္ဒမာတေ! ယတြ ဟိ နာမ စိတ္တုပ္ပါဒမ္ပိ ပရိသောဓေဿသီ”တိ။

“န ခော မေ, ဘန္တေ, ဧသေဝ အစ္ဆရိယော အဗ္ဘုတော ဓမ္မော။ အတ္ထိ မေ အညောပိ အစ္ဆရိယော အဗ္ဘုတော ဓမ္မော။ ယဒာဟံ, ဘန္တေ, ဥပာသိကာ ပဋိဒေသိတာ နာဘိဇာနာမိ ကိဉ္စိ သိက္ခာပဒံ သဉ္စိစ္စ ဝီတိက္ကမိတာ”တိ။ “အစ္ဆရိယံ, နန္ဒမာတေ, အဗ္ဘုတံ, နန္ဒမာတေ”တိ!

“န ခော မေ, ဘန္တေ, ဧသေဝ အစ္ဆရိယော အဗ္ဘုတော ဓမ္မော။ အတ္ထိ မေ အညောပိ အစ္ဆရိယော အဗ္ဘုတော ဓမ္မော။ ဣဓာဟံ, ဘန္တေ, ယာဝဒေဝ [ယာဝဒေဝ (သီ. သျာ.) သံ. နိ. ၂.၁၅၂ ဟဋ္ဌီ စ အဋ္ဌကထာဋီကာ စ ပဿိတဗ္ဗာ] အာကင်္ခာမိ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမိ။ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ အဇ္ဈတ္တံ သမ္ပသာဒနံ စေတသော ဧကောဒိဘာဝံ အဝိတက္ကံ အဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမိ။ ပီတိယာ စ ဝိရာဂါ ဥပေက္ခိကာ စ ဝိဟရာမိ သတော စ သမ္ပဇာနော သုခဉ္စ ကာယေန ပဋိသံဝေဒေမိ, ယံ တံ အရိယာ အာစိက္ခန္တိ – ‘ဥပေက္ခကော သတိမာ သုခဝိဟာရီ’တိ တတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမိ။ သုခဿ စ ပဟာနာ ဒုက္ခဿ စ ပဟာနာ ပုဗ္ဗေဝ သောမနဿဒောမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာ အဒုက္ခမသုခံ ဥပေက္ခာသတိပါရိသုဒ္ဓိံ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမီ”တိ။ “အစ္ဆရိယံ, နန္ဒမာတေ, အဗ္ဘုတံ, နန္ဒမာတေ”တိ!

“န ခော မေ, ဘန္တေ, ဧသေဝ အစ္ဆရိယော အဗ္ဘုတော ဓမ္မော။ အတ္ထိ မေ အညောပိ အစ္ဆရိယော အဗ္ဘုတော ဓမ္မော။ ယာနိမာနိ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ ဒေသိတာနိ ပဉ္စောရမ္ဘာဂိယာနိ သံယောဇနာနိ နာဟံ တေသံ ကိဉ္စိ အတ္တနိ အပ္ပဟီနံ သမနုပဿာမီ”တိ။ “အစ္ဆရိယံ, နန္ဒမာတေ, အဗ္ဘုတံ, နန္ဒမာတေ”တိ!

အထ ခော အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော နန္ဒမာတရံ ဥပာသိကံ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေတွာ သမာဒပေတွာ သမုတ္တေဇေတွာ သမ္ပဟံသေတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမီတိ။ ဒသမံ။

မဟာယညဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

ဌိတိ စ ပရိက္ခာရံ ဒွေ, အဂ္ဂီ သညာ စ ဒွေ ပရာ။
မေထုနာ သံယောဂေ ဒာနံ, နန္ဒမာတေန တေ ဒသာတိ။

ပဌမပဏ္ဏာသကံ သမတ္တံ။

၆. အဗျာကတဝဂ္ဂေါ

၁. အဗျာကတသုတ္တံ

၅၄. အထ ခေါ အညတရော ဘိက္ခု ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ သော ဘိက္ခု ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ကော နု ခော, ဘန္တေ, ဟေတု ကော ပစ္စယော ယေန သုတဝတော အရိယသာဝကဿ ဝိစိကိစ္ဆာ နုပ္ပဇ္ဇတိ အဗျာကတဝတ္ထူသူ”တိ?

“ဒိဋ္ဌိနိရောဓာ ခော, ဘိက္ခု, သုတဝတော အရိယသာဝကဿ ဝိစိကိစ္ဆာ နုပ္ပဇ္ဇတိ အဗျာကတဝတ္ထူသု။ ‘ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိ ခော, ဘိက္ခု, ဒိဋ္ဌိဂတမေတံ; ‘န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိ ခော, ဘိက္ခု, ဒိဋ္ဌိဂတမေတံ; ‘ဟောတိ စ န စ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိ ခော, ဘိက္ခု, ဒိဋ္ဌိဂတမေတံ; ‘နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိ ခော, ဘိက္ခု, ဒိဋ္ဌိဂတမေတံ။ အဿုတဝါ, ဘိက္ခု, ပုထုဇ္ဇနော ဒိဋ္ဌိံ နပ္ပဇာနာတိ, ဒိဋ္ဌိသမုဒယံ နပ္ပဇာနာတိ, ဒိဋ္ဌိနိရောဓံ နပ္ပဇာနာတိ, ဒိဋ္ဌိနိရောဓဂါမိနိံ ပဋိပဒံ နပ္ပဇာနာတိ။ တဿ သာ ဒိဋ္ဌိ ပဝဍ္ဎတိ, သော န ပရိမုစ္စတိ ဇာတိယာ ဇရာယ မရဏေန သောကေဟိ ပရိဒေဝေဟိ ဒုက္ခေဟိ ဒောမနဿေဟိ ဥပါယာသေဟိ, န ပရိမုစ္စတိ ဒုက္ခသ္မာတိ ဝဒါမိ။

“သုတဝါ စ ခော, ဘိက္ခု, အရိယသာဝကော ဒိဋ္ဌိံ ပဇာနာတိ, ဒိဋ္ဌိသမုဒယံ ပဇာနာတိ, ဒိဋ္ဌိနိရောဓံ ပဇာနာတိ, ဒိဋ္ဌိနိရောဓဂါမိနိံ ပဋိပဒံ ပဇာနာတိ။ တဿ သာ ဒိဋ္ဌိ နိရုဇ္ဈတိ, သော ပရိမုစ္စတိ ဇာတိယာ ဇရာယ မရဏေန သောကေဟိ ပရိဒေဝေဟိ ဒုက္ခေဟိ ဒောမနဿေဟိ ဥပါယာသေဟိ, ပရိမုစ္စတိ ဒုက္ခသ္မာတိ ဝဒါမိ။ ဧဝံ ဇာနံ ခော, ဘိက္ခု, သုတဝါ အရိယသာဝကော ဧဝံ ပဿံ ‘ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိပိ န ဗျာကရောတိ; ‘န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိပိ န ဗျာကရောတိ; ‘ဟောတိ စ န စ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိပိ န ဗျာကရောတိ; ‘နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိပိ န ဗျာကရောတိ။ ဧဝံ ဇာနံ ခော, ဘိက္ခု, သုတဝါ အရိယသာဝကော ဧဝံ ပဿံ ဧဝံ အဗျာကရဏဓမ္မော ဟောတိ အဗျာကတဝတ္ထူသု ။ ဧဝံ ဇာနံ ခော, ဘိက္ခု, သုတဝါ အရိယသာဝကော ဧဝံ ပဿံ န ဆမ္ဘတိ, န ကမ္ပတိ, န စလတိ, န သန္တာသံ အာပဇ္ဇတိ အဗျာကတဝတ္ထူသု။

“‘ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိ ခော, ဘိက္ခု, တဏှာဂတမေတံ။ပေ.။ သညာဂတမေတံ ။ပေ.။ မညိတမေတံ။ပေ.။ ပပဉ္စိတမေတံ။ပေ.။ ဥပါဒါနဂတမေတံ။ပေ.။ ‘ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိ ခော, ဘိက္ခု, ဝိပ္ပဋိသာရော ဧသော; ‘န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိ ခော, ဘိက္ခု, ဝိပ္ပဋိသာရော ဧသော; ‘ဟောတိ စ န စ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိ ခော, ဘိက္ခု, ဝိပ္ပဋိသာရော ဧသော; ‘နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိ ခော, ဘိက္ခု, ဝိပ္ပဋိသာရော ဧသော။ အဿုတဝါ, ဘိက္ခု, ပုထုဇ္ဇနော ဝိပ္ပဋိသာရံ နပ္ပဇာနာတိ, ဝိပ္ပဋိသာရသမုဒယံ နပ္ပဇာနာတိ, ဝိပ္ပဋိသာရနိရောဓံ နပ္ပဇာနာတိ, ဝိပ္ပဋိသာရနိရောဓဂါမိနိံ ပဋိပဒံ နပ္ပဇာနာတိ။ တဿ သော ဝိပ္ပဋိသာရော ပဝဍ္ဎတိ, သော န ပရိမုစ္စတိ ဇာတိယာ ဇရာယ မရဏေန သောကေဟိ ပရိဒေဝေဟိ ဒုက္ခေဟိ ဒောမနဿေဟိ ဥပါယာသေဟိ, န ပရိမုစ္စတိ ဒုက္ခသ္မာတိ ဝဒါမိ။

“သုတဝါ စ ခော, ဘိက္ခု, အရိယသာဝကော ဝိပ္ပဋိသာရံ ပဇာနာတိ, ဝိပ္ပဋိသာရသမုဒယံ ပဇာနာတိ, ဝိပ္ပဋိသာရနိရောဓံ ပဇာနာတိ , ဝိပ္ပဋိသာရနိရောဓဂါမိနိံ ပဋိပဒံ ပဇာနာတိ။ တဿ သော ဝိပ္ပဋိသာရော နိရုဇ္ဈတိ, သော ပရိမုစ္စတိ ဇာတိယာ။ပေ.။ ဒုက္ခသ္မာတိ ဝဒါမိ။ ဧဝံ ဇာနံ ခော, ဘိက္ခု, သုတဝါ အရိယသာဝကော ဧဝံ ပဿံ ‘ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိပိ န ဗျာကရောတိ။ပေ.။ ‘နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိပိ န ဗျာကရောတိ။ ဧဝံ ဇာနံ ခော, ဘိက္ခု, သုတဝါ အရိယသာဝကော ဧဝံ ပဿံ ဧဝံ အဗျာကရဏဓမ္မော ဟောတိ အဗျာကတဝတ္ထူသု။ ဧဝံ ဇာနံ ခော, ဘိက္ခု, သုတဝါ အရိယသာဝကော ဧဝံ ပဿံ န ဆမ္ဘတိ, န ကမ္ပတိ, န စလတိ, န သန္တာသံ အာပဇ္ဇတိ အဗျာကတဝတ္ထူသု။ အယံ ခော, ဘိက္ခု, ဟေတု အယံ ပစ္စယော ယေန သုတဝတော အရိယသာဝကဿ ဝိစိကိစ္ဆာ နုပ္ပဇ္ဇတိ အဗျာကတဝတ္ထူသူ”တိ။ ပဌမံ။

၂. ပုရိသဂတိသုတ္တံ

၅၅. ‘‘သတ္တ စ [သတ္တ (သီ.), သတ္တ စ ခေါ (က.)], ဘိက္ခဝေ, ပုရိသဂတိယော ဒေသေဿာမိ အနုပာဒာ စ ပရိနိဗ္ဗာနံ [ပရိနိဗ္ဗာဏံ (သီ.)] ။ တံ သုဏာထ , သာဓုကံ မနသိ ကရောထ; ဘာသိဿာမီ’’တိ။ ‘‘ဧဝံ, ဘန္တေ’’တိ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – ‘‘ကတမာ စ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တ ပုရိသဂတိယော?

‘‘ဣဓ , ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဧဝံ ပဋိပန္နော ဟောတိ – ‘နော စဿ နော စ မေ သိယာ, န ဘဝိဿတိ န မေ ဘဝိဿတိ, ယဒတ္ထိ ယံ ဘူတံ တံ ပဇဟာမီ’တိ ဥပေက္ခံ ပဋိလဘတိ။ သော ဘဝေ န ရဇ္ဇတိ, သမ္ဘဝေ န ရဇ္ဇတိ, အတ္ထုတ္တရိ ပဒံ သန္တံ သမ္မပ္ပညာယ ပဿတိ။ တဉ္စ ခွဿ ပဒံ န သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သစ္ဆိကတံ ဟောတိ, တဿ န သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ မာနာနုသယော ပဟီနော ဟောတိ, န သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ဘဝရာဂါနုသယော ပဟီနော ဟောတိ, န သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ အဝိဇ္ဇာနုသယော ပဟီနော ဟောတိ။ သော ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယီ ဟောတိ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဒိဝသံသန္တတ္တေ [ဒိဝသသန္တတ္တေ (သီ. သျာ.) မ. နိ. ၂.၁၅၄] အယောကပာလေ ဟညမာနေ ပပဋိကာ နိဗ္ဗတ္တိတွာ နိဗ္ဗာယေယျ။ ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဧဝံ ပဋိပန္နော ဟောတိ – ‘နော စဿ နော စ မေ သိယာ, န ဘဝိဿတိ န မေ ဘဝိဿတိ, ယဒတ္ထိ ယံ ဘူတံ တံ ပဇဟာမီ’တိ ဥပေက္ခံ ပဋိလဘတိ။ သော ဘဝေ န ရဇ္ဇတိ, သမ္ဘဝေ န ရဇ္ဇတိ, အတ္ထုတ္တရိ ပဒံ သန္တံ သမ္မပ္ပညာယ ပဿတိ။ တဉ္စ ခွဿ ပဒံ န သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သစ္ဆိကတံ ဟောတိ, တဿ န သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ မာနာနုသယော ပဟီနော ဟောတိ, န သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ဘဝရာဂါနုသယော ပဟီနော ဟောတိ, န သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ အဝိဇ္ဇာနုသယော ပဟီနော ဟောတိ။ သော ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယီ ဟောတိ။

‘‘ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဧဝံ ပဋိပန္နော ဟောတိ – ‘နော စဿ နော စ မေ သိယာ, န ဘဝိဿတိ န မေ ဘဝိဿတိ, ယဒတ္ထိ ယံ ဘူတံ တံ ပဇဟာမီ’တိ ဥပေက္ခံ ပဋိလဘတိ။ သော ဘဝေ န ရဇ္ဇတိ, သမ္ဘဝေ န ရဇ္ဇတိ, အတ္ထုတ္တရိ ပဒံ သန္တံ သမ္မပ္ပညာယ ပဿတိ။ တဉ္စ ခွဿ ပဒံ န သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သစ္ဆိကတံ ဟောတိ, တဿ န သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ မာနာနုသယော ပဟီနော ဟောတိ, န သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ဘဝရာဂါနုသယော ပဟီနော ဟောတိ, န သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ အဝိဇ္ဇာနုသယော ပဟီနော ဟောတိ။ သော ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယီ ဟောတိ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဒိဝသံသန္တတ္တေ အယောကပာလေ ဟညမာနေ ပပဋိကာ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဥပ္ပတိတွာ နိဗ္ဗာယေယျ။ ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဧဝံ ပဋိပန္နော ဟောတိ – နော စဿ နော စ မေ သိယာ။ပေ.။ သော ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယီ ဟောတိ။

‘‘ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဧဝံ ပဋိပန္နော ဟောတိ – နော စဿ နော စ မေ သိယာ။ပေ.။ သော ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယီ ဟောတိ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဒိဝသံသန္တတ္တေ အယောကပာလေ ဟညမာနေ ပပဋိကာ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဥပ္ပတိတွာ အနုပဟစ္စ တလံ နိဗ္ဗာယေယျ။ ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဧဝံ ပဋိပန္နော ဟောတိ – နော စဿ နော စ မေ သိယာ။ပေ.။ သော ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယီ ဟောတိ။

‘‘ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဧဝံ ပဋိပန္နော ဟောတိ – နော စဿ နော စ မေ သိယာ။ပေ.။ သော ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ဥပဟစ္စပရိနိဗ္ဗာယီ ဟောတိ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဒိဝသံသန္တတ္တေ အယောကပာလေ ဟညမာနေ ပပဋိကာ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဥပ္ပတိတွာ ဥပဟစ္စ တလံ နိဗ္ဗာယေယျ။ ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဧဝံ ပဋိပန္နော ဟောတိ – နော စဿ နော စ မေ သိယာ။ပေ.။ သော ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ဥပဟစ္စပရိနိဗ္ဗာယီ ဟောတိ။

‘‘ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဧဝံ ပဋိပန္နော ဟောတိ – နော စဿ နော စ မေ သိယာ။ပေ.။ သော ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ အသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယီ ဟောတိ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဒိဝသံသန္တတ္တေ အယောကပာလေ ဟညမာနေ ပပဋိကာ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဥပ္ပတိတွာ ပရိတ္တေ တိဏပုဉ္ဇေ ဝါ ကဋ္ဌပုဉ္ဇေ ဝါ နိပတေယျ။ သာ တတ္ထ အဂ္ဂိမ္ပိ ဇနေယျ, ဓူမမ္ပိ ဇနေယျ, အဂ္ဂိမ္ပိ ဇနေတွာ ဓူမမ္ပိ ဇနေတွာ တမေဝ ပရိတ္တံ တိဏပုဉ္ဇံ ဝါ ကဋ္ဌပုဉ္ဇံ ဝါ ပရိယာဒိယိတွာ အနာဟာရာ နိဗ္ဗာယေယျ။ ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဧဝံ ပဋိပန္နော ဟော

တိ – နော စဿ နော စ မေ သိယာ။ပေ.။ သော ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ အသင်္ခာရပရိနိဗ္ဗာယီ ဟောတိ။

“ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဧဝံ ပဋိပန္နော ဟောတိ – နော စဿ နော စ မေ သိယာ။ပေ.။ သော ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ သသင်္ခာရပရိနိဗ္ဗာယီ ဟောတိ။ သေယ္ယထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဒိဝသံသန္တတ္တေ အယောကပါလေ ဟညမာနေ ပပဋိကာ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဥပ္ပတိတွာ ဝိပုလေ တိဏပုဉ္ဇေ ဝါ ကဋ္ဌပုဉ္ဇေ ဝါ နိပတေယျ။ သာ တတ္ထ အဂ္ဂိမ္ပိ ဇနေယျ, ဓူမမ္ပိ ဇနေယျ, အဂ္ဂိမ္ပိ ဇနေတွာ ဓူမမ္ပိ ဇနေတွာ တမေဝ ဝိပုလံ တိဏပုဉ္ဇံ ဝါ ကဋ္ဌပုဉ္ဇံ ဝါ ပရိယာဒိယိတွာ အနာဟာရာ နိဗ္ဗာယေယျ။ ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဧဝံ ပဋိပန္နော ဟောတိ – နော စဿ နော စ မေ သိယာ။ပေ.။ သော ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ သသင်္ခာရပရိနိဗ္ဗာယီ ဟောတိ။

“ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဧဝံ ပဋိပန္နော ဟောတိ – ‘နော စဿ နော စ မေ သိယာ, န ဘဝိဿတိ န မေ ဘဝိဿတိ, ယဒတ္ထိ ယံ ဘူတံ တံ ပဇဟာမီ’တိ ဥပေက္ခံ ပဋိလဘတိ။ သော ဘဝေ န ရဇ္ဇတိ, သမ္ဘဝေ န ရဇ္ဇတိ, အတ္ထုတ္တရိ ပဒံ သန္တံ သမ္မပ္ပညာယ ပဿတိ။ တဉ္စ ခွဿ ပဒံ န သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သစ္ဆိကတံ ဟောတိ, တဿ န သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ မာနာနုသယော ပဟီနော ဟောတိ, န သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ဘဝရာဂါနုသယော ပဟီနော ဟောတိ, န သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ အဝိဇ္ဇာနုသယော ပဟီနော ဟောတိ။ သော ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ဥဒ္ဓံသောတော ဟောတိ အကနိဋ္ဌဂါမီ။ သေယ္ယထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဒိဝသံသန္တတ္တေ အယောကပါလေ ဟညမာနေ ပပဋိကာ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဥပ္ပတိတွာ မဟန္တေ တိဏပုဉ္ဇေ ဝါ ကဋ္ဌပုဉ္ဇေ ဝါ နိပတေယျ။ သာ တတ္ထ အဂ္ဂိမ္ပိ ဇနေယျ, ဓူမမ္ပိ ဇနေယျ, အဂ္ဂိမ္ပိ ဇနေတွာ ဓူမမ္ပိ ဇနေတွာ တမေဝ မဟန္တံ တိဏပုဉ္ဇံ ဝါ ကဋ္ဌပုဉ္ဇံ ဝါ ပရိယာဒိယိတွာ ဂစ္ဆမ္ပိ ဒဟေယျ [ဍဟေယျ (အညတ္ထ)], ဒာယမ္ပိ ဒဟေယျ, ဂစ္ဆမ္ပိ ဒဟိတွာ ဒာယမ္ပိ ဒဟိတွာ ဟရိတန္တံ ဝါ ပထန္တံ ဝါ [ပန္ထန္တံ ဝါ (သီ.) သျာမပေါတ္ထကေ ဣဒံ န ဒိဿတိ] သေလန္တံ ဝါ ဥဒကန္တံ ဝါ ရမဏီယံ ဝါ ဘူမိဘာဂံ အာဂမ္မ အနာဟာရာ နိဗ္ဗာယေယျ။ ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဧဝံ ပဋိပန္နော ဟောတိ – နော စဿ နော စ မေ သိယာ။ပေ.။ သော ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ဥဒ္ဓံသောတော ဟောတိ အကနိဋ္ဌဂါမီ။ ဣမာ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တ ပုရိသဂတိယော။

“ကတမဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနံ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဧဝံ ပဋိပန္နော ဟောတိ – ‘နော စဿ နော စ မေ သိယာ, န ဘဝိဿတိ န မေ ဘဝိဿတိ, ယဒတ္ထိ ယံ ဘူတံ တံ ပဇဟာမီ’တိ ဥပေက္ခံ ပဋိလဘတိ။ သော ဘဝေ န ရဇ္ဇတိ, သမ္ဘဝေ န ရဇ္ဇတိ, အတ္ထုတ္တရိ ပဒံ သန္တံ သမ္မပ္ပညာယ ပဿတိ။ တဉ္စ ခွဿ ပဒံ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သစ္ဆိကတံ ဟောတိ, တဿ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ မာနာနုသယော ပဟီနော ဟောတိ, သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ဘဝရာဂါနုသယော ပဟီနော ဟောတိ, သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ အဝိဇ္ဇာနုသယော ပဟီနော ဟောတိ။ သော အာသဝါနံ ခယာ။ပေ.။ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနံ။ ဣမာ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တ ပုရိသဂတိယော အနုပါဒါ စ ပရိနိဗ္ဗာန”န္တိ။ ဒုတိယံ။

၃. တိဿဗြဟ္မာသုတ္တံ

၅၆. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဂိဇ္ဈကူဋေ ပဗ္ဗတေ။ အထ ခေါ ဒွေ ဒေဝတာ အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာ ကေဝလကပ္ပံ ဂိဇ္ဈကူဋံ ဩဘာသေတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌံသု။ ဧကမန္တံ ဌိတာ ခေါ ဧကာ ဒေဝတာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ဧတာ, ဘန္တေ, ဘိက္ခုနိယော ဝိမုတ္တာ”တိ။ အပရာ ဒေဝတာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ဧတာ, ဘန္တေ, ဘိက္ခုနိယော အနုပါဒိသေသာ သုဝိမုတ္တာ”တိ။ ဣဒမဝေါစုံ တာ ဒေဝတာ။ သမနုညော သတ္ထာ အဟောသိ။ အထ ခေါ တာ ဒေဝတာ “သမနုညော သတ္ထာ”တိ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ တတ္ထေဝန္တရဓာယိံသု။

အထ ခေါ ဘဂဝါ တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – “ဣမံ, ဘိက္ခဝေ, ရတ္တိံ ဒွေ ဒေဝတာ အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာ ကေဝလကပ္ပံ ဂိဇ္ဈကူဋံ ဩဘာသေတွာ ယေနာဟံ တေနုပ

သင္ကမိႆသု; ဥပသင္ကမိတ္ွတ မံ အဘိတဒေတ္ွတ ေကမန္တံ အင္ဘြံသု။ ေကမန္တံ ဌိတာ ေခါ, ဘိကၡေဝ, ေကာ ေဒဝတာ မံ ေတဒေဝါစ – ‘ေတာ, ဘေႏၲ, ဘိကၡဳနိယော ဝိမုတ္တာ’တိ။ အပရာ ေဒဝတာ မံ ေတဒေဝါစ – ‘ေတာ, ဘေႏၲ, ဘိကၡဳနိယော အနုပာဒိေသသာ သုဝိမုတ္တာ’တိ။ ဣဒမေဝါစုံ, ဘိကၡေဝ, တာ ေဒဝတာ။ ဣဒံ ဝတ္ွတ မံ အဘိတဒေတ္ွတ ပဒကၡိဏံ ကတ္ွတ တတ္ထေဝႏၲရဓာယိႆူ”တိ။

ေတန ေခါ ပန သမေယန အာယသ္မာ မဟာေမာဂၢလႅာေနာ ဘဂဝေတာ အဝိဒူေရ နိသိေႏၷာ ေဟာတိ။ အထ ေခါ အာယသ္မေတာ မဟာေမာဂၢလႅာနႆ ေဧတဒေဟာသိ – “ကတမေသာနံ ေခါ ေဒဝတာနံ ဧဝံ ဉာဏံ ေဟာတိ – ‘သဥပာဒိ ေသေသ တ သဥပာဒိေသေသာတိ, အနုပာဒိေသေသ တ အနုပာဒိေသေသာ’”တိ? ေတန ေခါ ပန သမေယန တိႆော နာမ ဘိကၡဳ အစိရကာလကတ္ေတာ အညတရံ ျဗဟ္မေလာကံ ဥပပေႏၷာ ေဟာတိ။ တတ္ရာပိ နံ ဧဝံ ဇာနႏၲိ – “တိႆော ျဗ ဟ္မာ မဟိဒၶိေကာ မဟာႏုဘာေဝါ”တိ။

အထ ေခါ အာယသ္မာ မဟာေမာဂၢလႅာေနာ – ေသယ်ထာပိ နာမ ဗလဝ ပုရိေသာ သမိဥ္ဇိတံ တ ဗာဟံ ပသာေရ ယ်၊ ပသာရိတံ တ ဗာဟံ သမိေဥၨယ်၊ ေဧဝေမဝံ – ဂိဇ္ၽကူေဋ ပဗၺေတ အႏၲရဟိေတာ တသ္မိံ ျဗဟ္မေလာေက ပ တုရေဟာသိ။ အဒၵသာ ေခါ တိႆော ျဗဟ္မာ အာယသ္မႏၲံ မဟာေမာဂၢလႅာနံ ဒူရေတာဝ အာဂစၧႏၲံ။ ဒိသ္ွတ အာယသ္မႏၲံ မဟာေမာဂၢလႅာနံ ေတဒေဝါစ – “ေဟိ ေခါ, မာရိသ ေမာဂၢလႅာန; သြာဂတံ, မာရိသ ေမာဂၢလႅာ န! စိရႆံ ေခါ, မာရိသ ေမာဂၢလႅာန, ဣမံ ပရိယာယမကာသိ , ယဒိဒံ ဣဓာဂမနာယ။ နိသီဒ, မာရိသ ေမာဂၢလႅာန, ဣဒမာသနံ ပညတ္တ”ႏၲိ။ နိသီဒိ ေခါ အာယသ္မာ မဟာေမာဂၢလႅာေနာ ပညတ္ေတ အာသေန။ တိႆောပိ ေခါ ျဗ ဟ္မာ အာယသ္မႏၲံ မဟာေမာဂၢလႅာနံ အဘိတဒေတ္ွတ ေကမန္တံ နိသီဒိ။ ေကမန္တံ နိသိႏၷံ ေခါ တိႆံ ျဗဟ္မာနံ အာယသ္မာ မဟာေမာဂၢလႅာေနာ ေတဒေဝါစ – “ကတမေသာနံ ေခါ, တိႆ , ေဒဝတာနံ ဧဝံ ဉာဏံ ေဟာတိ – ‘သဥပာဒိ ေသေသ တ သဥပာဒိေသေသာတိ, အနုပာဒိေသေသ တ အနုပာဒိေသေသာ’”တိ? “ျဗဟ္မကာယိကာနံ ေခါ, မာရိသ ေမာဂ္ ဂလႅာန, ေဒဝတာနံ ဧဝံ ဉာဏံ ေဟာတိ – ‘သဥပာဒိေသေသ တ သဥပာဒိေသေသာတိ, အနုပာဒိေသေသ တ အနုပာဒိေသ ေသာ’”တိ။

“သေဗၺသေညဝ ေခါ, တိႆ, ျဗဟ္မကာယိကာနံ ေဒဝတာနံ ဧဝံ ဉာဏံ ေဟာတိ – ‘သဥပာဒိေသေသ တ သဥပာဒိ ေသေသာတိ, အနုပာဒိေသေသ တ အနုပာဒိေသေသာ’”တိ? “န ေခါ, မာရိသ ေမာဂၢလႅာန, သေဗၺသံ ျဗဟ္မကာယိ ကာနံ ေဒဝတာနံ ဧဝံ ဉာဏံ ေဟာတိ – ‘သဥပာဒိေသေသ တ သဥပာဒိေသေသာတိ, အနုပာဒိေသေသ တ အနုပာဒိေသ ေသာ’”တိ။

“ေယ ေခါ ေတ, မာရိသ ေမာဂၢလႅာန, ျဗဟ္မကာယိကာ ေဒဝတာ ျဗဟ္ေမန အာယုနာ သႏၲဳ႒ာ ျဗဟ္ေမန ဝဏၰ ေဏန ျဗဟ္ေမန သုေခန ျဗဟ္ေမန ယေသန ျဗဟ္ေမန အာဓိပေတေယ်န သႏၲဳ႒ာ, ေတ ဥတၱရိ နိႆရဏံ ယ ထာဘူတံ နပၸဇာနႏၲိ။ ေတသံ န ဧဝံ ဉာဏံ ေဟာတိ – ‘သဥပာဒိေသေသ တ သဥပာဒိေသေသာတိ, အနုပာဒိေသေသ တ အနုပာဒိေသေသာ’တိ။ ေယ စ ေခါ ေတ, မာရိသ ေမာဂၢလႅာန, ျဗဟ္မကာယိကာ ေဒဝတာ ျဗဟ္ေမန အာယုနာ အသႏၲဳ ႒ာ, ျဗဟ္ေမန ဝေဏၰန ျဗဟ္ေမန သုေခန ျဗဟ္ေမန ယေသန ျဗဟ္ေမန အာဓိပေတေယ်န အသႏၲဳ႒ာ, ေတ စ ဥတၱရိ နိႆရဏံ ယထာဘူတံ ပဇာနႏၲိ။ ေတသံ ဧဝံ ဉာဏံ ေဟာတိ – ‘သဥပာဒိေသေသ တ သဥပာဒိေသေသာတိ, အ နုပာဒိေသေသ တ အနုပာဒိေသေသာ’”တိ။

“ဣဓ, မာရိသ ေမာဂၢလႅာန, ဘိကၡဳ ဥဘေတာဘာဂဝိမုတ္ေတာ ေဟာတိ။ တေမနံ ေတ ေဒဝတာ ဧဝံ ဇာနႏၲိ – ‘အယံ ေခါ အာယသ္မာ ဥဘေတာဘာဂဝိမုတ္ေတာ။ ယာဝႆ ကာေယာ ဌႆတိ တာဝ နံ ဒကၡႏၲိ ေဒဝမႏုႆာ။ ကာယႆ သ ေဘဒါ န နံ ဒကၡႏၲိ ေဒဝမႏုႆာ’တိ။ ဧဝမၸိ ေခါ, မာရိသ ေမာဂၢလႅာန , ေတသံ ေဒဝတာနံ ဉာဏံ ေဟာတိ – ‘သဥ ပာဒိေသေသ တ သဥပာဒိေသေသာတိ, အနုပာဒိေသေသ တ အနုပာဒိေသေသာ’”တိ။

“ဣဓ ပန, မာရိသ ေမာဂၢလႅာန, ဘိကၡဳ ပညာဝိမုတ္ေတာ ေဟာတိ။ တေမနံ ေတ ေဒဝတာ ဧဝံ ဇာနႏၲိ – ‘အယံ ေခါ အာယသ္မာ ပညာဝိမုတ္ေတာ။ ယာဝႆ ကာေယာ ဌႆတိ တာဝ နံ ဒကၡႏၲိ ေဒဝမႏုႆာ။ ကာယႆ ေဘဒါ န နံ

ဒက္ခိဏံ ဒေဝမနုဿာ’တိ။ ဧဝမ္ပိ ခော, မာရိသ မောဂ္ဂလ္လာန, တေသံ ဒေဝတာနံ ဉာဏံ ဟောတိ – ‘သဥပာဒိသေသေ ဝါ သဥပာဒိသေသောတိ, အနုပာဒိသေသေ ဝါ အနုပာဒိသေသော’’’တိ။

‘‘ဣဓ ပန, မာရိသ မောဂ္ဂလ္လာန, ဘိက္ခု ကာယသက္ခီ ဟောတိ။ တမေနံ ဒေဝတာ ဧဝံ ဇာနန္တိ – ‘အယံ ခော အာယသ္မာ ကာယသက္ခီ။ အပ္ပေဝ နာမ အယမာယသ္မာ အနုလောမိကာနိ သေနာသနာနိ ပဋိသေဝမာနော ကလျာဏမိတ္တေ ဘဇမာနော ဣန္ဒြိယာနိ သမန္နာနယမာနော – ယဿတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ သမ္မဒေဝ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ တဒနုတ္တရံ – ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာနံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျာ’တိ။ ဧဝမ္ပိ ခော, မာရိသ မောဂ္ဂလ္လာန, တေသံ ဒေဝတာနံ ဉာဏံ ဟောတိ – ‘သဥပာဒိသေသေ ဝါ သဥပာဒိသေသောတိ, အနုပာဒိသေသေ ဝါ အနုပာဒိသေသော’’’တိ။

‘‘ဣဓ ပန, မာရိသ မောဂ္ဂလ္လာန, ဘိက္ခု ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တော ဟောတိ။ပေ.။ သဒ္ဓါဝိမုတ္တော ဟောတိ။ပေ.။ ဓမ္မာနုသာရီ ဟောတိ။ တမေနံ တာ ဒေဝတာ ဧဝံ ဇာနန္တိ – ‘အယံ ခော အာယသ္မာ ဓမ္မာနုသာရီ။ အပ္ပေဝ နာမ အယမာယသ္မာ အနုလောမိကာနိ သေနာသနာနိ ပဋိသေဝမာနော ကလျာဏမိတ္တေ ဘဇမာနော ဣန္ဒြိယာနိ သမန္နာနယမာနော – ယဿတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ သမ္မဒေဝ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ တဒနုတ္တရံ – ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာနံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျာ’တိ။ ဧဝမ္ပိ ခော, မာရိသ မောဂ္ဂလ္လာန, တေသံ ဒေဝတာနံ ဉာဏံ ဟောတိ – ‘သဥပာဒိသေသေ ဝါ သဥပာဒိသေသောတိ, အနုပာဒိသေသေ ဝါ အနုပာဒိသေသော’’’တိ။

အထ ခော အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော တိဿဿ ဗြဟ္မုနော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ – သေယျထာပိ နာမ ဗလဝါ ပုရိသော သမိဉ္ဇိတံ ဝါ ဗာဟံ ပသာရေယျ, ပသာရိတံ ဝါ ဗာဟံ သမိဉ္ဇေယျ, ဧဝမေဝံ – ဗြဟ္မလောကေ အန္တရဟိတော ဂိဇ္ဈကူဋေ ပဗ္ဗတေ ပါတုရဟောသိ။ အထ ခော အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ယာဝတကော အဟောသိ တိဿေန ဗြဟ္မုနာ သဒ္ဓိံ ကထာသလ္လာပော တံ သဗ္ဗံ ဘဂဝတော အာရောစေသိ။

‘‘န ဟိ ပန တေ, မောဂ္ဂလ္လာန, တိဿော ဗြဟ္မာ သတ္တမံ အနိမိတ္တဝိဟာရိံ ပုဂ္ဂလံ ဒေသေတီ’’။ ‘‘ဧတဿ, ဘဂဝါ, ကာလော; ဧတဿ, သုဂတ, ကာလော! ယံ ဘဂဝါ သတ္တမံ အနိမိတ္တဝိဟာရိံ ပုဂ္ဂလံ ဒေသေယျ။ ဘဂဝတော သုတွာ ဘိက္ခူ ဓာရေဿန္တီ’’တိ။ ‘‘တေန ဟိ, မောဂ္ဂလ္လာန, သုဏာဟိ, သာဓုကံ မနသိ ကရောဟိ; ဘာသိဿာမီ’’တိ။ ‘‘ဧဝံ, ဘန္တေ’’တိ ခော အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

‘‘ဣဓ, မောဂ္ဂလ္လာန, ဘိက္ခု သဗ္ဗနိမိတ္တာနံ အမနသိကာရာ အနိမိတ္တံ စေတောသမာဓိံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ တမေနံ တာ ဒေဝတာ ဧဝံ ဇာနန္တိ – ‘အယံ ခော အာယသ္မာ သဗ္ဗနိမိတ္တာနံ အမနသိကာရာ အနိမိတ္တံ စေတောသမာဓိံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ အပ္ပေဝ နာမ အယမာယသ္မာ အနုလောမိကာနိ သေနာသနာနိ ပဋိသေဝမာနော ကလျာဏမိတ္တေ ဘဇမာနော ဣန္ဒြိယာနိ သမန္နာနယမာနော – ယဿတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ သမ္မဒေဝ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ တဒနုတ္တရံ – ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာနံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျာ’တိ။ ဧဝံ ခော, မောဂ္ဂလ္လာန, တေသံ ဒေဝတာနံ ဉာဏံ ဟောတိ – ‘သဥပာဒိသေသေ ဝါ သဥပာဒိသေသောတိ, အနုပာဒိသေသေ ဝါ အနုပာဒိသေသော’’’တိ။ တတိယံ။

၄. သီဟသေနာပတိသုတ္တံ

၅၇. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ဝေသာလိယံ ဝိဟရတိ မဟာဝနေ ကူဋာဂာရသာလာယံ။ အထ ခော သီဟော သေနာပတိ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော သီဟော သေနာပတိ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘သက္ကာ နု ခော, ဘန္တေ, သန္ဒိဋ္ဌိကံ ဒါနဖလံ ပညာပေတု’’န္တိ?

“တေန ဟိ, သီဟ, တထေဝေတ္တ ပဋိပုစ္ဆိဿာမိ, ယထာ တေ ခမေယျ တထာ နံ ဗျာကရေယျာသိ။ တံ ကိံ မညသိ, သီဟ, ဣဓ ဒွေ ပုရိသာ – ဧကော ပုရိသော အသ္သဒ္ဓေါ မစ္ဆရီ ကဒရိယော ပရိဘာသကော, ဧကော ပုရိသော သဒ္ဓေါ အနပတိ အနုပ္ပဒါနရတော။ တံ ကိံ မညသိ, သီဟ, ကံ နု ခေါ [ကိံ နု ခေါ (က.)] အရဟန္တော ပဌမံ အနုကမ္ပန္တာ အနုကမ္ပေယျုံ – ‘ယော ဝါ သော ပုရိသော အသ္သဒ္ဓေါ မစ္ဆရီ ကဒရိယော ပရိဘာသကော, ယော ဝါ သော ပုရိသော သဒ္ဓေါ အနပတိ အနုပ္ပဒါနရတော’”တိ?

“ယော သော, ဘန္တေ, ပုရိသော အသ္သဒ္ဓေါ မစ္ဆရီ ကဒရိယော ပရိဘာသကော, ကိန္တံ [ကိန္တိ (က.)] အရဟန္တော ပဌမံ အနုကမ္ပန္တာ အနုကမ္ပိဿန္တိ! ယော စ ခေါ သော, ဘန္တေ, ပုရိသော သဒ္ဓေါ အနပတိ အနုပ္ပဒါနရတော တံယေဝ အရဟန္တော ပဌမံ အနုကမ္ပန္တာ အနုကမ္ပေယျုံ”။

“တံ ကိံ မညသိ, သီဟ, ကံ နု ခေါ အရဟန္တော ပဌမံ ဥပသင်္ကမန္တာ ဥပသင်္ကမေယျုံ – ‘ယော ဝါ သော ပုရိသော အသ္သဒ္ဓေါ မစ္ဆရီ ကဒရိယော ပရိဘာသကော, ယော ဝါ သော ပုရိသော သဒ္ဓေါ အနပတိ အနုပ္ပဒါနရတော’”တိ? “ယော သော, ဘန္တေ, ပုရိသော အသ္သဒ္ဓေါ မစ္ဆရီ ကဒရိယော ပရိဘာသကော, ကိန္တံ အရဟန္တော ပဌမံ ဥပသင်္ကမန္တာ ဥပသင်္ကမိဿန္တိ! ယော စ ခေါ သော, ဘန္တေ, ပုရိသော သဒ္ဓေါ အနပတိ အနုပ္ပဒါနရတော တံယေဝ အရဟန္တော ပဌမံ ဥပသင်္ကမန္တာ ဥပသင်္ကမေယျုံ”။

“တံ ကိံ မညသိ, သီဟ, ကဿ နု ခေါ အရဟန္တော ပဌမံ ပဋိဂ္ဂဏှန္တာ ပဋိဂ္ဂဏှေယျုံ – ‘ယော ဝါ သော ပုရိသော အသ္သဒ္ဓေါ မစ္ဆရီ ကဒရိယော ပရိဘာသကော, ယော ဝါ သော ပုရိသော သဒ္ဓေါ အနပတိ အနုပ္ပဒါနရတော’”တိ? “ယော သော, ဘန္တေ, ပုရိသော အသ္သဒ္ဓေါ မစ္ဆရီ ကဒရိယော ပရိဘာသကော, ကိန္တံ တဿ အရဟန္တော ပဌမံ ပဋိဂ္ဂဏှန္တာ ပဋိဂ္ဂဏှိဿန္တိ! ယော စ ခေါ သော, ဘန္တေ, ပုရိသော သဒ္ဓေါ အနပတိ အနုပ္ပဒါနရတော တဿေဝ အရဟန္တော ပဌမံ ပဋိဂ္ဂဏှန္တာ ပဋိဂ္ဂဏှေယျုံ”။

“တံ ကိံ မညသိ, သီဟ, ကဿ နု ခေါ အရဟန္တော ပဌမံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တာ ဒေသေယျုံ – ‘ယော ဝါ သော ပုရိသော အသ္သဒ္ဓေါ မစ္ဆရီ ကဒရိယော ပရိဘာသကော, ယော ဝါ သော ပုရိသော သဒ္ဓေါ အနပတိ အနုပ္ပဒါနရတော’”တိ? “ယော သော, ဘန္တေ, ပုရိသော အသ္သဒ္ဓေါ မစ္ဆရီ ကဒရိယော ပရိဘာသကော, ကိန္တံ တဿ အရဟန္တော ပဌမံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တာ ဒေသေဿန္တိ! ယော စ ခေါ သော, ဘန္တေ, ပုရိသော သဒ္ဓေါ အနပတိ အနုပ္ပဒါနရတော တဿေဝ အရဟန္တော ပဌမံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တာ ဒေသေယျုံ” ။

“တံ ကိံ မညသိ, သီဟ, ကဿ နု ခေါ ကလျာဏော ကိတ္တိသဒ္ဒေါ အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆေယျ – ‘ယော ဝါ သော ပုရိသော အသ္သဒ္ဓေါ မစ္ဆရီ ကဒရိယော ပရိဘာသကော, ယော ဝါ သော ပုရိသော သဒ္ဓေါ အနပတိ အနုပ္ပဒါနရတော’”တိ? “ယော သော, ဘန္တေ, ပုရိသော အသ္သဒ္ဓေါ မစ္ဆရီ ကဒရိယော ပရိဘာသကော, ကိန္တံ တဿ ကလျာဏော ကိတ္တိသဒ္ဒေါ အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆိဿတိ! ယော စ ခေါ သော, ဘန္တေ, ပုရိသော သဒ္ဓေါ အနပတိ အနုပ္ပဒါနရတော တဿေဝ ကလျာဏော ကိတ္တိသဒ္ဒေါ အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆေယျ”။

“တံ ကိံ မညသိ, သီဟ, ကော နု ခေါ ယံယဒေဝ ပရိသံ ဥပသင်္ကမေယျ, ယဒိ ခတ္တိယပရိသံ ယဒိ ဗြာဟ္မဏပရိသံ ယဒိ ဂဟပတိပရိသံ ယဒိ သမဏပရိသံ ဝိသာရဒေါ ဥပသင်္ကမေယျ အမင်္ကုဘူတော – ‘ယော ဝါ သော ပုရိသော အသ္သဒ္ဓေါ မစ္ဆရီ ကဒရိယော ပရိဘာသကော, ယော ဝါ သော ပုရိသော သဒ္ဓေါ အနပတိ အနုပ္ပဒါနရတော’”တိ? “ယော သော, ဘန္တေ, ပုရိသော အသ္သဒ္ဓေါ မစ္ဆရီ ကဒရိယော ပရိဘာသကော, ကိံ သော ယံယဒေဝ ပရိသံ ဥပသင်္ကမိဿတိ, ယဒိ ခတ္တိယပရိသံ ယဒိ ဗြာဟ္မဏပရိသံ ယဒိ ဂဟပတိပရိသံ ယဒိ သမဏပရိသံ ဝိသာရဒေါ ဥပသင်္ကမိဿတိ အမင်္ကုဘူတော! ယော စ ခေါ သော, ဘန္တေ, ပုရိသော သဒ္ဓေါ အနပတိ အနုပ္ပဒါနရတော သော ယံယဒေဝ ပရိသံ ဥပသင်္ကမေယျ, ယဒိ ခတ္တိယပရိသံ ယဒိ ဗြာဟ္မဏပရိသံ ယဒိ ဂဟပတိပရိသံ ယဒိ သမဏပရိသံ ဝိသာရဒေါ ဥပသင်္ကမေယျ အမင်္ကုဘူတော”။

“တံ ကိံ မညသိ, သီဟ, ကော နု ခေါ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇေယျ – ‘ယော ဝါ သော ပုရိသော အသ္သဒ္ဓေါ မစ္ဆရီ ကဒရိယော ပရိဘာသကော, ယော ဝါ သော ပုရိသော သဒ္ဓေါ အနပတိ အနုပ္ပ

အနုရတော’’’တိ ? ‘‘ယော သော, ဘန္တေ, ပုရိသော အဿဒ္ဓော မစ္ဆရီ ကဒရိယော ပရိဘာသကော, ကိံ သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇိဿတိ! ယော စ ခော သော, ဘန္တေ, ပုရိသော သဒ္ဓော အနုပတိ အနုပ္ပအနုရတော သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇေယျ’’။

‘‘ယာနိမာနိ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ သန္ဒိဋ္ဌိကာနိ အနုဖလာနိ အက္ခာတာနိ, နာဟံ တေ့ ဘဂဝတော သဒ္ဓာယ ဂစ္ဆာမိ။ အဟမ္ပိ တောနိ ဇာနာမိ။ အဟံ, ဘန္တေ, အယကော အနုပတိ, မံ အရဟန္တော ပဌမံ အနုကမ္ပန္တာ အနုကမ္ပန္တိ။ အဟံ, ဘန္တေ, အယကော အနုပတိ, မံ အရဟန္တော ပဌမံ ဥပသင်္ကမန္တာ ဥပသင်္ကမန္တိ။ အဟံ, ဘန္တေ, အယကော အနုပတိ, မယှံ အရဟန္တော ပဌမံ ပဋိဂ္ဂဏှန္တာ ပဋိဂ္ဂဏှန္တိ ။ အဟံ, ဘန္တေ, အယကော အနုပတိ, မယှံ အရဟန္တော ပဌမံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တာ ဒေသေန္တိ။ အဟံ, ဘန္တေ, အယကော အနုပတိ, မယှံ ကလျာဏော ကိတ္တိ သဒ္ဒော အဗ္ဘုဂ္ဂတော – ‘သီဟော သေနာပတိ အယကော ကာရကော သင်္ဃုပဋ္ဌာကော’တိ ။ အဟံ, ဘန္တေ, အယကော အနုပတိ ယံယဒေဝ ပရိသံ ဥပသင်္ကမာမိ, ယဒိ ခတ္တိယပရိသံ။ပေ။ ယဒိ သမဏပရိသံ ဝိသာရဒေါ ဥပသင်္ကမာမိ အမင်္ကုဘူတော။ ယာနိမာနိ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ သန္ဒိဋ္ဌိကာနိ အနုဖလာနိ အက္ခာတာနိ, နာဟံ တေ့ ဘဂဝတော သဒ္ဓာယ ဂစ္ဆာမိ။ အဟမ္ပိ တောနိ ဇာနာမိ။ ယဉ္စ ခော မံ, ဘန္တေ, ဘဂဝာ ဧဝမာဟ – ‘အယကော, သီဟ, အနုပတိ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတီ’တိ ။ တောဟံ န ဇာနာမိ, တေ့ စ ပနာဟံ, ဘဂဝတော သဒ္ဓာယ ဂစ္ဆာမီ’’တိ။ ‘‘ဧဝမေတံ, သီဟ ; ဧဝမေတံ, သီဟ! အယကော, သီဟ, အနုပတိ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတီ’’တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. အရက္ခေယျသုတ္တံ

၅၈. ‘‘စတ္တာရိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿ အရက္ခေယျာနိ, တီဟိ စ အနုပဝဇ္ဇော။ ကတမာနိ စတ္တာရိ တထာဂတဿ အရက္ခေယျာနိ? ပရိသုဒ္ဓကာယသမာစာရော, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော; နတ္ထိ တထာဂတဿ ကာယဒုစ္စရိတံ ယံ တထာဂတော ရက္ခေယျ – ‘မာ မေ ဣဒံ ပရော အညာသီ’တိ။ ပရိသုဒ္ဓဝစီသမာစာရော, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော; နတ္ထိ တထာဂတဿ ဝစီဒုစ္စရိတံ ယံ တထာဂတော ရက္ခေယျ – ‘မာ မေ ဣဒံ ပရော အညာသီ’တိ။ ပရိသုဒ္ဓမနောသမာစာရော, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော; နတ္ထိ တထာဂတဿ မနောဒုစ္စရိတံ ယံ တထာဂတော ရက္ခေယျ – ‘မာ မေ ဣဒံ ပရော အညာသီ’တိ။ ပရိသုဒ္ဓာဇီဝေါ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော; နတ္ထိ တထာဂတဿ မိစ္ဆာအာဇီဝေါ ယံ တထာဂတော ရက္ခေယျ – ‘မာ မေ ဣဒံ ပရော အညာသီ’တိ။ ဣမာနိ စတ္တာရိ တထာဂတဿ အရက္ခေယျာနိ။

‘‘ကတမေဟိ တီဟိ အနုပဝဇ္ဇော? သွာက္ခာတဓမ္မော , ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော။ တတြ ဝတ မံ သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ဒေဝေါ ဝါ မာရော ဝါ ဗြဟ္မာ ဝါ ကောစိ ဝါ လောကသ္မိံ သဟဓမ္မေန ပဋိစောဒေဿတိ – ‘ဣတိပိ တွံ န သွာက္ခာတဓမ္မော’တိ။ နိမိတ္တမေတံ, ဘိက္ခဝေ, န သမနုပဿာမိ။ ဧတမဟံ [ဧတံပဟံ (သီ. ဿာ.)] , ဘိက္ခဝေ , နိမိတ္တံ အသမနုပဿန္တော ခေမပ္ပတ္တော အဘယပ္ပတ္တော ဝေသာရဇ္ဇပ္ပတ္တော ဝိဟရာမိ။

‘‘သုပညတ္တာ ခော ပန မေ, ဘိက္ခဝေ, သာဝကာနံ နိဗ္ဗာနဂါမိနီ ပဋိပဒါ။ ယထာပဋိပန္နာ မမ သာဝကာ အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရန္တိ။ တတြ ဝတ မံ သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ဒေဝေါ ဝါ မာရော ဝါ ဗြဟ္မာ ဝါ ကောစိ ဝါ လောကသ္မိံ သဟဓမ္မေန ပဋိစောဒေဿတိ – ‘ဣတိပိ တေ န သုပညတ္တာ သာဝကာနံ နိဗ္ဗာနဂါမိနီ ပဋိပဒါ။ ယထာပဋိပန္နာ တဝ သာဝကာ အာသဝါနံ ခယာ။ပေ။ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရန္တီ’တိ။ နိမိတ္တမေတံ, ဘိက္ခဝေ, န သမနုပဿာမိ ။ ဧတမဟံ, ဘိက္ခဝေ, နိမိတ္တံ အသမနုပဿန္တော ခေမပ္ပတ္တော အဘယပ္ပတ္တော ဝေသာရဇ္ဇပ္ပတ္တော ဝိဟရာမိ။

‘‘အနေကသတာ ခော ပန မေ, ဘိက္ခဝေ, သာဝကပရိသာ အာသဝါနံ ခယာ။ပေ။ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရန္တိ။ တတြ ဝတ မံ သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ဒေဝေါ ဝါ မာရော ဝါ ဗြဟ္မာ ဝါ ကောစိ ဝါ လောကသ္မိံ သဟဓမ္မေန ပဋိစောဒေဿတိ – ‘ဣတိပိ တေ န အနေကသတာ သာဝကပရိသာ အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရန္တီ’တိ။ နိမိတ္တမေတံ, ဘိက္ခဝေ, န

သမနုပဿာမိ။ တေမဟံ, ဘိက္ခဝေ, နိမိတ္တံ အသမနုပဿန္တော ခေမပ္ပတ္တော အဘယပ္ပတ္တော ဝေသာရဇ္ဇပ္ပတ္တော ဝိဟရာမိ။ ဣမေဟိ တီဟိ အနုပဝဇ္ဇော။

“ဣမာနိ ခော, ဘိက္ခဝေ, စတ္တာရိ တထာဂတဿ အရက္ခေယျာနိ, ဣမေဟိ စ တီဟိ အနုပဝဇ္ဇော”တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. ကိမိလသုတ္တံ

၅၉. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ကိမိလာယံ ဝိဟရတိ နိစုလဝနေ [ဝေဠုဝနေ (သီ. ဿျာ. ကံ. ပီ.) အ. နိ. ၅.၂၀၂; ၇.၄၀]။ အထ ခော အာယသ္မာ ကိမိလော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော အာယသ္မာ ကိမိလော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ကော နု ခော, ဘန္တေ, ဟေတု ကော ပစ္စယော ယေန တထာဂတေ ပရိနိဗ္ဗုတေ သဒ္ဓမ္မော န စိရဋ္ဌိတိကော ဟောတီ”တိ?

“ဣဓ , ကိမိလ, တထာဂတေ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဘိက္ခူ ဘိက္ခုနိယော ဥပါသကာ ဥပါသိကာယော သတ္ထရိ အဂါရဝါ ဝိဟရန္တိ အပ္ပတိဿာ, ဓမ္မေ အဂါရဝါ ဝိဟရန္တိ အပ္ပတိဿာ, သင်္ဃေ အဂါရဝါ ဝိဟရန္တိ အပ္ပတိဿာ, သိက္ခာယ အဂါရဝါ ဝိဟရန္တိ အပ္ပတိဿာ, သမာဓိသ္မိံ အဂါရဝါ ဝိဟရန္တိ အပ္ပတိဿာ, အပ္ပမာဒေ အဂါရဝါ ဝိဟရန္တိ အပ္ပတိဿာ, ပဋိသန္ထာရေ အဂါရဝါ ဝိဟရန္တိ အပ္ပတိဿာ။ အယံ ခော, ကိမိလ, ဟေတု အယံ ပစ္စယော ယေန တထာဂတေ ပရိနိဗ္ဗုတေ သဒ္ဓမ္မော န စိရဋ္ဌိတိကော ဟောတီ”တိ။

“ကော ပန, ဘန္တေ, ဟေတု ကော ပစ္စယော ယေန တထာဂတေ ပရိနိဗ္ဗုတေ သဒ္ဓမ္မော စိရဋ္ဌိတိကော ဟောတီ”တိ? “ဣဓ, ကိမိလ, တထာဂတေ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဘိက္ခူ ဘိက္ခုနိယော ဥပါသကာ ဥပါသိကာယော သတ္ထရိ သဂါရဝါ ဝိဟရန္တိ သပ္ပတိဿာ, ဓမ္မေ သဂါရဝါ ဝိဟရန္တိ သပ္ပတိဿာ, သင်္ဃေ သဂါရဝါ ဝိဟရန္တိ သပ္ပတိဿာ, သိက္ခာယ သဂါရဝါ ဝိဟရန္တိ သပ္ပတိဿာ, သမာဓိသ္မိံ သဂါရဝါ ဝိဟရန္တိ သပ္ပတိဿာ, အပ္ပမာဒေ သဂါရဝါ ဝိဟရန္တိ သပ္ပတိဿာ, ပဋိသန္ထာရေ သဂါရဝါ ဝိဟရန္တိ သပ္ပတိဿာ။ အယံ ခော, ကိမိလ, ဟေတု အယံ ပစ္စယော ယေန တထာဂတေ ပရိနိဗ္ဗုတေ သဒ္ဓမ္မော စိရဋ္ဌိတိကော ဟောတီ”တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. သတ္တဓမ္မသုတ္တံ

၆၀. “သတ္တဟိ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု နစိရဿေဝ အာသဝါနံ ခယာ။ပေ.။ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျ။ ကတမေဟိ သတ္တဟိ ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဒ္ဓော ဟောတိ, သီလဝါ ဟောတိ, ဗဟုဿုတော ဟောတိ, ပဋိသလ္လီနော ဟောတိ, အာရဒ္ဓဝီရိယော ဟောတိ, သတိမာ ဟောတိ, ပညဝါ ဟောတိ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု နစိရဿေဝ အာသဝါနံ ခယာ။ပေ.။ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျာ”တိ။ သတ္တမံ။

၈. ပစလာယမာနသုတ္တံ

၆၁. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ဘဂ္ဂေသု ဝိဟရတိ သုသုမာရဂိရေ ဘေသကဠာဝနေ မိဂဒါယေ။ တေန ခော ပန သမယေန အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော မဂဓေသု ကလ္လဝါဠပုတ္တဂါမေ [ကလ္လဝါလမုတ္တဂါမေ (သျာ.)] ပစလာယမာနော နိသိန္နော ဟောတိ။ အဒ္ဒသာ ခော ဘဂဝါ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန အာယသ္မန္တံ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနံ မဂဓေသု ကလ္လဝါဠပုတ္တဂါမေ ပစလာယမာနံ နိသိန္နံ။ ဒိသွာန – သေယျထာပိ နာမ ဗလဝါ ပုရိသော သမိဉ္ဇိတံ ဝါ ဗာဟံ ပသာရေယျ, ပသာရိတံ ဝါ ဗာဟံ သမိဉ္ဇေယျ, ဧဝမေဝံ – ဘဂ္ဂေသု သုသုမာရဂိရေ ဘေသကဠာဝနေ မိဂဒါယေ အန္တရဟိတော မဂဓေသု ကလ္လဝါဠပုတ္တဂါမေ အာယသ္မတော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနဿ သမ္မုခေ ပာတုရဟောသိ။ နိသီဒိ ဘဂဝါ ပညတ္တေ အာသနေ။ နိသဇ္ဇ ခော ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနံ ဧတဒဝေါစ –

“ပစလာယသိ နော တ္ဝံ, မောဂ္ဂလ္လာန, ပစလာယသိ နော တ္ဝံ, မောဂ္ဂလ္လာနာ”တိ? “ဧဝံ, ဘန္တေ” ။ “တသ္မာ တိဟ, မောဂ္ဂလ္လာန, ယထာသညိဿ တေ ဝိဟရတော တံ မိဒ္ဓံ ဩက္ကမတိ, တံ သညံ မာ မနသာကာသိ [မာ မနသိ ကာသိ (သီ.), မနသိ ကရေယ္ယာသိ (သျာ.), မနသာကာသိ (က.)], တံ သညံ မာ ဗဟုလမကာသိ [တံ သညံ ဗဟုလံ ကရေယ္ယာသိ (သျာ.), တံ သညံ ဗဟုလမကာသိ (က.)]။ ဌာနံ ခော ပနေတံ, မောဂ္ဂလ္လာန, ဝိဇ္ဇတိ ယံ တေ ဧဝံ ဝိဟရတော တံ မိဒ္ဓံ ပဟီယေထ”။

“နော စေ တေ ဧဝံ ဝိဟရတော တံ မိဒ္ဓံ ပဟီယေထ, တတော တ္ဝံ, မောဂ္ဂလ္လာန, ယထာသုတံ ယထာပရိယတ္တံ ဓမ္မံ စေတသာ အနုဝိတက္ကေယ္យာသိ အနုဝိစာရေယ္ယာသိ, မနသာ အနုပေက္ခေယ္ယာသိ။ ဌာနံ ခော ပနေတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ တေ ဧဝံ ဝိဟရတော တံ မိဒ္ဓံ ပဟီယေထ။

“နော စေ တေ ဧဝံ ဝိဟရတော တံ မိဒ္ဓံ ပဟီယေထ, တတော တ္ဝံ, မောဂ္ဂလ္လာန, ယထာသုတံ ယထာပရိယတ္တံ ဓမ္မံ ဝိတ္ထာရေန သဇ္ဈာယံ ကရေယ္ယာသိ။ ဌာနံ ခော ပနေတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ တေ ဧဝံ ဝိဟရတော တံ မိဒ္ဓံ ပဟီယေထ။

“နော စေ တေ ဧဝံ ဝိဟရတော တံ မိဒ္ဓံ ပဟီယေထ, တတော တ္ဝံ, မောဂ္ဂလ္လာန, ဥဘော ကဏ္ဏသောတာနိ အာဝိဉ္ဆေယ္ယာသိ [အာဝိဉ္ဆေယ္ယာသိ (သီ. သျာ.)] , ပာဏိနာ ဂတ္တာနိ အနုမဇ္ဇေယ္ယာသိ။ ဌာနံ ခော ပနေတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ တေ ဧဝံ ဝိဟရတော တံ မိဒ္ဓံ ပဟီယေထ။

“နော စေ တေ ဧဝံ ဝိဟရတော တံ မိဒ္ဓံ ပဟီယေထ, တတော တ္ဝံ, မောဂ္ဂလ္လာန, ဥဋ္ဌာယာသနာ ဥဒကေန အက္ခီနိ အနုမဇ္ဇိတ္ဝာ [ပနိမ္မဇ္ဇိတ္ဝာ (က.)] ဒိသာ အနုဝိလောကေယ္ယာသိ , နက္ခတ္တာနိ တာရကရူပာနိ ဥလ္လောကေယ္ယာသိ။ ဌာနံ ခော ပနေတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ တေ ဧဝံ ဝိဟရတော တံ မိဒ္ဓံ ပဟီယေထ။

“နော စေ တေ ဧဝံ ဝိဟရတော တံ မိဒ္ဓံ ပဟီယေထ, တတော တ္ဝံ, မောဂ္ဂလ္လာန, အာလောကသညံ မနသိ ကရေယ္ယာသိ, ဒိဝါသညံ အဓိဋ္ဌဟေယ္ယာသိ – ယထာ ဒိဝါ တထာ ရတ္တိံ ယထာ ရတ္တိံ တထာ ဒိဝါ။ ဣတိ ဝိဝဋေန [ဝိဝဋ္ဋေန (သျာ.), မိဒ္ဓဝိဂတေန (က.)] စေတသာ အပရိယောနဒ္ဓေန သပ္ပဘာသံ စိတ္တံ ဘာဝေယ္ယာသိ။ ဌာနံ ခော ပနေတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ တေ ဧဝံ ဝိဟရတော တံ မိဒ္ဓံ ပဟီယေထ။

“နော စေ တေ ဧဝံ ဝိဟရတော တံ မိဒ္ဓံ ပဟီယေထ, တတော တ္ဝံ, မောဂ္ဂလ္လာန, ပစ္ဆာပုရေသညီ [ပစ္ဆာပုရေ တထာသညီ (ကတ္ထစိ)] စင်္ကမံ အဓိဋ္ဌဟေယ္ယာသိ အန္တောဂတေဟိ ဣန္ဒြိယေဟိ အဗဟိဂတေန မာနသေန။ ဌာနံ ခော ပနေတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ တေ ဧဝံ ဝိဟရတော တံ မိဒ္ဓံ ပဟီယေထ။

“နော စေ တေ ဧဝံ ဝိဟရတော တံ မိဒ္ဓံ ပဟီယေထ, တတော တ္ဝံ, မောဂ္ဂလ္လာန, ဒက္ခိဏေန ပဿေန သီဟသေယ္ယံ ကပ္ပေယ္ယာသိ ပာဒေ ပာဒံ အစ္စာဓာယ သတော သမ္ပဇာနော ဥဋ္ဌာနသညံ မနသိ ကရိတွာ။ ပဋိဗုဒ္ဓေန စ [ပဋိဗုဒ္ဓေန စ (သျာ.)] တေ, မောဂ္ဂလ္လာန, ခိပ္ပညေဝ ပစ္စုဋ္ဌာတဗ္ဗံ – ‘န သေယ္យသုခံ န ပဿသုခံ န မိဒ္ဓသုခံ အနုယုတ္တော ဝိဟရိဿာမီ’တိ။ ဧဝဉှိ တေ, မောဂ္ဂလ္လာန, သိက္ခိတဗ္ဗံ။

“တသ္မာတိဟ, မောဂ္ဂလ္လာန, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ – ‘န ဥစ္စာသောဏ္ဍံ ပဂ္ဂဟေတွာ ကုလာနိ ဥပသင်္ကမိဿာမီ’တိ။ ဧဝဉှိ တေ, မောဂ္ဂလ္လာန, သိက္ခိတဗ္ဗံ။ သစေ, မောဂ္ဂလ္လာန, ဘိက္ခု ဥစ္စာသောဏ္ဍံ ပဂ္ဂဟေတွာ ကုလာနိ ဥပသင်္ကမတိ, သန္တိ ဟိ, မောဂ္ဂလ္လာန, ကုလေသု ကိစ္စကရဏီယာနိ။ ယေဟိ မနုဿာ အာဂတံ ဘိက္ခုံ န မနသိ ကရောန္တိ, တတြ ဘိက္ခုဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘ကောသု နာမ ဣဒါနိ မံ ဣမသ္မိံ ကုလေ ပရိဘိန္ဒိ, ဝိရတ္တရူပါ ဒါနိမေ မယိ မနုဿာ’တိ။ ဣတိဿ အလာဘေန မင်္ကုဘာဝေါ, မင်္ကုဘူတဿ ဥဒ္ဓစ္စံ, ဥဒ္ဓတဿ အသံဝရော, အသံဝုတဿ အာရာ စိတ္တံ သမာဓိမှာ။

“တသ္မာတိဟ, မောဂ္ဂလ္လာန, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ – ‘န ဝိဂ္ဂါဟိကကထံ ကထေဿာမီ’တိ။ ဧဝဉှိ တေ, မောဂ္ဂလ္လာန, သိက္ခိတဗ္ဗံ။ ဝိဂ္ဂါဟိကာယ, မောဂ္ဂလ္လာန, ကထာယ သတိ ကထာဗာဟုလ္လံ ပာဋိကင်္ခံ, ကထာဗာဟုလ္လေ သတိ ဥဒ္ဓစ္စံ, ဥဒ္ဓတဿ အသံဝရော, အသံဝုတဿ အာရာ စိတ္တံ သမာဓိမှာ [နာဟံ မောဂ္ဂလာန သဗ္ဗေဟေဝ သ

မဂ္ဂံ ဝဏ္ဏယာမိ ဂဟာဌေဟိ။ ပဗ္ဗဇိတေဟိ ခော အဟံ မောဂ္ဂလ္လာန သမဂ္ဂံ ဝဏ္ဏယာမိ (က.)]။ နာဟံ, မောဂ္ဂလ္လာန, သဗ္ဗေဟေဝ သံသဂ္ဂံ ဝဏ္ဏယာမိ။ န ပနာဟံ , မောဂ္ဂလ္လာန, သဗ္ဗေဟေဝ သံသဂ္ဂံ န ဝဏ္ဏယာမိ။ သဂဟဋ္ဌပဗ္ဗဇိတေဟိ ခော အဟံ, မောဂ္ဂလ္လာန, သံသဂ္ဂံ န ဝဏ္ဏယာမိ [နာဟံ မောဂ္ဂလ္လာန သဗ္ဗေဟေဝ သမဂ္ဂံ ဝဏ္ဏယာမိ ဂဟာဌေဟိ, ပဗ္ဗဇိတေဟိ ခော အဟံ မောဂ္ဂလ္လာန သမဂ္ဂံ ဝဏ္ဏယာမိ (က.)]။ ယာနိ စ ခော တာနိ သေနာသနာနိ အပ္ပသဒ္ဒါနိ အပ္ပနိဂ္ဃောသာနိ ဝိဇနဝါတာနိ မနုဿရာဟသေယျကာနိ [မနုဿရာဟသေယျကာနိ (သီ. သျာ.)] ပဋိသလ္လာနသာရုပ္ပာနိ တထာရူပေဟိ သေနာသနေဟိ သံသဂ္ဂံ [သမဂ္ဂံ (က.)] ဝဏ္ဏယာမီ''တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ကိတ္တာဝတာ နု ခော, ဘန္တေ, ဘိက္ခု သံခိတ္တေန တဏှာသင်္ခယဝိမုတ္တော ဟောတိ အစ္စန္တနိဋ္ဌော အစ္စန္တယောဂက္ခေမီ အစ္စန္တဗြဟ္မစာရီ အစ္စန္တပရိယောသာနော သေဋ္ဌော ဒေဝမနုဿာန''န္တိ?

''ဣဓ, မောဂ္ဂလ္လာန, ဘိက္ခုနော သုတံ ဟောတိ – 'သဗ္ဗေ ဓမ္မာ နာလံ အဘိနိဝေသာယာ'တိ; ဧဝဉ္စေတံ, မောဂ္ဂလ္လာန, ဘိက္ခုနော သုတံ ဟောတိ – 'သဗ္ဗေ ဓမ္မာ နာလံ အဘိနိဝေသာယာ'တိ။ သော သဗ္ဗံ ဓမ္မံ အဘိဇာနာတိ, သဗ္ဗံ ဓမ္မံ အဘိညာယ သဗ္ဗံ ဓမ္မံ ပရိဇာနာတိ။ သဗ္ဗံ ဓမ္မံ ပရိညာယ ယံကိဉ္စိ ဝေဒနံ ဝေဒိယတိ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ။ သော တာသု ဝေဒနာသု အနိစ္စာနုပဿီ ဝိဟရတိ, ဝိရာဂါနုပဿီ ဝိဟရတိ, နိရောဓာနုပဿီ ဝိဟရတိ, ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီ ဝိဟရတိ။ သော တာသု ဝေဒနာသု အနိစ္စာနုပဿီ ဝိဟရန္တော ဝိရာဂါနုပဿီ ဝိဟရန္တော နိရောဓာနုပဿီ ဝိဟရန္တော ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီ ဝိဟရန္တော န ကိဉ္စိ [န စ ကိဉ္စိ (သီ. သျာ. က.) မ. နိ. ၁.၃၉၀ ပဿိတဗ္ဗံ] လောကေ ဥပာဒိယတိ, အနုပာဒိယံ န ပရိတဿတိ, အပရိတဿံ ပစ္စတ္တံယေဝ ပရိနိဗ္ဗာယတိ။ 'ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ'တိ ပဇာနာတိ။ ဧတ္တာဝတာ ခော, မောဂ္ဂလ္လာန, ဘိက္ခု သံခိတ္တေန တဏှာသင်္ခယဝိမုတ္တော ဟောတိ အစ္စန္တနိဋ္ဌော အစ္စန္တယောဂက္ခေမီ အစ္စန္တဗြဟ္မစာရီ အစ္စန္တပရိယောသာနော သေဋ္ဌော ဒေဝမနုဿာန''န္တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. မေတ္တသုတ္တံ

၆၂. [ဣတိဝု. ၂၂ ဣတိဝုတ္တကေပိ] ''မာ , ဘိက္ခဝေ, ပုညာနံ ဘာယိတ္ထ။ သုခဿေတံ, ဘိက္ခဝေ , အဓိဝစနံ ယဒိဒံ ပုညာနိ [ယဒိဒံ ပုညန္တိ (သီ.), ယဒိဒံ ပုညာနိ (က.)] ။ အဘိဇာနာမိ ခော ပနာဟံ [ဘိက္ခဝေ ဒီဃရတ္တံ ဣဋ္ဌံ (သျာ.), ဘိက္ခဝေ ဒီဃရတ္တံ ပုညာနံ ဣဋ္ဌံ (?)], ဘိက္ခဝေ, ဒီဃရတ္တံ ကတာနံ ပုညာနံ ဒီဃရတ္တံ ဣဋ္ဌံ [ဘိက္ခဝေ ဒီဃရတ္တံ ဣဋ္ဌံ (သျာ.), ဘိက္ခဝေ ဒီဃရတ္တံ ပုညာနံ ဣဋ္ဌံ (?)] ကန္တံ မနာပံ ဝိပါကံ ပစ္စနုဘူတံ။ သတ္တ ဝဿာနိ မေတ္တံ စိတ္တံ ဘာဝေသိံ ။ သတ္တ ဝဿာနိ မေတ္တံ စိတ္တံ ဘာဝေတွာ သတ္တ သံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ္ပေ နယိမံ လောကံ ပုနာဂမာသိံ။ သံဝဋ္ဋမာနေ သုဒံ [သံဝဋ္ဋမာနဿုဒာဟံ (က.)] , ဘိက္ခဝေ, လောကေ အာဘဿရူပဂေ ဟောမိ, ဝိဝဋ္ဋမာနေ လောကေ သုညံ ဗြဟ္မဝိမာနံ ဥပပဇ္ဇာမိ။

''တတြ သုဒံ, ဘိက္ခဝေ, ဗြဟ္မာ ဟောမိ မဟာဗြဟ္မာ အဘိဘူ အနဘိဘူတော အညဒတ္ထုဒသော ဝသဝတ္တီ။ ဆတ္တိံသက္ခတ္တုံ ခော ပနာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သက္ကော အဟောသိံ ဒေဝါနမိန္ဒော; အနေကသတက္ခတ္တုံ ရာဇာ အဟောသိံ စက္ကဝတ္တီ ဓမ္မိကော ဓမ္မရာဇာ စာတုရန္တော ဝိဇိတာဝီ ဇနပဒတ္ထာဝရိယပ္ပတ္တော သတ္တရတနသမန္နာဂတော။ တဿ မယှံ, ဘိက္ခဝေ, ဣမာနိ သတ္တ ရတနာနိ အဟေသုံ, သေယျထိဒံ – စက္ကရတနံ, ဟတ္ထိရတနံ, အဿရတနံ, မဏိရတနံ, ဣတ္ထိရတနံ, ဂဟပတိရတနံ, ပရိဏာယကရတနမေဝ သတ္တမံ။ ပရောသဟဿံ ခော ပန မေ, ဘိက္ခဝေ, ပုတ္တာ အဟေသုံ သူရာ ဝီရင်္ဂရူပါ ပရသေနပ္ပမဒ္ဒနာ။ သော ဣမံ ပထဝိံ သာဂရပရိယန္တံ အဒဏ္ဍေန အသတ္ထေန ဓမ္မေန အဘိဝိဇိယ အဇ္ဈာဝသိ''န္တိ [အဇ္ဈာဝသန္တိ (သျာ.) အဇ္ဈာဝသတိ (သီ. က.)] ။

''ပဿ ပုညာနံ ဝိပါကံ၊ ကုသလာနံ သုခေသိနော [သုခေသိနံ (သီ.)]။
မေတ္တံ စိတ္တံ ဝိဘာဝေတွာ၊ သတ္တ ဝဿာနိ ဘိက္ခဝေ [ဘိက္ခဝေ (က.)] ။
သတ္တသံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ္ပေ ၊ နယိမံ လောကံ ပုနာဂမိံ [ပုနာဂမံ (သျာ.)] ။

''သံဝဋ္ဋမာနေ လောကမှိ၊ ဟောမိ အာဘဿရူပဂေါ။

ဝိဝဋ္ဋမာနေ လောကသ္မိံ၊ သုညဗြဟ္မူပဂေ အဟုံ။

“သတ္တက္ခတ္တုံ မဟာဗြဟ္မာ၊ ဝသဝတ္တီ တဒါ အဟုံ။
ဆတ္တိံသက္ခတ္တုံ ဒေဝိန္ဒော၊ ဒေဝရဇ္ဇမကာရယိံ။

“စက္ကဝတ္တီ အဟုံ ရာဇာ၊ ဇမ္ဗုမဏ္ဍဿ [ဇမ္ဗုဒီပဿ (သီ.)၊ ဇမ္ဗုသဏ္ဍဿ (သျာ.)] ဣဿရော။
မုဒ္ဓာဝသိတ္တော [မုဒ္ဓါဘိသိတ္တော (က.)] ခတ္တိယော၊ မနုဿာဓိပတီ အဟုံ။

“အဒဏ္ဍေန အသတ္ထေန၊ ဝိဇေယျ ပထဝိံ ဣမံ။
အသာဟသေန ကမ္မေန [ဓမ္မေန (သီ. သျာ.)] ၊ သမေန အနုသာသိ တံ။

“ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေတွာ၊ အသ္မိံ ပထဝိမဏ္ဍလေ။
မဟဒ္ဓနေ မဟာဘောဂေ၊ အဍ္ဎေ အဇာယိဟံ ကုလေ။

“သဗ္ဗကာမေဟိ သမ္ပန္နေ [သမ္ပုဏ္ဏေ (က.)] ၊ ရတနေဟိ စ သတ္တဟိ။
ဗုဒ္ဓာ သင်္ဂါဟကာ လောကေ၊ တေဟိ ဧတံ သုဒေသိတံ။

“ဧသော ဟေတု မဟန္တတ္တ၊ ပထဗျော မေ န ဝိပဇ္ဇတိ [ဧသ ဟေတု မဟန္တဿ၊ ပုထဗျော ယေန ဝုစ္စတိ (သီ. သျာ.)]။
ပဟူတဝိတ္တူပကရဏော၊ ရာဇာ ဟောတိ [ဟောမိ (သီ. သျာ.)] ပတာပဝါ။

“ဣဒ္ဓိမာ ယသဝါ ဟောတိ [ဟောမိ (သီ. သျာ.)] ၊ ဇမ္ဗုမဏ္ဍဿ [ဇမ္ဗုသဏ္ဍဿ (သီ. သျာ.)] ဣဿရော။
ကော သုတွာ နပ္ပသီဒေယျ၊ အပိ ကဏှာဘိဇာတိယော။

“တသ္မာ ဟိ အတ္တကာမေန [အတ္ထကာမေန (သျာ. က.)] ၊ မဟတ္တမဘိကင်္ခတာ။
သဒ္ဓမ္မော ဂရုကာတဗ္ဗော၊ သရံ ဗုဒ္ဓာနသာသန”န္တိ။ နဝမံ။

၁၀. ဘရိယာသုတ္တံ

၆၃. အထ ခေါ ဘဂဝါ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ယေန အနာထပိဏ္ဍိကဿ ဂဟပတိဿ နိဝေသနံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ တေန ခေါ ပန သမယေန အနာထပိဏ္ဍိကဿ ဂဟပတိဿ နိဝေသနေ မနုဿာ ဥစ္စာသဒ္ဒါ မဟာသဒ္ဒါ ဟောန္တိ။ အထ ခေါ အနာထပိဏ္ဍိကော ဂဟပတိ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခေါ အနာထပိဏ္ဍိကံ ဂဟပတိံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

“ကိံ နု တေ, ဂဟပတိ, နိဝေသနေ မနုဿာ ဥစ္စာသဒ္ဒါ မဟာသဒ္ဒါ ကေဝဋ္ဋာ မညေ မစ္ဆဝိလောပေ”တိ? “အယံ, ဘန္တေ, သုဇာတာ ဃရသုဏှာ အဍ္ဎကုလာ အာနီတာ။ သာ နေဝ သဿုံ အာဒိယတိ, န သသုရံ အာဒိယတိ, န သာမိကံ အာဒိယတိ, ဘဂဝန္တမ္ပိ န သက္ကရောတိ န ဂရုံ ကရောတိ န မာနေတိ န ပူဇေတီ”တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ သုဇာတံ ဃရသုဏှံ အာမန္တေသိ – “ဧဟိ, သုဇာတေ”တိ! “ဧဝံ, ဘန္တေ”တိ ခေါ သုဇာတာ ဃရသုဏှာ ဘဂဝတော ပဋိဿုတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခေါ သုဇာတံ ဃရသုဏှံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

“သတ္တ ခေါ ဣမာ, သုဇာတေ, ပုရိသဿ ဘရိယာယော။ ကတမာ သတ္တ? ဝဓကသမာ, စောရီသမာ, အယျသမာ, မာတာသမာ, ဘဂိနီသမာ, သခီသမာ, ဒာသီသမာ။ ဣမာ ခော, သုဇာတေ, သတ္တ ပုရိသဿ ဘရိယာယော။ တာသံ တွံ က

တမာ”တိ? “န ခေါ အဟံ [နာဟံ (သျာ.)] , ဘန္တေ, ဣမဿ ဘဂဝတော သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အာဇာနာမိ။ သာဓု မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ တထာ ဓမ္မံ ဒေသေတု ယထာဟံ ဣမဿ ဘဂဝတော သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဇာနေယျ”န္တိ။ “တေန ဟိ, သုဇာတေ, သုဏာဟိ, သာဓုကံ မနသိ ကရောဟိ; ဘာသိဿာမီ”တိ။ “ဧဝံ, ဘန္တေ”တိ ခေါ သုဇာတာ ဃရသုဏှာ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

“ပဒုဋ္ဌစိတ္တာ အဟိတာနုကမ္ပိနီ၊
အညေသု ရတ္တာ အတိမညတေ ပတိံ။
ဓနေန ကီတဿ ဝဓာယ ဥဿုကာ၊
ယာ ဧဝရူပါ ပုရိသဿ ဘရိယာ။
‘ဝဓာ စ ဘရိယာ’တိ စ သာ ပဝုစ္စတိ။

“ယံ ဣတ္ထိယာ ဝိန္ဒတိ သာမိကော ဓနံ၊
သိပ္ပံ ဝဏိဇ္ဇဉ္စ ကသိံ အဓိဋ္ဌဟံ။
အပ္ပမ္ပိ တဿ အပဟာတုမိစ္ဆတိ၊
ယာ ဧဝရူပါ ပုရိသဿ ဘရိယာ။
‘စောရီ စ ဘရိယာ’တိ စ သာ ပဝုစ္စတိ။

“အကမ္မကာမာ အလသာ မဟဂ္ဃသာ၊
ဖရုသာ စ စဏ္ဍီ ဒုရုတ္တဝါဒိနီ။
ဥဋ္ဌာယကာနံ အဘိဘုယျ ဝတ္တတိ၊
ယာ ဧဝရူပါ ပုရိသဿ ဘရိယာ။
‘အယျာ စ ဘရိယာ’တိ စ သာ ပဝုစ္စတိ။

“ယာ သဗ္ဗဒာ ဟောတိ ဟိတာနုကမ္ပိနီ၊
မာတာဝ ပုတ္တံ အနုရက္ခတေ ပတိံ။
တတော ဓနံ သမ္ဘတမဿ ရက္ခတိ၊
ယာ ဧဝရူပါ ပုရိသဿ ဘရိယာ။
‘မာတာ စ ဘရိယာ’တိ စ သာ ပဝုစ္စတိ။

“ယထာပိ ဇေဋ္ဌာ ဘဂိနီ ကနိဋ္ဌကာ [ကဏိဋ္ဌာ (သီ.)၊ ကနိဋ္ဌာ (သျာ.)] ၊
သဂါရဝါ ဟောတိ သကမှိ သာမိကေ။
ဟိရီမနာ ဘတ္တုဝသာနုဝတ္တိနီ၊
ယာ ဧဝရူပါ ပုရိသဿ ဘရိယာ။‘ဘဂိနီ စ ဘရိယာ’တိ စ သာ ပဝုစ္စတိ။

“ယာစီဓ ဒိသွာန ပတိံ ပမောဒတိ၊
သခီ သခါရံဝ စိရဿမာဂတံ။
ကောလေယျကာ သီလဝတီ ပတိဗ္ဗတာ၊
ယာ ဧဝရူပါ ပုရိသဿ ဘရိယာ။
‘သခီ စ ဘရိယာ’တိ စ သာ ပဝုစ္စတိ။

“အက္ကုဒ္ဓသန္တာ ဝဓဒဏ္ဍတဇ္ဇိတာ၊
အဒုဋ္ဌစိတ္တာ ပတိနော တိတိက္ခတိ။
အက္ကောဓနာ ဘတ္တုဝသာနုဝတ္တိနီ၊
ယာ ဧဝရူပါ ပုရိသဿ ဘရိယာ။
‘ဒာသီ စ ဘရိယာ’တိ စ သာ ပဝုစ္စတိ။

“ယာစီဓ ဘရိယာ ဝဓကောတိ ဝုစ္စတိ၊
‘စောရီ စ အယျွာ’တိ စ ယာ ပဝုစ္စတိ။
ဒုဿီလရူပာ ဖရုသာ အနာဒရာ၊
ကာယဿ ဘေဒါ နိရယံ ဝဇန္တိ တာ။

“ယာစီဓ မာတာ ဘဂိနီ သခီတိ စ၊
‘ဒာသီ စ ဘရိယာ’တိ စ သာ ပဝုစ္စတိ။
သီလေ ဌိတတ္တာ စိရရတ္တသံဝုတာ၊
ကာယဿ ဘေဒါ သုဂတိံ ဝဇန္တိ တာ”တိ။

“ဣမာ ခော, သုဇာတေ, သတ္တ ပုရိသဿ ဘရိယာယော။ တာသံ တွံ ကတမာ”တိ? “အဇ္ဇတဂ္ဂေ မံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဒာသီသမံ သာမိကဿ ဘရိယံ ဓာရေတူ”တိ။ ဒသမံ။

၁၁. ကောဓနသုတ္တံ

၆၄. “သတ္တိမေ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ သပတ္တကန္တာ သပတ္တကရဏာ ကောဓနံ အာဂစ္ဆန္တိ ဣတ္ထိံ ဝါ ပုရိသံ ဝါ။ ကတမေ သတ္တ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, သပတ္တော သပတ္တဿ ဧဝံ ဣစ္ဆတိ – ‘အဟော ဝတာယံ ဒုဗ္ဗဏ္ဏော အဿာ’တိ! တံ ကိဿ ဟေတု? န, ဘိက္ခဝေ, သပတ္တော သပတ္တဿ ဝဏ္ဏဝတာယ နန္ဒတိ။ ကောဓနောယံ [ကောဓနာယံ (က.)], ဘိက္ခဝေ, ပုရိသပုဂ္ဂလော ကောဓာဘိဘူတော ကောဓပရေတော, ကိဉ္စာပိ သော ဟောတိ သုနှာတော သုဝိလိတ္တော ကပ္ပိတကေသမဿု ဩဒါတဝတ္ထဝသနော [ဩဒါတဝတ္ထဝသနော (က.)]; အထ ခော သော ဒုဗ္ဗဏ္ဏောဝ ဟောတိ ကောဓာဘိဘူတော။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, ပဌမော ဓမ္မော သပတ္တကန္တော သပတ္တကရဏော ကောဓနံ အာဂစ္ဆတိ ဣတ္ထိံ ဝါ ပုရိသံ ဝါ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, သပတ္တော သပတ္တဿ ဧဝံ ဣစ္ဆတိ – ‘အဟော ဝတာယံ ဒုက္ခံ သယေယျာ’တိ! တံ ကိဿ ဟေတု? န, ဘိက္ခဝေ, သပတ္တော သပတ္တဿ သုခသေယျာယ နန္ဒတိ။ ကောဓနောယံ, ဘိက္ခဝေ, ပုရိသပုဂ္ဂလော ကောဓာဘိဘူတော ကောဓပရေတော, ကိဉ္စာပိ သော ပလ္လင်္ကေ သေတိ ဂောနကတ္ထတေ ပဋလိကတ္ထတေ ကဒလိမိဂပဝရပစ္စတ္ထရဏေ သဥတ္တရစ္ဆဒေ ဥဘတောလောဟိတကူပဓာနေ; အထ ခော သော ဒုက္ခညေဝ သေတိ ကောဓာဘိဘူတော။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုတိယော ဓမ္မော သပတ္တကန္တော သပတ္တကရဏော ကောဓနံ အာဂစ္ဆတိ ဣတ္ထိံ ဝါ ပုရိသံ ဝါ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, သပတ္တော သပတ္တဿ ဧဝံ ဣစ္ဆတိ – ‘အဟော ဝတာယံ န ပစုရတ္ထော အဿာ’တိ! တံ ကိဿ ဟေတု? န, ဘိက္ခဝေ, သပတ္တော သပတ္တဿ ပစုရတ္ထတာယ နန္ဒတိ ။ ကောဓနောယံ , ဘိက္ခဝေ, ပုရိသပုဂ္ဂလော ကောဓာဘိဘူတော ကောဓပရေတော, အနတ္ထမ္ပိ ဂဟေတွာ ‘အတ္ထော မေ ဂဟိတော’တိ မညတိ , အတ္ထမ္ပိ ဂဟေတွာ ‘အနတ္ထော မေ ဂဟိတော’တိ မညတိ။ တဿိမေ ဓမ္မာ အညမညံ ဝိပစ္စနီကာ ဂဟိတာ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ သံဝတ္တန္တိ ကောဓာဘိဘူတဿ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, တတိယော ဓမ္မော သပတ္တကန္တော သပတ္တကရဏော ကောဓနံ အာဂစ္ဆတိ ဣတ္ထိံ ဝါ ပုရိသံ ဝါ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, သပတ္တော သပတ္တဿ ဧဝံ ဣစ္ဆတိ – ‘အဟော ဝတာယံ န ဘောဂဝါ အဿာ’တိ! တံ ကိဿ ဟေတု? န, ဘိက္ခဝေ, သပတ္တော သပတ္တဿ ဘောဂဝတာယ နန္ဒတိ။ ကောဓနဿ, ဘိက္ခဝေ, ပုရိသပုဂ္ဂလဿ ကောဓာဘိဘူတဿ ကောဓပရေတဿ, ယေပိဿ တေ ဟောန္တိ ဘောဂါ ဥဋ္ဌာနဝီရိယာဓိဂတာ ဗာဟာဗလပရိစိတာ သေဒါဝက္ခိတ္တာ ဓမ္မိကာ ဓမ္မလဒ္ဓါ, တေပိ ရာဇာနော ရာဇကောသံ ပဝေသေန္တိ ကောဓာဘိဘူတဿ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, စတုတ္ထော ဓမ္မော သပတ္တကန္တော သပတ္တကရဏော ကောဓနံ အာဂစ္ဆတိ ဣတ္ထိံ ဝါ ပုရိသံ ဝါ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, သပတ္တော သပတ္တဿ ဧဝံ ဣစ္ဆတိ – ‘အဟော ဝတာယံ န ယသဝါ အဿာ’တိ! တံ ကိဿ ဟေတု? န, ဘိက္ခဝေ, သပတ္တော သပတ္တဿ ယသဝတာယ နန္ဒတိ။ ကောဓနောယံ, ဘိက္ခဝေ, ပုရိသပုဂ္ဂလော ကောဓာဘိဘူတော ကောဓပရေတော, ယောပိဿ သော ဟောတိ ယသော အပ္ပမာဒာဓိဂတော, တမှာပိ ဓံသတိ ကောဓာဘိဘူတော။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စမော ဓမ္မော သပတ္တကန္တော သပတ္တကရဏော ကောဓနံ အာဂစ္ဆတိ ဣတ္ထိံ ဝါ ပုရိသံ ဝါ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, သပတ္တော သပတ္တဿ ဧဝံ ဣစ္ဆတိ – ‘အဟော ဝတာယံ န မိတ္တဝါ အဿာ’တိ! တံ ကိဿ ဟေတု? န, ဘိက္ခဝေ, သပတ္တော သပတ္တဿ မိတ္တဝတာယ နန္ဒတိ။ ကောဓနံ, ဘိက္ခဝေ, ပုရိသပုဂ္ဂလံ ကောဓာဘိဘူတံ ကောဓပရေတံ, ယေပိဿ တေ ဟောန္တိ မိတ္တာမစ္စာ ဉာတိသာလောဟိတာ, တေပိ အာရကာ ပရိဝဇ္ဇန္တိ ကောဓာဘိဘူတံ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, ဆဋ္ဌော ဓမ္မော သပတ္တကန္တော သပတ္တကရဏော ကောဓနံ အာဂစ္ဆတိ ဣတ္ထိံ ဝါ ပုရိသံ ဝါ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, သပတ္တော သပတ္တဿ ဧဝံ ဣစ္ဆတိ – ‘အဟော ဝတာယံ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇေယျာ’တိ! တံ ကိဿ ဟေတု? န, ဘိက္ခဝေ, သပတ္တော သပတ္တဿ သုဂတိဂမနေ နန္ဒတိ။ ကောဓနောယံ, ဘိက္ခဝေ, ပုရိသပုဂ္ဂလော ကောဓာဘိဘူတော ကောဓပရေတော ကာယေန ဒုစ္စရိတံ စရတိ, ဝါစာယ ဒုစ္စရိတံ စရတိ, မနသာ ဒုစ္စရိတံ စရတိ။ သော ကာယေန ဒုစ္စရိတံ စရိတွာ ဝါစာယ။ပေ.။ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ ကောဓာဘိဘူတော။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တမော ဓမ္မော သပတ္တကန္တော သပတ္တကရဏော ကောဓနံ အာဂစ္ဆတိ ဣတ္ထိံ ဝါ ပုရိသံ ဝါ။ ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တ ဓမ္မာ သပတ္တကန္တာ သပတ္တကရဏာ ကောဓနံ အာဂစ္ဆန္တိ ဣတ္ထိံ ဝါ ပုရိသံ ဝါ”တိ။

“ကောဓနော ဒုဗ္ဗဏ္ဏော ဟောတိ၊ အထော ဒုက္ခမ္ပိ သေတိ သော။
အထော အတ္ထံ ဂဟေတွာန၊ အနတ္ထံ အဓိပဇ္ဇတိ [အဓိဂစ္ဆတိ (သီ.)၊ ပဋိပဇ္ဇတိ (သျာ.)]။

“တတော ကာယေန ဝါစာယ၊ ဝဓံ ကတွာန ကောဓနော။
ကောဓာဘိဘူတော ပုရိသော၊ ဓနဇာနိံ နိဂစ္ဆတိ။

“ကောဓသမ္မဒသမ္မတ္တော၊ အာယသက္ယံ [အာယသက္ခံ (သျာ.)] နိဂစ္ဆတိ။
ဉာတိမိတ္တာ သုဟဇ္ဇာ စ၊ ပရိဝဇ္ဇန္တိ ကောဓနံ။

[ကတိဝု. ၈၈ ဣတိဝုတ္တကေပိ] “အနတ္ထဇနနော ကောဓော၊ ကောဓော စိတ္တပ္ပကောပနော။
ဘယမန္တရတော ဇာတံ၊ တံ ဇနော နာဝဗုဇ္ဈတိ။

“ကုဒ္ဓော အတ္ထံ န ဇာနာတိ၊ ကုဒ္ဓော ဓမ္မံ န ပဿတိ။
အန္ဓတမံ တဒါ ဟောတိ၊ ယံ ကောဓော သဟတေ နရံ။

“ယံ ကုဒ္ဓော ဥပရောဓေတိ၊ သုကရံ ဝိယ ဒုက္ကရံ။
ပစ္ဆာ သော ဝိဂတေ ကောဓေ၊ အဂ္ဂိဒဍ္ဎောဝ တပ္ပတိ။

“ဒုမ္မင်္ကုယံ ပဒဿေတိ [သဒဿေတိ (သီ.)၊ ပဋမံ ဒဿေတိ (သျာ.)]၊ ဓူမံ ဓူမီဝ ပာဝကော။
ယတော ပတာယတိ ကောဓော၊ ယေန ကုဇ္ဈန္တိ မာနဝါ။

“နာဿ ဟိရီ န ဩတ္တပ္ပံ [န အဿ ဟိရီ ဩတ္တပ္ပဉ္စ (က.)]၊ န ဝါစာ ဟောတိ ဂါရဝါ။
ကောဓေန အဘိဘူတဿ၊ န ဒီပံ ဟောတိ ကိဉ္စနံ။

“တပနီယာနိ ကမ္မာနိ၊ ယာနိ ဓမ္မေဟိ အာရကာ။

တာနိ အာရောစယိဿာမိ၊ တံ သုဏာထ ယထာ တထံ။

“ကုဒ္ဓေ ဟိ ပိတရံ ဟန္တိ၊ ဟန္တိ ကုဒ္ဓေ သမာတရံ။
ကုဒ္ဓေ ဟိ ဗြာဟ္မဏံ ဟန္တိ၊ ဟန္တိ ကုဒ္ဓေ ပုထုဇ္ဇနံ။

“ယာယ မာတု ဘတော ပေါသော၊ ဣမံ လောကံ အဝေက္ခတိ။
တမ္ပိ ပာဏဒဒိံ သန္တိံ၊ ဟန္တိ ကုဒ္ဓေ ပုထုဇ္ဇနော။

“အတ္တူပမာ ဟိ တေ သတ္တာ၊ အတ္တာ ဟိ ပရမော [ပရမံ (သီ. သျာ.)] ပိယော။
ဟန္တိ ကုဒ္ဓေ ပုထုတ္တာနံ၊ နာနာရူပေသု မုစ္ဆိတော။

“အသိနာ ဟန္တိ အတ္တာနံ၊ ဝိသံ ခာဒန္တိ မုစ္ဆိတာ။
ရဇ္ဇုယာ ဗဇ္ဈ မိယန္တိ၊ ပဗ္ဗတာမပိ ကန္ဒရေ။

“ဘူနဟစ္စာနိ [ဘူတဟစ္စာနိ (သီ. သျာ.)] ကမ္မာနိ၊ အတ္တမာရဏိယာနိ စ။
ကရောန္တာ နာဝဗုဇ္ဈန္တိ [ကရောန္တော နာဝဗုဇ္ဈတိ (က.)] ၊ ကောဓဇာတော ပရာဘဝေ။

“ဣတာယံ ကောဓရူပေန၊ မစ္စုပာသော ဂုဟာသယော။
တံ ဒမေန သမုစ္ဆိန္ဒေ၊ ပညာဝီရိယေန ဒိဋ္ဌိယာ။

“ယထာ မေတံ [ကေမေတံ (သျာ.)၊ ကေမေတံ (သီ.)] အကုသလံ၊ သမုစ္ဆိန္ဒေထ ပဏ္ဍိတော။
တထေဝ ဓမ္မေ သိက္ခေထ၊ မာ နော ဒုမ္မင်္ကုယံ အဟု။

“ဝီတကောဓာ အနာယာသာ၊ ဝီတလောဘာ အနုဿုကာ [အနိဿုကာ (သီ. သျာ.) တဒဋ္ဌကထာသု ပန “အနုဿုကာ” တွေဝ ဒိဿတိ]။
ဒန္တာ ကောဓံ ပဟန္တွာန၊ ပရိနိဗ္ဗန္တိ အနာသဝာ”တိ [ပရိနိဗ္ဗိဿထနာသဝာတိ (သျာ.)၊ ပရိနိဗ္ဗိံသု အနာသဝာတိ (က.)]။ ကောဓသမံ။

အဋ္ဌကနိပါတော ဆဋ္ဌော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

အဋ္ဌကာတော ပုရိသဂတိ၊ တိဿ သီဟ အရက္ခိယံ။
ကိမိလံ သတ္တ ပစလာ၊ မေတ္တာ ဘရိယာ ကောဓကောဓဒသာတိ။

၇. မဟာဝဂ္ဂေါ

၁. ဟိရီသြောတ္တပ္ပသုတ္တံ

၆၅. [အ. နိ. ၅.၂၄, ၁၆၈; ၂.၆.၅၀] ''ဟိရောတ္တပ္ပေ , ဘိက္ခဝေ, အသတိ ဟိရောတ္တပ္ပဝိပန္နဿ ဟတူပနိသော ဟောတိ ဣန္ဒြိယသံဝရော; ဣန္ဒြိယသံဝရေ အသတိ ဣန္ဒြိယသံဝရဝိပန္နဿ ဟတူပနိသံ ဟောတိ သီလံ; သီလေ အသတိ သီလဝိပန္နဿ ဟတူပနိသော ဟောတိ သမ္မာသမာဓိ; သမ္မာသမာဓိမှိ အသတိ သမ္မာသမာဓိဝိပန္နဿ ဟတူပနိသံ ဟောတိ ယထာဘူတဉာဏဒဿနံ; ယထာဘူတဉာဏဒဿနေ အသတိ ယထာဘူတဉာဏဒဿနဝိပန္နဿ ဟတူပနိသော ဟောတိ နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂေါ; နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂေ အသတိ နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂဝိပန္နဿ ဟတူပနိသံ ဟောတိ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ရုက္ခော သာခါပလာသဝိပန္နော။ တဿ ပပဋိကာပိ န ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ, တစောပိ ဖေဂ္ဂုပိ သာရောပိ န ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။ ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဟိရောတ္တပ္ပေ အသတိ ဟိရောတ္တပ္ပဝိပန္နဿ ဟတူပနိသော ဟောတိ ဣန္ဒြိယသံဝရော; ဣန္ဒြိယသံဝရေ အသတိ ဣန္ဒြိယသံဝရဝိပန္နဿ ဟတူပနိသံ ဟောတိ သီလံ; သီလေ အသတိ သီလဝိပန္နဿ ဟတူပနိသော ဟောတိ သမ္မာသမာဓိ; သမ္မာသမာဓိမှိ အသတိ သမ္မာသမာဓိဝိပန္နဿ ဟတူပနိသံ ဟောတိ ယထာဘူတဉာဏဒဿနံ; ယထာဘူတဉာဏဒဿနေ အသတိ ယထာဘူတဉာဏဒဿနဝိပန္နဿ ဟတူပနိသော ဟောတိ နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂေါ; နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂေ အသတိ နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂဝိပန္နဿ ဟတူပနိသံ ဟောတိ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ။

''ဟိရောတ္တပ္ပေ, ဘိက္ခဝေ, သတိ ဟိရောတ္တပ္ပသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နော ဟောတိ ဣန္ဒြိယသံဝရော; ဣန္ဒြိယသံဝရေ သတိ ဣန္ဒြိယသံဝရသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နံ ဟောတိ သီလံ; သီလေ သတိ သီလသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နော ဟောတိ သမ္မာသမာဓိ; သမ္မာသမာဓိမှိ သတိ သမ္မာသမာဓိသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နံ ဟောတိ ယထာဘူတဉာဏဒဿနံ; ယထာဘူတဉာဏဒဿနေ သတိ ယထာဘူတဉာဏဒဿနသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နော ဟောတိ နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂေါ; နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂေ သတိ နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နံ ဟောတိ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ရုက္ခော သာခါပလာသသမ္ပန္နော။ တဿ ပပဋိကာပိ ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ, တစောပိ ဖေဂ္ဂုပိ သာရောပိ ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ ။ ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဟိရောတ္တပ္ပေ သတိ ဟိရောတ္တပ္ပသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နော ဟောတိ။ပေ.။ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿန''န္တိ။ ပဌမံ။

၂. သတ္တသူရိယသုတ္တံ

၆၆. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ဝေသာလိယံ ဝိဟရတိ အမ္ဗပါလိဝနေ။ တတြ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''ဘိက္ခဝေ''တိ။ ''ဘဒ္ဒန္တေ''တိ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

''အနိစ္စာ , ဘိက္ခဝေ, သင်္ခါရာ; အဓုဝါ, ဘိက္ခဝေ, သင်္ခါရာ; အနဿာသိကာ, ဘိက္ခဝေ, သင်္ခါရာ။ ယာဝဉ္စိဒံ, ဘိက္ခဝေ, အလမေဝ သဗ္ဗသင်္ခါရေသု နိဗ္ဗိန္ဒိတုံ အလံ ဝိရဇ္ဇိတုံ အလံ ဝိမုစ္စိတုံ။

''သိနေရု, ဘိက္ခဝေ, ပဗ္ဗတရာဇာ စတုရာသီတိယောဇနသဟဿာနိ အာယာမေန, စတုရာသီတိယောဇနသဟဿာနိ ဝိတ္ထာရေန, စတုရာသီတိယောဇနသဟဿာနိ မဟာသမုဒ္ဒေ အဇ္ဈောဂါဠှော, စတုရာသီတိယောဇနသဟဿာနိ မဟာသမုဒ္ဒာ အစ္စုဂ္ဂတော။ ဟောတိ ခေါ သော, ဘိက္ခဝေ, သမယော ယံ ကဒါစိ ကရဟစိ ဒီဃဿ အဒ္ဓုနော အစ္စယေန ဗဟူနိ ဝဿာနိ ဗဟူနိ ဝဿသတာနိ ဗဟူနိ ဝဿသဟဿာနိ ဗဟူနိ ဝဿသတသဟဿာနိ ဒေဝေါ န ဝဿတိ။ ဒေဝေ ခေါ ပန, ဘိက္ခဝေ, အဝဿန္တေ ယေ ကေစိမေ ဗီဇဂါမဘူတဂါမာ သြသဓိတိဏဝနပ္ပတယော တေ ဥဿုဿန္တိ ဝိသုဿန္တိ, န ဘဝန္တိ။ ဧဝံ အနိစ္စာ, ဘိက္ခဝေ, သင်္ခါရာ; ဧဝံ အဓုဝါ, ဘိက္ခဝေ, သင်္ခါရာ။ပေ.။ အလံ ဝိမုစ္စိတုံ။

''ဟောတိ ခေါ သော, ဘိက္ခဝေ, သမယော ယံ ကဒါစိ ကရဟစိ ဒီဃဿ အဒ္ဓုနော အစ္စယေန ဒုတိယော သူရိယော ပါတုဘဝတိ။ ဒုတိယဿ, ဘိက္ခဝေ, သူရိယဿ ပါတုဘာဝါ ယာ ကာစိ ကုန္နဒိယော ကုသောဗ္ဘာ [ကုဿုဗ္ဘ

ဘော (သီ.), ကုဿော္ဘာ (သျာ.)] တာ ဥဿုဿန္တိ ဝိသုဿန္တိ, န ဘဝန္တိ ။ ဧဝံ အနိစ္စာ, ဘိက္ခဝေ, သင်္ခါရာ။ပေ.။ အလံ ဝိမုစ္စိတုံ။

“ဟောတိ ခေါ သော, ဘိက္ခဝေ, သမယော ယံ ကဒါစိ ကရဟစိ ဒီဃဿ အဒ္ဓုနော အစ္စယေန တတိယော သူရိယော ပါတုဘဝတိ။ တတိယဿ, ဘိက္ခဝေ, သူရိယဿ ပါတုဘာဝါ ယာ ကာစိ မဟာနဒိယော, သေယျထိဒံ – ဂင်္ဂါ, ယမုနာ, အစိရဝတီ, သရဘူ, မဟီ, တာ ဥဿုဿန္တိ ဝိသုဿန္တိ, န ဘဝန္တိ။ ဧဝံ အနိစ္စာ, ဘိက္ခဝေ, သင်္ခါရာ။ ပေ.။ အလံ ဝိမုစ္စိတုံ။

“ဟောတိ ခေါ သော, ဘိက္ခဝေ, သမယော ယံ ကဒါစိ ကရဟစိ ဒီဃဿ အဒ္ဓုနော အစ္စယေန စတုတ္ထော သူရိယော ပါတုဘဝတိ။ စတုတ္ထဿ, ဘိက္ခဝေ, သူရိယဿ ပါတုဘာဝါ ယေ တေ မဟာသရာ ယတော ဣမာ မဟာနဒိယော ပဝတ္တန္တိ, သေယျထိဒံ – အနောတတ္တာ, သီဟပပါတာ, ရထကာရာ, ကဏ္ဏမုဏ္ဍာ, ကုဏာလာ, ဆဒ္ဒန္တာ, မန္ဒာကိနိယာ, တာ ဥဿုဿန္တိ ဝိသုဿန္တိ, န ဘဝန္တိ။ ဧဝံ အနိစ္စာ, ဘိက္ခဝေ, သင်္ခါရာ။ပေ.။ အလံ ဝိမုစ္စိတုံ။

“ဟောတိ ခေါ သော, ဘိက္ခဝေ, သမယော ယံ ကဒါစိ ကရဟစိ ဒီဃဿ အဒ္ဓုနော အစ္စယေန ပဉ္စမော သူရိယော ပါတုဘဝတိ။ ပဉ္စမဿ, ဘိက္ခဝေ, သူရိယဿ ပါတုဘာဝါ ယောဇနသတိကာနိပိ မဟာသမုဒ္ဒေ ဥဒကာနိ ဩဂစ္ဆန္တိ, ဒွိယောဇနသတိကာနိပိ မဟာသမုဒ္ဒေ ဥဒကာနိ ဩဂစ္ဆန္တိ, တိယောဇနသတိကာနိပိ, စတုယောဇနသတိကာနိပိ, ပဉ္စယောဇနသတိကာနိပိ, ဆယောဇနသတိကာနိပိ, သတ္တယောဇနသတိကာနိပိ မဟာသမုဒ္ဒေ ဥဒကာနိ ဩဂစ္ဆန္တိ; သတ္တတာလမ္ပိ မဟာသမုဒ္ဒေ ဥဒကံ သဏ္ဌာတိ, ဆတာလမ္ပိ, ပဉ္စတာလမ္ပိ, စတုတာလမ္ပိ, တိတာလမ္ပိ, ဒွိတာလမ္ပိ , တာလမတ္တမ္ပိ မဟာသမုဒ္ဒေ ဥဒကံ သဏ္ဌာတိ; သတ္တပောရိသမ္ပိ မဟာသမုဒ္ဒေ ဥဒကံ သဏ္ဌာတိ, ဆပောရိသမ္ပိ, ပဉ္စပောရိသမ္ပိ, စတုပောရိသမ္ပိ, တိပောရိသမ္ပိ, ဒွိပောရိသမ္ပိ, ပောရိသမ္ပိ [ပောရိသမတ္တမ္ပိ (သျာ.)] , အဍ္ဎပောရိသမ္ပိ, ကဋိမတ္တမ္ပိ, ဇဏ္ဏုကာမတ္တမ္ပိ, ဂောပ္ဖကမတ္တမ္ပိ မဟာသမုဒ္ဒေ ဥဒကံ သဏ္ဌာတိ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, သရဒသမယေ ထုလ္လဖုသိတကေ ဒေဝေ ဝဿန္တေ တတ္ထ တတ္ထ ဂောပဒေသု [ဂောပ္ဖကပဒေသေသု (က.)] ဥဒကာနိ ဌိတာနိ ဟောန္တိ; ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တတ္ထ တတ္ထ ဂောပ္ဖကမတ္တာနိ [ဂောပဒမတ္တာနိ (သီ. သျာ.)] မဟာသမုဒ္ဒေ ဥဒကာနိ ဌိတာနိ ဟောန္တိ။ ပဉ္စမဿ, ဘိက္ခဝေ, သူရိယဿ ပါတုဘာဝါ အင်္ဂုလိပဗ္ဗမတ္တမ္ပိ မဟာသမုဒ္ဒေ ဥဒကံ န ဟောတိ။ ဧဝံ အနိစ္စာ, ဘိက္ခဝေ, သင်္ခါရာ။ပေ.။ အလံ ဝိမုစ္စိတုံ။

“ဟောတိ ခေါ သော, ဘိက္ခဝေ, သမယော ယံ ကဒါစိ ကရဟစိ ဒီဃဿ အဒ္ဓုနော အစ္စယေန ဆဋ္ဌော သူရိယော ပါတုဘဝတိ။ ဆဋ္ဌဿ, ဘိက္ခဝေ, သူရိယဿ ပါတုဘာဝါ အယဉ္စ မဟာပထဝီ သိနေရု စ ပဗ္ဗတရာဇာ ဓူမာယန္တိ သံဓူမာယန္တိ သမ္ပဓူမာယန္တိ [ဓူပာယန္တိ သန္ဓူပာယန္တိ သမ္ပဓူပာယန္တိ (သီ. သျာ.)] ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ကုမ္ဘကာရပါကော အာလေပိတော [အာလိမ္ပိတော (သီ. သျာ.)] ပဌမံ ဓူမေတိ သံဓူမေတိ သမ္ပဓူမေတိ; ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဆဋ္ဌဿ သူရိယဿ ပါတုဘာဝါ အယဉ္စ မဟာပထဝီ သိနေရု စ ပဗ္ဗတရာဇာ ဓူမာယန္တိ သံဓူမာယန္တိ သမ္ပဓူမာယန္တိ။ ဧဝံ အနိစ္စာ, ဘိက္ခဝေ, သင်္ခါရာ။ပေ.။ အလံ ဝိမုစ္စိတုံ။

“ဟောတိ ခေါ သော, ဘိက္ခဝေ, သမယော ယံ ကဒါစိ ကရဟစိ ဒီဃဿ အဒ္ဓုနော အစ္စယေန သတ္တမော သူရိယော ပါတုဘဝတိ။ သတ္တမဿ , ဘိက္ခဝေ, သူရိယဿ ပါတုဘာဝါ အယဉ္စ မဟာပထဝီ သိနေရု စ ပဗ္ဗတရာဇာ အာဒိပ္ပန္တိ ပဇ္ဇလန္တိ ဧကဇာလာ ဘဝန္တိ။ ဣမိဿာ စ, ဘိက္ခဝေ, မဟာပထဝိယာ သိနေရုဿ စ ပဗ္ဗတရာဇဿ ဈာယမာနာနံ ဒယှမာနာနံ အစ္စိ ဝါတေန ခိတ္တာ ယာဝ ဗြဟ္မလောကာပိ ဂစ္ဆတိ။ သိနေရုဿ, ဘိက္ခဝေ, ပဗ္ဗတရာဇဿ ဈာယမာနဿ ဒယှမာနဿ ဝိနဿမာနဿ မဟတာ တေဇောခန္ဓေန အဘိဘူတဿ ယောဇနသတိကာနိပိ ကူဋာနိ ပလုဇ္ဇန္တိ ဒွိယောဇနသတိကာနိပိ, တိယောဇနသတိကာနိပိ, စတုယောဇနသတိကာနိပိ, ပဉ္စယောဇနသတိကာနိပိ ကူဋာနိ ပလုဇ္ဇန္တိ။ ဣမိဿာ စ, ဘိက္ခဝေ, မဟာပထဝိယာ သိနေရုဿ စ ပဗ္ဗတရာဇဿ ဈာယမာနာနံ ဒယှမာနာနံ နေဝ ဆာရိကာ ပညာယတိ န မသိ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပိဿ ဝါ တေလဿ ဝါ ဈာယမာနဿ ဒယှမာနဿ နေဝ ဆာရိကာ ပညာယတိ န မသိ; ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဣမိဿာ စ မဟာပထဝိယာ သိနေရုဿ စ ပဗ္ဗတရာဇဿ ဈာယမာနာနံ ဒယှမာနာနံ နေဝ ဆာရိကာ ပညာယတိ န မသိ။ ဧဝံ အနိစ္စာ, ဘိက္ခဝေ, သင်္ခါရာ; ဧဝံ အဓု

တ, ဘိက္ခဝေ, သင္ခါရာ; ဇေ၀ံ အနဿာသိကာ, ဘိက္ခဝေ, သင္ခါရာ။ ယာဝဒွိဒံ, ဘိက္ခဝေ, အလမေဝ သဗ္ဗသင္ခါရေသု နိဗ္ဗိန္ဒိတုံ အလံ ဝိရဇ္ဇိတုံ အလံ ဝိမုစ္စိတုံ။

“တတြ, ဘိက္ခဝေ, ကော မန္တာ ကော သဒ္ဒါတာ – ‘အယမ္ပိ ပထဝီ သိနေရု စ ပဗ္ဗတရာဇာ ဒယှိဿန္တိ ဝိနဿိဿန္တိ, န ဘဝိဿန္တီ’တိ အညတြ ဒိဋ္ဌပဒေဟိ?

[အ. နိ. ၆.၅၄; ၇.၇၃] “ဘူတပုဗ္ဗံ, ဘိက္ခဝေ, သုနေတ္တော နာမ သတ္ထာ အဟောသိ တိတ္ထကရော ကာမေသု ဝီတရာဂေါ။ သုနေတ္တဿ ခေါ ပန, ဘိက္ခဝေ , သတ္ထုနော အနေကာနိ သာဝကသတာနိ အဟေသုံ။ သုနေတ္တော, ဘိက္ခဝေ, သတ္ထာ သာဝကာနံ ဗြဟ္မလောကသဟဗျတာယ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ယေ ခေါ ပန, ဘိက္ခဝေ, သုနေတ္တဿ သတ္ထုနော ဗြဟ္မလောကသဟဗျတာယ ဓမ္မံ ဒေသေန္တဿ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သာသနံ အာဇာနိံသု တေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ ဗြဟ္မလောကံ ဥပပဇ္ဇိံသု။ ယေ န သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သာသနံ အာဇာနိံသု တေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပ္ပေကစ္စေ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇိံသု, အပ္ပေကစ္စေ နိမ္မာနရတီနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇိံသု, အပ္ပေကစ္စေ တုသိတာနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇိံသု, အပ္ပေကစ္စေ ယာမာနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇိံသု , အပ္ပေကစ္စေ တာဝတိံသာနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇိံသု , အပ္ပေကစ္စေ စာတုမဟာရာဇိကာနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇိံသု, အပ္ပေကစ္စေ ခတ္တိယမဟာသာလာနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇိံသု, အပ္ပေကစ္စေ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇိံသု, အပ္ပေကစ္စေ ဂဟပတိမဟာသာလာနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇိံသု။

“အထ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သုနေတ္တဿ သတ္ထုနော ဧတဒဟောသိ – ‘န ခေါ မေတံ ပတိရူပံ ယောဟံ သာဝကာနံ သမသမဂတိယော အဿံ အဘိသမ္ပရာယံ, ယံနူနာဟံ ဥတ္တရိ မေတ္တံ [ဥတ္တရိ မဂ္ဂံ (က.)] ဘာဝေယျ’’’န္တိ။

“အထ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သုနေတ္တော သတ္ထာ သတ္တ ဝဿာနိ မေတ္တံ စိတ္တံ ဘာဝေသိ။ သတ္တ ဝဿာနိ မေတ္တံ စိတ္တံ ဘာဝေတွာ သတ္တ သံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ္ပေ နယိမံ လောကံ ပုနရာဂမာသိ။ သံဝဋ္ဋမာနေ သုဒံ, ဘိက္ခဝေ , လောကေ အာဘဿရူပဂေါ ဟောတိ။ ဝိဝဋ္ဋမာနေ လောကေ သုညံ ဗြဟ္မဝိမာနံ ဥပပဇ္ဇတိ။ တတြ သုဒံ, ဘိက္ခဝေ, ဗြဟ္မာ ဟောတိ မဟာဗြဟ္မာ အဘိဘူ အနဘိဘူတော အညဒတ္ထုဒသော ဝသဝတ္တီ။ ဆတ္တိံသက္ခတ္တုံ ခေါ ပန, ဘိက္ခဝေ, သက္ကော အဟောသိ ဒေဝါနမိန္ဒော။ အနေကသတက္ခတ္တုံ ရာဇာ အဟောသိ စက္ကဝတ္တီ ဓမ္မိကော ဓမ္မရာဇာ စာတုရန္တော ဝိဇိတာဝီ ဇနပဒတ္ထာဝရိယပ္ပတ္တော သတ္တရတနသမန္နာဂတော။ ပရောသဟဿံ ခေါ ပနဿ ပုတ္တာ အဟေသုံ သူရာ ဝီရင်္ဂရူပါ ပရသေနပ္ပမဒ္ဒနာ။ သော ဣမံ ပထဝိံ သာဂရပရိယန္တံ အဒဏ္ဍေန အသတ္ထေန ဓမ္မေန အဘိဝိဇိယ အဇ္ဈာဝသိ။ သော ဟိ နာမ, ဘိက္ခဝေ, သုနေတ္တော သတ္ထာ ဧဝံ ဒီဃာယုကော သမာနော ဧဝံ စိရဋ္ဌိတိကော အပရိမုတ္တော အဟောသိ – ‘ဇာတိယာ ဇရာယ မရဏေန သောကေဟိ ပရိဒေဝေဟိ ဒုက္ခေဟိ ဒောမနဿေဟိ ဥပါယာသေဟိ, အပရိမုတ္တော ဒုက္ခသ္မာ’တိ ဝဒါမိ’’။

“တံ ကိဿ ဟေတု? စတုန္နံ ဓမ္မာနံ အနနုဗောဓာ အပ္ပဋိဝေဓာ။ ကတမေသံ စတုန္နံ? အရိယဿ, ဘိက္ခဝေ, သီလဿ အနနုဗောဓာ အပ္ပဋိဝေဓာ, အရိယဿ သမာဓိဿ အနနုဗောဓာ အပ္ပဋိဝေဓာ, အရိယာယ ပညာယ အနနုဗောဓာ အပ္ပဋိဝေဓာ, အရိယာယ ဝိမုတ္တိယာ အနနုဗောဓာ အပ္ပဋိဝေဓာ။ တယိဒံ, ဘိက္ခဝေ, အရိယံ သီလံ အနုဗုဒ္ဓံ ပဋိဝိဒ္ဓံ, အရိယော သမာဓိ အနုဗောဓော ပဋိဝိဒ္ဓော, အရိယာ ပညာ အနုဗောဓာ ပဋိဝိဒ္ဓာ, အရိယာ ဝိမုတ္တိ အနုဗောဓာ ပဋိဝိဒ္ဓာ, ဥစ္ဆိန္နာ ဘဝတဏှာ, ခီဏာ ဘဝနေတ္တိ, နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ’’တိ။ ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ ဣဒံ ဝတွာန သုဂတော အထာပရံ ဧတဒဝေါစ သတ္ထာ –

“သီလံ သမာဓိ ပညာ စ၊ ဝိမုတ္တိ စ အနုတ္တရာ။
အနုဗုဒ္ဓါ ဣမေ ဓမ္မာ၊ ဂေါတမေန ယသဿိနာ။

“ဣတိ ဗုဒ္ဓေါ အဘိညာယ၊ ဓမ္မမက္ခာသိ ဘိက္ခုနံ။
ဒုက္ခဿန္တကရော သတ္ထာ၊ စက္ခုမာ ပရိနိဗ္ဗုတော’’တိ။ ဒုတိယံ။

၃. နဂရောပမသုတ္တံ

၆၇. “ယတော ခော, ဘိက္ခဝေ, ရဉော ပစ္စန္တိမံ နဂရံ သတ္တဟိ နဂရပရိက္ခာရေဟိ သုပရိက္ခတံ [သုပရိက္ခိတ္တံ (က.)] ဟောတိ, စတုန္နဉ္စ အာဟာရာနံ နိကာမလာဘီ ဟောတိ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ရဉော ပစ္စန္တိမံ နဂရံ အကရဏီယံ ဗာဟိရေဟိ ပစ္စတ္ထိကေဟိ ပစ္စာမိတ္တေဟိ။

“ကတမေဟိ သတ္တဟိ နဂရပရိက္ခာရေဟိ သုပရိက္ခတံ ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ရဉော ပစ္စန္တိမေ နဂရေ ဧသိကာ ဟောတိ ဂမ္ဘီရနေမာ [ဂမ္ဘီရနေမိ (က.)] သုနိခာတာ အစလာ အသမ္ပဝေဓီ [အသမ္ပဝေဓိ (သီ. သျာ.)] ။ ဣမိနာ ပဌမေန နဂရပရိက္ခာရေန သုပရိက္ခတံ ဟောတိ ရဉော ပစ္စန္တိမံ နဂရံ အဗ္ဘန္တရာနံ ဂုတ္တိယာ ဗာဟိရာနံ ပဋိဃာတာယ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ရဉော ပစ္စန္တိမေ နဂရေ ပရိခါ ဟောတိ ဂမ္ဘီရာ စေဝ ဝိတ္ထတာ စ။ ဣမိနာ ဒုတိယေန နဂရပရိက္ခာရေန သုပရိက္ခတံ ဟောတိ ရဉော ပစ္စန္တိမံ နဂရံ အဗ္ဘန္တရာနံ ဂုတ္တိယာ ဗာဟိရာနံ ပဋိဃာတာယ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ရဉော ပစ္စန္တိမေ နဂရေ အနုပရိယာယပထော ဟောတိ ဥစ္စော စေဝ ဝိတ္ထတော စ။ ဣမိနာ တတိယေန နဂရပရိက္ခာရေန သုပရိက္ခတံ ဟောတိ ရဉော ပစ္စန္တိမံ နဂရံ အဗ္ဘန္တရာနံ ဂုတ္တိယာ ဗာဟိရာနံ ပဋိဃာတာယ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ရဉော ပစ္စန္တိမေ နဂရေ ဗဟုံ အာဝုဓံ သန္နိစိတံ ဟောတိ သလာကဉ္စေဝ ဇေဝနိကဉ္စ [ဇေဝနိယဉ္စ (သီ. အဋ္ဌ.)]။ ဣမိနာ စတုတ္ထေန နဂရပရိက္ခာရေန သုပရိက္ခတံ ဟောတိ ရဉော ပစ္စန္တိမံ နဂရံ အဗ္ဘန္တရာနံ ဂုတ္တိယာ ဗာဟိရာနံ ပဋိဃာတာယ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ရဉော ပစ္စန္တိမေ နဂရေ ဗဟုဗလကာယော ပဋိဝသတိ, သေယျထိဒံ – ဟတ္ထာရောဟာ အဿာရောဟာ ရထိကာ ဓနုဂ္ဂဟာ စေလကာ စလကာ ပိဏ္ဍဒါယကာ ဥဂ္ဂာ ရာဇပုတ္တာ ပက္ခန္ဒိနော မဟာနာဂါ သူရာ စမ္မယောဓိနော ဒါသကပုတ္တာ။ ဣမိနာ ပဉ္စမေန နဂရပရိက္ခာရေန သုပရိက္ခတံ ဟောတိ ရဉော ပစ္စန္တိမံ နဂရံ အဗ္ဘန္တရာနံ ဂုတ္တိယာ ဗာဟိရာနံ ပဋိဃာတာယ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ရဉော ပစ္စန္တိမေ နဂရေ ဒောဝါရိကော ဟောတိ ပဏ္ဍိတော ဗျတ္တော မေဓာဝီ အညာတာနံ နိဝါရေတာ ဉာတာနံ ပဝေသေတာ။ ဣမိနာ ဆဋ္ဌေန နဂရပရိက္ခာရေန သုပရိက္ခတံ ဟောတိ ရဉော ပစ္စန္တိမံ နဂရံ အဗ္ဘန္တရာနံ ဂုတ္တိယာ ဗာဟိရာနံ ပဋိဃာတာယ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ရဉော ပစ္စန္တိမေ နဂရေ ပါကာရော ဟောတိ ဥစ္စော စေဝ ဝိတ္ထတော စ ဝါသနလေပနသမ္ပန္နော စ။ ဣမိနာ သတ္တမေန နဂရပရိက္ခာရေန သုပရိက္ခတံ ဟောတိ ရဉော ပစ္စန္တိမံ နဂရံ အဗ္ဘန္တရာနံ ဂုတ္တိယာ ဗာဟိရာနံ ပဋိဃာတာယ။ ဣမေဟိ သတ္တဟိ နဂရပရိက္ခာရေဟိ သုပရိက္ခတံ ဟောတိ။

“ကတမေသံ စတုန္နံ အာဟာရာနံ နိကာမလာဘီ ဟောတိ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ရဉော ပစ္စန္တိမေ နဂရေ ဗဟုံ တိဏကဋ္ဌောဒကံ သန္နိစိတံ ဟောတိ အဗ္ဘန္တရာနံ ရတိယာ အပရိတဿနာယ ဖာသုဝိဟာရာယ ဗာဟိရာနံ ပဋိဃာတာယ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ရဉော ပစ္စန္တိမေ နဂရေ ဗဟုံ သာလိယဝကံ သန္နိစိတံ ဟောတိ အဗ္ဘန္တရာနံ ရတိယာ အပရိတဿနာယ ဖာသုဝိဟာရာယ ဗာဟိရာနံ ပဋိဃာတာယ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ရဉော ပစ္စန္တိမေ နဂရေ ဗဟုံ တိလမုဂ္ဂမာသာပရဏ္ဏံ သန္နိစိတံ ဟောတိ အဗ္ဘန္တရာနံ ရတိယာ အပရိတဿနာယ ဖာသုဝိဟာရာယ ဗာဟိရာနံ ပဋိဃာတာယ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ရဉော ပစ္စန္တိမေ နဂရေ ဗဟုံ ဘေသဇ္ဇံ သန္နိစိတံ ဟောတိ, သေယျထိဒံ – သပ္ပိ နဝနီတံ တေလံ မဓု ဖာဏိတံ လောဏံ အဗ္ဘန္တရာနံ ရတိယာ အပရိတဿနာယ ဖာသုဝိဟာရာယ ဗာဟိရာနံ ပဋိဃာတာယ။ ဣ

မေသံ ခော, ဘိက္ခဝေ, စတုန္နံ အာဟာရာနံ နိကာမလာဘီ ဟောတိ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ။

“ယတော ခော, ဘိက္ခဝေ, ရညော ပစ္စန္တိမံ နဂရံ ဣမေဟိ သတ္တဟိ နဂရပရိက္ခာရေဟိ သုပရိက္ခတံ ဟောတိ, ဣမေသဉ္စ စတုန္နံ အာဟာရာနံ နိကာမလာဘီ ဟောတိ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ရညော ပစ္စန္တိမံ နဂရံ အကရဏီယံ ဗာဟိရေဟိ ပစ္စတ္ထိကေဟိ ပစ္စာမိတ္တေဟိ။ ဧဝမေဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ယတော အရိယသာဝကော သတ္တဟိ သဒ္ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဟောတိ, စတုန္နဉ္စ ဈာနာနံ အာဘိစေတသိကာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာနံ နိကာမလာဘီ ဟောတိ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော အကရဏီယော မာရဿ အကရဏီယော ပါပိမတော။ ကတမေဟိ သတ္တဟိ သဒ္ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဟောတိ?

“သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ရညော ပစ္စန္တိမေ နဂရေ ဧသိကာ ဟောတိ ဂမ္ဘီရနေမာ သုနိခါတာ အစလာ အသမ္ပဝေဓီ အဗ္ဘန္တရာနံ ဂုတ္တိယာ ဗာဟိရာနံ ပဋိဃာတာယ။ ဧဝမေဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော သဒ္ဓေါ ဟောတိ, သဒ္ဒဟတိ တထာဂတဿ ဗောဓိံ ‘ဣတိပိ သော။ပေ။ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ’တိ။ သဒ္ဓေသိကော, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော အကုသလံ ပဇဟတိ, ကုသလံ ဘာဝေတိ; သာဝဇ္ဇံ ပဇဟတိ, အနဝဇ္ဇံ ဘာဝေတိ; သုဒ္ဓံ အတ္တာနံ ပရိဟရတိ။ ဣမိနာ ပဌမေန သဒ္ဓမ္မေန သမန္နာဂတော ဟောတိ။

“သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ရညော ပစ္စန္တိမေ နဂရေ ပရိက္ခာ ဟောတိ ဂမ္ဘီရာ စေဝ ဝိတ္ထတာ စ အဗ္ဘန္တရာနံ ဂုတ္တိယာ ဗာဟိရာနံ ပဋိဃာတာယ။ ဧဝမေဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ဟိရီမာ ဟောတိ, ဟိရီယတိ ကာယဒုစ္စရိတေန ဝစီဒုစ္စရိတေန မနောဒုစ္စရိတေန, ဟိရီယတိ ပါပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ သမာပတ္တိယာ။ ဟိရီပရိက္ခော ခော, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော အကုသလံ ပဇဟတိ, ကုသလံ ဘာဝေတိ; သာဝဇ္ဇံ ပဇဟတိ, အနဝဇ္ဇံ ဘာဝေတိ; သုဒ္ဓံ အတ္တာနံ ပရိဟရတိ။ ဣမိနာ ဒုတိယေန သဒ္ဓမ္မေန သမန္နာဂတော ဟောတိ။

“သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ရညော ပစ္စန္တိမေ နဂရေ အနုပရိယာယပထော ဟောတိ ဥစ္စော စေဝ ဝိတ္ထတော စ အဗ္ဘန္တရာနံ ဂုတ္တိယာ ဗာဟိရာနံ ပဋိဃာတာယ။ ဧဝမေဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ဩတ္တပ္ပီ ဟောတိ, ဩတ္တပ္ပတိ ကာယဒုစ္စရိတေန ဝစီဒုစ္စရိတေန မနောဒုစ္စရိတေန, ဩတ္တပ္ပတိ ပါပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ သမာပတ္တိယာ။ ဩတ္တပ္ပပရိယာယပထော , ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော အကုသလံ ပဇဟတိ, ကုသလံ ဘာဝေတိ ; သာဝဇ္ဇံ ပဇဟတိ, အနဝဇ္ဇံ ဘာဝေတိ; သုဒ္ဓံ အတ္တာနံ ပရိဟရတိ။ ဣမိနာ တတိယေန သဒ္ဓမ္မေန သမန္နာဂတော ဟောတိ။

“သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ရညော ပစ္စန္တိမေ နဂရေ ဗဟုံ အာဝုဓံ သန္နိစိတံ ဟောတိ သလာကဉ္စေဝ ဇေဝနိကဉ္စ အဗ္ဘန္တရာနံ ဂုတ္တိယာ ဗာဟိရာနံ ပဋိဃာတာယ။ ဧဝမေဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ဗဟုဿုတော ဟောတိ။ပေ။ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ။ သုတာဝုဓော, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော အကုသလံ ပဇဟတိ, ကုသလံ ဘာဝေတိ; သာဝဇ္ဇံ ပဇဟတိ, အနဝဇ္ဇံ ဘာဝေတိ; သုဒ္ဓံ အတ္တာနံ ပရိဟရတိ။ ဣမိနာ စတုတ္ထေန သဒ္ဓမ္မေန သမန္နာဂတော ဟောတိ။

“သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ရညော ပစ္စန္တိမေ နဂရေ ဗဟုဗလကာယော ပဋိဝသတိ, သေယျထိဒံ – ဟတ္ထာရောဟာ အဿာရောဟာ ရထိကာ ဓနုဂ္ဂဟာ စေလကာ စလကာ ပိဏ္ဍဒါယကာ ဥဂ္ဂါ ရာဇပုတ္တာ ပက္ခန္ဒိနော မဟာနာဂါ သူရာ စမ္မယောဓိနော ဒါသကပုတ္တာ အဗ္ဘန္တရာနံ ဂုတ္တိယာ ဗာဟိရာနံ ပဋိဃာတာယ။ ဧဝမေဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော အာရဒ္ဓဝီရိယော ဝိဟရတိ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ, ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပသမ္ပဒါယ, ထာမဝါ ဒဠှပရက္ကမော အနိက္ခိတ္တဓုရော ကုသလေသု ဓမ္မေသု။ ဝီရိယဗလကာယော, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော အကုသလံ ပဇဟတိ, ကုသလံ ဘာဝေတိ; သာဝဇ္ဇံ ပဇဟတိ, အနဝဇ္ဇံ ဘာဝေတိ; သုဒ္ဓံ အတ္တာနံ ပရိဟရတိ။ ဣမိနာ ပဉ္စမေန သဒ္ဓမ္မေန သမန္နာဂတော ဟောတိ။

“သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ရညော ပစ္စန္တိမေ နဂရေ ဒေါဝါရိကော ဟောတိ ပဏ္ဍိတော ဗျတ္တော မေဓာဝီ အညာတာနံ နိဝါရေတာ ဉာတာနံ ပဝေသေတာ အဗ္ဘန္တရာနံ ဂုတ္တိယာ ဗာဟိရာနံ ပဋိဃာတာယ ။ ဧဝမေဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော သတိမာ ဟောတိ ပရမေန သတိနေပက္ကေန သမန္နာဂတော စိရကတမ္ပိ စိရဘာသိတမ္ပိ သရိတာ

အနုသ္သရိတာ။ သတိအေတရိကော, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော အကုသလံ ပဇဟတိ, ကုသလံ ဘာဝေတိ; သာဝဇ္ဇံ ပဇဟတိ, အနဝဇ္ဇံ ဘာဝေတိ; သုဒ္ဓံ အတ္တာနံ ပရိဟရတိ။ ဣမိနာ ဆဋ္ဌေန သဒ္ဓမ္မေန သမန္နာဂတော ဟောတိ။

''သေယ္ယထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ရညော ပစ္စန္တိမေ နဂရေ ဟကာရော ဟောတိ ဥစ္စော စေဝ ဝိတ္ထတော စ တသန လေပနသမ္ပန္နော စ အဗ္ဘန္တရာနံ ဂုတ္တိယာ ဗာဟိရာနံ ပဋိဃာတာယ။ ဧဝမေဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ပညဝာ ဟောတိ ဥဒယတ္ထဂါမိနိယာ ပညာယ သမန္နာဂတော အရိယာယ နိဗ္ဗေဓိကာယ သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယဂါမိနိယာ။ ပညာတသနလေပနသမ္ပန္နော, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော အကုသလံ ပဇဟတိ, ကုသလံ ဘာဝေတိ; သာဝဇ္ဇံ ပဇဟတိ, အနဝဇ္ဇံ ဘာဝေတိ; သုဒ္ဓံ အတ္တာနံ ပရိဟရတိ။ ဣမိနာ သတ္တမေန သဒ္ဓမ္မေန သမန္နာဂတော ဟောတိ။ ဣမေဟိ သတ္တဟိ သဒ္ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဟောတိ။

''ကတမေသံ စတုန္နံ ဈာနာနံ အာဘိစေတသိကာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာနံ နိကာမလာဘီ ဟောတိ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ? သေယ္ယထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ရညော ပစ္စန္တိမေ နဂရေ ဗဟုံ တိဏကဋ္ဌောဒကံ သန္နိစိတံ ဟောတိ အဗ္ဘန္တရာနံ ရတိယာ အပရိတဿာယ ဖာသုဝိဟာရာယ ဗာဟိရာနံ ပဋိဃာတာယ။ ဧဝမေဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ အတ္တနော ရတိယာ အပရိတဿာယ ဖာသုဝိဟာရာယ ဩက္ကမနာယ နိဗ္ဗာနဿ။

''သေယ္ယထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ရညော ပစ္စန္တိမေ နဂရေ ဗဟုံ သာလိယဝကံ သန္နိစိတံ ဟောတိ အဗ္ဘန္တရာနံ ရတိယာ အပရိတဿာယ ဖာသုဝိဟာရာယ ဗာဟိရာနံ ပဋိဃာတာယ။ ဧဝမေဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ။ပေ။ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ အတ္တနော ရတိယာ အပရိတဿာယ ဖာသုဝိဟာရာယ ဩက္ကမနာယ နိဗ္ဗာနဿ။

''သေယ္ယထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ရညော ပစ္စန္တိမေ နဂရေ ဗဟုံ တိလမုဂ္ဂမာသာပရဏ္ဏံ သန္နိစိတံ ဟောတိ အဗ္ဘန္တရာနံ ရတိယာ အပရိတဿာယ ဖာသုဝိဟာရာယ ဗာဟိရာနံ ပဋိဃာတာယ။ ဧဝမေဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ပီတိယာ စ ဝိရာဂါ။ပေ။ တတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ အတ္တနော ရတိယာ အပရိတဿာယ ဖာသုဝိဟာရာယ ဩက္ကမနာယ နိဗ္ဗာနဿ။

''သေယ္ယထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ရညော ပစ္စန္တိမေ နဂရေ ဗဟုံ ဘေသဇ္ဇံ သန္နိစိတံ ဟောတိ, သေယ္ယထိဒံ – သပ္ပိ နဝနီတံ တေလံ မဓု ဖာဏိတံ လောဏံ အဗ္ဘန္တရာနံ ရတိယာ အပရိတဿာယ ဖာသုဝိဟာရာယ ဗာဟိရာနံ ပဋိဃာတာယ။ ဧဝမေဝံ ခော ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော သုခဿ စ ပဟာနာ ဒုက္ခဿ စ ပဟာနာ ပုဗ္ဗေဝ သောမနဿဒောမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာ အဒုက္ခမသုခံ ဥပေက္ခာသတိပာရိသုဒ္ဓိံ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ အတ္တနော ရတိယာ အပရိတဿာယ ဖာသုဝိဟာရာယ ဩက္ကမနာယ နိဗ္ဗာနဿ။ ဣမေသံ စတုန္နံ ဈာနာနံ အာဘိစေတသိကာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာနံ နိကာမလာဘီ ဟောတိ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ။

''ယတော ခော, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ဣမေဟိ သတ္တဟိ သဒ္ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဟောတိ, ဣမေသဉ္စ စတုန္နံ ဈာနာနံ အာဘိစေတသိကာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာနံ နိကာမလာဘီ ဟောတိ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော အကရဏီယော မာရဿ အကရဏီယော ပာပိမတော''တိ။ တတိယံ။

၄. ဓမ္မညူသုတ္တံ

၆၈. ''သတ္တဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု အာဟုနေယျော ဟောတိ ။ပေ။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။ ကတမေဟိ သတ္တဟိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဓမ္မညူ စ ဟောတိ အတ္ထညူ စ အတ္တညူ စ မတ္တညူ စ ကာလညူ စ ပရိသညူ စ ပုဂ္ဂလပရောပရညူ စ။

''ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဓမ္မညူ ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဓမ္မံ ဇာနာတိ – သုတ္တံ ဂေယျံ ဝေယျာကရဏံ ဂါထံ ဥဒာနံ ဣတိဝုတ္တကံ ဇာတကံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဝေဒလ္လံ။ နော စေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဓမ္မံ ဇာနေယျ – သု

တ္တံ ဂေယျံ။ပေ။ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဝေဒလ္လံ, နယိဓ ‘ဓမ္မညူ’တိ ဝုစ္စေယျ။ ယသ္မာ စ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဓမ္မံ ဇာနာတိ – သုတ္တံ ဂေယျံ။ပေ။ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဝေဒလ္လံ, တသ္မာ ‘ဓမ္မညူ’တိ ဝုစ္စတိ။ ဣတိ ဓမ္မညူ။

“အတ္ထညူ စ ကထံ ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု တဿ တဿေဝ ဘာသိတဿ အတ္ထံ ဇာနာတိ – ‘အယံ ဣမဿ ဘာသိတဿ အတ္ထော, အယံ ဣမဿ ဘာသိတဿ အတ္ထော’တိ။ နော စေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု တဿ တဿေဝ ဘာသိတဿ အတ္ထံ ဇာနေယျ – ‘အယံ ဣမဿ ဘာသိတဿ အတ္ထော, အယံ ဣမဿ ဘာသိတဿ အတ္ထော’တိ, နယိဓ ‘အတ္ထညူ’တိ ဝုစ္စေယျ။ ယသ္မာ စ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု တဿ တဿေဝ ဘာသိတဿ အတ္ထံ ဇာနာတိ – ‘အယံ ဣမဿ ဘာသိတဿ အတ္ထော, အယံ ဣမဿ ဘာသိတဿ အတ္ထော’တိ, တသ္မာ ‘အတ္ထညူ’တိ ဝုစ္စတိ။ ဣတိ ဓမ္မညူ, အတ္ထညူ။

“အတ္တညူ စ ကထံ ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အတ္တာနံ ဇာနာတိ – ‘ဧတ္တကောမှိ သဒ္ဓါယ သီလေန သုတေန စာဂေန ပညာယ ပဋိဘာနေနာ’တိ။ နော စေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အတ္တာနံ ဇာနေယျ – ‘ဧတ္တကောမှိ သဒ္ဓါယ သီလေန သုတေန စာဂေန ပညာယ ပဋိဘာနေနာ’တိ, နယိဓ ‘အတ္တညူ’တိ ဝုစ္စေယျ။ ယသ္မာ စ, ဘိက္ခဝေ , ဘိက္ခု အတ္တာနံ ဇာနာတိ – ‘ဧတ္တကောမှိ သဒ္ဓါယ သီလေန သုတေန စာဂေန ပညာယ ပဋိဘာနေနာ’တိ, တသ္မာ ‘အတ္တညူ’တိ ဝုစ္စတိ။ ဣတိ ဓမ္မညူ, အတ္ထညူ, အတ္တညူ။

“မတ္တညူ စ ကထံ ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု မတ္တံ ဇာနာတိ စီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာနပ္ပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနံ ပဋိဂ္ဂဟဏာယ။ နော စေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု မတ္တံ ဇာနေယျ စီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာနပ္ပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနံ ပဋိဂ္ဂဟဏာယ, နယိဓ ‘မတ္တညူ’တိ ဝုစ္စေယျ။ ယသ္မာ စ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု မတ္တံ ဇာနာတိ စီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာနပ္ပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနံ ပဋိဂ္ဂဟဏာယ, တသ္မာ ‘မတ္တညူ’တိ ဝုစ္စတိ။ ဣတိ ဓမ္မညူ, အတ္ထညူ, အတ္တညူ, မတ္တညူ။

“ကာလညူ စ ကထံ ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု, ကာလံ ဇာနာတိ – ‘အယံ ကာလော ဥဒ္ဒေသဿ, အယံ ကာလော ပရိပုစ္ဆာယ, အယံ ကာလော ယောဂဿ, အယံ ကာလော ပဋိသလ္လာနဿာ’တိ။ နော စေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကာလံ ဇာနေယျ – ‘အယံ ကာလော ဥဒ္ဒေသဿ, အယံ ကာလော ပရိပုစ္ဆာယ, အယံ ကာလော ယောဂဿ, အယံ ကာလော ပဋိသလ္လာနဿာ’တိ, နယိဓ ‘ကာလညူ’တိ ဝုစ္စေယျ။ ယသ္မာ စ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကာလံ ဇာနာတိ – ‘အယံ ကာလော ဥဒ္ဒေသဿ, အယံ ကာလော ပရိပုစ္ဆာယ, အယံ ကာလော ယောဂဿ, အယံ ကာလော ပဋိသလ္လာနဿာ’တိ, တသ္မာ ‘ကာလညူ’တိ ဝုစ္စတိ။ ဣတိ ဓမ္မညူ, အတ္ထညူ, အတ္တညူ, မတ္တညူ, ကာလညူ။

“ပရိသညူ စ ကထံ ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပရိသံ ဇာနာတိ – ‘အယံ ခတ္တိယပရိသာ, အယံ ဗြာဟ္မဏပရိသာ, အယံ ဂဟပတိပရိသာ, အယံ သမဏပရိသာ။ တတ္ထ ဧဝံ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗံ, ဧဝံ ဌာတဗ္ဗံ , ဧဝံ ကတ္တဗ္ဗံ, ဧဝံ နိသီဒိတဗ္ဗံ, ဧဝံ ဘာသိတဗ္ဗံ, ဧဝံ တုဏှီ ဘဝိတဗ္ဗ’န္တိ။ နော စေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပရိသံ ဇာနေယျ – ‘အယံ ခတ္တိယပရိသာ။ပေ။ ဧဝံ တုဏှီ ဘဝိတဗ္ဗ’န္တိ, နယိဓ ‘ပရိသညူ’တိ ဝုစ္စေယျ။ ယသ္မာ စ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပရိသံ ဇာနာတိ – ‘အယံ ခတ္တိယပရိသာ, အယံ ဗြာဟ္မဏပရိသာ, အယံ ဂဟပတိပရိသာ, အယံ သမဏပရိသာ ။ တတ္ထ ဧဝံ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗံ, ဧဝံ ဌာတဗ္ဗံ, ဧဝံ ကတ္တဗ္ဗံ, ဧဝံ နိသီဒိတဗ္ဗံ, ဧဝံ ဘာသိတဗ္ဗံ, ဧဝံ တုဏှီ ဘဝိတဗ္ဗ’န္တိ, တသ္မာ ‘ပရိသညူ’တိ ဝုစ္စတိ။ ဣတိ ဓမ္မညူ, အတ္ထညူ, အတ္တညူ, မတ္တညူ, ကာလညူ, ပရိသညူ။

“ပုဂ္ဂလပရောပရညူ စ ကထံ ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော [သဗ္ဗတ္ထပိ ဣဓ အာရမ္မေ “ဘိက္ခုနော” တု ဝေဝ ဒိဿတိ] ဒွိဝယေန ပုဂ္ဂလာ ဝိဒိတာ ဟောန္တိ။ ဒွေ ပုဂ္ဂလာ – ဧကော အရိယာနံ ဒဿနကာမော, ဧကော အရိယာနံ န ဒဿနကာမော။ ယွာယံ ပုဂ္ဂလော အရိယာနံ န ဒဿနကာမော , ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန ဂါရယှော ဟောတိ။ ယွာယံ ပုဂ္ဂလော အရိယာနံ ဒဿနကာမော, ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန ပါသံသော။

“ဒွေဝ ပုဂ္ဂလာ အရိယာနံ ဒဿနကာမာ – ဧကော သဒ္ဓမ္မံ သောတုကာမော, ဧကော သဒ္ဓမ္မံ န သောတုကာမော။ ယွာယံ ပုဂ္ဂလော သဒ္ဓမ္မံ န သောတုကာမော, ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန ဂါရယှော ဟောတိ။ ယွာယံ ပုဂ္ဂလော သဒ္ဓမ္မံ သောတုကာမော, ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန ပါသံသော။

“ဒွေဝ ပုဂ္ဂလာ သဒ္ဓမ္မံ သောတုကာမာ – ဧကော ဩဟိတသောတော ဓမ္မံ သုဏာတိ, ဧကော အနောဟိတသော
တော ဓမ္မံ သုဏာတိ။ ယွတယံ ပုဂ္ဂလော အနောဟိတသောတော ဓမ္မံ သုဏာတိ, ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန ကရယွေ့ဟာ။ ယွ
တယံ ပုဂ္ဂလော ဩဟိတသောတော ဓမ္မံ သုဏာတိ, ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန ဟာသံသော။

“ဒွေဝ ပုဂ္ဂလာ ဩဟိတသောတာ ဓမ္မံ သုဏန္တိ [သုဏန္တာ (က.)] – ဧကော သုတွာ ဓမ္မံ ဓာရေတိ, ဧကော သု
တွာ ဓမ္မံ န ဓာရေတိ။ ယွတယံ ပုဂ္ဂလော သုတွာ န ဓမ္မံ ဓာရေတိ, ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန ကရယွေ့ဟာ။ ယွတယံ ပုဂ္ဂ
လော သုတွာ ဓမ္မံ ဓာရေတိ, ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန ဟာသံသော။

“ဒွေဝ ပုဂ္ဂလာ သုတွာ ဓမ္မံ ဓာရေန္တိ [ဓာရေန္တာ (က.)] – ဧကော ဓာတာနံ [ဓတာနံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဓမ္မာ
နံ အတ္ထံ ဥပပရိက္ခတိ, ဧကော ဓာတာနံ ဓမ္မာနံ အတ္ထံ န ဥပပရိက္ခတိ။ ယွတယံ ပုဂ္ဂလော ဓာတာနံ ဓမ္မာနံ အတ္ထံ
န ဥပပရိက္ခတိ, ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန ကရယွေ့ဟာ။ ယွတယံ ပုဂ္ဂလော ဓာတာနံ ဓမ္မာနံ အတ္ထံ ဥပပရိက္ခတိ, ဧဝံ
သော တေနင်္ဂေန ဟာသံသော။

“ဒွေဝ ပုဂ္ဂလာ ဓာတာနံ ဓမ္မာနံ အတ္ထံ ဥပပရိက္ခန္တိ [ဥပပရိက္ခန္တာ (က.)] – ဧကော အတ္ထမညာယ ဓမ္မမ
ညာယ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နော, ဧကော အတ္ထမညာယ ဓမ္မမညာယ န ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နော။ ယွတယံ ပုဂ္ဂလော အတ္
ထမညာယ ဓမ္မမညာယ န ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နော, ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန ကရယွေ့ဟာ။ ယွတယံ ပုဂ္ဂလော အတ္ထမညာ
ယ ဓမ္မမညာယ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နော, ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန ဟာသံသော။

“ဒွေဝ ပုဂ္ဂလာ အတ္ထမညာယ ဓမ္မမညာယ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နာ – ဧကော အတ္တဟိတာယ ပဋိပန္နော နော ပရဟိ
တာယ, ဧကော အတ္တဟိတာယ စ ပဋိပန္နော ပရဟိတာယ စ။ ယွတယံ ပုဂ္ဂလော အတ္တဟိတာယ ပဋိပန္နော နော ပရဟိတာ
ယ, ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန ကရယွေ့ဟာ။ ယွတယံ ပုဂ္ဂလော အတ္တဟိတာယ စ ပဋိပန္နော ပရဟိတာယ စ, ဧဝံ သော တေ
နင်္ဂေန ဟာသံသော။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော [ဘိက္ခုနာ (သီ. သျာ.)] ဒ္ဝယေန ပုဂ္ဂလာ ဝိဒိတာ ဟောန္တိ။ ဧဝံ, ဘိ
က္ခဝေ, ဘိက္ခု ပုဂ္ဂလပရောပရညူ ဟောတိ။ “ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု အာဟု
နေယျော ဟောတိ ပါဟုနေယျော။ပေ.။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿာ”တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ပါရိစ္ဆတ္တကသုတ္တံ

၆၉. “ယသ္မိံ, ဘိက္ခဝေ, သမယေ ဒေဝါနံ တာဝတိံသာနံ ပါရိစ္ဆတ္တကော ကောဝိဠာရော ပဏ္ဍုပလာသော ဟော
တိ, အတ္တမနာ, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝါ တာဝတိံသာ တသ္မိံ သမယေ ဟောန္တိ – ‘ပဏ္ဍုပလာသော ဒါနိ ပါရိစ္ဆတ္တကော
ကောဝိဠာရော နစိရဿေဝ ဒါနိ ပန္နပလာသော ဘဝိဿတီ’”တိ။

“ယသ္မိံ, ဘိက္ခဝေ, သမယေ ဒေဝါနံ တာဝတိံသာနံ ပါရိစ္ဆတ္တကော ကောဝိဠာရော ပန္နပလာသော ဟောတိ,
အတ္တမနာ, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝါ တာဝတိံသာ တသ္မိံ သမယေ ဟောန္တိ – ‘ပန္နပလာသော ဒါနိ ပါရိစ္ဆတ္တကော ကောဝိ
ဠာရော နစိရဿေဝ ဒါနိ ဇာလကဇာတော ဘဝိဿတီ’”တိ။

“ယသ္မိံ, ဘိက္ခဝေ, သမယေ ဒေဝါနံ တာဝတိံသာနံ ပါရိစ္ဆတ္တကော ကောဝိဠာရော ဇာလကဇာတော ဟောတိ,
အတ္တမနာ, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝါ တာဝတိံသာ တသ္မိံ သမယေ ဟောန္တိ – ‘ဇာလကဇာတော ဒါနိ ပါရိစ္ဆတ္တကော ကောဝိ
ဠာရော နစိရဿေဝ ဒါနိ ခါရကဇာတော ဘဝိဿတီ’”တိ။

“ယသ္မိံ, ဘိက္ခဝေ, သမယေ ဒေဝါနံ တာဝတိံသာနံ ပါရိစ္ဆတ္တကော ကောဝိဠာရော ခါရကဇာတော ဟောတိ,
အတ္တမနာ, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝါ တာဝတိံသာ တသ္မိံ သမယေ ဟောန္တိ – ‘ခါရကဇာတော ဒါနိ ပါရိစ္ဆတ္တကော ကောဝိ
ဠာရော နစိရဿေဝ ဒါနိ ကုဋုမလကဇာတော [ကုဍုမလကဇာတော (သီ. သျာ. ပီ.)] ဘဝိဿတီ’”တိ။

“ယသ္မိံ , ဘိက္ခဝေ, သမယေ ဒေဝါနံ တာဝတိံသာနံ ပါရိစ္ဆတ္တကော ကောဝိဠာရော ကုဋုမလကဇာတော ဟော
တိ , အတ္တမနာ, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝါ တာဝတိံသာ တသ္မိံ သမယေ ဟောန္တိ – ‘ကုဋုမလကဇာတော ဒါနိ ပါရိစ္ဆတ္တကော

ကောဝိဋ္ဌာရော နစိရဿေဝ အနိ ကောရကဇာတော [ကောကာသကဇာတော (သီ. သျာ.), ကောသကဇာတော (က.)] ဘဝိဿတီ'''တိ။

''ယသ္မိံ, ဘိက္ခဝေ, သမယေ ဒေဝါနံ တာဝတိံသာနံ ပာရိစ္ဆတ္တကော ကောဝိဋ္ဌာရော ကောရကဇာတော ဟောတိ, အတ္တမနာ, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝါ တာဝတိံသာ တသ္မိံ သမယေ ဟောန္တိ – 'ကောရကဇာတော အနိ ပာရိစ္ဆတ္တကော ကောဝိဋ္ဌာရော နစိရဿေဝ အနိ သဗ္ဗဖာလိဖုလ္လော [သဗ္ဗပာလိဖုလ္လော (သီ. ပီ.)] ဘဝိဿတီ'''တိ။

''ယသ္မိံ, ဘိက္ခဝေ, သမယေ ဒေဝါနံ တာဝတိံသာနံ ပာရိစ္ဆတ္တကော ကောဝိဋ္ဌာရော သဗ္ဗဖာလိဖုလ္လော ဟောတိ, အတ္တမနာ, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝါ တာဝတိံသာ ပာရိစ္ဆတ္တကဿ ကောဝိဋ္ဌာရဿ မူလေ ဒိဗ္ဗေ စတ္တာရော မာသေ ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ သမပ္ပိတာ သမင်္ဂီဘူတာ ပရိစာရေန္တိ။

''သဗ္ဗဖာလိဖုလ္လဿ ခေါ ပန, ဘိက္ခဝေ, ပာရိစ္ဆတ္တကဿ ကောဝိဋ္ဌာရဿ သမန္တာ ပညာသယောဇနာနိ အာဘာယ ဖုဋံ ဟောတိ, အနုဝါတံ ယောဇနသတံ ဂန္ဓော ဂစ္ဆတိ, အယမာနုဘာဝေါ ပာရိစ္ဆတ္တကဿ ကောဝိဋ္ဌာရဿ။

''ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ယသ္မိံ သမယေ အရိယသာဝကော အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ စေတေတိ, ပဏ္ဍုပလာသော, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော တသ္မိံ သမယေ ဟောတိ ဒေဝါနံဝ တာဝတိံသာနံ ပာရိစ္ဆတ္တကော ကောဝိဋ္ဌာရော။

''ယသ္မိံ, ဘိက္ခဝေ, သမယေ အရိယသာဝကော ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော ဟောတိ, ပန္နပလာသော, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော တသ္မိံ သမယေ ဟောတိ ဒေဝါနံဝ တာဝတိံသာနံ ပာရိစ္ဆတ္တကော ကောဝိဋ္ဌာရော။

''ယသ္မိံ, ဘိက္ခဝေ, သမယေ အရိယသာဝကော ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, ဇာလကဇာတော, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော တသ္မိံ သမယေ ဟောတိ ဒေဝါနံဝ တာဝတိံသာနံ ပာရိစ္ဆတ္တကော ကောဝိဋ္ဌာရော။

''ယသ္မိံ , ဘိက္ခဝေ, သမယေ အရိယသာဝကော ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ။ပေ။ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, ခါရကဇာတော, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော တသ္မိံ သမယေ ဟောတိ ဒေဝါနံဝ တာဝတိံသာနံ ပာရိစ္ဆတ္တကော ကောဝိဋ္ဌာရော။

''ယသ္မိံ, ဘိက္ခဝေ, သမယေ အရိယသာဝကော ပီတိယာ စ ဝိရာဂါ။ပေ။ တတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, ကုဋ္မလကဇာတော, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော တသ္မိံ သမယေ ဟောတိ ဒေဝါနံဝ တာဝတိံသာနံ ပာရိစ္ဆတ္တကော ကောဝိဋ္ဌာရော။

''ယသ္မိံ, ဘိက္ခဝေ, သမယေ အရိယသာဝကော သုခဿ စ ပဟာနာ ဒုက္ခဿ စ ပဟာနာ။ပေ။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, ကောရကဇာတော, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော တသ္မိံ သမယေ ဟောတိ ဒေဝါနံဝ တာဝတိံသာနံ ပာရိစ္ဆတ္တကော ကောဝိဋ္ဌာရော။

''ယသ္မိံ, ဘိက္ခဝေ, သမယေ အရိယသာဝကော အာသဝါနံ ခယာ။ပေ။ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, သဗ္ဗဖာလိဖုလ္လော, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော တသ္မိံ သမယေ ဟောတိ ဒေဝါနံဝ တာဝတိံသာနံ ပာရိစ္ဆတ္တကော ကောဝိဋ္ဌာရော။

''တသ္မိံ, ဘိက္ခဝေ, သမယေ ဘုမ္မာ ဒေဝါ သဒ္ဒမနုဿာဝေန္တိ – 'ဧသော ဣတ္ထန္နာမော အာယသ္မာ ဣတ္ထန္နာမဿ အာယသ္မတော သဒ္ဓိဝိဟာရိကော အမုကမှာ ဂါမာ ဝါ နိဂမာ ဝါ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော

အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီ’တိ။ ဘုမ္မာနံ ဒေဝါနံ သဒ္ဒံ သုတွာ စာတုမဟာရာဇိကာ ဒေဝါ။ပေ.။ တာဝတိံသာ ဒေဝါ။ ယာမာ ဒေဝါ။ တုသိတာ ဒေဝါ။ နိမ္မာနရတီ ဒေဝါ။ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီ ဒေဝါ။ ဗြဟ္မကာယိကာ ဒေဝါ သဒ္ဒမနုဿာဝေသုံ – ‘ဧသော ကုတ္တ နွာမော အာယသ္မာ ကုတ္တန္ဒာမဿ အာယသ္မတော သဒ္ဓိဝိဟာရိကော အမုကမှာ ကမာ ဝါ နိဂမာ ဝါ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီ’တိ။ ဣတိဟ တေန ခဏေန တေန မုဟုတ္တေန ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ သဒ္ဒော [သာဓုကာရသဒ္ဒော (သီ. အဋ္ဌ., က. အဋ္ဌ.)] အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆတိ , အယမာနုဘာဝေ ခီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော”တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. သက္ကစ္စသုတ္တံ

၇၀. အထ ခေါ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ ရဟောဂတဿ ပဋိသလ္လီနဿ ဧဝံ စေတသော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ – “ကိံ နု ခေါ, ဘိက္ခု, သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တော အကုသလံ ပဇဟေယျ, ကုသလံ ဘာဝေယျာ”တိ? အထ ခေါ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ ဧတဒဟောသိ – “သတ္ထာရံ ခေါ, ဘိက္ခု, သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တော အကုသလံ ပဇဟေယျ, ကုသလံ ဘာဝေယျ။ ဓမ္မံ ခေါ, ဘိက္ခု။ပေ.။ သင်္ဃံ ခေါ, ဘိက္ခု။ပေ.။ သိက္ခံ ခေါ, ဘိက္ခု။ပေ.။ သမာဓိံ ခေါ, ဘိက္ခု။ပေ.။ အပ္ပမာဒံ ခေါ, ဘိက္ခု။ပေ.။ ပဋိသန္ထာရံ ခေါ, ဘိက္ခု သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တော အကုသလံ ပဇဟေယျ, ကုသလံ ဘာဝေယျာ”တိ။

အထ ခေါ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ ဧတဒဟောသိ – “ဣမေ ခေါ မေ ဓမ္မာ ပရိသုဒ္ဓါ ပရိယောဒါတာ, ယံနူနာဟံ ဣမေ ဓမ္မေ ဂန္တွာ [ဂဟေတွာ (က.)] ဘဂဝတော အာရောစေယျံ။ ဧဝံ မေ ဣမေ ဓမ္မာ ပရိသုဒ္ဓါ စေဝ ဘဝိဿန္တိ ပရိသုဒ္ဓသင်္ခာတတရာ စ။ သေယျထာပိ နာမ ပုရိသော သုဝဏ္ဏနိက္ခံ အဓိဂစ္ဆေယျ ပရိသုဒ္ဓံ ပရိယောဒါတံ။ တဿ ဧဝမဿ – ‘အယံ ခေါ မေ သုဝဏ္ဏနိက္ခော ပရိသုဒ္ဓေါ ပရိယောဒါတော, ယံနူနာဟံ ဣမံ သုဝဏ္ဏနိက္ခံ ဂန္တွာ [ဂဟေတွာ (က.)] ကမ္မာရာနံ ဒဿေယျံ။ ဧဝံ မေ အယံ သုဝဏ္ဏနိက္ခော သကမ္မာရဂတော ပရိသုဒ္ဓေါ စေဝ ဘဝိဿတိ ပရိသုဒ္ဓသင်္ခာတတရော စ။ ဧဝမေဝံ [ခေါ (က.)] မေ ဣမေ ဓမ္မာ ပရိသုဒ္ဓါ ပရိယောဒါတာ, ယံနူနာဟံ ဣမေ ဓမ္မေ ဂန္တွာ [ဂဟေတွာ (က.)] ဘဂဝတော အာရောစေယျံ။ ဧဝံ မေ ဣမေ ဓမ္မာ ပရိသုဒ္ဓါ စေဝ ဘဝိဿန္တိ ပရိသုဒ္ဓသင်္ခာတတရာ စာ’”တိ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော သာယနှသမယံ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

“ဣဓ မယှံ, ဘန္တေ, ရဟောဂတဿ ပဋိသလ္လီနဿ ဧဝံ စေတသော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ – ‘ကိံ နု ခေါ, ဘိက္ခု, သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တော အကုသလံ ပဇဟေယျ, ကုသလံ ဘာဝေယျာ’တိ? အထ ခေါ တဿ မယှံ, ဘန္တေ, ဧတဒဟောသိ – ‘သတ္ထာရံ ခေါ, ဘိက္ခု, သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တော အကုသလံ ပဇဟေယျ, ကုသလံ ဘာဝေယျ။ ဓမ္မံ ခေါ, ဘိက္ခု ။ပေ.။ ပဋိသန္ထာရံ ခေါ, ဘိက္ခု သက္ကတွာ။ပေ.။ ကုသလံ ဘာဝေယျာ’တိ။ အထ ခေါ တဿ မယှံ, ဘန္တေ, ဧတဒဟောသိ – ‘ဣမေ ခေါ မေ ဓမ္မာ ပရိသုဒ္ဓါ ပရိယောဒါတာ, ယံနူနာဟံ ဣမေ ဓမ္မေ ဂန္တွာ ဘဂဝတော အာရောစေယျံ။ ဧဝံ မေ ဣမေ ဓမ္မာ ပရိသုဒ္ဓါ စေဝ ဘဝိဿန္တိ ပရိသုဒ္ဓသင်္ခာတတရာ စ။ သေယျထာပိ နာမ ပုရိသော သုဝဏ္ဏနိက္ခံ အဓိဂစ္ဆေယျ ပရိသုဒ္ဓံ ပရိယောဒါတံ။ တဿ ဧဝမဿ – အယံ ခေါ မေ သုဝဏ္ဏနိက္ခော ပရိသုဒ္ဓေါ ပရိယောဒါတော, ယံနူနာဟံ ဣမံ သုဝဏ္ဏနိက္ခံ ဂန္တွာ ကမ္မာရာနံ ဒဿေယျံ။ ဧဝံ မေ အယံ သုဝဏ္ဏနိက္ခော သကမ္မာရဂတော ပရိသုဒ္ဓေါ စေဝ ဘဝိဿတိ ပရိသုဒ္ဓသင်္ခာတတရော စ။ ဧဝမေဝံ မေ ဣမေ ဓမ္မာ ပရိသုဒ္ဓါ ပရိယောဒါတာ, ယံနူနာဟံ ဣမေ ဓမ္မေ ဂန္တွာ ဘဂဝတော အာရောစေယျံ။ ဧဝံ မေ ဣမေ ဓမ္မာ ပရိသုဒ္ဓါ စေဝ ဘဝိဿန္တိ ပရိသုဒ္ဓသင်္ခာတတရာ စာ’”တိ။

“သာဓု သာဓု, သာရိပုတ္တ ! သတ္ထာရံ ခေါ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တော အကုသလံ ပဇဟေယျ, ကုသလံ ဘာဝေယျ။ ဓမ္မံ ခေါ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿ

သာယ ဝိဟရန္တော အကုသလံ ပဇဟေယျ, ကုသလံ ဘာဝေယျ။ သဋ္ဌံ ခော။ပေ။ သိက္ခံ ခော။ သမာဓိံ ခော။ အပ္ပမာဒံ ခော။ ပဋိသန္ထာရံ ခော, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု သက္ကတ္ခာ ဂရုံ ကတ္ခာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တော အကုသလံ ပဇဟေယျ, ကုသလံ ဘာဝေယျာ''တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ဣမဿ ခော အဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဧဝံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အာဇာနာမိ။ သော ဝတ, ဘန္တေ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ အကာရဝေါ ဓမ္မေ သကာရဝေါ ဘဝိဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ယော သော, ဘန္တေ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ အကာရဝေါ ဓမ္မေပိ သော အကာရဝေါ''။

''သော ဝတ, ဘန္တေ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ အကာရဝေါ ဓမ္မေ အကာရဝေါ သင်္ဃေ သကာရဝေါ ဘဝိဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ယော သော, ဘန္တေ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ အကာရဝေါ ဓမ္မေ အကာရဝေါ သင်္ဃေပိ သော အကာရဝေါ။

''သော ဝတ, ဘန္တေ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ အကာရဝေါ ဓမ္မေ အကာရဝေါ သင်္ဃေ အကာရဝေါ သိက္ခာယ သကာရဝေါ ဘဝိဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ယော သော, ဘန္တေ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ အကာရဝေါ ဓမ္မေ အကာရဝေါ သင်္ဃေ အကာရဝေါ သိက္ခာယပိ သော အကာရဝေါ။

''သော ဝတ, ဘန္တေ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ အကာရဝေါ ဓမ္မေ အကာရဝေါ သင်္ဃေ အကာရဝေါ သိက္ခာယ အကာရဝေါ သမာဓိသ္မိံ သကာရဝေါ ဘဝိဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ယော သော, ဘန္တေ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ အကာရဝေါ ဓမ္မေ အကာရဝေါ သင်္ဃေ အကာရဝေါ သိက္ခာယ အကာရဝေါ သမာဓိသ္မိမ္ပိ သော အကာရဝေါ။

''သော ဝတ, ဘန္တေ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ အကာရဝေါ ဓမ္မေ အကာရဝေါ သင်္ဃေ အကာရဝေါ သိက္ခာယ အကာရဝေါ သမာဓိသ္မိံ အကာရဝေါ အပ္ပမာဒေ သကာရဝေါ ဘဝိဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ယော သော, ဘန္တေ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ အကာရဝေါ ဓမ္မေ အကာရဝေါ သင်္ဃေ အကာရဝေါ သိက္ခာယ အကာရဝေါ သမာဓိသ္မိံ အကာရဝေါ အပ္ပမာဒေပိ သော အကာရဝေါ။

''သော ဝတ, ဘန္တေ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ အကာရဝေါ ဓမ္မေ အကာရဝေါ သင်္ဃေ အကာရဝေါ သိက္ခာယ အကာရဝေါ သမာဓိသ္မိံ အကာရဝေါ အပ္ပမာဒေ အကာရဝေါ ပဋိသန္ထာရေ သကာရဝေါ ဘဝိဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ယော သော, ဘန္တေ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ အကာရဝေါ။ပေ။ အပ္ပမာဒေ အကာရဝေါ ပဋိသန္ထာရေပိ သော အကာရဝေါ။

''သော ဝတ, ဘန္တေ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ သကာရဝေါ ဓမ္မေ အကာရဝေါ ဘဝိဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ယော သော, ဘန္တေ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ သကာရဝေါ ဓမ္မေပိ သော သကာရဝေါ။ပေ။။

''သော ဝတ, ဘန္တေ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ သကာရဝေါ။ပေ။ ။ အပ္ပမာဒေ သကာရဝေါ ပဋိသန္ထာရေ အကာရဝေါ ဘဝိဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ယော သော, ဘန္တေ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ သကာရဝေါ။ပေ။ အပ္ပမာဒေ သကာရဝေါ ပဋိသန္ထာရေပိ သော သကာရဝေါ။

''သော ဝတ, ဘန္တေ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ သကာရဝေါ ဓမ္မေပိ သကာရဝေါ ဘဝိဿတီတိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။ ယော သော, ဘန္တေ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ သကာရဝေါ ဓမ္မေပိ သော သကာရဝေါ။ပေ။။

''သော ဝတ, ဘန္တေ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ သကာရဝေါ။ပေ။ အပ္ပမာဒေ သကာရဝေါ ပဋိသန္ထာရေပိ သကာရဝေါ ဘဝိဿတီတိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။ ယော သော, ဘန္တေ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ သကာရဝေါ ဓမ္မေ သကာရဝေါ သင်္ဃေ သကာရဝေါ သိက္ခာယ သကာရဝေါ သမာဓိသ္မိံ သကာရဝေါ အပ္ပမာဒေ သကာရဝေါ ပဋိသန္ထာရေပိ သော သကာရဝေါ''တိ။

''ဣမဿ ခော အဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဧဝံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အာဇာနာမီ''တိ။

“သာဓု သာဓု, သာရိပုတ္တ! သာဓု ခော တွံ, သာရိပုတ္တ, ဣမဿ မယာ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဧဝံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အာဇာနာသိ။ သော ဝတ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ အကာရတော ဓမ္မေ သကာရတော ဘဝိဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ပေ.။ ယော သော, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ အကာရတော ဓမ္မေ အကာရတော သင်္ဃေ အကာရတော သိက္ခာယ အကာရတော သမာဓိသ္မိံ အကာရတော အပ္ပမာဒေပိ သော အကာရတော။

“သော ဝတ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ အကာရတော ဓမ္မေ အကာရတော သင်္ဃေ အကာရတော သိက္ခာယ အကာရတော သမာဓိသ္မိံ အကာရတော အပ္ပမာဒေ အကာရတော ပဋိသန္ထာရေ သကာရတော ဘဝိဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ယော သော, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ အကာရတော ဓမ္မေ အကာရတော သင်္ဃေ အကာရတော သိက္ခာယ အကာရတော သမာဓိသ္မိံ အကာရတော အပ္ပမာဒေ အကာရတော ပဋိသန္ထာရေပိ သော အကာရတော။

“သော ဝတ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ သကာရတော ဓမ္မေ အကာရတော ဘဝိဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ပေ.။ ယော သော, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ သကာရတော ဓမ္မေပိ သော သကာရတော ။ပေ.။။

“သော ဝတ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ သကာရတော ဓမ္မေ သကာရတော။ပေ.။ အပ္ပမာဒေ သကာရတော ပဋိသန္ထာရေ အကာရတော ဘဝိဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ယော သော, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ သကာရတော။ပေ.။ အပ္ပမာဒေ သကာရတော ပဋိသန္ထာရေပိ သော သကာရတော။

“သော ဝတ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ သကာရတော ဓမ္မေပိ သကာရတော ဘဝိဿတီတိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။ ယော သော, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ သကာရတော ဓမ္မေပိ သော သကာရတော။ပေ.။။

“သော ဝတ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ သကာရတော။ပေ.။ အပ္ပမာဒေ သကာရတော ပဋိသန္ထာရေပိ သော သကာရတော ဘဝိဿတီတိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။ ယော သော, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ သကာရတော။ပေ.။ အပ္ပမာဒေ သကာရတော ပဋိသန္ထာရေပိ သော သကာရတော”တိ။

“ဣမဿ ခော, သာရိပုတ္တ, မယာ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဧဝံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော”တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ဘာဝနာသုတ္တံ

၇၁. “ဘာဝနံ အနနုယုတ္တဿ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ဝိဟရတော ကိဉ္စာပိ ဧဝံ ဣစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ – ‘အဟော ဝတ မေ အနုပာဒာယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စေယျာ’တိ, အထ ခွဿ နေဝ အနုပာဒာယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ‘အဘာဝိတတ္တာ’တိဿ ဝစနီယံ။ ကိဿ အဘာဝိတတ္တာ? စတုန္နံ သတိပဋ္ဌာနာနံ, စတုန္နံ သမ္မပ္ပဓာနာနံ, စတုန္နံ ဣဒ္ဓိပါဒါနံ, ပဉ္စန္နံ ဣန္ဒြိယာနံ, ပဉ္စန္နံ ဗလာနံ, သတ္တန္နံ ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ, အရိယဿ အဋ္ဌင်္ဂိကဿ မဂ္ဂဿ။

“သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ကုက္ကုဋိယာ အဏ္ဍာနိ အဋ္ဌ ဝါ ဒသ ဝါ ဒွါဒသ ဝါ။ တာနဿု ကုက္ကုဋိယာ န သမ္မာ အဓိသယိတာနိ, န သမ္မာ ပရိသေဒိတာနိ, န သမ္မာ ပရိဘာဝိတာနိ ။ ကိဉ္စာပိ တဿာ ကုက္ကုဋိယာ ဧဝံ ဣစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ – ‘အဟော ဝတ မေ ကုက္ကုဋပေါတကာ ပါဒနခသိခါယ ဝါ မုခတုဏ္ဍကေန ဝါ အဏ္ဍကောသံ ပဒါလေတွာ သောတ္ထိနာ အဘိနိဗ္ဘိဇ္ဇေယျု’န္တိ, အထ ခော အဘဗ္ဗာဝ တေ ကုက္ကုဋပေါတကာ ပါဒနခသိခါယ ဝါ မုခတုဏ္ဍကေန ဝါ အဏ္ဍကောသံ ပဒါလေတွာ သောတ္ထိနာ အဘိနိဗ္ဘိဇ္ဇိတုံ။ တံ ကိဿ ဟေတု? တထာ ဟိ, ဘိက္ခဝေ, ကုက္ကုဋိယာ အဏ္ဍာနိ န သမ္မာ အဓိသယိတာနိ, န သမ္မာ ပရိသေဒိတာနိ, န သမ္မာ ပရိဘာဝိတာနိ။ ဧဝမေဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘာဝနံ အနနုယုတ္တဿ ဘိက္ခုနော ဝိဟရတော ကိဉ္စာပိ ဧဝံ ဣစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ – ‘အဟော ဝတ မေ အနုပာဒာယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စေယျာ’တိ, အထ ခွဿ နေဝ အနုပာဒာယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ‘အဘာဝိတတ္တာ’တိဿ ဝစနီယံ။ ကိဿ အဘာဝိတတ္တာ? စတုန္နံ သတိပဋ္ဌာနာနံ, စတုန္နံ သမ္မပ္ပဓာနာနံ, စ

တုန္နံ ကုဒ္ဓိပာအနံ, ပဉ္စန္နံ ကုန္ဒြိယာနံ, ပဉ္စန္နံ ဗလာနံ, သတ္တန္နံ ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ, အရိယဿ အဋ္ဌင်္ဂိကဿ မဂ္ဂဿ။

“ဘာဝနံ အနနုယုတ္တဿ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ဝိဟရတော ကိဉ္စာပိ န ဧဝံ ကုစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ – ‘အဟော ဝတ မေ အနုပာဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စေယျာ’တိ, အထ ခွဝဿ အနုပာဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ‘ဘာဝိတတ္တာ’တိဿ ဝစနီယံ။ ကိဿ ဘာဝိတတ္တာ? စတုန္နံ သတိပဋ္ဌာနာနံ, စတုန္နံ သမ္မပ္ပ ဓာနာနံ, စတုန္နံ ကုဒ္ဓိပာအနံ, ပဉ္စန္နံ ကုန္ဒြိယာနံ, ပဉ္စန္နံ ဗလာနံ, သတ္တန္နံ ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ, အရိယဿ အဋ္ဌင်္ဂိကဿ မဂ္ဂဿ။

“သေယျထာပိ , ဘိက္ခဝေ, ကုက္ကုဋိယာ အဏ္ဍာနိ အဋ္ဌ ဝါ ဒသ ဝါ ဒွါဒသ ဝါ။ တာနဿု ကုက္ကုဋိယာ သမ္မာ အဓိသယိတာနိ, သမ္မာ ပရိသေဒိတာနိ, သမ္မာ ပရိဘာဝိတာနိ ။ ကိဉ္စာပိ တဿာ ကုက္ကုဋိယာ န ဧဝံ ကုစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ – ‘အဟော ဝတ မေ ကုက္ကုဋပေါတကာ ပာဒနခသိခာယ ဝါ မုခတုဏ္ဍကေန ဝါ အဏ္ဍကောသံ ပဒါလေတွာ သောတ္ထိနာ အဘိနိဗ္ဘိဇ္ဇေယျု’န္တိ, အထ ခော ဘဗ္ဗာဝ တေ ကုက္ကုဋပေါတကာ ပာဒနခသိခာယ ဝါ မုခတုဏ္ဍကေန ဝါ အဏ္ဍကောသံ ပဒါလေတွာ သောတ္ထိနာ အဘိနိဗ္ဘိဇ္ဇိတုံ။ တံ ကိဿ ဟေတု? တထာ ဟိ, ဘိက္ခဝေ, ကုက္ကုဋိယာ အဏ္ဍာနိ သမ္မာ အဓိသယိတာနိ, သမ္မာ ပရိသေဒိတာနိ, သမ္မာ ပရိဘာဝိတာနိ။ ဧဝမေဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘာဝနံ အနုယုတ္တဿ ဘိက္ခုနော ဝိဟရတော ကိဉ္စာပိ န ဧဝံ ကုစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ – ‘အဟော ဝတ မေ အနုပာဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စေယျာ’တိ, အထ ခွဝဿ အနုပာဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ‘ဘာဝိတတ္တာ’တိဿ ဝစနီယံ။ ကိဿ ဘာဝိတတ္တာ? စတုန္နံ သတိပဋ္ဌာနာနံ။ပေ။ အရိယဿ အဋ္ဌင်္ဂိကဿ မဂ္ဂဿ။

“သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဖလဂဏ္ဍဿ [ပလဂဏ္ဍဿ (?)] ဝါ ဖလဂဏ္ဍန္တေဝါသိကဿ ဝါ ဒိဿန္တေဝ [ခီယန္တေ (က.)] ဝါသိဇဋေ [ဒိဿန္တိ အင်္ဂုလိပဒါနိ (သီ.), အင်္ဂုလပဒါနိ ဒိဿန္တိ အင်္ဂုလပဒံ (က.)] အင်္ဂုလိပဒါနိ ဒိဿတိ [ဒိဿန္တိ (သျာ.)] အင်္ဂုဋ္ဌပဒံ [ဒိဿန္တိ အင်္ဂုလိပဒါနိ (သီ.), အင်္ဂုလပဒါနိ ဒိဿန္တိ အင်္ဂုလပဒံ (က.)]။ နော စ ခွဿ ဧဝံ ဉာဏံ ဟောတိ – ‘ဧတ္တကံ မေ အဇ္ဇ ဝါသိဇဋဿ ခီဏံ, ဧတ္တကံ ဟိယျော, ဧတ္တကံ ပရေ’တိ, အထ ခွဿ ခီဏေ ‘ခီဏ’န္တေဝ ဉာဏံ ဟောတိ။ ဧဝမေဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘာဝနံ အနုယုတ္တဿ ဘိက္ခုနော ဝိဟရတော ကိဉ္စာပိ န ဧဝံ ဉာဏံ ဟောတိ – ‘ဧတ္တကံ မေ အဇ္ဇ အာသဝါနံ ခီဏံ, ဧတ္တကံ ဟိယျော, ဧတ္တကံ ပရေ’တိ, အထ ခွဿ ခီဏေ ‘ခီဏ’န္တေဝ ဉာဏံ ဟောတိ။

“သေယျထာပိ , ဘိက္ခဝေ, သာမုဒ္ဒိကာယ နာဝါယ ဝေတ္တဗန္ဓနဗဒ္ဓာယ [ဝေတ္တဗန္ဓာယ (က.)] ဆ မာသာနိ ဥဒကေ ပရိယာဒါယ ဟေမန္တိကေန ထလေ ဥက္ခိတ္တာယ ဝါတာတပပရေတာနိ ဗန္ဓနာနိ, တာနိ ပါဝုဿကေန မေဃေန အဘိပ္ပဝုဋ္ဌာနိ အပ္ပကသိရေနေဝ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ [ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ (သီ. သျာ.)] , ပူတိကာနိ ဘဝန္တိ။ ဧဝမေဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘာဝနံ အနုယုတ္တဿ ဘိက္ခုနော ဝိဟရတော အပ္ပကသိရေနေဝ သံယောဇနာနိ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ, ပူတိကာနိ ဘဝန္တီ”တိ။ သတ္တမံ။

၈. အဂ္ဂိက္ခန္ဓောပမသုတ္တံ

၇၂. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ကောသလေသု စာရိကံ စရတိ မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ။ အဒ္ဒသာ ခော ဘဂဝါ အဒ္ဓာနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော အညတရသ္မိံ ပဒေသေ မဟန္တံ အဂ္ဂိက္ခန္ဓံ အာဒိတ္တံ သမ္ပဇ္ဇလိတံ သဇောတိ ဘူတံ [သဇ္ဇောတိဘူတံ (သျာ.)] ။ ဒိသွာန မဂ္ဂါ ဩက္ကမ္မ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ နိသဇ္ဇ ခော ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – “ပဿထ နော တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, အမုံ မဟန္တံ အဂ္ဂိက္ခန္ဓံ အာဒိတ္တံ သမ္ပဇ္ဇလိတံ သဇောတိဘူတ”န္တိ? “ဧဝံ, ဘန္တေ”တိ။

“တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, ကတမံ နု ခော ဝရံ – ယံ အမုံ မဟန္တံ အဂ္ဂိက္ခန္ဓံ အာဒိတ္တံ သမ္ပဇ္ဇလိတံ သဇောတိဘူတံ အာလိင်္ဂေတွာ ဥပနိသီဒေယျ ဝါ ဥပနိပဇ္ဇေယျ ဝါ, ယံ ဝါ ခတ္တိယကညံ ဝါ ဗြာဟ္မဏကညံ ဝါ ဂဟပတိကညံ ဝါ မုဒုတလုနဟတ္ထပာဒံ အာလိင်္ဂေတွာ ဥပနိသီဒေယျ ဝါ ဥပနိပဇ္ဇေယျ ဝါ”တိ? “ဧတဒေဝ, ဘန္တေ,

ဝရံ – ယံ ခတ္တိယကညံ တ ဗြာဟ္မဏကညံ တ ဂဟပတိကညံ တ မုဒုတလုနဟတ္ထပာဒံ အာလိင်္ဂေတွာ ဥပနိသီဒေယျ တ ဥပနိပဇ္ဇေယျ တ, ဒုက္ခဥ္ဟိတံ, ဘန္တေ, ယံ အမုံ မဟန္တံ အဂ္ဂိက္ခန္ဓံ အာဒိတ္တံ သမ္ပဇ္ဇလိတံ သဇောတိဘူ တံ အာလိင်္ဂေတွာ ဥပနိသီဒေယျ တ ဥပနိပဇ္ဇေယျ တ”တိ။

“အာရောစယာမိ တေ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိဝေဒယာမိ တေ, ဘိက္ခဝေ, ယထာ ဧတဒေဝ တဿ ဝရံ ဒုဿီလဿ ပာပဓ မ္မဿ အသုစိသင်္ကဿရသမာစာရဿ ပဋိစ္ဆန္နကမ္မန္တဿ အဿမဏဿ သမဏပဋိညဿ အဗြဟ္မ စာရိဿ ဗြဟ္မစာရိပဋိညဿ အန္တောပူတိကဿ အဝဿုတဿ ကသမ္ဗုဇာတဿ ယံ အမုံ မဟန္တံ အဂ္ဂိက္ ခန္ဓံ အာဒိတ္တံ သမ္ပဇ္ဇလိတံ သဇောတိဘူတံ အာလိင်္ဂေတွာ ဥပနိသီဒေယျ တ ဥပနိပဇ္ဇေယျ တ။ တံ ကိဿ ဟေတု? တတောနိဒါနဥ္ဟိ သော, ဘိက္ခဝေ, မရဏံ တ နိဂစ္ဆေယျ မရဏမတ္တံ တ ဒုက္ခံ, န တွေဝ တပ္ပစ္စယာ ကာ ယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပာတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇေယျ။

“ယဥ္စ ခော သော, ဘိက္ခဝေ, ဒုဿီလော ပာပဓမ္မော အသုစိသင်္ကဿရသမာစာရော။ပေ.။ ကသမ္ဗုဇာတော ခတ္တိယကညံ တ ဗြာဟ္မဏကညံ တ ဂဟပတိကညံ တ မုဒုတလုနဟတ္ထပာဒံ အာလိင်္ဂေတွာ ဥပနိသီဒတိ တ ဥပနိပဇ္ဇ တိ တ, တဥ္ဟိ တဿ [တံ ဟိဿ (က.)] , ဘိက္ခဝေ, ဟောတိ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပာတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။

“တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, ကတမံ နု ခော ဝရံ – ယံ ဗလဝါ ပုရိသော ဒဠှာယ ဝာလရဇ္ဇုယာ ဥဘော ဇင်္ဃာ ဝေဌေ တွာ ဃံသေယျ – သာ ဆဝိံ ဆိန္ဒေယျ ဆဝိံ ဆေတွာ စမ္မံ ဆိန္ဒေယျ စမ္မံ ဆေတွာ မံသံ ဆိန္ဒေယျ မံသံ ဆေ တွာ နှာရုံ ဆိန္ဒေယျ နှာရုံ ဆေတွာ အဋ္ဌိံ ဆိန္ဒေယျ အဋ္ဌိံ ဆေတွာ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ အာဟစ္စ တိဋ္ဌေယျ, ယံ တ ခတ္တိယမဟာသာလာနံ တ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာနံ တ ဂဟပတိမဟာသာလာနံ တ အဘိဝါဒနံ သာဒိယေယျာ”တိ? “ဧတဒေဝ , ဘန္တေ, ဝရံ – ယံ ခတ္တိယမဟာသာလာနံ တ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာနံ တ ဂဟပတိမဟာသာလာနံ တ အဘိ ဝါဒနံ သာဒိယေယျ, ဒုက္ခဥ္ဟိတံ, ဘန္တေ, ယံ ဗလဝါ ပုရိသော ဒဠှာယ ဝာလရဇ္ဇုယာ။ပေ.။ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ အာဟစ္စ တိဋ္ဌေယျာ”တိ။

“အာရောစယာမိ တေ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိဝေဒယာမိ တေ, ဘိက္ခဝေ, ယထာ ဧတဒေဝ တဿ ဝရံ ဒုဿီလဿ။ပေ.။ ကသမ္ဗုဇာတဿ ယံ ဗလဝါ ပုရိသော ဒဠှာယ ဝာလရဇ္ဇုယာ ဥဘော ဇင်္ဃာ ဝေဌေတွာ။ပေ.။ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ အာဟစ္စ တိဋ္ဌေယျ။ တံ ကိဿ ဟေတု? တတောနိဒါနဥ္ဟိ သော, ဘိက္ခဝေ, မရဏံ တ နိဂစ္ဆေယျ မရဏမတ္တံ တ ဒုက္ခံ, န တွေဝ တပ္ပစ္စယာ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပာတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇေယျ။ ယဥ္စ ခော သော, ဘိက္ခဝေ, ဒုဿီလော။ပေ.။ ကသမ္ဗုဇာတော ခတ္တိယမဟာသာလာနံ တ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာနံ တ ဂဟပတိမဟာသာ လာနံ တ အဘိဝါဒနံ သာဒိယတိ, တဥ္ဟိ တဿ, ဘိက္ခဝေ, ဟောတိ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပာတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။

“တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, ကတမံ နု ခော ဝရံ – ယံ ဗလဝါ ပုရိသော တိဏှာယ သတ္တိယာ တေလဓောတာယ ပစ္စော ရသ္မိံ ပဟရေယျ, ယံ တ ခတ္တိယမဟာသာလာနံ တ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာနံ တ ဂဟပတိမဟာသာလာနံ တ အဉ္ဇ လိကမ္မံ သာဒိယေယျာ”တိ? “ဧတဒေဝ, ဘန္တေ, ဝရံ – ယံ ခတ္တိယမဟာသာလာနံ တ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာနံ တ ဂ ဟပတိမဟာသာလာနံ တ အဉ္ဇလိကမ္မံ သာဒိယေယျ, ဒုက္ခဥ္ဟိတံ, ဘန္တေ, ယံ ဗလဝါ ပုရိသော တိဏှာယ သတ္တိ ယာ တေလဓောတာယ ပစ္စောရသ္မိံ ပဟရေယျာ”တိ။

“အာရောစယာမိ တေ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိဝေဒယာမိ တေ, ဘိက္ခဝေ, ယထာ ဧတဒေဝ တဿ ဝရံ ဒုဿီလဿ။ပေ.။ ကသမ္ဗုဇာတဿ ယံ ဗလဝါ ပုရိသော တိဏှာယ သတ္တိယာ တေလဓောတာယ ပစ္စောရသ္မိံ ပဟရေယျ။ တံ ကိဿ ဟေတု? တတောနိဒါနဥ္ဟိ သော, ဘိက္ခဝေ, မရဏံ တ နိဂစ္ဆေယျ မရဏမတ္တံ တ ဒုက္ခံ, န တွေဝ တပ္ပစ္စယာ ကာ ယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပာတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇေယျ။ ယဥ္စ ခော သော, ဘိက္ခဝေ, ဒုဿီလော ပာပဓမ္မော။ပေ.။ ကသမ္ဗုဇာတော ခတ္တိယမဟာသာလာနံ တ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာနံ တ ဂဟပတိမဟာသာလာနံ တ အ

ဠ္ဌလိကမ္မံ သာဒိယတိ, တဥ္ဟိ တသ္သ, ဘိက္ခဝေ, ဟောတိ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။

“တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, ကတမံ နု ခေါ ဝရံ – ယံ ဗလဝါ ပုရိသော တတ္တေန အယောပဋ္ဋေန အာဒိတ္တေန သမ္ပဇ္ဇလိတေန သဇောတိဘူတေန ကာယံ သမ္ပလိဝေဌေယျ, ယံ ဝါ ခတ္တိယမဟာသာလာနံ ဝါ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာနံ ဝါ ဂဟပတိမဟာသာလာနံ ဝါ သဒ္ဓါဒေယျံ စီဝရံ ပရိဘုဉ္ဇေယျာ”တိ? “ဧတဒေဝ, ဘန္တေ, ဝရံ – ယံ ခတ္တိယမဟာသာလာနံ ဝါ။ပေ.။ သဒ္ဓါဒေယျံ စီဝရံ ပရိဘုဉ္ဇေယျ, ဒုက္ခဉှေတံ, ဘန္တေ, ယံ ဗလဝါ ပုရိသော တတ္တေန အယောပဋ္ဋေန အာဒိတ္တေန သမ္ပဇ္ဇလိတေန သဇောတိဘူတေန ကာယံ သမ္ပလိဝေဌေယျာ”တိ။

“အာရောစယာမိ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိဝေဒယာမိ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ယထာ ဧတဒေဝ တဿ ဝရံ ဒုဿီလဿ။ပေ.။ ကသမ္ဗုဇာတဿ ယံ ဗလဝါ ပုရိသော တတ္တေန အယောပဋ္ဋေန အာဒိတ္တေန သမ္ပဇ္ဇလိတေန သဇောတိဘူတေန ကာယံ သမ္ပလိဝေဌေယျ။ တံ ကိဿ ဟေတု? တတောနိဒါနဥ္ဟိ သော, ဘိက္ခဝေ, မရဏံ ဝါ နိဂစ္ဆေယျ မရဏမတ္တံ ဝါ ဒုက္ခံ, န တွေဝ တပ္ပစ္စယာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇေယျ။ ယဉ္စ ခေါ သော, ဘိက္ခဝေ, ဒုဿီလော။ပေ.။ ကသမ္ဗုဇာတော ခတ္တိယမဟာသာလာနံ ဝါ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာနံ ဝါ ဂဟပတိမဟာသာလာနံ ဝါ သဒ္ဓါဒေယျံ စီဝရံ ပရိဘုဉ္ဇတိ, တဥ္ဟိ တဿ, ဘိက္ခဝေ, ဟောတိ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။

“တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, ကတမံ နု ခေါ ဝရံ – ယံ ဗလဝါ ပုရိသော တတ္တေန အယောသင်္ကုနာ မုခံ ဝိဝရိတွာ တတ္တံ လောဟဂုဠံ အာဒိတ္တံ သမ္ပဇ္ဇလိတံ သဇောတိဘူတံ မုခေ ပက္ခိပေယျ – တံ တဿ ဩဋ္ဌမ္ပိ ဒဟေယျ [ဍဟေယျ (ကတ္ထစိ)] မုခမ္ပိ ဒဟေယျ ဇိဝှမ္ပိ ဒဟေယျ ကဏ္ဌမ္ပိ ဒဟေယျ ဥရမ္ပိ [မ. နိ. ၃.၂၇၀ ဒေဝဒူတသုတ္တေ ပန “ဥဒရမ္ပိ” ဣတိ ဝိဒေသပဟောအ ဒိဿတိ] ဒဟေယျ အန္တမ္ပိ အန္တဂုဏမ္ပိ အာဒါယ အဓောဘာဂါ [အဓောဘာဂံ (က.)] နိက္ခမေယျ, ယံ ဝါ ခတ္တိယမဟာသာလာနံ ဝါ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာနံ ဝါ ဂဟပတိမဟာသာလာနံ ဝါ သဒ္ဓါဒေယျံ ပိဏ္ဍပါတံ ပရိဘုဉ္ဇေယျာ”တိ? “ဧတဒေဝ, ဘန္တေ, ဝရံ – ယံ ခတ္တိယမဟာသာလာနံ ဝါ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာနံ ဝါ ဂဟပတိမဟာသာလာနံ ဝါ သဒ္ဓါဒေယျံ ပိဏ္ဍပါတံ ပရိဘုဉ္ဇေယျ, ဒုက္ခဉှေတံ, ဘန္တေ, ယံ ဗလဝါ ပုရိသော တတ္တေန အယောသင်္ကုနာ မုခံ ဝိဝရိတွာ တတ္တံ လောဟဂုဠံ အာဒိတ္တံ သမ္ပဇ္ဇလိတံ သဇောတိဘူတံ မုခေ ပက္ခိပေယျ – တံ တဿ ဩဋ္ဌမ္ပိ ဒဟေယျ မုခမ္ပိ ဒဟေယျ ဇိဝှမ္ပိ ဒဟေယျ ကဏ္ဌမ္ပိ ဒဟေယျ ဥရမ္ပိ ဒဟေယျ အန္တမ္ပိ အန္တဂုဏမ္ပိ အာဒါယ အဓောဘာဂံ နိက္ခမေယျာ”တိ။

“အာရောစယာမိ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိဝေဒယာမိ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ယထာ ဧတဒေဝ တဿ ဝရံ ဒုဿီလဿ။ပေ.။ ကသမ္ဗုဇာတဿ ယံ ဗလဝါ ပုရိသော တတ္တေန အယောသင်္ကုနာ မုခံ ဝိဝရိတွာ တတ္တံ လောဟဂုဠံ အာဒိတ္တံ သမ္ပဇ္ဇလိတံ သဇောတိဘူတံ မုခေ ပက္ခိပေယျ – တံ တဿ ဩဋ္ဌမ္ပိ ဒဟေယျ မုခမ္ပိ ဒဟေယျ ဇိဝှမ္ပိ ဒဟေယျ ကဏ္ဌမ္ပိ ဒဟေယျ ဥရမ္ပိ ဒဟေယျ အန္တမ္ပိ အန္တဂုဏမ္ပိ အာဒါယ အဓောဘာဂံ နိက္ခမေယျ။ တံ ကိဿ ဟေတု? တတောနိဒါနဥ္ဟိ သော, ဘိက္ခဝေ, မရဏံ ဝါ နိဂစ္ဆေယျ မရဏမတ္တံ ဝါ ဒုက္ခံ, န တွေဝ တပ္ပစ္စယာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇေယျ။ ယဉ္စ ခေါ သော, ဘိက္ခဝေ, ဒုဿီလော ပါပဓမ္မော။ပေ.။ ကသမ္ဗုဇာတော ခတ္တိယမဟာသာလာနံ ဝါ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာနံ ဝါ ဂဟပတိမဟာသာလာနံ ဝါ သဒ္ဓါဒေယျံ ပိဏ္ဍပါတံ ပရိဘုဉ္ဇတိ, တဥ္ဟိ တဿ ဟောတိ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။

“တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, ကတမံ နု ခေါ ဝရံ – ယံ ဗလဝါ ပုရိသော သီသေ ဝါ ဂဟေတွာ ခန္ဓေ ဝါ ဂဟေတွာ တတ္တံ အယောမဉ္စံ ဝါ အယောပီဌံ ဝါ အဘိနိသီဒါပေယျ ဝါ အဘိနိပဇ္ဇာပေယျ ဝါ, ယံ ဝါ ခတ္တိယမဟာသာလာနံ ဝါ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာနံ ဝါ ဂဟပတိမဟာသာလာနံ ဝါ သဒ္ဓါဒေယျံ မဉ္စပီဌံ [မဉ္စံ ဝါ ပီဌံ ဝါ (က.)] ပရိဘုဉ္ဇေယျာ”တိ? “ဧတဒေဝ, ဘန္တေ, ဝရံ – ယံ ခတ္တိယမဟာသာလာနံ ဝါ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာနံ ဝါ ဂဟပတိမဟာသာလာနံ ဝါ သဒ္ဓါဒေယျံ မဉ္စပီဌံ ပရိဘုဉ္ဇေယျ, ဒုက္ခဉှေတံ, ဘန္တေ, ယံ ဗလဝါ ပုရိသော သီသေ ဝါ ဂဟေတွာ ခန္ဓေ ဝါ ဂဟေတွာ တတ္တံ အယောမဉ္စံ ဝါ အယောပီဌံ ဝါ အဘိနိသီဒါပေယျ ဝါ အဘိနိပဇ္ဇာပေယျ ဝါ”တိ။

“အာရောစယာမိ တေ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိဝေဒယာမိ တေ, ဘိက္ခဝေ, ယထာ တေဒေဝ တဿ ဝရံ ဒုဿီလဿ။ပေ.။ ကသမ္ဗုဇာတဿ ယံ ဗလဝါ ပုရိသော သီသေ ဝါ ဂဟေတွာ ခန္ဓေ ဝါ ဂဟေတွာ တတ္တံ အယောမဉ္စံ ဝါ အယောပီဌံ ဝါ အဘိနိသီဒာပေယျ ဝါ အဘိနိပဇ္ဇာပေယျ ဝါ။ တံ ကိဿ ဟေတု? တတောနိဒါနဉှိ သော, ဘိက္ခဝေ, မရဏံ ဝါ နိဂစ္ဆေယျ မရဏမတ္တံ ဝါ ဒုက္ခံ, န တွေဝ တပ္ပစ္စယာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇေယျ။ ယဉ္စ ခော သော, ဘိက္ခဝေ, ဒုဿီလော ပါပဓမ္မော။ပေ.။ ကသမ္ဗုဇာတော ခတ္တိယမဟာသာလာနံ ဝါ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာနံ ဝါ ဂဟပတိမဟာသာလာနံ ဝါ သဒ္ဓါဒေယျံ မဉ္စပီဌံ ပရိဘုဉ္ဇတိ။ တဉှိ တဿ, ဘိက္ခဝေ, ဟောတိ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။

“တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, ကတမံ နု ခော ဝရံ – ယံ ဗလဝါ ပုရိသော ဥဒ္ဓံပါဒံ အဓောသိရံ ဂဟေတွာ တတ္တာယ လောဟကုမ္ဘိယာ ပက္ခိပေယျ အာဒိတ္တာယ သမ္ပဇ္ဇလိတာယ သဇောတိဘူတာယ – သော တတ္ထ ဖေဏုဒ္ဒေဟကံ ပစ္စမာနော သကိမ္ပိ ဥဒ္ဓံ ဂစ္ဆေယျ သကိမ္ပိ အဓော ဂစ္ဆေယျ သကိမ္ပိ တိရိယံ ဂစ္ဆေယျ, ယံ ဝါ ခတ္တိယမဟာသာလာနံ ဝါ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာနံ ဝါ ဂဟပတိမဟာသာလာနံ ဝါ သဒ္ဓါဒေယျံ ဝိဟာရံ ပရိဘုဉ္ဇေယျာ”တိ? “ဧတဒေဝ, ဘန္တေ, ဝရံ – ယံ ခတ္တိယမဟာသာလာနံ ဝါ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာနံ ဝါ ဂဟပတိမဟာသာလာနံ ဝါ သဒ္ဓါဒေယျံ ဝိဟာရံ ပရိဘုဉ္ဇေယျ, ဒုက္ခဉှေတံ, ဘန္တေ, ယံ ဗလဝါ ပုရိသော ဥဒ္ဓံပါဒံ အဓောသိရံ ဂဟေတွာ တတ္တာယ လောဟကုမ္ဘိယာ ပက္ခိပေယျ အာဒိတ္တာယ သမ္ပဇ္ဇလိတာယ သဇောတိဘူတာယ – သော တတ္ထ ဖေဏုဒ္ဒေဟကံ ပစ္စမာနော သကိမ္ပိ ဥဒ္ဓံ ဂစ္ဆေယျ သကိမ္ပိ အဓော ဂစ္ဆေယျ သကိမ္ပိ တိရိယံ ဂစ္ဆေယျာ”တိ။

“အာရောစယာမိ တေ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိဝေဒယာမိ တေ, ဘိက္ခဝေ, ယထာ တေဒေဝ တဿ ဝရံ ဒုဿီလဿ ပါပဓမ္မဿ။ပေ.။ ကသမ္ဗုဇာတဿ ယံ ဗလဝါ ပုရိသော ဥဒ္ဓံပါဒံ အဓောသိရံ ဂဟေတွာ။ပေ.။ သကိမ္ပိ တိရိယံ ဂစ္ဆေယျ။ တံ ကိဿ ဟေတု? တတောနိဒါနဉှိ သော, ဘိက္ခဝေ, မရဏံ ဝါ နိဂစ္ဆေယျ မရဏမတ္တံ ဝါ ဒုက္ခံ, န တွေဝ တပ္ပစ္စယာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇေယျ။ ယဉ္စ ခော သော, ဘိက္ခဝေ, ဒုဿီလော ပါပဓမ္မော။ပေ.။ ကသမ္ဗုဇာတော ခတ္တိယမဟာသာလာနံ ဝါ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာနံ ဝါ ဂဟပတိမဟာသာလာနံ ဝါ သဒ္ဓါဒေယျံ ဝိဟာရံ ပရိဘုဉ္ဇတိ ။ တဉှိ တဿ, ဘိက္ခဝေ, ဟောတိ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။

“တသ္မာတိဟ, ဘိက္ခဝေ, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ – ‘ယေသဉ္စ [ယေသံ (?)] မယံ ပရိဘုဉ္ဇာမ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပ္ပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရံ [။ ပရိက္ခာရာနံ (သီ. သျာ. က.)] တေသံ တေ ကာရာ မဟပ္ဖလာ ဘဝိဿန္တိ မဟာနိသံသာ, အမ္ဟာကဉ္စေဝာယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ အဝဉ္ဈာ ဘဝိဿတိ သဖလာ သဉ္ဒြယာ’တိ။ ဧဝဉှိ တေ, ဘိက္ခဝေ, သိက္ခိတဗ္ဗံ – ‘အတ္တတ္ထံ ဝါ, ဘိက္ခဝေ, သမ္ပဿမာနေန အလမေဝ အပ္ပမာဒေန သမ္ပာဒေတုံ; ပရတ္ထံ ဝါ, ဘိက္ခဝေ, သမ္ပဿမာနေန အလမေဝ အပ္ပမာဒေန သမ္ပာဒေတုံ; ဥဘယတ္ထံ ဝါ, ဘိက္ခဝေ, သမ္ပဿမာနေန အလမေဝ အပ္ပမာဒေန သမ္ပာဒေတု’”န္တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ [ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ပေ.။ (က.)]။ ဣမသ္မိဉ္စ ပန ဝေယျာကရဏသ္မိံ ဘညမာနေ သဋ္ဌိမတ္တာနံ ဘိက္ခူနံ ဥဏှံ လောဟိတံ မုခတော ဥဂ္ဂစ္ဆိ [ဥဂ္ဂစ္ဆိ (က.)] ။ သဋ္ဌိမတ္တာ ဘိက္ခူ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တိံသု – “သုဒုက္ကရံ ဘဂဝါ, သုဒုက္ကရံ ဘဂဝါ”တိ။ သဋ္ဌိမတ္တာနံ ဘိက္ခူနံ အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တာနိ ဝိမုစ္စိံသူတိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. သုနေတ္တသုတ္တံ

၇၉. [အ. နိ. ၆.၅၄; ၇.၆၆] “ဘူတပုဗ္ဗံ, ဘိက္ခဝေ, သုနေတ္တော နာမ သတ္ထာ အဟောသိ တိတ္ထကရော ကာမေသု ဝီတရာဂေါ။ သုနေတ္တဿ ခော ပန, ဘိက္ခဝေ, သတ္ထုနော အနေကာနိ သာဝကသတာနိ အဟေသုံ။ သုနေတ္တော သတ္ထာ သာဝကာနံ ဗြဟ္မလောကသဟဗျတာယ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ယေ ခော ပန, ဘိက္ခဝေ [ယေ ခော ဘိက္ခဝေ (သီ. သျာ.)], သုနေတ္တဿ သတ္ထုနော ဗြဟ္မလောကသဟဗျတာယ ဓမ္မံ ဒေသေန္တဿ စိတ္တာနိ နပ္ပသာဒေသုံ

တေ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇိံသု။ ယေ ခော ပန, ဘိက္ခဝေ, သုနေတ္တဿ သ သတ္ထုနော ဗြဟ္မလောကသဟဗျတာယ ဓမ္မံ ဒေသေန္တဿ စိတ္တာနိ ပသာဒေသုံ တေ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇိံသု။

''ဘူတပုဗ္ဗံ , ဘိက္ခဝေ, မူဂပက္ခော နာမ သတ္ထာ အဟောသိ။ပေ။ အရနေမိ နာမ သတ္ထာ အဟောသိ။ပေ။ ကုဒ္ဒါလကော [ကုဒ္ဒါလော (သီ. သျာ.)] နာမ သတ္ထာ အဟောသိ။ပေ။ ဟတ္ထိပါလော နာမ သတ္ထာ အဟောသိ။ပေ။ ဇောတိပါလော နာမ သတ္ထာ အဟောသိ။ပေ။ အရကော နာမ သတ္ထာ အဟောသိ တိတ္ထကရော ကာမေသု ဝီတရာဂေါ ။ အရကဿ ခော ပန, ဘိက္ခဝေ, သတ္ထုနော အနေကာနိ သာဝကသတာနိ အဟေသုံ။ အရကော နာမ သတ္ထာ သာဝကာနံ ဗြဟ္မလောကသဟဗျတာယ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ယေ ခော ပန, ဘိက္ခဝေ, အရကဿ သတ္ထုနော ဗြဟ္မလောကသဟဗျတာယ ဓမ္မံ ဒေသေန္တဿ စိတ္တာနိ နပ္ပသာဒေသုံ, တေ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇိံသု။ ယေ ခော ပန, ဘိက္ခဝေ, အရကဿ သတ္ထုနော ဗြဟ္မလောကသဟဗျတာယ ဓမ္မံ ဒေသေန္တဿ စိတ္တာနိ ပသာဒေသုံ, တေ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇိံသု။

''တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, ယော ဣမေ သတ္တ သတ္ထာရေ တိတ္ထကရေ ကာမေသု ဝီတရာဂေ အနေကသတပရိဝါရေ သသာဝကသင်္ဃေ ပဒုဋ္ဌစိတ္တော အက္ကောသေယျ ပရိဘာသေယျ, ဗဟုံ သော အပုညံ ပသဝေယျာ''တိ? ''ဧဝံ, ဘန္တေ''။ ''ယော, ဘိက္ခဝေ, ဣမေ သတ္တ သတ္ထာရေ တိတ္ထကရေ ကာမေသု ဝီတရာဂေ အနေကသတပရိဝါရေ သသာဝကသင်္ဃေ ပဒုဋ္ဌစိတ္တော အက္ကောသေယျ ပရိဘာသေယျ, ဗဟုံ သော အပုညံ ပသဝေယျ။ ယော ဧကံ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နံ ပုဂ္ဂလံ ပဒုဋ္ဌစိတ္တော အက္ကောသတိ ပရိဘာသတိ, အယံ တတော ဗဟုတရံ အပုညံ ပသဝတိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? နာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဣတော ဗဟိဒ္ဓါ ဧဝရူပိံ ခန္တိံ ဝဒါမိ ယထာမံ သဗြဟ္မစာရီသု''။

''တသ္မာတိဟ, ဘိက္ခဝေ, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ – 'န နော သဗြဟ္မစာရီသု [န တွေဝ အမှာကံ သဗြဟ္မစာရီသု (သျာ.) အင်္ဂုတ္တရနိကာယေ အညထာ ဒိဿတိ] စိတ္တာနိ ပဒုဋ္ဌာနိ ဘဝိဿန္တီ'တိ။ ဧဝဉှိ တေ, ဘိက္ခဝေ, သိက္ခိတဗ္ဗ''န္တိ။ နဝမံ။

၁၀. အရကသုတ္တံ

၇၄. ''ဘူတပုဗ္ဗံ, ဘိက္ခဝေ, အရကော နာမ သတ္ထာ အဟောသိ တိတ္ထကရော ကာမေသု ဝီတရာဂေါ။ အရကဿ ခော ပန, ဘိက္ခဝေ, သတ္ထုနော အနေကာနိ သာဝကသတာနိ အဟေသုံ။ အရကော သတ္ထာ သာဝကာနံ ဧဝံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ – အပ္ပကံ, ဗြာဟ္မဏာ, ဇီဝိတံ မနုဿာနံ ပရိတ္တံ လဟုကံ [လဟုသံ (ဋီကာ)] ဗဟုဒုက္ခံ ဗဟုပါယာသံ မန္တာယံ [မန္တာယ (သဗ္ဗတ္ထ) ဋီကာ ပဿိတဗ္ဗာ] ဗောဒ္ဓဗ္ဗံ , ကတ္တဗ္ဗံ ကုသလံ, စရိတဗ္ဗံ ဗြဟ္မစရိယံ, နတ္ထိ ဇာတဿ အမရဏံ။

''သေယျထာပိ , ဗြာဟ္မဏာ, တိဏဂ္ဂေ ဥဿာဝဗိန္ဒု သူရိယေ ဥဂ္ဂစ္ဆန္တေ ခိပ္ပံယေဝ ပဋိဝိဂစ္ဆတိ, န စိရဋ္ဌိတိကံ ဟောတိ; ဧဝမေဝံ ခော, ဗြာဟ္မဏာ, ဥဿာဝဗိန္ဒူပမံ ဇီဝိတံ မနုဿာနံ ပရိတ္တံ လဟုကံ ဗဟုဒုက္ခံ ဗဟုပါယာသံ မန္တာယံ ဗောဒ္ဓဗ္ဗံ, ကတ္တဗ္ဗံ ကုသလံ, စရိတဗ္ဗံ ဗြဟ္မစရိယံ, နတ္ထိ ဇာတဿ အမရဏံ။

''သေယျထာပိ, ဗြာဟ္မဏာ, ထုလ္လဖုသိတကေ ဒေဝေ ဝဿန္တေ ဥဒကဗုဗ္ဗုဠံ [ဥဒကပုပ္ဖုဠံ (က.)] ခိပ္ပံယေဝ ပဋိဝိဂစ္ဆတိ, န စိရဋ္ဌိတိကံ ဟောတိ; ဧဝမေဝံ ခော, ဗြာဟ္မဏာ, ဥဒကဗုဗ္ဗုဠူပမံ ဇီဝိတံ မနုဿာနံ ပရိတ္တံ လဟုကံ ဗဟုဒုက္ခံ ဗဟုပါယာသံ မန္တာယံ ဗောဒ္ဓဗ္ဗံ, ကတ္တဗ္ဗံ ကုသလံ, စရိတဗ္ဗံ ဗြဟ္မစရိယံ, နတ္ထိ ဇာတဿ အမရဏံ။

''သေယျထာပိ, ဗြာဟ္မဏာ, ဥဒကေ ဒဏ္ဍရာဇိ ခိပ္ပံယေဝ ပဋိဝိဂစ္ဆတိ, န စိရဋ္ဌိတိကာ ဟောတိ; ဧဝမေဝံ ခော, ဗြာဟ္မဏာ, ဥဒကေ ဒဏ္ဍရာဇူပမံ ဇီဝိတံ မနုဿာနံ ပရိတ္တံ။ပေ။ နတ္ထိ ဇာတဿ အမရဏံ။

''သေယျထာပိ, ဗြာဟ္မဏာ, နဒီ ပဗ္ဗတေယျာ ဒူရင်္ဂမာ သီဃသောတာ ဟာရဟာရိနီ, နတ္ထိ သော ခဏော ဝါ လယော ဝါ မုဟုတ္တော ဝါ ယံ သာ [ယာယ (က.)] အာဝတ္တတိ [ထရတိ (သီ.), ဓရတိ (သျာ.), အဝတိဋ္ဌေယျ (?)] ,

အထ ခော သာ ဂစ္ဆတေဝ ဝတ္တတေဝ သန္ဒတေဝ; ဧဝမေဝံ ခော, ဗြာဟ္မဏ, နဒီပဗ္ဗတေယျူပမံ ဇီဝိတံ မနုဿာနံ ပရိတ္တံ လဟုကံ။ပေ.။ နတ္ထိ ဇာတဿ အမရဏံ။

“သေယျထာပိ, ဗြာဟ္မဏ, ဗလဝါ ပုရိသော ဇိဝှဂ္ဂေ ခေဠပိဏ္ဍံ သံယူဟိတွာ အကသိရေနေဝ ဝမေယျ [ပတာပေယျ (က.)]; ဧဝမေဝံ ခော, ဗြာဟ္မဏ, ခေဠပိဏ္ဍူပမံ ဇီဝိတံ မနုဿာနံ ပရိတ္တံ။ပေ.။ နတ္ထိ ဇာတဿ အမရဏံ။

“သေယျထာပိ, ဗြာဟ္မဏ, ဒိဝသံသန္တတ္တေ အယောကဋာဟေ မံသပေသိ [မံသပေသီ (သီ. သျာ.)] ပက္ခိတ္တာ ခိပ္ပံယေဝ ပဋိဝိဂစ္ဆတိ, န စိရဋ္ဌိတိကာ ဟောတိ; ဧဝမေဝံ ခော, ဗြာဟ္မဏ, မံသပေသူပမံ ဇီဝိတံ မနုဿာနံ ပရိတ္တံ။ပေ.။ နတ္ထိ ဇာတဿ အမရဏံ။

“သေယျထာပိ, ဗြာဟ္မဏ, ဂါဝီ ဝဇ္ဈာ အာဃာတနံ နီယမာနာ ယံ ယဒေဝ ပါဒံ ဥဒ္ဓရတိ, သန္တိကေဝ ဟောတိ ဝဓဿ သန္တိကေဝ မရဏဿ; ဧဝမေဝံ ခော, ဗြာဟ္မဏ, ဂေါဝဇ္ဈူပမံ [ဂါဝီဝဇ္ဈူပမံ (သီ. သျာ.)] ဇီဝိတံ မနုဿာနံ ပရိတ္တံ လဟုကံ ဗဟုဒုက္ခံ ဗဟုပါယာသံ မန္တာယံ ဗောဒ္ဓဗ္ဗံ, ကတ္တဗ္ဗံ ကုသလံ, စရိတဗ္ဗံ ဗြဟ္မစရိယံ, နတ္ထိ ဇာတဿ အမရဏ”န္တိ။

“တေန ခော ပန, ဘိက္ခဝေ, သမယေန မနုဿာနံ သဋ္ဌိဝဿသဟဿာနိ အာယုပ္ပမာဏံ အဟောသိ, ပဉ္စဝဿသတိကာ ကုမာရိကာ အလံပတေယျာ အဟောသိ။ တေန ခော ပန, ဘိက္ခဝေ, သမယေန မနုဿာနံ ဆဠေဝ အာဗာဓာ အဟေသုံ – သီတံ, ဥဏှံ, ဇိဃစ္ဆာ, ပိပါသာ, ဥစ္စာရော, ပဿာဝေါ။ သော ဟိ နာမ, ဘိက္ခဝေ, အရကော သတ္ထာ ဧဝံ ဒီဃာယုကေသု မနုဿေသု ဧဝံ စိရဋ္ဌိတိကေသု ဧဝံ အပ္ပါဗာဓေသု သာဝကာနံ ဧဝံ ဓမ္မံ ဒေသေဿတိ – ‘အပ္ပကံ, ဗြာဟ္မဏ, ဇီဝိတံ မနုဿာနံ ပရိတ္တံ လဟုကံ ဗဟုဒုက္ခံ ဗဟုပါယာသံ မန္တာယံ ဗောဒ္ဓဗ္ဗံ, ကတ္တဗ္ဗံ ကုသလံ, စရိတဗ္ဗံ ဗြဟ္မစရိယံ, နတ္ထိ ဇာတဿ အမရဏ’’’န္တိ။

“ဧတရဟိ တံ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာ ဝဒမာနော ဝဒေယျ – ‘အပ္ပကံ ဇီဝိတံ မနုဿာနံ ပရိတ္တံ လဟုကံ ဗဟုဒုက္ခံ ဗဟုပါယာသံ မန္တာယံ ဗောဒ္ဓဗ္ဗံ, ကတ္တဗ္ဗံ ကုသလံ, စရိတဗ္ဗံ ဗြဟ္မစရိယံ, နတ္ထိ ဇာတဿ အမရဏ’န္တိ။ ဧတရဟိ, ဘိက္ခဝေ , ယော စိရံ ဇီဝတိ သော ဝဿသတံ အပ္ပံ ဝါ ဘိယျော။ ဝဿသတံ ခော ပန, ဘိက္ခဝေ, ဇီဝန္တော တီဏိ ယေဝ ဥတုသတာနိ ဇီဝတိ – ဥတုသတံ ဟေမန္တာနံ, ဥတုသတံ ဂိမှာနံ, ဥတုသတံ ဝဿာနံ။ တီဏိ ခော ပန, ဘိက္ခဝေ, ဥတုသတာနိ ဇီဝန္တော ဒွါဒသ [ဒွါဒသံ (သီ. က.)] ယေဝ မာသသတာနိ ဇီဝတိ – စတ္တာရိ မာသသတာနိ ဟေမန္တာနံ , စတ္တာရိ မာသသတာနိ ဂိမှာနံ, စတ္တာရိ မာသသတာနိ ဝဿာနံ။ ဒွါဒသ ခော ပန, ဘိက္ခဝေ, မာသသတာနိ ဇီဝန္တော စတုဝီသတိယေဝ အဍ္ဎမာသသတာနိ ဇီဝတိ – အဋ္ဌဍ္ဎမာသသတာနိ ဟေမန္တာနံ, အဋ္ဌဍ္ဎမာသသတာနိ ဂိမှာနံ, အဋ္ဌဍ္ဎမာသသတာနိ ဝဿာနံ။ စတုဝီသတိ ခော ပန, ဘိက္ခဝေ, အဍ္ဎမာသသတာနိ ဇီဝန္တော ဆတ္တိံသံယေဝ ရတ္တိသဟဿာနိ ဇီဝတိ – ဒွါဒသ ရတ္တိသဟဿာနိ ဟေမန္တာနံ, ဒွါဒသ ရတ္တိသဟဿာနိ ဂိမှာနံ, ဒွါဒသ ရတ္တိသဟဿာနိ ဝဿာနံ။ ဆတ္တိံသံ ခော ပန, ဘိက္ခဝေ, ရတ္တိသဟဿာနိ ဇီဝန္တော ဒွေသတ္တတိယေဝ [ဒွေသတ္တတိညေဝ (သျာ.), ဒွေသတ္တတိဉ္စေဝ (က.)] ဘတ္တသဟဿာနိ ဘုဉ္ဇတိ – စတုဝီသတိ ဘတ္တသဟဿာနိ ဟေမန္တာနံ, စတုဝီသတိ ဘတ္တသဟဿာနိ ဂိမှာနံ, စတုဝီသတိ ဘတ္တသဟဿာနိ ဝဿာနံ သဒ္ဓိံ မာတုထညာယ သဒ္ဓိံ ဘတ္တန္တရာယေန။

“တတ္ရိမေ ဘတ္တန္တရာယာ ကပိမိဒ္ဓောပိ ဘတ္တံ န ဘုဉ္ဇတိ, ဒုက္ခိတောပိ ဘတ္တံ န ဘုဉ္ဇတိ, ဗျာဓိတောပိ ဘတ္တံ န ဘုဉ္ဇတိ, ဥပေါသထိကောပိ ဘတ္တံ န ဘုဉ္ဇတိ , အလာဘကေနပိ ဘတ္တံ န ဘုဉ္ဇတိ။ ဣတိ ခော, ဘိက္ခဝေ, မယာ ဝဿသတာယုကဿ မနုဿဿ အာယုပိ သင်္ခါတော [သင်္ခါတံ (?)] , အာယုပ္ပမာဏမ္ပိ သင်္ခါတံ, ဥတူပိ သင်္ခါတာ, သံဝစ္ဆရာပိ သင်္ခါတာ, မာသာပိ သင်္ခါတာ, အဍ္ဎမာသာပိ သင်္ခါတာ, ရတ္တိပိ သင်္ခါတာ, ဒိဝါပိ သင်္ခါတာ, ဘတ္တာပိ သင်္ခါတာ, ဘတ္တန္တရာယာပိ သင်္ခါတာ။ ယံ, ဘိက္ခဝေ, သတ္ထာရာ ကရဏီယံ သာဝကာနံ ဟိတေသိနာ အနုကမ္ပကေန အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယ; ကတံ ဝေါ တံ မယာ။ ဧတာနိ, ဘိက္ခဝေ, ရုက္ခမူလာနိ ဧတာနိ သုညာဂါရာနိ။ ဈာယထ, ဘိက္ခဝေ, မာ ပမာဒတ္ထ; မာ ပစ္ဆာ ဝိပ္ပဋိသာရိနော အဟုဝတ္ထ။ အယံ ဝေါ အမှာကံ အနုသာသနီ”တိ။ ဒသမံ။

တဿုဒ္ဒါနံ –

ဟိရီသူရိယံ ဥပမာ၊ ဓမ္မညူ ပါရိဆတ္တကံ။
သက္ကစ္စံ ဘာဝနာ အဂ္ဂိ၊ သုနေတ္တအရကေန စာတိ။

၈. ဝိနယဝဂ္ဂော

၁. ပဌမဝိနယဓရသုတ္တံ

၇၅. [ပရိ. ၃၂၇] ‘‘သတ္တဟိ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဝိနယဓရော ဟောတိ။ ကတမေဟိ သတ္တဟိ? အာပတ္တိံ ဇာနာတိ, အနာပတ္တိံ ဇာနာတိ, လဟုကံ အာပတ္တိံ ဇာနာတိ, ဂရုကံ အာပတ္တိံ ဇာနာတိ, သီလဝာ ဟောတိ ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော ဝိဟရတိ အာစာရဂေါစရသမ္ပန္နော အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿာဝီ သမာဒာယ သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသု, စတုန္နံ ဈာနာနံ အာဘိစေတသိကာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာနံ နိကာမလာဘီ ဟောတိ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ, အာသဝာနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဣမေဟိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဝိနယဓရော ဟောတီ’’တိ။ ပဌမံ။

၂. ဒုတိယဝိနယဓရသုတ္တံ

၇၆. [ပရိ. ၃၂၇] ‘‘သတ္တဟိ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဝိနယဓရော ဟောတိ။ ကတမေဟိ သတ္တဟိ? အာပတ္တိံ ဇာနာတိ, အနာပတ္တိံ ဇာနာတိ, လဟုကံ အာပတ္တိံ ဇာနာတိ, ဂရုကံ အာပတ္တိံ ဇာနာတိ, ဥဘယာနိ ခေါ ပနဿ ပါတိမောက္ခာနိ ဝိတ္ထာရေန သွာဂတာနိ ဟောန္တိ သုဝိဘတ္တာနိ သုပ္ပဝတ္တီနိ သုဝိနိစ္ဆိတာနိ သုတ္တသော အနုဗျဉ္ဇနသော, စတုန္နံ ဈာနာနံ အာဘိစေတသိကာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာနံ နိကာမလာဘီ ဟောတိ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ, အာသဝာနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဣမေဟိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဝိနယဓရော ဟောတီ’’တိ။ ဒုတိယံ။

၃. တတိယဝိနယဓရသုတ္တံ

၇၇. ‘‘သတ္တဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဝိနယဓရော ဟောတိ။ ကတမေဟိ သတ္တဟိ? အာပတ္တိံ ဇာနာတိ , အနာပတ္တိံ ဇာနာတိ, လဟုကံ အာပတ္တိံ ဇာနာတိ, ဂရုကံ အာပတ္တိံ ဇာနာတိ, ဝိနယေ ခေါ ပန ဌိတော ဟောတိ အသံဟီရော, စတုန္နံ ဈာနာနံ အာဘိစေတသိကာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာနံ နိကာမလာဘီ ဟောတိ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ, အာသဝာနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဣမေဟိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဝိနယဓရော ဟောတီ’’တိ။ တတိယံ။

၄. စတုတ္ထဝိနယဓရသုတ္တံ

၇၈. [ပရိ. ၃၂၇] ‘‘သတ္တဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဝိနယဓရော ဟောတိ။ ကတမေဟိ သတ္တဟိ? အာပတ္တိံ ဇာနာတိ, အနာပတ္တိံ ဇာနာတိ, လဟုကံ အာပတ္တိံ ဇာနာတိ, ဂရုကံ အာပတ္တိံ ဇာနာတိ, အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ, သေယျထိဒံ – ဧကမ္ပိ ဇာတိံ, ဒွေပိ ဇာတိယော။ပေ.။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ။ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ။ အာသဝာနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဣမေဟိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဝိနယဓရော ဟောတီ’’တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ပဌမဝိနယဓရသောဘနသုတ္တံ

၇၉. ‘‘သတ္တဟိ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော [သမန္နာဂတော ဘိက္ခု (သီ. ဿျာ. က.) အနန္တရသုတ္တဒွယေ ပန ဣဒံ ပါဌနာနတ္တံ နတ္ထိ။ ပရိ. ၃၂၇] ဝိနယဓရော သောဘတိ။ ကတမေဟိ သတ္တဟိ? အာပတ္တိံ ဇာနာတိ, အနာပတ္တိံ

တိံ ဇာနာတိ, လဟုကံ အာပတ္တိံ ဇာနာတိ, ဂရုကံ အာပတ္တိံ ဇာနာတိ, သီလဝါ ဟောတိ။ပေ.။ သမာဒါယ သိက္ခတိ သိက္ခာ ပဒေသု, စတုန္နံ ဈာနာနံ အာဘိစေတသိကာနံ နိကာမလာဘီ ဟောတိ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ, အာသဝါနံ ခယာ။ပေ.။ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဝိနယဓရော သောဘတီ''တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. ဒုတိယဝိနယဓရသောဘနသုတ္တံ

၈၀. ''သတ္တဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဝိနယဓရော သောဘတိ။ ကတမေဟိ သတ္တဟိ? အာပတ္တိံ ဇာနာတိ, အနာပတ္တိံ ဇာနာတိ, လဟုကံ အာပတ္တိံ ဇာနာတိ, ဂရုကံ အာပတ္တိံ ဇာနာတိ, ဥဘယာနိ ခော ပနဿ ပါတိမောက္ခာနိ ဝိတ္ထာရေန သွာဂတာနိ ဟောန္တိ သုဝိဘတ္တာနိ သုပ္ပဝတ္တီနိ သုဝိနိစ္ဆိတာနိ သုတ္တသော အနုဗျဉ္ဇနသော, စတုန္နံ ဈာနာနံ။ပေ.။ အကသိရလာဘီ, အာသဝါနံ ခယာ။ပေ.။ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဝိနယဓရော သောဘတီ''တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. တတိယဝိနယဓရသောဘနသုတ္တံ

၈၁. ''သတ္တဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဝိနယဓရော သောဘတိ။ ကတမေဟိ သတ္တဟိ? အာပတ္တိံ ဇာနာတိ, အနာပတ္တိံ ဇာနာတိ, လဟုကံ အာပတ္တိံ ဇာနာတိ , ဂရုကံ အာပတ္တိံ ဇာနာတိ, ဝိနယေ ခော ပန ဌိတော ဟောတိ အသံဟီရော, စတုန္နံ ဈာနာနံ။ပေ.။ အကသိရလာဘီ, အာသဝါနံ ခယာ။ပေ.။ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဝိနယဓရော သောဘတီ''တိ။ သတ္တမံ။

၈. စတုတ္ထဝိနယဓရသောဘနသုတ္တံ

၈၂. ''သတ္တဟိ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော [သမန္နာဂတော ဘိက္ခု (က.)] ဝိနယဓရော သောဘတိ။ ကတမေဟိ သတ္တဟိ? အာပတ္တိံ ဇာနာတိ, အနာပတ္တိံ ဇာနာတိ, လဟုကံ အာပတ္တိံ ဇာနာတိ, ဂရုကံ အာပတ္တိံ ဇာနာတိ, အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ, သေယျထိဒံ – ဧကမ္ပိ ဇာတိံ, ဒွေပိ ဇာတိယော။ပေ.။ ဣတိ သာကာရံ သဉ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ, ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန။ပေ.။ အာသဝါနံ ခယာ။ပေ.။ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဝိနယဓရော သောဘတီ''တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. သတ္ထုသာသနသုတ္တံ

၈၃. အထ ခော အာယသ္မာ ဥပါလိ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော အာယသ္မာ ဥပါလိ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

''သာဓု မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သံခိတ္တေန ဓမ္မံ ဒေသေတု, ယမဟံ ဘဂဝတော ဓမ္မံ သုတွာ ဧကော ဝူပကဋ္ဌော အပ္ပမတ္တော အာတာပီ ပဟိတတ္တော ဝိဟရေယျ''န္တိ။ ''ယေ ခော တွံ, ဥပါလိ, ဓမ္မေ ဇာနေယျာသိ – 'ဣမေ ဓမ္မာ န ဧကန္တနိဗ္ဗိဒါယ ဝိရာဂါယ နိရောဓာယ ဥပသမာယ အဘိညာယ သမ္ဗောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တန္တီ'တိ ; ဧကံသေန, ဥပါလိ, ဓာရေယျာသိ – 'နေသော ဓမ္မော နေသော ဝိနယော နေတံ သတ္ထုသာသန'န္တိ။ ယေ စ ခော တွံ, ဥပါလိ, ဓမ္မေ ဇာနေယျာသိ – 'ဣမေ ဓမ္မာ ဧကန္တနိဗ္ဗိဒါယ ဝိရာဂါယ နိရောဓာယ ဥပသမာယ အဘိညာယ သမ္ဗောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တန္တီ'တိ; ဧကံသေန, ဥပါလိ, ဓာရေယျာသိ – 'ဧသော ဓမ္မော ဧသော ဝိနယော ဧတံ သတ္ထုသာသန'''န္တိ။ နဝမံ။

၁၀. အဓိကရဏသမထသုတ္တံ

၈၄. ‘‘သတ္တိမေ , ဘိက္ခဝေ, အဓိကရဏသမထာ ဓမ္မာ ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နာနံ အဓိကရဏာနံ သမထာယ ဝူပသမာယ။ ကတမေ သတ္တ? သမ္မုခါဝိနယော အတဗ္ဗော , သတိဝိနယော အတဗ္ဗော, အမူဠ္ဟဝိနယော အတဗ္ဗော [ပဋိညာတကရဏံ, ယေဘုယ္ယသိကာ, တဿပာပိယ္ယသိကာ, တိဏဝတ္ထာရကော (သျာ.) ဒီ. နိ. ၃.၃၃၂ သင်္ဂီတိသုတ္တေန စ ပာစိ. ၆၅၅ ဝိနယေန စ သံသန္ဒေတဗ္ဗံ], ပဋိညာတကရဏံ အတဗ္ဗံ, ယေဘုယ္ယသိကာ အတဗ္ဗာ, တဿပာပိယသိကာ အတဗ္ဗာ, တိဏဝတ္ထာရကော အတဗ္ဗော [ပဋိညာတကရဏံ, ယေဘုယ္ယသိကာ, တဿပာပိယ္ယသိကာ, တိဏဝတ္ထာရကော (သျာ.) ဒီ. နိ. ၃.၃၃၂ သင်္ဂီတိသုတ္တေန စ ပာစိ. ၆၅၅ ဝိနယေန စ သံသန္ဒေတဗ္ဗံ]။ ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တ အဓိကရဏသမထာ ဓမ္မာ ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နာနံ အဓိကရဏာနံ သမထာယ ဝူပသမာယာ’’တိ။ ဒသမံ။

ဝိနယဝဂ္ဂေါ အဋ္ဌမော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

စတုရော ဝိနယဓရာ၊ စတုရော စေဝ သောဘနာ။
သာသနံ အဓိကရဏ-သမထေနဋ္ဌမေ ဒသာတိ။

၉. သမဏဝဂ္ဂေါ

၁. ဘိက္ခုသုတ္တံ

၈၅. [မဟာနိ. ၁၈; စူဠနိ. အဇိတမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ ၈] “သတ္တန္နံ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာနံ ဘိန္နတ္တာ ဘိက္ခု ဟောတိ။ ကတမေသံ သတ္တန္နံ? သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဘိန္နာ ဟောတိ, ဝိစိကိစ္ဆာ ဘိန္နာ ဟောတိ, သီလဗ္ဗတပရာမာသော ဘိန္နော ဟောတိ, ရာဂေါ ဘိန္နော ဟောတိ, ဒေါသော ဘိန္နော ဟောတိ, မောဟော ဘိန္နော ဟောတိ, မာနော ဘိန္နော ဟောတိ။ ဣမေသံ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တန္နံ ဓမ္မာနံ ဘိန္နတ္တာ ဘိက္ခု ဟောတီ”တိ။ ပဌမံ။

၂. သမဏသုတ္တံ

၈၆. သတ္တန္နံ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာနံ သမိတတ္တာ သမဏော ဟောတိ။ပေ.။။ ဒုတိယံ။

၃. ဗြာဟ္မဏသုတ္တံ

၈၇. ဗာဟိတတ္တာ ဗြာဟ္မဏော ဟောတိ။ပေ.။။ တတိယံ။

၄. သောတ္ထိယသုတ္တံ

၈၈. နိဿုတတ္တာ [နိဿုတ္တတ္တာ (သျာ.) မ. နိ. ၁.၄၃၄ ပဿိတဗ္ဗံ] သောတ္ထိယော [သောတ္ထိကော (သီ.), သောတ္တိကော (သျာ.)] ဟောတိ။ပေ.။။ စတုတ္ထံ။

၅. နှာတကသုတ္တံ

၈၉. နှာတတ္တာ နှာတကော [နဟာတတ္တော နဟာတကော (သီ. သျာ.)] ဟောတိ။ပေ.။။ ပဉ္စမံ။

၆. ဝေဒဂူသုတ္တံ

၉၀. ဝိဒိတတ္တာ ဝေဒဂူ ဟောတိ။ပေ.။။ ဆဋ္ဌံ။

၇. အရိယသုတ္တံ

၉၁. အာရကတ္တာ [အရဟတ္တာ (သီ.), အရိ ဟတတ္တာ (က.) မ. နိ. ၁.၄၃၄ ဟဋ္ဌိ အဋ္ဌကထာဋီကာ ပဿိတဗ္ဗာ။ သုယာမဟေတ္ထကေ ပန သကလမ္ပိ ဣဒံ သတ္တမသုတ္တံ နတ္ထိ] အရိယော ဟောတိ။ပေ.။။ သတ္တမံ။

၈. အရဟာသုတ္တံ

၉၂. “အာရကတ္တာ အရဟာ ဟောတိ။ ကတမေသံ သတ္တန္နံ? သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အာရကာ ဟောတိ, ဝိစိကိစ္ဆာ အာရကာ ဟောတိ, သီလဗ္ဗတပရာမာသော အာရကော ဟောတိ, ရာဂေါ အာရကော ဟောတိ, ဒေါသော အာရကော ဟောတိ, မောဟော အာရကော ဟောတိ, မာနော အာရကော ဟောတိ။ ဣမေသံ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တန္နံ ဓမ္မာနံ အာရကတ္တာ အရဟာ ဟောတီ”တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. အသဒ္ဓမ္မသုတ္တံ

၉၃. “သတ္တိမေ, ဘိက္ခဝေ, အသဒ္ဓမ္မာ။ ကတမေ သတ္တ? အဿဒ္ဓော ဟောတိ, အဟိရိကော ဟောတိ, အနောတ္တပ္ပီ ဟောတိ, အပ္ပဿုတော ဟောတိ, ကုသီတော ဟောတိ, မုဋ္ဌဿတိ ဟောတိ, ဒုပ္ပညော ဟောတိ။ ဣမေ ခော,

ဘိက္ခဝေ, သတ္တ အသဒ္ဓမ္မာ’’တိ။ နဝမံ။

၁၀. သဒ္ဓမ္မသုတ္တံ

၉၄. ‘‘သတ္တိမေ, ဘိက္ခဝေ, သဒ္ဓမ္မာ။ ကတမေ သတ္တ? သဒ္ဓော ဟောတိ, ဟိရီမာ ဟောတိ, ဩတ္တပ္ပီ ဟောတိ, ဗဟုဿုတော ဟောတိ, အာရဒ္ဓဝီရိယော ဟောတိ, သတိမာ ဟောတိ, ပညဝါ ဟောတိ။ ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တ သဒ္ဓမ္မာ’’တိ။ ဒသမံ။

သမဏဝဂ္ဂေါ နဝမော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

ဘိက္ခုံ သမဏော ဗ္ရာဟ္မဏော၊ သောတ္တိယော စေဝ နှာတကော။
ဝေဒဂူ အရိယော အရဟာ၊ အသဒ္ဓမ္မာ စ သဒ္ဓမ္မာတိ။

၁၀. အာဟုနေယျဝဂ္ဂေါ

၉၅. ‘‘သတ္တိမေ , ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလာ အာဟုနေယျာ။ပေ.။ ဒက္ခိဏေယျာ အဉ္ဇလိကရဏီယာ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။ ကတမေ သတ္တ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော စက္ခုသ္မိံ အနိစ္စာနုပဿီ ဝိဟရတိ အနိစ္စသညီ အနိစ္စပဋိသံဝေဒီ သတတံ သမိတံ အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ စေတသာ အဓိမုစ္စမာနော ပညာယ ပရိယောဂာဟမာနော။ သော အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ အယံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ပဌမော ပုဂ္ဂလော အာဟုနေယျော ဟဟုနေယျော။ပေ.။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဣဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော စက္ခုသ္မိံ အနိစ္စာနုပဿီ ဝိဟရတိ အနိစ္စသညီ အနိစ္စပဋိသံဝေဒီ သတတံ သမိတံ အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ စေတသာ အဓိမုစ္စမာနော ပညာယ ပရိယောဂာဟမာနော။ တဿ အပုဗ္ဗံ အစရိမံ အာသဝပရိယာဒါနဉ္စ ဟောတိ ဇီဝိတပရိယာဒါနဉ္စ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုတိယော ပုဂ္ဂလော အာဟုနေယျော။ပေ.။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဣဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော စက္ခုသ္မိံ အနိစ္စာနုပဿီ ဝိဟရတိ အနိစ္စသညီ အနိစ္စပဋိသံဝေဒီ သတတံ သမိတံ အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ စေတသာ အဓိမုစ္စမာနော ပညာယ ပရိယောဂာဟမာနော။ သော ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယီ ဟောတိ။ပေ.။ ဥပဟစ္စပရိနိဗ္ဗာယီ ဟောတိ။ပေ.။ အသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယီ ဟောတိ။ပေ.။ သသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယီ ဟောတိ။ပေ.။ ဥဒ္ဓံသောတော ဟောတိ အကနိဋ္ဌဂါမီ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တမော ပုဂ္ဂလော အာဟုနေယျော။ပေ.။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တ ပုဂ္ဂလာ အာဟုနေယျာ ဟဟုနေယျာ ဒက္ခိဏေယျာ အဉ္ဇလိကရဏီယာ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿာ’’တိ။

၉၆-၆၂၂. သတ္တိမေ , ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလာ အာဟုနေယျာ ဟဟုနေယျာ။ပေ.။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။ ကတမေ သတ္တ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော စက္ခုသ္မိံ ဒုက္ခာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ပေ.။ စက္ခုသ္မိံ အနတ္တာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ပေ.။ စက္ခုသ္မိံ ခယာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ပေ.။ စက္ခုသ္မိံ ဝယာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ပေ.။ စက္ခုသ္မိံ ဝိရာဂါနုပဿီ ဝိဟရတိ။ပေ.။ စက္ခုသ္မိံ နိရောဓာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ပေ.။ စက္ခုသ္မိံ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီ ဝိဟရတိ။ပေ.။။

သောတသ္မိံ။ပေ.။ ဃာနသ္မိံ။ ဇိဝှာယ။ ကာယသ္မိံ။ မနသ္မိံ။ပေ.။။

ရူပေသု။ပေ.။ သဒ္ဒေသု။ ဂန္ဓေသု။ ရသေသု။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေသု ။ ဓမ္မေသု ။ပေ.။။

စက္ခုဝိညာဏေ။ပေ.။ သောတဝိညာဏေ။ ဃာနဝိညာဏေ။ ဇိဝှာဝိညာဏေ။ ကာယဝိညာဏေ။ မနောဝိညာဏေ။ပေ.။။

စက္ခုသမ္ဖဿေ။ပေ.။ သောတသမ္ဖဿေ။ ဃာနသမ္ဖဿေ။ ဇိဝှာသမ္ဖဿေ။ ကာယသမ္ဖဿေ။ မနောသမ္ဖဿေ။ပေ.။။

စက္ခုသမ္ဖဿဇာယ ဝေဒနာယ။ပေ.။ သောတသမ္ဖဿဇာယ ဝေဒနာယ။ ဃာနသမ္ဖဿဇာယ ဝေဒနာယ။ ဇိဝှာသမ္ဖဿဇာယ ဝေဒနာယ။ ကာယသမ္ဖဿဇာယ ဝေဒနာယ။ မနောသမ္ဖဿဇာယ ဝေဒနာယ။ပေ.။။

ရူပသညာယ။ပေ.။ သဒ္ဒသညာယ။ ဂန္ဓသညာယ။ ရသသညာယ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗသညာယ။ ဓမ္မသညာယ။ပေ.။။

ရူပသဉ္စေတနာယ။ပေ.။ သဒ္ဒသဉ္စေတနာယ။ ဂန္ဓသဉ္စေတနာယ။ ရသသဉ္စေတနာယ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗသဉ္စေတနာယ။ ဓမ္မသဉ္စေတနာယ။ပေ.။။

ရူပတဏှာဟာယ။ပေ.။ သဒ္ဒတဏှာဟာယ။ ဂန္ဓတဏှာဟာယ။ ရသတဏှာဟာယ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗတဏှာဟာယ။ ဓမ္မတဏှာဟာယ။ ပေ.။။

ရူပဝိတက္ကေ ။ပေ.။ သဒ္ဒဝိတက္ကေ။ ဂန္ဓဝိတက္ကေ။ ရသဝိတက္ကေ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဝိတက္ကေ။ ဓမ္မဝိတက္ကေ။ ပေ.။။

ရူပဝိစာရေ။ပေ.။ သဒ္ဒဝိစာရေ။ ဂန္ဓဝိစာရေ။ ရသဝိစာရေ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဝိစာရေ။ ဓမ္မဝိစာရေ။ပေ.။။

“ပဉ္စက္ခန္ဓေ [( ) သီ. သျာ. ပောတ္ထကေသု နတ္ထိ] ။ပေ.။ ရူပက္ခန္ဓေ။ ဝေဒနာက္ခန္ဓေ။ သညာက္ခန္ဓေ။ သင်္ခါရက္ခန္ဓေ။ ဝိညာဏက္ခန္ဓေ အနိစ္စာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ပေ.။ ဒုက္ခာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ အနတ္တာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ ခယာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ ဝယာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ ဝိရာဂါနုပဿီ ဝိဟရတိ။ နိရောဓာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီ ဝိဟရတိ။ပေ.။ လောကသ္မာ”တိ။

“ဆဒ္ဒွါရာရမ္မဏေသွေတ္ထ၊ ဝိညာဏေသု စ ဖဿေသု။
ဝေဒနာသု စ ဒွါရသ္မာ၊ သုတ္တာ ဟောန္တိ ဝိသုံ အဋ္ဌ။

“သညာ သဉ္စေတနာ တဏှာ၊ ဝိတက္ကေသု ဝိစာရေ စ။
ဂေါစရသ္မာ ဝိသုံ အဋ္ဌ၊ ပဉ္စက္ခန္ဓေ စ ပစ္စေကေ။

“သောဠသသွေတ္ထ မူလေသု၊ အနိစ္စံ ဒုက္ခမနတ္တာ။
ခယာ ဝယာ ဝိရာဂါ စ၊ နိရောဓာ ပဋိနိဿဂ္ဂါ။

“ကမံ အဋ္ဌာနုပဿနာ၊ ယောဇေတွာန ဝိသုံ ဝိသုံ။
သမ္ပိဏ္ဍိတေသု သဗ္ဗေသု၊ ဟောန္တိ ပဉ္စ သတာနိ စ။
အဋ္ဌဝီသတိ သုတ္တာနိ၊ အာဟုနေယျေ စ ဝဂ္ဂိကေ” [ဣမာ ဥဒ္ဒါနဂါထာယော သီ. သျာ. ပောတ္ထကေသု နတ္ထိ]။

အာဟုနေယျဝဂ္ဂေါ ဒသမော။

၁၁. ရာဂပေယျာလံ

၆၂၃. ‘‘ရာဂဿ , ဘိက္ခဝေ, အဘိညာယ သတ္တ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။ ကတမေ သတ္တ? သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ။ပေ.။ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ – ရာဂဿ, ဘိက္ခဝေ, အဘိညာယ ဣမေ သတ္တ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ’’တိ။

၆၂၄. ‘‘ရာဂဿ, ဘိက္ခဝေ, အဘိညာယ သတ္တ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။ ကတမေ သတ္တ? အနိစ္စသညာ, အနတ္တသညာ, အသုဘသညာ, အာဒီနဝသညာ, ပဟာနသညာ, ဝိရာဂသညာ, နိရောဓသညာ – ရာဂဿ, ဘိက္ခဝေ, အဘိညာယ ဣမေ သတ္တ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ’’တိ။

၆၂၅. ‘‘ရာဂဿ , ဘိက္ခဝေ, အဘိညာယ သတ္တ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။ ကတမေ သတ္တ? အသုဘသညာ, မရဏသညာ, အာဟာရေ ပဋိကူလသညာ, သဗ္ဗလောကေ အနဘိရတသညာ, အနိစ္စသညာ, အနိစ္စေ ဒုက္ခသညာ, ဒုက္ခေ အနတ္တသညာ – ရာဂဿ, ဘိက္ခဝေ, အဘိညာယ ဣမေ သတ္တ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ’’တိ။

၆၂၆-၆၅၂. ‘‘ရာဂဿ, ဘိက္ခဝေ, ပရိညာယ။ပေ.။ ပရိက္ခယာယ။ ပဟာနာယ။ ခယာယ။ ဝယာယ။ ဝိရာဂာယ။ နိရောဓာယ။ စာဂာယ။ပေ.။ ပဋိနိဿဂ္ဂာယ ဣမေ သတ္တ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ’’တိ။

၆၅၃-၁၁၃၂. ‘‘ဒောသဿ။ပေ.။ မောဟဿ။ ကောဓဿ။ ဥပနာဟဿ။ မက္ခဿ။ ပဠာသဿ။ ဣဿာယ။ မစ္ဆရိယဿ။ မာယာယ။ သာဌေယျဿ။ ထမ္ဘဿ။ သာရမ္ဘဿ။ မာနဿ။ အတိမာနဿ။ မဒဿ။ ပမာဒဿ အဘိညာယ။ပေ.။ ပရိညာယ။ ပရိက္ခယာယ။ ပဟာနာယ။ ခယာယ။ ဝယာယ။ ဝိရာဂာယ။ နိရောဓာယ။ စာဂာယ။ ပဋိနိဿဂ္ဂာယ ဣမေ သတ္တ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ’’တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။

ရာဂပေယျာလံ နိဋ္ဌိတံ။

သတ္တကနိပါတပါဠိ နိဋ္ဌိတာ။